

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 1

2012 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU TASARISI İLE 2010 YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU TASARISI PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU GÖRÜŞME TUTANAKLARI

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)
BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)
SÖZCÜ : Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)
KÂTİP : Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

-----O-----

21.11.2011

İ Ç İ N D E K İ L E R

EKONOMİ BAKANLIĞI
Dış Ticaret Müsteşarlığı
İhracatı Geliştirme Etüd merkezi

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü
Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü
Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
Petrol İşleri Genel Müdürlüğü

S Ö Z A L A N L A R

BİRİNCİ OTURUM.....	4
EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin)	4
ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa)	11
MEHMET GÜNAL (Antalya)	12
MÜSLİM SARI (İstanbul)	14
ADİL KURT (Hakkâri)	16
ERKAN AKÇAY (Manisa)	17
BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara)	18
ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep)	19
HASAN ÖREN (Manisa)	21
İKİNCİ OTURUM	22
KAZIM KURT (Eskişehir)	22
MEHMET YÜKSEL (Denizli)	23
MUSTAFA KALAYCI (Konya)	24
MUSA ÇAM (İzmir)	26
ALİ BOĞA (Muğla)	27
HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa)	30
RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir)	31
HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir)	33
MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli)	34
RECAİ BERBER (Manisa)	34
FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul)	36
SORULAR ve CEVAPLAR	39

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 2

MEHMET GÜNAL (Antalya)	39
ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa)	40
BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara)	40
HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir)	40
ERKAN AKÇAY (Manisa)	41
SALİH KOCA (Eskişehir)	41
ADİL KURT (Hakkâri)	41
HASAN ÖREN (Manisa)	41
EKREM ÇELEBİ (Ağrı)	42
RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir)	42
CENGİZ YAVİLİOĞLU (Erzurum)	42
FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul)	42
RECAİ BERBER (Manisa)	43
MEHMET ALİ SUSAM (İzmir)	43
EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin)	43
PROGRAMLAR	51
ÜÇÜNCÜ OTURUM	51
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri)	52
DÖRDÜNCÜ OTURUM	55
AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul)	55
ADİL KURT (Hakkâri)	57
FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane)	58
ERKAN AKÇAY (Manisa)	59
MUSA ÇAM (İzmir)	60
ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa)	62
ALİM İŞİK (Kütahya)	63
MEHMET ALİ SUSAM (İzmir)	64
SALİH KOCA (Eskişehir)	65
BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara)	66
HALUK AYHAN GÜMÜŞ (Balıkesir)	67
MUSTAFA KALAYCI (Konya)	68
MUSTAFA ŞAHİN (Malatya)	70
MÜSLİM SARI (İstanbul)	71
AYTUN ÇIRAY (İzmir)	73
HASAN ÖREN (Manisa)	73
MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Adana)	74
MEHMET GÜNAL (Antalya)	76
KAZIM KURT (Eskişehir)	78
CENGİZ YAVİLİOĞLU (Erzurum)	79
FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul)	80
RECAİ BERBER (Manisa)	83
MEHMET YÜKSEL (Denizli)	84
SORULAR ve CEVAPLAR	85
MEHMET GÜNAL (Antalya)	85
BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara)	85
HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir)	85
ADİL KURT (Hakkâri)	85
EKREM ÇELEBİ (Ağrı)	85
HASAN ÖREN (Manisa)	86
ALİM İŞİK (Kütahya)	86
FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane)	87
FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul)	87
MUSA ÇAM (İzmir)	87
MEHMET ALİ SUSAM (İzmir)	87
NECDET ÜNÜVAR (Adana)	87
BEŞİNCİ OTURUM	88

T B M M
Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 3

SORULAR ve CEVAPLAR (Devam).....	88
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri)	88
ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU BAŞKANI HASAN KÖKTAŞ.....	89
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri)	89
PROGRAMLAR ve ÖNERGELER.....	92
MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİS	93
PROGRAMLAR ve ÖNERGELER (Devam).....	93
Kapanma Saati: 01.37	97

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 4

21 Kasım 2011 Pazartesi
BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.10

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)

KÂTİP: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

----- 0 -----

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın, yazılı ve görsel basınımızın çok değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

13'üncü Birleşimin Birinci Oturumunu açıyorum.

Gündemimizde Ekonomi Bakanlığı bütçesi ile Dış Ticaret Müsteşarlığı ve İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi kesin hesapları bulunmaktadır.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Sayın Bakana söz vermek istiyorum.

Sayın Bakanım, süreniz otuz dakika.

Buyurunuz efendim.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Değerli Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonun çok değerli üyeleri; hepinizi öncelikle sevgiyle ve saygıyla selamlıyorum.

Yeni bütçe dönemimizin ülkemize, tüm bakanlıklarımıza hayırlar getirmesini temenni ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Öncelikle, Sayın Başkanım, salon konusunda yapmış olduğunuz düzenlemelerden dolayı teşekkür ediyorum, hayırlı olsun. Gayet güzel, daha rahat çalışacak bir ortam hâline gelmiş. Bu konuda emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Bu konuda destek veren, katkı veren, emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, Sayın Başkan, duvarları yıkan Başkan oldu.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Öncelikle, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyelerine vermiş oldukları bu değerli katkılardan dolayı, verecekleri değerli katkılardan dolayı tekrar teşekkürlerimi ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Sayın Başkanım, mümkün olduğu kadar metne uyacak şekilde, süreye uyacak şekilde konuşmamı dizayn ettim, yoksa normalde maalesef uzun konuşuyordum ama sizin vermiş olduğunuz süreye inşallah saygılı kalacağım.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hangi metne uyacaksınız?

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Elimde bir metin var, biraz sonra dağıtacaklar size.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bizde olmayan metne.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Dağıtmadılar mı daha? Arkadaşlar, dağıtın hemen.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Nasıl takip edeceğiz? Takip edemiyoruz yani.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Hemen dağıtın. Mehmet'ciğim, sen kulaktan da anlarsın bu işi.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, ben mi kaçırdım acaba diye...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Sen irticalen de takip edersin, ben seni iyi tanırım.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Başka metin varsa...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – 2012 yılı mali bütçesini görüşmeye başladığımız şu tarihlerde dünya siyasetinde ve ekonomisinde önemli gelişim ve dönüşümler yaşanmaktadır.

Geçen yıl yine bu Komisyonunda sizlerle Amerika Birleşik Devletlerinde ortaya çıkan ve ardından tüm dünyayı etkisi altına alan mali krizi tartışmaktaydık. 2011 yılının ilk yarısında ise küresel mali krizin sona erdiği yazılmaya ve konuşulmaya başlandı fakat çok geçmeden küresel ekonomideki risklerin tekrar arttığına şahit olduk. Bugün küresel ekonominin ana gündemi bize daha yakın bir coğrafyaya, 17 ülkeyi kapsayan Avro bölgesine ve hatta 27 üyeli Avrupa Birliğine odaklanmıştır. 2011 yılı aynı zamanda bir diğer önemli komşu bölge olan Kuzey Afrika ve Orta Doğu'da siyasi çalkantılara sahne olmuştur. Bu süreçte, Türkiye dâhil gelişmekte olan ülkelerin dünya siyaseti ve ekonomisindeki rolü de önem kazanmaya devam etmiştir. Bu durum, BRIC ülkeleri olarak adlandırılan Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin için özellikle dikkat çekicidir.

Avro bölgesinde Yunanistan, Portekiz ve İrlanda borçlarını çevirebilmek için dış desteğe muhtaç hâle gelmiştir. 2010 yılı itibariyle bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı Yunanistan için yüzde 10,7, Portekiz için yüzde 9,8, İrlanda için ise yüzde 31,3 olmuştur. Kamu borcunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı ise Yunanistan'da yüzde 144,9, Portekiz'de yüzde 93,3, İrlanda'da ise yüzde 94,9 olmuştur. Bu oranlar, Maastricht Kriterleri'nde yüzde 3 olması öngörülen bütçe açığının ve gayrisafi hasılaya oranı ile yüzde 60 olması öngörülen borç yükünün gayrisafi hasılaya oranının oldukça üzerinde rakamlardır.

IMF verilerine göre, 2009 yılında yüzde 2,3 ve 2010 yılında yüzde 4,4 oranlarında küçülen Yunanistan ekonomisinin 2011 yılında da yüzde 5 oranında daralacağı tahmin edilmektedir. 2010 yılında yüzde 1,3 oranında büyüyen Portekiz'in de 2011 yılında yüzde 2,2 oranında küçülmesi beklenmektedir. İrlanda ise 2008 yılından itibaren sırasıyla yüzde

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 5

3, yüzde 7 ve yüzde 0,4 oranlarında daralmıştır; 2001 yılında ise yüzde 0,4 oranında büyüyeceği öngörülmektedir. 2011 yılında İspanya'nın yüzde 0,8 ve İtalya'nın ise yüzde 0,6 gibi düşük oranlarda büyümesi beklenmektedir.

Küresel mali krizin ekonomileri daraltıcı etkisini durdurabilmek için özellikle gelişmiş ülkeler genişletici para ve maliye politikaları benimsemişlerdir. Enflasyonist baskıları daha çok hisseden ve daha önce bizim gibi ekonomik kriz deneyimleri olan çoğu gelişmekte olan ekonomiler kemer gevşetme politikalarına yönelmemiştir. Küresel ekonomilerdeki endişeler küresel ekonomik büyüme tahminlerinin revize edilmesine neden olmuştur. 2011 Nisan ayında, IMF, dünya ekonomisinin 2011 yılında yüzde 4,4 oranında büyüyeceğini öngörmekteydi. Bu tahmini, haziran ayında yüzde 4,3'e ve eylül ayında yayımladığı raporla da yüzde 4'e düşürmüştür. Son durumda, Amerika Birleşik Devletlerinin 2011 yılında yüzde 1,5; 2012 yılında ise yüzde 1,8 büyümesi, avro bölgesinin ise 2011'de yüzde 1,6 ve 2012'de yüzde 1,1 büyümesi öngörülmektedir.

Avro bölgesindeki borç ve bütçe krizi, avronun dolar karşısında son dönemdeki dalgalanmalarında etkili bir rol oynamıştır. Piyasalarda umut uyandıran gelişmelerin olması ile avronun değeri dolar karşısında genel olarak artmakta, beklentilerin karşılanmaması ve not indirimi gibi gelişmelerin gözlenmesi ile tam tersi yönde avro değer kaybetmektedir. Genellikle paritede büyük çıkışların ardından değer kayıpları ve büyük inişlerin ardından değer artışları gerçekleşmektedir. Avro/dolar paritesindeki bu iniş çıkışlar, avro üzerinden yapılan fakat tüm ticaret hacmimiz gibi dolar cinsinden ifade edilen dış ticaret üzerinde de etkili olmaktadır.

Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler; başta Libya ve Suriye olmak üzere, Mısır, Tunus, Bahreyn ve Yemen gibi Kuzey Afrika ve Orta Doğu ülkelerindeki siyasi gelişmeler de yalnızca bölge ekonomilerini değil dünya ekonomisini de çeşitli kanallardan etkilemiş, özellikle petrol fiyatlarında sıçramalara neden olmuştur. Bakınız, yılbaşında 90 dolar olan ham petrolün varil fiyatı, Arap baharının damgasını vurduğu mayıs ayında 130 dolara kadar çıkmıştır. Bunun, şüphesiz hem enerji ithalatımızda hem de bu ülkelere yönelik ihracatımızda olumsuz etkileri gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, siyasi açıdan bu ülkelerde de demokrasinin gelişmesi tabii ki sevindirici bir durumdur.

Tabii ki, demokrasinin yerleşmesi, ideale yakın şekilde uygulanması bugünden yarına gerçekleşecek şeyler değildir fakat bu yönde bir adım atılmış olması dahi insanlık adına bir başarıdır. Kısa vadede gerçekleşen ekonomik kayıplarımızın ise orta ve uzun vadede çok daha büyük kazançlara vesile olacağından eminim. Nitekim, bu ülkelerde büyük altyapı projeleri gerçekleştirilecektir, ayrıca orta sınıf gelişecek ve bu ülkelerin Türkiye'den ithalatları da mutlaka çoğalacak ve çeşitlenecektir. Küresel ekonominin can simidi ise gelişmekte olan ülkeler olmuştur. Gelişmekte olan ülkeler bir grup olarak 2010 yılında yüzde 7,3 oranında büyümüştür, 2011 yılında ise yüzde 6,4 oranında büyümeleri beklenmektedir. Bu ülkeler içerisinde BRIC ülkeleri artık daha dikkatli bir şekilde izlenmektedir. 2010 yılında Brezilya yüzde 7,5, Rusya yüzde 4, Hindistan yüzde 10,1 ve Çin yüzde 10,3 oranında büyümüştür. Rusya'nın da Dünya Ticaret Örgütüne katılmasıyla bu dört ülkenin ortak hareket alanı daha da genişleyebilecektir.

Değerli üyeler, bütün bu gelişmeler olurken Türkiye ekonomisi kendi başarı hikâyesini yazmaya devam etmiştir. Küresel mali krizin etkilerinden pek çok ülkeye göre kısa sürede sıyrılan Türkiye, 2010 yılında yüzde 8,9 ve 2011 yılının ilk yarısında yüzde 10,2 oranlarında büyüme kaydetmiştir. Avrupa'nın zaten en hızlı büyüyen ekonomisi durumuna gelen Türkiye, 2011 yılının ilk çeyreğinde yüzde 11,6 oranındaki büyüme ile dünyada en hızlı büyüyen ülke olmuştur. 20 Eylül 2011 tarihinde Türkiye'nin yerel para cinsinden notunun S&P tarafından BB'den BBB'ye yükseltilmesi ve kredi not görünümünün pozitif olarak belirlenmesi de Türkiye ekonomisindeki olumlu gelişmelerin geç ve yetersiz de olsa takdir edilmesine dönük olmuştur. Diğer göstergeler de ekonomimizdeki yüksek performansı teyit etmektedir. Sanayi üretim endeksi 2010 yılında yüzde 13,1 gibi çok yüksek bir oranda arttıktan sonra 2011 yılının Ocak-Eylül döneminde yine ortalama olarak yüzde 9,7 oranında artmış bulunmaktadır. Eylül ayındaki yüzde 12'lik artış oranı da elbette bu noktada dikkat çekicidir.

Büyüme, tabii ki doğal olarak istihdamı da beraberinde getirmektedir. Türkiye'de küresel kriz sırasında 2009 Şubat döneminde yüzde 16,1'e kadar yükselen işsizlik oranı, ekonomideki hızlı toparlanma ve üretim artışı sonucunda 2010 yılında yüzde 11,9 olarak gerçekleşmiş, 2011 yılının Ağustos döneminde yüzde 9,2'ye gerilemiştir. Temmuz döneminde 24 milyon 953 bin kişi ile seksen sekiz yılın istihdam rekoru kırılmıştır. Ağustos döneminde de istihdam edilenlerin sayısı önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 7,3 artmıştır. Avro bölgesinde ise işsizlik oranı 2011 Eylül ayında ortalama yüzde 10,2 olmuştur. 12 AB ülkesinde işsizlik oranı Türkiye'den daha yüksektir.

Yılın ilk yarısındaki performans göstermektedir ki, Türkiye, artık, küresel mali krizden çıkış sürecini tamamlamıştır. Bundan sonra, yılın ikinci yarısında da büyümenin yüzde 4,8 olarak gerçekleşmesini, böylece 2011 yılı genelinde Orta Vadeli Program'da da öngördüğümüz gibi yüzde 7,5, yüzde 8'e yakın bir büyüme kaydedilmesini bekliyoruz. Büyümeye paralel şekilde dış ticaret hacmimiz de 2011 yılında önemli bir artış kaydetmiştir. 2011 yılı Ocak-Eylül döneminde geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre ihracatımız yüzde 21,8 artarak 99,5 milyar dolar, ithalatımız ise yüzde 39,1 artarak 181,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle dış ticaret hacmimiz toplam yüzde 32,5'luk bir artışla 281,2 milyar dolara ulaşmış, dış ticaret açığımız ise 82,2 milyar dolara yükselmiştir.

13 Ekim 2011 tarihinde açıklanan 2012-2014 dönemine ilişkin Orta Vadeli Program'da 2011 yılında ihracatın 130,8 ve ithalatın 236,9 milyar dolar olması dış ticaret açığının 102,1 milyar dolara yükselmesi ve ihracatın ithalatı karşılama oranının yüzde 56,9 düzeyinde gerçekleşmesi öngörülmüştür. 2012 yılında ise ihracatın 148,5 milyar, ithalatın 248,7 milyar dolar, dış ticaret açığının ise 100,2 milyar dolar ve ihracatın ithalatı karşılama oranının ise yüzde 59,7 olması öngörülmüştür.

Uluslararası Ticaret Sınıflandırma Standardı'na göre 2011 Ocak-Eylül döneminde ihracatımızın yüzde 11'ini tarımsal ürünler, yüzde 9'unu madencilik ürünleri, yüzde 79'unu sanayi ürünleri oluşturmuştur. Toplam ihracatımızda sanayi ürünlerinden makine, ulaşım araçlarının payı yüzde 28, tekstil ve hazır giyim ürünlerinin payı yüzde 19, demir ve çeliğin payı ise yüzde 10 olmuştur. 2011 Ocak-Eylül dönemi ihracatı bakımından, tekstil ve hazır giyim ürünleri yüzde 20, makine

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 6

ve ulaşım araçları kategorisindeki otomotiv sanayisi ürünleri yüzde 17, diğer ulaşım araçları yüzde 23 ve makineler tam yüzde 22 artış kaydetmiştir.

2011 yılının yine dokuz aylık döneminde ithalatımızın yüzde 8'i tarımsal ürünlerden, yüzde 30'u madencilik ürünlerinden, yüzde 60'ı ise sanayi ürünlerinden oluşmuştur. Daha spesifik olarak, makine ve ulaşım araçlarının ithalatımızdaki payı, aynı ihracatımızda olduğu gibi yüzde 28 düzeyindedir. Kimyasallar kategorisindeki ilaçtan kauçuğa kadar geniş bir yelpazede değişen ürünler ise ithalatın yüzde 13'ünü oluşturmuştur. Ayrıca, otomotiv sanayisi ürünleri ithalatı yüzde 43, makineler ithalatı ise yüzde 31 artmıştır.

Madencilik ürünleri grubunda yer alan mineral yakıt ve yağlar ithalatı 2008 yılında 48,3 milyar dolar, 2009 yılında 29,9 milyar dolar ve 2010 yılında 38,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Mineral yakıt ve yağlar faslından yapılan ithalat 2010 Ocak-Eylül döneminde 27,1 milyar dolar iken, 2011 Ocak-Eylül döneminde tam yüzde 45'lik bir artış göstererek 39,3 milyar dolara yükselmiştir. Mineral yakıt ve yağların ithalatındaki artışta şüphesiz ham petrol fiyatlarındaki gelişmeler çok önemli rol oynamıştır.

2011 Ocak-Eylül döneminde ihracatımız 99 milyar 502 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Son on iki aylık ihracatımız ise 132,6 milyar dolar olmuştur. İlk dokuz ayda ortalama ihracat 11 milyar 55 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılının ilk dokuz aylık verilerine göre -altını çizerek ifade etmek istiyorum ki- 79 ülke ve/veya bölgeye yapılan ihracatımız geçen tüm yılların aynı dönemine göre rekor kırmıştır. Yine aynı verilere göre, 50 ülke ve/veya bölgeye yapılan ihracatımız geçen tüm yılların on iki aylık dönemlerine göre rekor kırmıştır. Yıl sona erdiğinde büyük olasılıkla bunlara 30 civarında ülke ve/veya bölge daha eklenecektir.

2011 Ocak-Eylül döneminde ihracatımızda ilk beş ülke, Almanya, İtalya, İngiltere, Irak ve Fransa olmuştur. Irak'a yönelik ihracat dinamizmiyle de dikkati çekmektedir. 2011'in dokuz aylık döneminde Irak'a ihracat yüzde 37,8 artmış ve Irak, ihracatımızda ilk 20 ülke içinde en hızlı 3'üncü artışın gerçekleştiği ülke olmuştur. İhracatımızda ikinci sırada yer alan İtalya'daki gelişmeler yakından izlenmekte olup İtalya'ya ihracat artışı devam etmektedir. Son olarak eylül ayında İtalya'ya ihracat yüzde 12,7 artmıştır. İthalatımızda ise 2011 Ocak-Eylül döneminde Almanya, Rusya, Çin, Amerika Birleşik Devletleri ve İtalya en ön sıralardadır. İhracatta Almanya'nın yeri sabit olmakla birlikte, eylül ayındaki ithalatımızda Rusya ve Çin ilk sırayı almışlardır. Tabii ki Rusya'dan ithalatımız bildiğiniz gibi enerji sektöründedir. Enerji hariç Rusya'yla dış ticaretimize baktığımızda, mal ticaretinde Rusya'ya karşı dış ticaret fazlası verdiğimizizi de bu arada ifade etmek isterim. Evet, bu yılın sonunda, inşallah, ihracatta cumhuriyet tarihinin yeni bir rekorunu kırarak 135 milyar dolar ihracatı birlikte gerçekleştirmiş olacağız.

Ülke grupları arasında Avrupa Birliği, 2011 Ocak-Eylül döneminde ihracatımızın yüzde 47'sini, ithalatımızın ise yüzde 38'ini oluşturması bakımından önde gelmektedir. Bölgedeki bahsini ettiğimiz borç ve bütçe krizlerinin izleyen dönemlerde bölgenin ekonomik büyümesini derinden etkilemesi hâlinde ülkemizin ticaretinin de etkilenmesi mümkündür. Diğer taraftan, hem AB çerçevesinde serbest ticaret anlaşmaları akdedilerek hem de diğer pazara giriş araçlarımızı en etkin şekilde kullanarak ihracatımızı çeşitlendirilmeye çalıştığımızı ifade etmek isterim.

18 ülke ile serbest ticaret anlaşması imzalamış bulunmaktayız. Hâlen EFTA ülkeleri; İsrail, Makedonya, Hırvatistan, Bosna-Hersek, Filistin, Tunus, Fas, Mısır, Suriye, Gürcistan, Arnavutluk, Sırbistan, Karadağ, Ürdün ve Şili ile serbest ticaret anlaşmalarımız yürürlüktedir. Bunlardan Ürdün ve Şili serbest ticaret anlaşmaları 1 Mart 2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ayrıca, Lübnan ile 24 Kasım 2010'da ve Morityus ile 9 Eylül 2011'de imzalanan STA'ların da en yakın zamanda yürürlüğe girmesi beklenmektedir. Şu anda, Güney Kore ve Libya gibi ülkelerin de dâhil olduğu 13 ülke ve ülke grubu ile müzakerelerimizin de devam ettiğini ifade ettiğini ifade etmek isterim.

Serbest ticaret anlaşmalarının ihracat artışında ve ekonomik büyümede çok önemli işlevleri vardır. Bu ülkeler büyüyen pazarlar olup, genellikle tarife ve tarife dışı engellerle korunmaktadır. Serbest ticaret anlaşmaları bu ülkelere yönelik mal ve hizmet ihracatımız önündeki engellerin kaldırılmasını sağlamaktadır. Serbest ticaret anlaşmaları imzalanan ülkelerin toplam ihracat içindeki payı yüzde 11'e ulaşmıştır. Daha da önemlisi, Türkiye 2002 yılında serbest ticaret anlaşmaları ülkeleri karşısında 1,5 milyar dolar civarında ticaret açığı verirken 2010 yılında ise 3,9 milyar dolar ticaret fazlası elde ederken konuma gelmiştir.

Çok taraflı müzakereler kapsamında, 2001 yılında başlatılan Doha Kalkınma Gündemi Müzakereleri yaklaşık on yıldır devam etmektedir. Gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki bazı fikir ayrılıkları ve beklentiler müzakerelerin sonuçlanmasını ötelemektedir.

Bizler, küresel ekonomik büyümenin asla korumacılıkla sağlanamayacağını, aksine yüksek büyüme için çok taraflı, kurallara dayalı, etkin işleyen ve serbest bir ticaret sisteminin gerektiğini düşünmekteyiz. Bölgesel ve küresel ticaret müzakerelerimiz, ihracatımızdaki ve ekonomideki büyümeyi desteklemektedir.

Muhterem üyeler, Merkez Bankası, dünya ekonomisindeki daralma risklerini de analiz ederek isabetli politikaları ve uygulamaları ile ekonomik büyüme sürecine önemli katkılar sağlamaktadır. Bu bağlamda, 20 Ekim 2011 tarihli Para Politikası Kurulu toplantısında da politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 5,75 düzeyinde sabit tutulmuştur. Diğer taraftan, Merkez Bankası, asli görevi olan enflasyonun yükselmemesini de tabii ki gözetmektedir. Tüketici fiyatları endeksine göre enflasyon 2011 Ekim ayında yıllık bazda yüzde 7,7 artmıştır. Merkez Bankası, munzam karşılık oranlarının döviz müdahalelerine kadar her türlü aracını proaktif olarak kullanmaya ve politika faizi dışındaki faizleri yüzde 12 ile yüzde 15,5 arasındaki bir bandta belirlemeye başlamıştır.

Ödemeler dengesi verilerine göre, 2011 Ocak-Eylül döneminde cari açık önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 101 oranında artarak 60,7 milyar dolara yükselmiştir ancak cari açıktaki artışın artık hız kaybetmesi beklenmektedir. Alınan önlemlerin de etkisiyle, iç talepteki artışın özellikle ekim ayından itibaren yavaşlaması öngörülmektedir. Nitekim, banka kredileri aylık bazda 2009 yılının Eylül ayından bu yana ilk kez Ekim ayında gerilemiştir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 7

Cari açığın finansmanında 2011 Ocak-Eylül döneminde portföy yatırımlarında 14,4 milyar dolarlık net sermaye girişi sağlanmıştır.

Ayrıca, cari açığın en risksiz finansman şekli olan yurt içindeki (net) doğrudan yabancı yatırımlar, 2011 Ocak-Eylül döneminde geçen yılın aynı dönemine kıyasla tam 2 katına çıkmış ve 10,9 milyar dolar olmuştur. Böylece, doğrudan yabancı yatırımların finansmandaki payı yüzde 11,3'ten yüzde 18,5'e yükselmiştir.

Değerli üyeler, cari açığın finansmanı bir kenara, açığın kendisini, üzerinde yapısal projelerle çalışılması gereken bir mesele olarak ele alıyoruz. Cari açığa dış ticaret açığı başlıca rolü oynamaktadır. Dış ticaret açığını tabii ki iki şekilde azaltabiliriz: İhracatı artırarak ve ithalata bağımlılığı azaltarak.

Bu amaca yönelik politikaların, teşvik-yatırım-üretim-ihracat zincirinin koordinasyon içerisinde yürütülmesi açısından, konuya bütüncül bir şekilde yaklaşılmasına imkân tanıyan bir yapılanma tabii ki gerekmektedir. İşte 2011 Haziran ayında Ekonomi Bakanlığı kurulmuş, Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Hazine Müsteşarlığından Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü ve Teşvik Uygulama Genel Müdürlüğü yeni kurulan Ekonomi Bakanlığının yapısına dâhil edilmiştir. Hizmetler ticareti müzakereleri ve uygulamaları ile yurt dışı yatırımlar konusu da Ekonomi Bakanlığının görev alanı içinde yer almıştır. Bu suretle, ihracata dayalı büyüme modeli ve ihracat odaklı üretim perspektifi çerçevesinde, teşvik-yatırım-üretim-ihracat zincirine ilişkin politika araçları tek çatı altında toplanmıştır.

Ekonomi Bakanlığı bünyesindeki stratejik projelerimiz de dış ticaret açığını azaltacak şekilde ihracatı artırmayı ve ithalatı bağımlılığı azaltmayı hedeflemektedir.

Değerli üyeler, 2023 yılında 500 milyar dolar ihracat gerçekleştirme hedefine dönük olarak, 2010 yılı son aylarında hayata geçirilen yeni pazara giriş koordinasyon yapılanması çerçevesinde başta TİM olmak üzere TOBB, DEİK, TUSKON, TUSİAD, MÜSİAD ve Muteahhitler Birliği gibi kurum ve kuruluşların en üst düzeyde temsil edildikleri Pazara Giriş Komitesi kurulmuştur. Bu Komite bünyesinde yapılan çalışmalar neticesinde ABD, Çin, Rusya, Hindistan, Brezilya, Kanada, Polonya, Nijerya, Mısır, İran, Suudi Arabistan, Cezayir, Libya, Ürdün ve Katar hedef ülkeler olarak belirlenmiştir. Bu yeni yapı vasıtasıyla pazara giriş projeleri ve belirli bir takvim çerçevesinde gerçekleştirilecek eylem planları hazırlanmıştır.

Ülkemizin 2023 yılında 500 milyar dolar ihracat ve dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında yerini alma hedeflerine ulaşmasında markalaşmanın ve Türk malı imajının daha da güçlendirilmesinin çok büyük önemi bulunmaktadır. Bu kapsamda, ihracata yönelik devlet yardımları, firmaların daha fazla ihracat yapabilmeleri ve ihracatlarında sürekliliğin sağlanabilmesi amacıyla daha kurumsal bir yapıda yeniden düzenlenmiştir. Bu çerçevede TUROUALITY Destek Programı ile 77 firmamızın 88 markası TUROUALITY Programı kapsamında, 33 firmamızın 36 markası ise Marka Programı kapsamında olmak üzere, toplam 110 firmamızın 124 markası desteklenmektedir.

Firmalarımızın marka imajının desteklenmesinin yanı sıra, yurtdışında dağıtım kanalları oluşturarak nihai tüketiciye doğrudan ulaşabilmelerini teminen yurtdışı faaliyetlerini de destekliyoruz. Bu kapsamda firmalarımızın yurt dışında açacakları ofis, mağaza, depo ya da showroom gibi birimlerinin kira giderleri ve yurt dışında yapacakları tanıtım faaliyetleri ve gerçekleştirecekleri marka tescilleri giderlerinin belli bir kısmı Bakanlığımız tarafından karşılanmaktadır. Bu kapsamda 2011 yılında 550 ihracatçımıza destek verilmiştir.

Ekonomimizin orta tabakasını oluşturan, istihdam ve üretimde önemli paya sahip olan KOBİ'lerimize yönelik desteklerimiz 2011 yılında genişleyerek devam etmiştir. Yeni "Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği" uygulaması çerçevesinde süreçler sadeleştirilmiş ve hızlandırılmış, ihracatçılarımıza ilave destekler sağlanarak uluslararası piyasalarda daha rekabetçi olmalarının önü açılmış, ihracatçı şirketlerimizin sayısının artırılması yolunda önemli bir adım daha atılmıştır. Döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerden Bakanlığımızca uygun görülenler de destek kapsamına alınmıştır. Yüksek öğrenim kuruluşlarının, sağlık sektöründeki tedavi amaçlı faaliyet gösteren kuruluşların, yazılım ve film sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların yurt dışındaki tanıtım faaliyetleri de destek kapsamına alınmıştır.

Yine ihracatımızı artırmak için, Bakanlığımızca "hedef ülke"lere yönelik olarak ihracat ürünlerimizin tanıtımının sağlanması, pazar payımızın genişletilmesi ve söz konusu ülkelerle ticari ve ekonomik iş birliğimizde ilerleme sağlanması amaçlarıyla, Bakanlığımız tarafından ticaret heyetleri düzenlenmektedir. Bakanlığım koordinasyonunda ve TİM, DEİK, TUSKON ve muhtelif İhracatçı Birlikleri Başkanlıkları organizasyonunda 2011 yılı Ocak-Kasım döneminde 13 ülkeye yönelik 11 genel ticaret heyeti, 25 ülkeye yönelik 19 sektörel ticaret heyeti ve 62 Alım Heyeti Programı düzenlenmiştir.

Ayrıca, 2011 yılında 15 ülke ile Karma Ekonomik Komisyon Toplantısı ve 40 ülke ile üst düzey temas gerçekleştirilmiştir.

2010 yılında yaptığımız çalışmalarla film yapımcılarımız yurt dışı fuar desteği kapsamına alınmıştı. 2009/5 sayılı Yurt Dışında Gerçekleştirilen Fuar Katılımlarının Desteklenmesine İlişkin Tebliğ'de yapılan son değişikliklerle, imalatçı firmalarımız ve film yapımcılarımızın yanı sıra eğitim, yazılım ve sağlık sektöründe faaliyet gösteren şirket, kurum ve kuruluşlarımızın da destekten yararlanması sağlanmıştır. Bu sayede büyük potansiyel arz eden bu sektörlerde de ülkemiz için önemli bir döviz kazancı elde edilmesini hedeflemekteyiz. Fuar destekleri kapsamında, 2011 yılı Ocak-Kasım döneminde 7.401 firmamıza fuar desteği verilmiştir.

2011 yılında 10 farklı sektörde faaliyet gösteren Tanıtım Gruplarına ilave olarak Süs Bitkileri Tanıtım Grubu kurulmuştur. 11 farklı sektörümüzde faaliyet gösteren Sektörel Tanıtım Grupları ile ihracat ürünlerimizin tanıtımının gerçekleştirilmesi, bilinirliğinin ve pazar çeşitliliğinin sağlanması ile rekabet gücünün geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Avrupa'da yaşanan kriz, ülkemiz firmaları için tehditlerin yanı sıra fırsatlar da doğurmaktadır. Bakanlık olarak şirketlerimizin yurt dışında marka ve şirket satın alma faaliyetlerini desteklemek amacıyla satın alma süreçlerinde satın alacakları sektör, ülke, yabancı şirket veya marka odaklı raporlar ile danışmanlık hizmetlerine ilişkin giderler yüzde 60, iş birliği kuruluşları (sanayi-ticaret Odaları, ihracatçı birlikleri, sektörel birlik ve dernekler, organize sanayi bölgeleri) için ise yüzde 75 oranında destek kapsamına alınmıştır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 8

Bakanlığımız uhdesinde olan DFİF kaynaklarından ihracatçılarımızın her geçen yıl daha rekabetçi ortamda ihracat yaptığı bilinci ile firmalarımıza 2011 yılı 1 Ocak-15 Kasım döneminde toplamda 513 milyon liralık ödeme gerçekleştirilmiştir.

Ekonomi Bakanlığını kuran 637 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre Dış Ticaret Müsteşarlığı ve bağlı kuruluşu olan İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME) faaliyetlerine Bakanlığımız bünyesinde artık devam etmektedir. İGEME'nin birleşme öncesindeki faaliyetlerinde herhangi bir aksaklık yaşanmadan, İGEME'nin misyonu İhracat Genel Müdürlüğüne devredilerek daha verimli çalışma imkânı sağlanmıştır.

Oluşturulan ülke masaları çalışmaları kapsamında elde edilen pazar bilgilerinin 81 ilde ihracatçılarımızla özellikle de KOBİ'lerimizle paylaşılması ve KOBİ'lerimizin dış pazarlara yönlendirilmesi amacıyla Pazara Giriş ve Hedef Ülke Seminerleri de düzenlenmektedir.

İhracatın geliştirilmesi açısından yurtdışındaki teşkilatımız da büyük görevler üstlenmiştir. Ürünlerimizin tanıtımına, yabansı sermayenin ülkemize gelmesine ve serbest bölgelerin tanıtımı işadamlarımıza yardımcı olmak ve Ekonomi Bakanlığının görev alanına giren diğer konularda bulundukları ülkelerdeki resmi ve özel kuruluşlar nezdinde faaliyette bulunmak üzere hâlen, şu anda 83 ülkede, 3 uluslararası kuruluş nezdinde 182 müşavir, ataşemiz bulunmaktadır. Hükümetimiz tarafından yurt dışı Ticaret Müşaviri kadrosu sayısı Plan ve Bütçe Komisyonundaki siz değerli üyelerin de çok ciddi destekleriyle ve tüm muhalefet partilerinin destekleriyle 250'ye çıkartılmış olup bu kadroların tamamının kullanılmasına yönelik çalışmalarımız şu anda yapılmaktadır.

Değerli üyeler, cumhuriyetimizin 100'üncü yılında görmek istediğimiz Türkiye için Hükümet olarak yoğun bir gayretle çalışmaktayız. Gerek küresel ekonomik düzlemde yaşanan dönüşüm, gerekse 2023 vizyonumuz bizleri ihracat ve ithalatımızı katma değer odaklı olarak yeniden değerlendirmeye ve yeni politikalar uygulamaya sevk etmektedir. Bu politikalar şüphesiz yapısal cari açık sorununa kalıcı çözüm getirme hedefini de içermektedir.

Sanayi üretimi ile ithalat arasında kuvvetli bir bağ bulunmaktadır. Sanayi üretimimizde özellikle bazı sektörlerde büyük oranda ithalata bağımlı olunması nedeniyle, bu sektörlerdeki üretim artışı doğal olarak ithalat üzerinde etkili olmaktadır. Yerli üretimin girdilerinin önemli bir kısmı ithal ara ve yatırım mallarından oluşmaktadır. 2011 Ocak-Eylül döneminde ithalatın yüzde 71,9'u ara malları, yüzde 15,4'ü sermaye malları yüzde 12,4'ü ise tüketim mallarından oluşuyor.

İthalatta en büyük paya sahip olan ara mallarının yurt içinde üretiminin teşviki ve bu suretle ithalatının azaltılmasını teminen Bakanlığımız tarafından bir buçuk yıl önce başlatılan "Girdi Tedarik Stratejisi" (GİTES) çalışması başlatılmıştır. Bu Strateji kapsamında yapılan çalışmalarla sanayi üretimi için gerekli olan girdilere istikrarlı fiyatlarla ulaşılması, sürdürülebilir erişimin güvence altına alınması ve yurt içi kaynakların en verimli şekilde kullanılarak ülkemizde dans fazla katma değer bırakılması, geri dönüşümün teşvik edilmesi ve sürdürülebilir enerji yatırımlarının gerçekleştirilmesi amacıyla, sanayinin ithalata olan bağımlılığını azaltacak ve ihracatta sürdürülebilir bir rekabet gücü elde edilmesini sağlayacak politika önerileri ortaya konulmaktadır.

GİTES çalışmaları kapsamında ara malı ithalat oranı en yüksek olan demir-çelik, otomotiv, makine, kimya, tekstil ve tarım olmak üzere toplam altı sektör ele alınmıştır. Söz konusu sektörlerde yoğunlaşan çalışmaların sonucunda sanayi sektör stratejileri ile bütünleşecek bir şekilde ortaya çıkan eylem planlarının hızlı bir şekilde hayata geçirilmesi süreci şu anda başlamıştır.

GİTES çalışmaları çerçevesinde ele alınan tüm sektörlerde dönük değerlendirmeler tamamlanmış olup, hazırlanan eylem planlarının 2012 yılından başlayarak uygulamaya geçirilmesi hedeflenmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam ediniz Sayın Bakan.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Daha önce söylediğim gibi, ihracata dayalı büyüme modeli ve ihracat odaklı üretim perspektifi çerçevesinde, teşvik-yatırım üretim-ihracat zincirine ilişkin politika araçları ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon içerisinde Bakanlığımızca tek elden yürütülmeye başlanmıştır.

Bu suretle, ihracata dayalı büyüme modeli ve ihracat odaklı üretim perspektif çerçevesinde, teşvik-yatırım üretim-ihracat zincirine ilişkin politika araçlarıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla ciddi bir koordinasyon içerisinde Bakanlığımızca tek elden çalışmalar yürütülmeye başlamıştır.

Bahsi geçen büyüme modelinin hayata geçirilmesinde, ülkemize yeni teknoloji transferi ve istihdam olanakları sağlayacak, katma değeri yüksek, ekonomimizin rekabet gücüne katkı sağlayacak bir teşvik sisteminin oluşturulması çok büyük önem arz etmektedir.

Sizlerin de bildiği üzere, yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar, Türkiye'de 2000'li yılların başından itibaren kurumsal bir yapı çerçevesinde yürütülmektedir. 2001 yılında kurulan Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK), iş camiası, politika yapıcılar ve uygulayıcı kamu kurumları arasında etkin bir diyalog ortamı oluşturmuştur. Hükümetimiz bu alandaki çalışmalara önemli destek vermektedir. Bu yıl, faaliyetteki 10'uncu yılını tamamlayan YOİKK Platformu'nda yapılan çalışmalara Ekonomi Bakanlığı bünyesinde yoğun bir şekilde devam ediyoruz.

Hükümetimizin yatırımlara yönelik politika ve yaklaşımları, hem uluslararası hem de yerli yatırımlar nezdinde hak ettiği olumlu geri dönüşü alıyor. Nitekim, yerli ve yabancı yatırımcılara verilen teşvik belgelerine ilişkin veriler bunu ciddi manada teyit ediyor. Bu bağlamda, 2002 yılı sonuna kadar ülkemize giren uluslararası doğrudan yatırım 15 milyar dolar seviyesinde iken, 2003 yılından bugüne kadar gerçekleşen rakam ise tam 105 milyar dolar olmuştur.

2011 yılının Ocak-Eylül döneminde Türkiye'ye uluslararası doğrudan yatırım girişi 10,9 milyar dolar seviyesine ulaşarak 2010 yılının tamamında ulaşılan 9,1 milyar dolarlık seviyeyi geride bırakmıştır. 2011 yılının dokuz ayında ulaşılan

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 9

10,9 milyar dolarlık seviye, 2010 yılının dokuz aylık döneminde ulaşılan 5,4 milyar dolarlık doğrudan yatırımın 2 katına ulaşmaktadır. 2011 yılı Eylül sonu itibarıyla Türkiye'de 28.833 adet uluslararası sermayeli şirket faaliyet göstermektedir.

Dünyada son dönemde yaşanan ekonomik krize rağmen, Türkiye'de uluslararası doğrudan yatırımlarda yakalanan bu yükseliş trendi, Türk ekonomisine uluslararası yatırımcıların duyduğu güvenin devam ettiğinin çok ciddi ve önemli bir göstergesidir.

2011 yılı Ocak-Eylül döneminde gerçekleşen sermaye girişlerinin yüzde 87'si AB ülkeleri kaynaklıdır. Özellikle Avrupa'da yaşanan krize rağmen Avrupalı yatırımcılar Türkiye'ye olan ilgisini kaybetmemiştir. Türkiye'nin bu performansı uluslararası kuruluşların da ilgisini çekmektedir. Nitekim UNCTAD verilerine göre, siyasi ve ekonomik istikrarsızlığın yaşandığı Batı Asya bölgesindeki 2011 yılının ilk yarısı itibarıyla toplam uluslararası doğrudan yatırımların üçte 1'i Türkiye tarafından çekilmiştir. Bu durum Türkiye'nin bu alanda da lider ülke olma yönünde ilerlediğine ciddi bir işarettir.

Değerli arkadaşlar, bildiğiniz üzere, Teşvik Sistemi "Bölgesel Teşvik Sistemi", "Büyük Proje Teşvik Sistemi" ve "Genel Teşvik Sistemi" olmak üzere 3 ana bölüme ayrılmıştır. Bu sistem, 2009 yılında yürürlüğe giren Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı ile yürütülmektedir.

Bölgesel ve Sektörel Teşvik Sistemi kapsamında desteklenecek sektörler, her bir il grubunun yatırım potansiyeli ve rekabet gücü, ekonomik ölçek kriterleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör kuruluşlarının görüşleri göz önüne alınarak belirlenmiştir. Bu kapsamda yatırımlara vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği, yatırım yeri tahsis, faiz desteği, KDV istisnası ve gümrük vergisi muafiyeti sağlanmaktadır.

Büyük Proje Teşvik Sistemi ile uluslararası düzeyde rekabet gücünü artıracak, ARGE ve teknoloji içeriği yüksek sektörlerde belirli büyüklüğün üzerindeki yatırımlara destek sağlanması amaçlanmaktadır.

Genel Teşvik Sistemi kapsamında ise, Bölgesel ve Büyük Proje sistemlerinde yer almayan ve desteklenmesi öngörülmemiş sektörlerle yönelik yatırımlar yer almaktadır. Söz konusu yatırımlar için KDV istisnası ve gümrük vergisi muafiyeti sağlanmaktadır.

Söz konusu sistemin uygulamaya konulduğu 16 Temmuz 2009 tarihinden 2011 yılı Ekim ayı sonuna kadarki süre içerisinde düzenlenen teşvik belgelerinin sabit sermaye yatırım tutarı 133 milyar lira olup öngörülen ilave istihdam yaklaşık 322 bin kişidir.

Yeni teşvik sistemine göre düzenlenen yatırım teşvik belgelerinin 4 bin adedi Bölgesel Teşvik Sistemi kapsamında verilmiş olup bu belgelerde öngörülen sabit yatırım tutarı 41 milyar Türk lirası ve ilave istihdam 177 bin kişidir. Büyük Ölçekli Yatırımlar kapsamında 44 adet teşvik belgesi düzenlenmiş, söz konusu belgelerde 14 bin kişilik istihdam sağlanması ve 36 milyar Türk lirası tutarında yatırım yapılması öngörülmüştür. Genel Teşvik Sisteminde ise 5.572 adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmiş olup bu kapsamda öngörülen sabit yatırım tutarı 56 milyar Türk lirası ve ilave istihdam 131 bin kişidir.

Mevcut yatırım teşvik politikalarımızı ülke ihtiyaçları paralelinde yeniden gözden geçiriyoruz. Uluslararası doğrudan yatırımların artırılması dünya genelinde, sürdürülebilir ekonomik büyüme, kalkınma, istihdam artışı, yoksullukla mücadele ve küresel rekabet gücünün artırılmasına yönelik politikaların vazgeçilmez bir unsurudur.

Cari açığın azaltılması sürecinin temel stratejilerinden biri, ithalat bağımlılığı bulunan ara mallarının Türkiye'de üretimini sağlayacak bir üretim altyapısının hazırlanmasıdır. Bunun yanı sıra Türkiye'deki teknolojik değişime ve dönüşüme katkı sağlayacak ve yaratılan katma değeri artıracak bir destek sisteminin oluşturulması ve etkili şekilde işletilmesi gerekmektedir.

Teşvik sistemiyle ülkemize yeni teknoloji transferi sağlayacak, istihdam olanaklarını artıracak, katma değeri yüksek, ekonomimizin rekabet gücünü artıracak, ithalata bağımlılığı cari açığı azaltacak stratejik yatırımların teşvik edilmesini özellikle bu dönem için hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) kapsamındaki sektörel çalışmalarımız, yatırım teşvik, doğrudan yabancı sermaye yatırımları, enerji politikaları ve benzeri alanlarda da çalışmamızın önemini ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede, birçok ülkenin yerli sanayilerini geliştirmekle stratejik bir politika aracı olarak kullandığı kamu alımlarını ülkemiz gündemine taşımak zorundayız.

Kamu ihtiyacının karşılanmasında yerli sanayinin geliştirilmesini gözeterek, yurt içinde üretimi destekleyecek, ithalat bağımlılığını azaltacak, teknoloji transferi ve doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını ülkemize getirecek bir stratejik yaklaşımın benimsenmesinde yarar görüyoruz.

Ekonomi Bakanlığı olarak öncelik verdiğimiz bir diğer konu da piyasa gözetimi ve denetiminin gelişmiş standartlara göre uygulanmasıdır.

Ürün güvenliğinin ikinci ayağını oluşturan ithalat denetimlerinde ise, gerekli mevzuat Bakanlığımız tarafından hazırlanmakta ve denetimlerin bir kısmı Bakanlığımız eliyle yapılmaktadır. Bu kapsamda ürün güvenliği, ekonomi politikamızın esaslı bir unsuru hâline gelmiştir. Üretim kapasitemizi geliştirip daha fazla üretmek kadar, ürettiklerimizin kaliteli, güvenli, çevre ve tüketici dostu olması ve ihraç pazarlarımızın beklentilerini karşılaması da önem arz etmektedir.

Öte yandan, gerek iç piyasada üretilen ürünlerin tüketici açısından güvenliğinin piyasa gözetimi ve denetimi yoluyla takibi ve denetimi gerekse ithal edilen malların güvenli, mevzuata ve standartlara uygunluğunun ithalat aşamasında denetimi suretiyle yerli üreticilerimizin haksız rekabete karşı korunması da amaçlanıyor.

Bu kapsamda piyasa gözetimi ve denetimi Bakanlığımızın koordinasyonunda, on ayrı uygulayıcı kuruluş tarafından yürütülmektedir. Ürün güvenliğinin ülkemiz için önemini farkında olarak Bakanlığımız bünyesinde yeni adıyla yapılandırılan "Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü" eliyle çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Koordinasyon görevimizin bir parçası olarak söz konusu faaliyetlerimizi daha ileri bir noktaya taşımak için uygulayıcı kuruluşlarımızla iş birliği içinde çalışıyoruz. 2011 yılında atılan önemli bir adım olarak bir Başbakanlık genelgesi

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 10

ile uygulayıcı kuruluşların en üst düzeyde temsil edileceği ve sistemin sorunlarına çözüm geliştireceği Piyasa Gözetimi, Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu kurulmuştur.

Ürün güvenliğinin ikinci ayağını oluşturan ithalat denetimlerinde ise, gerekli mevzuat Bakanlığımız tarafından hazırlanıyor ve denetimlerin bir kısmı Bakanlığımız eliyle yapılıyor.

Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler; yine yeni yapılanma kapsamında Ekonomi Bakanlığı bünyesinde Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü'nün kurulması ile yurt dışı yatırım ve hizmetlerin bütünleştirici bir yaklaşım kapsamında koordineli bir biçimde yönlendirilmesini, bunun yanında yurt içinde yatırımcılara kayda değer imkânlar sağlayan serbest bölge rejimini bir adım daha ileriye götürmeyi amaçlamış bulunmaktayız.

Yeni nesil serbest bölgeler ile lojistik, AR-GE, tarım, yatçılık ve sağlık gibi konularda ihtisas serbest bölgeleri kurmayı hedefliyoruz. Söz konusu ihtisas serbest bölgelerinin tamamında ihracata önemli katkılarda bulunacak faaliyetler yürütülecektir.

Hâlihazırda 19 serbest bölgemiz faaliyette bulunmaktadır. Serbest bölgeler, doğrudan yabancı yatırımı ve teknoloji girişini hızlandırırken firmaları ihracata yönlendirmek ve uluslararası ticareti geliştirmek amaçlarıyla kurulmuştur. Bul bölgelerde 613'ü yabancı, 2.597'si yerli olmak üzere toplam 3.210 firmamız faaliyet göstermektedir. Serbest bölgelerin 2011 Ocak-Eylül dönemindeki toplam ticaret hacmi 2010 yılının aynı dönemine göre yüzde 28,47 artarak 17 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir. Serbest bölgelerde 2011 Ocak-Eylül dönemi itibarıyla istihdam edilen kişi sayısı ise 53.287'dir.

Değerli üyeler, döviz kazandırıcı hizmetler arasında halihazırda en kapsamlı sektör yurt dışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetleri sektörüdür. Yurt dışı müteahhitlik hizmetleri sektörümüz, ülkemizin yetişmiş insan gücü, teknik birikimi ve teknolojiye adaptasyonu, iş deneyimi ve disiplini, coğrafi konumu, bölge ülkeleri ile siyasi ve kültürel yakınlığı gibi avantajlarının kullanılması ve kamu kuruluşları ile özel sektör arasındaki koordinasyon, iş birliği ve ortak hareket etme bilincinin sağlam bir şekilde yerleştirilmesi sayesinde, 1972 yılından itibaren 2011 yılının Ekim ayı sonu itibarıyla tam 93 ülkede 205 milyar dolar değerinde 6.364 proje üstlenilmesini sağlamıştır. Üstlenilen proje bedeli 2002 yılında 2,4 milyar dolar seviyesinden, 2010 yılında 22,3 milyar dolara yükselmiştir. 2011 yılının ilk 10 ayında üstlenilen 375 adet projenin değeri ise 17 milyar dolar seviyesini aşmıştır.

Müteahhitlerimiz bugün havalimanı, metro, endüstriyel tesisler, doğal gaz-petrol rafinerileri, otoyol ve enerji santralleri gibi büyük ölçekli ve katma değeri daha yüksek projeleri üstlenerek, yüksek değerli birçok proje hayata geçirmektedir.

Türk müteahhitlerinin yurt dışında üstlendikleri iş hacmi 2005 yılından bu yana istikrarlı olarak 20 milyar doların üstünde seyretmektedir. Hedefimiz, bu değer 2015 yılında 50 milyar dolara, 2023 yılında ise 100 milyar dolara çıkartılmasıdır. Bakanlığımız bu kapsamda müteahhitlik ve teknik müşavirlik sektörlerimizin yurt dışı açılımlarını koordine etmekte ve desteklemektedir.

Müteahhitlik hizmetleri sektörü, ödemeler dengesi içerisinde sadece inşaat kalemi altında değil, lojistik, işçi gelirleri ve ihracat kalemleri altında da ülkemize ciddi gelir kaynakları yaratmaktadır. Sektör, ayrıca, teknoloji transferine imkân sağlamakta olup makine parkının gelişmesine ve çeşitli sektörlerin dışa açılmasına katkıda bulunmaktadır.

Saygıdeğer Başkan, saygıdeğer üyeler; mal ve hizmet ihracatımızı artırmaya çalışırken ülkemizin önüne çeşitli engeller çıkabilmektedir. Özellikle mal ticaretinde ülkemize karşı uygulanan ticaret politikası önlemleri ile zaman zaman karşılaşıyoruz. Hâlihazırda ülkemiz menşeli ihraç ürünlerine karşı 9 adet anti-damping önlemi uygulanmakta ve 6 adet anti-damping soruşturması ise devam etmektedir. Bunlara ilave olarak, Amerika Birleşik Devletleri tarafından ülkemize karşı 2 adet telafi edici vergi uygulanmaktadır. Ülkemiz ihraç ürünlerini etkileyen toplam 4 adet korunma önlemi soruşturması şu anda mevcuttur.

Ülkemize karşı bu şekilde ticaret politikası soruşturmaları açıldığında, DTÖ'nün ilgili anlaşmaları ile ithalatçı ülke mevzuatları çerçevesindeki yükümlülüklerimizi gözetiyoruz ama aynı zamanda bu mevzuatın bize tanıdığı hakları da sonuna kadar kullanıyoruz ve kullanmaya da devam edeceğiz. Çabalarımız sonucunda, ülkemiz menşeli bazı ürünlere karşı açılan soruşturmalar herhangi bir önlem alınmadan kapatılmıştır.

Aynı şekilde bizler de gerektiğinde, DTÖ kuralları çerçevesinde kalmak kaydıyla, yerli üretimin korunması amacıyla dampingli ve sübvansiyonlu ithalata karşı önlemler ile ani artış gösteren ithalata karşı uygulanan korunma önlemlerini etkin bir şekilde uyguluyoruz. Türkiye dampingi karşı önlemleri en etkin uygulayan DTÖ ülkeleri arasında yer almaktadır. DTÖ verilerine göre, ülkemiz toplam alınan önlem sayısı itibarıyla 2010 yılında Dünya Ticaret Örgütü üyeleri arasında 5'inci sırada yer almıştır. Hâlihazırda 23 ülke menşeli 51 ürün grubunda 118 adet damping ve sübvansiyon önlemi yürürlükte olup 9 farklı ülkeye karşı 9 ürün grubunda 16 adet anti-damping ve önlemlerin etkisiz kılınması soruşturması devam etmektedir.

Açılan korunma önlemi soruşturmaları ve uygulanan korunma önlemleri itibarıyla da ülkemiz anılan mekanizmayı en etkin uygulayan ülkeler arasında yer almaktadır. 2011 yılı Kasım ayı itibarıyla 14 ürün veya ürün grubu ithalatında kesin ya da geçici olmak üzere korunma önlemleri şu an için uygulanmaktadır. Türkiye, toplam önlem sayısı itibarıyla 1995-2010 döneminde Dünya Ticaret Örgütü üyesi ülkeler arasında en çok korunma önlemi uygulayan ülke olmuştur.

Ayrıca 15 Eylül 2011 tarihinde yayımlanan Bakanlar Kurulu kararı ile tekstil ve konfeksiyonu kapsayan 54 ürün grubu ithalatında ilave gümrük vergisi uygulaması başlatılmıştır.

Alınan ticaret politikası önlemleri, ithalatın disiplin altında tutulmasında ve yerli üretim dallarının gördüğü zararın ortadan kaldırılmasında etkili olmuştur.

Saygıdeğer Başkan, saygıdeğer üyeler; sonuç olarak, mal ve hizmetlerin dış ticareti, teşvik mekanizmaları, yabancı sermaye ve yurt dışındaki yatırımlarımıza ilişkin konuların bir çatı altında toplanmasının bizlere sağladığı

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 11

avantajları sonuna kadar değerlendirerek ülkemizi hak ettiği refah seviyesine inşallah ulaştıracağız. Kendimize, insanımıza ve ülkemizin geleceğine olan güvenimiz ve inancımız bu konuda tamdır.

Ekonomi Bakanlığının 2012 yılı bütçesi toplam 1 milyar 279 milyon 980 bin Türk lirası olup bunun 132 milyon 267 bin lirası personel giderlerine, 14 milyon 737 bin Türk lirası sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerine, 37 milyon 676 bin Türk lirası mal ve hizmet alım giderlerine, 1 milyar 84 milyon 380 bin Türk lirası ise cari transferlere ve 9 milyon 920 bin lirası da sermaye giderlerine ve 1 milyon lirası da borç verme tertibine tahsis edilmiştir.

Değerli Başkanım, değerli üyeler; bana vermiş olduğunuz süreyi biraz fazla kullandığım için özellikle özürlerimi ifade ediyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Bakanlığımız bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, hepinizi vermiş olduğunuz destekten ve can kulağıyla dinlemiş olduğunuz için sizlere teşekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyor, teşekkürlerimi iletiyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza çok teşekkür ediyoruz.

Kameraman arkadaşlar çekimlerini tamamlarlarsa görüşmelere başlayacağız.

Kameraman arkadaşlara da teşekkür ediyoruz.

Görüşmelere başlıyoruz.

Teşekkür ediyoruz arkadaşlara.

İlk söz Sayın Gök, size ait.

Buyurunuz.

ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, kıymetli bürokratlar, kıymetli Komisyon, kıymetli basın; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, açıkçası konuşmanız çerçevesinde rakamları ve açıklamalarınızı tekrar etmeme adına hazırlamış olduğum konuşmamın içeriğini biraz değiştirmek istiyorum.

Bakanlığın ismi Ekonomi Bakanlığı. Öyle anladım ki konuşmanız içerisinde Bakanlık, ihracat, ithalat, üretim, teşvik, kısacası reel ekonominin parametrelerini hedef alan bir çalışma içerisinde ancak ben de Ekonomi Bakanlığı kavramı içerisinde neler olabilir çerçevesinde konuşma içerisinde birtakım rakamları vereceğim.

Sayın Bakanım, özellikle konuşmamı Sayın Başbakanımızın AK PARTİ'nin kuruluşunda “Bundan böyle Türkiye’de hiçbir şey eskisi gibi olmayacak.” sözüne dikkat çekerek bir diğer başlığın da yıllarca akademisyenlerin, siyasi çevrelerin tartışma konusu olan “Ekonomik istikrar mı siyasal istikrarı getirir, siyasal istikrar mı ekonomik istikrarı getirir?” başlığı içerisinde özellikle değerlendirmek istiyorum ve bu iki başlık içerisinde konuşmamı destekleyen unsurları müsaadelerinizle sunmak istiyorum.

Sayın Bakanım, malumunuz, bugün dünyada çok hızlı bir şekilde inanılmaz düzeyde her an gelişmeler ve krizler söz konusu. Bu gelişmeler ve krizler içerisinde Türkiye bu gelişmenin neresinde, ne kadar yer alacağını hesabını yaparken bu krizlerden de en az düzeyde hiç etkilenmeme adına politikalar geliştiriyor. Bu manada özellikle Ekonomi Bakanlığı ve sizlerin reel ekonominin boyutlarının somut örneği içerisinden ve uygulamadan gelen bir Bakan olarak ve arkadaşlarınız olarak sizlere çok teşekkür ediyorum. Bu manadaki başarınız tartışmasız. Türkiye’nin geldiği rakamları sıralamak istiyorum.

Sayın Bakanım, 2001 ve 2011 rakamlarını ben özellikle makro performanstaki başlıkları sunmak istiyorum, istenirse mikrodaki rakamları da rahatlıkla sıralayabiliriz.

Sayın Bakanım, 2001’de IMF’ye olan borcumuz 25,6 milyar dolardan, IMF’ye olan borç en son bende 5,1 ama sanıyorum bu 4’e doğru inmiştir. Enflasyon rakamımız 2001’de yine hakeza -aslında bunları tekrar etmekte fayda var çünkü hepimiz, buradaki Komisyon üyeleri, buradaki arkadaşlarım çok iyi biliyorlar ama hafızanın bazen tazelenmesinde fayda var onun adına söylüyorum- yüzde 68’den yüzde 4,9’ları görüyor, ihracat 25 milyar dolardan 120 milyar dolarları buluyor, yıllık ekonomi 9,4 küçülürken 2011’de yıllık büyüme yüzde 8,9’u görüyor, kişi başı millî gelir 3 bin dolardan 10 bin doları buluyor, Merkez Bankası rezervi 22 milyar dolardan 85 milyar dolarları buluyor, gecelik faiz oranları yüzde 7.500’den yüzde 6,25’i buluyor, TOKİ toplu konut sayısı 43.145’ten 490 bini buluyor. Bu rakamlar aslında son üç aylık rakamlar olarak değerlendirdiğimizde aslında çok daha farklı rakamlar. Toplam bölünmüş yollara baktığımızda, sağlığa ayrılan bütçeye baktığımızda, eğitime ayrılan bütçeye baktığımızda, kamu yatırımları miktarlarına baktığımızda inanılmaz ve tartışmasız, cumhuriyet tarihindeki rakamları görüyoruz. 24 Ocak 1980 ekonomik kararlarıyla Türkiye’nin dışa açılım politikası sergilediği o günden bugüne Türkiye inanılmaz bir gelişme trendi içerisinde.

Sayın Bakanım, tabii ki bunlar tek başına yeterli mi? Değil. Bir diğer dikkat çekmek istediğim konu başlığım, başta da söylemiştim, bu ekonomik rakamların performansını sergileyen ana unsurlar da var. Bunları destekleyenler neler? Bunlar da 12 Eylül 2010 tarihinde yapılan referandum sonucu kabul edilen anayasa değişikliğidir. Gerçekten, bugün ekonomideki bu denli değişiklikler bu kabul edilen referandumdaki anayasal değişikliklerle beraber Türkiye Cumhuriyeti’nin ekonomisinin gittikçe büyüyeceği anlamını taşımaktadır ancak Sayın Bakanım, müsaadelerinizle bunu özellikle sesli düşünmek istiyorum, bunun bir özeleştirisi olarak da tutulmasını istiyorum, bugün dünyanın hiçbir ekonomisi... Malumunuz, ekonomiler iki türlü büyüme gösteriyor veya ticaretin boyutu. Bir, bugün eğer komşu ülkede, İran’da soğan 5 liraya mal edilebiliyorsa bizde de 7 liraya mal ediliyorsa elbette ki ticaretin de mantığı budur ki bizim oradan soğanı getirmemiz ancak şunu söylemek istemiyorum, üretimden vazgeçmek asla olamaz. Ekonominin ana girdisi ve kalkınma hamlesi üretimle gerçekleşiyor. Dolayısıyla, ekonomiler, ticaret ve üretimin birlikte parametrelerinin kullanıldığı bir yapıda gerçekleşiyor fakat bugün ülkemizde genç nüfusun çok olduğu, neredeyse ailelerin artık hane başında iki aracın olduğu... Ben şöyle bazen düşünüyorum: Asfaltın tamamının ithal olduğu ve üzerinde yürüyen bütün aksamın ithal olduğu bir ekonominin, evet, kalkınıyor, büyüyor, kaçınılmazdır, iç dinamiklerle Hükümetimizin almış olduğu ekonomik, politik, sosyal kararlarla beraber

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 12

bir trend sergiliyor ancak bunun da gerek Bakanlığınız, bulunduğunuz teşkilatta gerekse diğer bakanlıklarımızın da bunu acilen gündeme alması gerekir. Bunu şöyle düşünüyorum: Bugün Güney Kore'nin Hyundai, Daewoo arabalarını kamu ekonomisiyle kendi gündemlerine alıp üreterek geldiği noktayı düşündüğümde ülkemiz olmazsa olmazın içerisinde bunu gündemine almak zorundadır. Dolayısıyla, bizim 2023 perspektifi içerisinde daha da büyük hamleler gerçekleştirme adına bunları mutlaka yapmak zorundayız. Ben, soru faslında özellikle soru sormak istemiyorum, bu noktadaki gelişmelerin neresinde olduğuna ilişkin görüşlerinizi de almak istiyorum.

Sayın Bakanım, bu çerçevede şunu rahatlıkla söyleyebiliriz, bugün dünyanın gelişmiş ülkelerinde kredi derecelendirme kuruluşları, tarihte belki ilk kez olmuştur, Amerika Birleşik Devletleri'nin birtakım uluslararası verilerini düşürürken bugün gelişmekte veya gelişmiş ülke konumuna neredeyse yaklaşmış olan Türkiye Cumhuriyeti devletinin, kredi derecelendirme kuruluşları bu notları yükseltmektedirler. Elbette ki burada farklı öneriler, eleştiriler, görüşler olacaktır ama total manada baktığımızda, ülkemizin dün itibarıyla on yıl önce içerisinde bulunduğu konumla bugün geldiği nokta kaçınılmazdır. En basit örneği, bunu zaman söylerim, belki tekrardan ibarettir, ben, Şanlıurfa'dan yola çıktığımda yanımdaki arkadaşım sorduğumda, bu arkadaşım asgari ücretle çalışıyor ve Şanlıurfa'da hava yolunu kullanarak İstanbul'a gidiyor. Dolayısıyla, artık bugün, Türk Havayollarının... Ben bunları saymayacağım. Neden? Çünkü gerçekten tekrardan ibaret olmasın, buradaki arkadaşlarımı sıkımsayayım anlamında. Konuşmamı destekler anlamda başta söylediğim, Türkiye'de bugünkü ortamda Avrupa Birliğine üye ülkelerde, gelişmiş ekonomilerde, Almanya'da, Amerika Birleşik Devletleri'nde kriz baş gösterirken, parametreler altüst olurken bugün Türkiye'de ekonomik manada çok ciddi olumlu sinyaller kendini gösteriyor, göstermeye devam ediyor ve gelecek vaat eden ekonomi olarak baktığımızda dünyadaki ekonomistler ve uluslararası ekonomik veriler Türkiye ekonomisinin geldiği noktayı çok daha parlak görüyor.

Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz, özetle: Bugün geldiğimiz nokta, siyasal istikrar ekonomik istikrarı getirmiştir, bu tartışmasızdır. Eğer bugün Türkiye gelişmiş olan veya gelişmekte olan ekonomilerle kıyasladığımızda birtakım negatif olumsuzlukları yaşamıyorsa, Allah korusun, eğer Türkiye'de eğer siyasal istikrar olmamış olsaydı on yıl önceki içinde bulunduğumuz, hafızalarımızı tazeleyip on yıl öncesine gittiğimizde aslında o günleri çok rahat görebiliyoruz. Bugün 1,5 milyarın, Türkiye'nin reel ekonomisi içerisinde IMF'e geldiği zaman borsaların hop hoplayıp, hop çıktık, hop indiği bir konumdan artık Türkiye küçük mikro düzeydeki düzenlemelerin ötesinde makro bütün temelleri gösteriyor. Yani bugün Türkiye, artık kendisinin de pazarı olacak ekonomilere sahip oluyor. Aslında, Türkiye Orta Doğu'da bir savaş veriyor, bu savaşın adı, gelişmiş ekonomiler, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliğine üye ülkelerdeki gelişmiş ekonomilerin artık Türkiye ürettiğini pazarlayabilen bir konuma gelmiştir, bu da Orta Doğu ekonomileridir. Bugün, savaş sonrası kamu ekonomisinde "sıçrama tezi" dediğimiz Türkiye'nin bu trendde de yer almasını özellikle istiyoruz.

Tüm bu gelişmeler içerisinde Bakanlığımızın bütçesinin özellikle ülkemize, elbette ki milletimize ve 2023 perspektifine büyük katkılar sunmasını istiyorum, bekliyorum, diliyorum.

Çok teşekkürler, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Gök.

Sayın Günal, buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Basın mensuplarına ayrıca teşekkür ediyorum, saatlerce gece üçe dörde kadar bizimle çalıştıkları için.

Sayın Bakanım, başlarken "performans iyi" dedi. Biz hep buradayız çünkü alıştık antrenmanlıyız, gece yarısına kadar çalıştığımız için dersimize de çalışıyoruz, kendimize de bakıyoruz ama ara da böyle fiziksel kırılganlığımız oluyor, esprimiz onun içindi, "Belki bize de faydası olur mu?" diye.

Tabii ki ben şimdi size sormak istiyorum: Siz ne Bakanısınız, Ekonomi Bakanı mı? Adı öyle oldu. Yani "Ekonomi Bakanı" deyince, dış ticaretin dışında –siz de söylediniz– bir de ikisini birleştirmişsiniz, ben önce ayrı genel müdürlük zannetmiştim, teşvik uygulamayla yabancı sermaye birleştirilerek... Yani ilave bir tek yeni genel müdürlüğünüz var. Dış Ticaret Müsteşarlığının dışında, benim bildiğim, başka bağlanan birim var mı Ekonomi Bakanlığına yapısal birim içerisinde? Yok.

Şimdi, baştan beri söylediğimiz bir şey var. Bu tabii, sadece sizin sorunuz değil, siz ne verilirse onu kabul etmek mecburiyetindesiniz. Doğrudan size söylemiyorum ama AKP Hükümetinin bir Bakanı olarak, Bakanlar Kurulunun üyesi olarak söylüyorum, geçen yıl Sayın Hayati Yazıcı'ya da söyledim, Sayın Babacan gelince ona da söyleyeceğim. Burada ona güzel bir kılıf bulmuşsunuz aslında ama yani şimdi "Bu amaca yönelik politikaların ihracatı artırarak ve ithalatta bağımlılığı azaltarak..." demişsiniz, dış ticaret açığına, güzel, 12'nci sayfada ve Bakanlığın kuruluşuna yönelik olarak da teşvik, yatırım, üretim, ihracat zincirinin koordinasyon zinciri içerisinde yürütülebilmesi açısından konuya bütüncül bir şekilde yaklaşılmasına imkân tanıyan bir yapılanı gerekmektedir. Doğru. Peki, bu yapılanıma onu kuruyor mu? Sadece Yatırım ve Teşvik Genel Müdürlüğünü bir araya getirip yabancı sermayeyle ikisini birleştirdiğimiz zaman bu entegrasyonu sağlıyor mu? Bu gerçekten inanarak söylediğiniz bir şey mi yoksa mecburiyetten mi? Ben şaşırdım.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – İnanmadığım hiçbir şeyi söylemem.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Peki, o zaman şu söyleyeceklerimi siz de not alın, cevabınızı da bekliyorum.

Şimdi, siz dış ticaretten sorumlu idiniz daha önce de şimdi de sorumlusunuz, ekonomi içerisinde geçen sefer sadece dış ticaret vardı. Gittiğiniz toplantılarda, bütün ülkeleri geziyorsunuz, sizin de performansınız bizimki gibi iyi, geziyorsunuz ama bir yere gittiniz, önünüze bir kartvizit "Ministral Customs and Trade" diye koydular. Siz onunla kendi muhatabınız olarak konuşursunuz değil mi yurt dışına gittiğinizde? Beraber söylüyorum, yurt dışında bir Bakan.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Tercüme hatası yok değil mi?

BAŞKAN – Sayın Günal, karşılıklı yapmayalım.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Hayır, hayır, soracağım şimdi, cevap bekliyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 13

BAŞKAN – Siz sorunlarınızı elbette sorun.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Sayın Başkanım, bakın, burada bir şey yok, siz işinize bakın, orada bir şey yok. Yani durun, sabahtan başlamayalım.

Diyorum ki bakın, çok net: Dışarı gittiniz, bir bakan önünüze kartvizit koydu “Ministral Trade and Customs” diye, siz bunu Dış Ticaret Bakanı olarak muhatap alırsınız, görüşmeye başlarsınız değil mi, kartvizitini eğer ayaküstü konuşurken getirirse bir Dünya Ticaret Örgütü toplantısında?

EKONOMİ BAKANİ MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Hayır, bakın...

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Bir şey anlatacağım, bir müdahale etmeyin lütfen.

Bizim şu andaki Gümrük ve Ticaret Bakanlığımız, Gümrük ve Sanayi Bakanlığı aslında. Şimdi, şahsa göre bakanlık oluşturduğunuz zaman böyle bir sonuçla karşılaşıyorsunuz. Şimdi, gümrüğün yanında iç ticaretin, iç sanayinin, esnafın, kooperatifin ne alakası var?

Öbür tarafa geliyorum. Bakın, baştan söylediğinizde bir sıkıntımız yok. Milliyetçi Hareket Partisi 2011 Seçim Beyannamesinde aynen biz de sizin gibi ekonomide, 2002’de de söyledik, 2007’de de söyledik, bir bakanlık kurulması gerektiğini bütün Türkiye’deki ekonomiyle ilgili olan bürokratlar, akademisyenler söylüyor, doğru mu? Doğru, onda itirazımız yok. “Bütün bu ekonomiye ilişkin politikaların ve uygulamaların hâlen değişik bakanlıklar ve müsteşarlıklar bünyesinde oluşturulması ve uygulanması nedeniyle, kararların alınmasında, işlemlerin yürütülmesinde ve koordinasyonunda yaşanan sorunları çözebilmek ve dağınıklığı gidermek amacıyla, ekonomi Bakanlığı kurulacaktır.” MHP’nin söylediği şey bu. Yani temel fikirde bir ayrılığımız yok ama altında ne demişiz: “Ekonomi yönetiminin yeniden yapılandırılmasıyla birlikte bütçenin gelir ve gider harcamalarına ilişkin uygulama Maliye Bakanlığı, sanayi ve iç ticarete ilgili ticaretin geliştirilmesine ilişkin uygulama Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, ekonomik politikaların uygulanması, borç yönetimi, özelleştirme uygulamaları, kamu bankaları, SPK, BDDK, İMKB, Merkez Bankası ile koordinasyon ve bu kuruluşların uygulamalarının makro politikalarla uyumunun izlenmesi ise ekonomi bakanlığı tarafından yapılacaktır.” Şimdi, bu unsurların hangisi Ekonomi Bakanlığına bağlı? Ekonomi Bakanlığı kurulduktan sonra, Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanlığına niye ihtiyaç var? İllaki Sayın Babacan’a bir bakanlık verilecekse başka bir bakanlık oluşturulsun. Şimdi, en önemlisi ekonomideki dağınıklığı gidermek üzere kurulan bir Ekonomi Bakanlığı, Hazine yok, SPK yok, bankalar yok, sadece Dış Ticaret, yanına da Teşvik ve Uygulama. Yani bu, kişiye göre bakanlık uygulamasıdır yoksa olması gerekeni hepimiz biliyoruz. Adalet ve Kalkınma Partisinin geçmişten bugüne söylediği Ekonomi Bakanlığı uygulaması da aslında böyle değildi ama Sayın Başbakan, zannediyorum bazı dengeleri gözetmek adına burada...

Şimdi, siz söylüyorsunuz “İthalat üvey evlat.” diyoruz, “İhracatta rekor kıracağız.” Sayın Gök de aynısını söyledi, akademisyen olduğu için bir şey söylemiyorum ama karşısında bize öğrettikleri bir şey vardır, bunun ithalatı vardır –dış ticaret açığını söylediniz- ithalat kaç misline çıkmış rekor kırmada? Cumhuriyet tarihî döneminde, vurgu yaparken söylüyorum, yani yapılan vurguda hepsi geliyor... İthalat rakamını söylediniz, artık söylüyorsunuz, teşekkür ediyoruz, eskiden söylemiyordu da hiç. Rakamı söylüyorsunuz ama ithalat kaç misline çıkmış? İhracatın ithalatı karşılama oranı hâlâ yüzde 50’lerde iymser hâliyle de duruyorsa burada sorun devam ediyor. Tamam, güzel bir şekilde söylemişsiniz, ithalata bağımlılığı azaltmanın yolu olarak Bakanlığın yeniden yapılandırılmasını da söylemişsiniz. Peki, teşvikle ilgili bir şeyler söylediniz. Bakın, genel temenniler var, vaktim kalmadığı için hepsini tek tek okumak istemiyorum, “İthalata bağımlılığı azaltacağız.” Ne yapacaksınız? “GİTES stratejisi başlattık.” Şimdi baktım yeniden, performans programına baktım taslak olarak bize sunduğunuz, sadece temel politika ve önceliklerin içerisinde o da Orta Vadeli Program’ın makroekonomik başlığı sayılırken verilmiş. Aşağıdaki performans hedeflerine baktım, ana başlık var ama GİTES’le ilgili bir şey yok. Bize de bu konuda çalışma varsa o sektörlerle ilgili, önceliklerle ilgili takdim ederseniz en önemli sorun olduğu için seviniriz. Ayrıntısını performans programında da genel temenninin dışında maalesef göremedim Sayın Bakanım. Bu konu önemli, hakikaten siz sektörel teşvikten bahsettiniz, miktarlar verdiniz ama bizim dediğimiz o sadece sektörel teşvik böyle değil hem bölge anlamında daraltılma yapılması, aynı zamanda ikisinin birlikte sektörel teşvikle dar bölgeli teşvikin aynı anda uygulanması gerekiyor ki bir işe yarasın. Yani bu sektörler, evet, altı tane öncelikli sektör belirlemiştiniz, yedi olur, sekiz olur fark etmez ama somut olarak bu konuda yapılacakları da biraz daha bizlere açabilerseniz stratejinin ayrıntısını da böylece biraz daha yüreğimize su serpilmiş olur.

Şimdi, burada başka bazı hususlar da var hızlıca geçmek istediğim üzerinden. Yani bazı ticaret politikası önlemlerinden bahsettiniz antidamping uygulamalarından ve ihracatla ilgili tabii, diğer ülkelerin de şeyleri var, oraya çok girmek istemiyorum ama bu ticaret politikası önlemleri sayesinde ithalatın disiplin altında tutulduğu ve yerli üretim dallarının gördüğü zararın kaldırılması. Yani bir de disiplin sağlayamasak hâlimiz daha vahim olacakmış, yüzde 55’lerde durduğumuz bir ihracatın ithalatı karşılama oranı, 100 milyarın üzerinde bir dış ticaret açığı ortamında bizim çok daha somut önlemler almamız gerekiyor.

Sayın Bakanım, açıkçası bu yerli sanayinin teşvikini daha somut bir şekilde o sektörlerde, özellikle hep söylediğimiz bir şey. “Yapısal sorun” deyip geçme şansınız yok, dokuzuncu yılınız dolmuş iktidarda, -önceki gün, iki gün oldu- onuncu yıldan gün almaya başlamışsınız Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmeti olarak hâlâ “yapısal sorun” dersiniz millet güler. Yani yapısal sorunu kim çözecek? Biz bunu bugün söylemedik, kriz çıktığında da söylemedik, akademisyenken de söylediğim budur, bürokratken de söylediğimiz budur. Bunu çözmezsek istihdamı artıramayız. Hâlen daha üçüncü yılın sonunda 9,9 işsizlik oranı, şu anda sektörel olarak ağustosta düşmesi ayrı bir şey, yıllık hedeflerden bahsediyorum, o da 10 olmasın diye, psikolojik, normal, biz buna katılıyoruz, hedefleme de konulur ona itirazım yok ama üç yılın sonunda dahi önümüzdeki üçüncü yılın sonunda işsizlik oranı hedefimiz 9,9. Yani bizim istihdamı artırabilmemiz için de yapısal olarak sizin söylediğiniz anlamda dış ticaret açığını azaltıp ithalata bağımlılığı azaltacak önlemler almadığımız takdirde hâlâ üç sene sonra siz yine bu Orta Vadeli Program bittiğinde de seçim geldiğinde de yine hâlâ “Bu yapısal sorundur, bizim

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 14

elimizden bir şey gelmiyor.” diyecekseniz ona fazla söyleyecek bir şeyimiz yok ama birkaç şeyi deha müsaadenizle söyleyeyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Şimdi, burada, Sayın Bakanım, doğrudan tabii ki şahsınızla ilgili değil ama dediğim gibi, siz Bakansınız, biz sizi muhatap şu anda buluyoruz ve dış ticaretle ilgili... Dolayısıyla, bunun hakikaten ekonomideki genel koordinasyonun sağlanması gerekiyor. Biliyorsunuz, daha önce de söyledik, öbür tarafa da girmedim, Devlet Planlama Teşkilatı da bakanlık yapıldı, onu ayrıca konuşacağız, köklü bir kurum, hepsi yani farklı şeye geçti ama asıl dış ticaret kısmı sizi daha çok ilgilendirdiği için oraya girdim. Bakın, bunu hep beraber, aklın yolu bir, toparlamamız lazım. Yani günlük şeylerle geçiştirecek hâlimiz de yok aksi takdirde üç yıl sonra da hâlâ işsizlikle konuşur oluruz, hâlâ üç yıl sonra dış ticaret açığı devam ediyor, cari açık yapısal sorundur demeye devam ederiz ve bu sorunlar da böyle ötelenmeye devam eder. Bu koordinasyonun sağlanması gerekiyor. Şimdi, siz arada bu sektörleri söylerken konuşmuşsunuz, altı sektörle ilgili çalışma tamam diye, çünkü gazetelerde vardı, hatta demişsiniz “Bize beş tane daha PETKİM lazım.” diye. Yani iyi de PETKİM’i nasıl yapacağız, kim kuracak, özel sektörün bunu kurmasını nasıl sağlayacağız? Elimizdekileri satıyoruz, “demir çelik” dedik elimizdeki bütün işletmeleri “çalışmıyor” diye sattık, rehabilite edeceklerimizi de sattık, edemeyeceklerimizi de sattık, petrokimya sanayisinde her şeyi elimizden çıkardık. Şimdi, onların uluslararası rekabet edebilirliğini de sağlayamazsak, belli teşvikleri vermezsek, ara malı, sizin de söylediğiniz gibi, sanayide kullanılan belli ham maddeyi ve ara malını üretmelerini sağlayamazsak hepsini ithal eder hâle geleceğiz, böylece işsizliği de düşürme şansımız olmayacak, dış ticaret açığı da sürekli olarak mecburen devam edecek, ihracatın ithalata bağımlılığı da azalmayacak. Biz istiyoruz ki bunlar siyaset üstü şeylerdir, şahıstan bağımsız olarak bürokrasinin de katkısıyla sivil toplum kuruluşlarının da ekonomik aktörlerin de katkılarıyla bu meselenin çözülmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Bitirdim Başkanım.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak her zaman söylediğimiz gibi yapıcı, yol gösterici, uzlaşmacı muhalefet anlayışı çerçevesinde bu anlamda gelecek şeyleri öncelikle destekleyeceğimizi, gündelik, siyasi, kısır çekişmeler yerine reel sektörde, ekonomideki yapılacak çalışmaların öne alınmasına destek vereceğimize ve yapılacak çalışmalarda destek olacağımızı söylüyorum, inşallah yapısal sorunu hep birlikte çözeriz ve yapısal sorun devam etmeye, bu şekilde kalmaya devam etmez ve hep beraber çözeriz, bu krizin etkilerini de en aza indirerek hep beraber geçirmiş oluruz, temennimiz budur ama lafta kalırsa da biz yine önümüzdeki sene size bunları söylemeye devam edeceğiz.

Bu duygu ve düşüncelerle Bakanlık bütçesinin hayırlı olmasını, yeni atanan arkadaşlarımızın da yeni Bakanlık yapısının da her ne kadar eksik olsa da sizin tabirinizle, yetersiz de olsa diye bir başka şey için söylediğiniz ithalatla ilgili, biz yine de iyi dileklerinizi sunuyoruz. Hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Günel.

Sayın Sarı, buyurunuz.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonun değerli üyeleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; haftanın ilk çalışma gününde herkesi saygıyla selamlıyorum. Ekonomi Bakanlığı bütçesi çerçevesinde ekonomiyle ilgili görüşlerimi açıklamak üzere söz almış bulunuyorum.

Sayın Bakanım, her şeyden önce Bakanlığınız hayırlı olsun, her ne kadar KHK’yla kurulmuş olsa da hayırlı olsun diyelim.

İkincisi, bir teşekkür borcum var size. Sunumunuzu dikkatle izledim, daha önce ekonomiyle ilgili söz söyleyen bakanlara göre daha objektif bir sunum olduğunu gördüm, daha çok veriler üzerinde ve gerçekleştirmeler üzerinde, tespitler üzerinde durmuşsunuz ancak Sayın Gök’ün konuşmalarını dinleyince tabii, eleştirinin dozunu biraz daha vurgulamak gerektiğini düşündüğüm için bazı düşüncelerimi paylaşmak istiyorum.

Sayın Bakanım, her şeyden önce bir yanlış algıyı düzeltelim isterseniz. AKP hükümetleri dönemince Türkiye ekonomisi çok hızlı büyümemiştir. 2011-2014 Orta Vadeli Program’daki büyüme varsayımlarının gerçekleştiğini kabul edersek Türkiye 2003-2014 döneminde yüzde 5 büyüyecektir. Şimdi, bu Türkiye’nin potansiyel büyümesidir zaten, geçmiş verilerin ortalamasıdır. Üstelik bu dönemin ilk kısmında, özellikle 2000’li yılların ilk kısmında çok uygun uluslararası konjonktür vardı, çok ciddi bir likidite bolluğu vardı, bütün bunlara rağmen, Türkiye ekonomisinin büyüme ortalaması ancak potansiyeli kadardır, öncelikle bu algıyı düzeltelim. Mesela, 1970’lerde 4,7’dir Türkiye’nin büyümesi, örneğin 90’lar, kayıp yıllar, koalisyon hükümetlerinin olduğu dönem Türkiye’nin büyüme ortalaması 4’tür. Yani Türkiye ancak potansiyeli kadar büyümüştür, bunu belirtmek isterim.

İkincisi: Türkiye’de istikrarsız bir büyüme modeliyle karşı karşıyayız. Bakın, 2000’li yıllar boyunca 2002’den başlayan 2007’e kadar büyüyen ekonomi 2007’den sonra küresel krizin de etkisiyle daralma dönemine girmiştir, şimdi, daralma döneminin üzerine büyüyen bir ekonomi var iki yıl, yeniden bir daralma döneminin sinyalleri vardır Türkiye ekonomisine ilişkin çünkü yüzde 4; 5; 5 üç dönem, önümüzdeki üç dönem 4,7 ortalamaıyla büyümeyi düşünüyoruz ama biz biliyoruz ki bu büyüme tahminleri iyimserdir çünkü iki yıl üst üste çok hızlı büyüyen bir ekonominin üzerine potansiyeli kadar büyüyeceğini varsaymak biraz sıkıntılı bir durumdur. Zaten, uluslararası kuruluşlara baktığımız zaman da Türkiye’nin büyümesini 2 civarında beklediklerini görürüz. Dolayısıyla, istikrarsız bir büyümeyle karşı karşıyayız. Geçmiş iki yıl hızlı büyümelerin ya da yüksek büyümelerin krizdeki sert düşüşle birlikte değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani baz etkisinin üzerine büyüyen bir Türkiye ekonomisi var. Dolayısıyla, Türkiye ekonomisinin geçmiş iki yıl büyümesinin yüksekliği bir başarı öyküsü ya da bir ayrışma hikâyesi değildir. Mesela, eğer biz 2008’i 100 kabul edersek Türkiye ekonomisinin ikinci çeyrek itibarıyla gelmiş olduğu seviye, gelişmekte olan ülkeleri 2008’de 100 kabul edersek 2011 yılının ikinci çeyreği

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 15

itibarıyla gelmiş olduğu seviyenin altındadır. Gelişmekte olan ülkeleri kendi arasında ayırdığımız zaman, gelişmekte olan Asya, gelişmekte olan Latin, gelişmekte olan Avrupa, Türkiye kriz öncesi seviyeyle karşılaştırdığımız zaman sadece gelişmekte olan Avrupa'nın üstündedir eğer 2008'i 100 kabul edersek. Gelişmekte olan Latin Amerika ülkelerinin ve gelişmekte olan Asya ülkelerinin altındadır. Dolayısıyla, bu başarı öyküsüne, bu büyüme öyküsüne, kriz öncesi seviyelerle bakmak gerekir diye düşünüyorum, ikisini bir arada değerlendirdiğiniz zaman bir ayrışma hikâyesi ortaya çıkmıyor.

Bir başka nokta, Türkiye ekonomisinin mevcut büyüme modeli istihdamı yeterince yaratamıyor Sayın Bakanım, siz de sunumunuzda vurgulamışsınız. Çok hızlı, çok yüksek büyüdüğünüzü düşündüğünüz dönemlerde bile Türkiye'de işsizlik oranı çift haneli rakamların altına düşmemiştir, önümüzdeki dönem de düşmeyecektir çünkü büyüme oranlarının düşeceği bir patikayla karşı karşıyayız. Şimdi, orta vadeli programa baktığımız zaman bir çelişki var. Diyorsunuz ki orta vadeli programda: "Biz 2012-2014 döneminde 1,3 milyon yeni istihdam yaratacağız." Oysa bu dönem ne kadar büyüyeceksiniz? Yüzde 4,7. Yüzde 4,7 büyürken 1 milyon 300 bin istihdam yaratacağız diyorsunuz. Mesela, 2005-2007 yıllarında ekonomi yüzde 7 büyümüş. Yüzde 7 büyürken yarattığı istihdam 1 milyon 106 bin. Lütfen bana açıklayın, ekonominin büyüme hızı neredeyse yarıya düştüğünde yarattığınız istihdam nasıl yüzde 7 büyümenin üzerinde gerçekleşecek? Bunu nasıl sağlayacaksınız, bu bir muamma.

Kaldı ki Sayın Bakanım, Türkiye'deki işsizlik oranlarının düşmüyor oluşu, üstelik iş gücüne katılım oranı ya da istihdam oranındaki düşmeyle beraber ortaya çıkmış bir durumdur. Bu sorunun vahametini açıkça ortaya koyuyor. Mesela, bizim 1980'li yıllarda istihdam oranımız yüzde 55 Sayın Bakanım, bugün yüzde 44,7 yani taban daraldığı hâlde biz işsizliği azaltamıyoruz. Yine örneğin, iş gücüne katılım oranı buna paralel olarak, örneğin 1980-1989 döneminde yüzde 57, 1990'lı yıllarda yüzde 52, 2001 yılında, kriz yılında yüzde 47,9, 2003-2011 ortalaması yüzde 47,2 yani iş gücüne katılım oranı da düşüyor. İstihdam oranının ve iş gücüne katılım oranının düştüğü yani tabanın daraldığı bir yerde biz tırnak içinde yüksek sayılan bir büyümeyle işsizlik oranlarını aşağıya çekemiyoruz. Yoksa burada düşünmek gerekir.

Bir başka sorun büyümeyle ilgili Sayın Bakanım, cari açık yaratan bir büyümeyle karşı karşıyayız ve üstelik bu sorun derinleşiyor. Büyüyebilme için cari işlemler açığı vermek zorunda olan bir ekonomik model dünyada çok az ülkede var, belki de yoktur. Şimdi siz sunumunuzda sürekli ihracata dayalı bir büyüme modelinden bahsettiniz ama Türkiye'de pratikte ithalata dayalı bir büyüme modeliyle karşı karşıyayız. Çünkü büyüyebilme için ara malı ithal ediyoruz. Ara malı ithal ettikçe cari işlemlerimiz açılıyor, cari işlemler açığını kapatabilmek için de borçlanıyoruz ve borç yaratıcı kalemler, finansman kalemlerini çalıştırıyoruz. Şimdi, böyle bir büyüme modeli sürdürülemez. Aslında Hükümet sevindirici bir biçimde bunun farkında ve siz girdi tedarik sistemi ya da stratejisi başta olmak üzere bununla ilgili bazı önlemler alacağınızın ipuçlarını vermişsiniz. Kuşkusuz bu sorun biraz yapısal bir sorun. Aslında AKP hükümetleri dönemini de aşan bir sorun. 24 Ocak kararlarıyla beraber kurulan ekonomik modelin getirdiği bir sorun ancak AKP Hükümeti döneminde bunun derinleştiğini tespit etmek gerekir. Çünkü birim büyüme başına vermek zorunda olduğumuz cari işlemler açığı bu dönemde artmaktadır, 2001 krizinden itibaren artmaktadır. Sorun çok vahimdir ve mutlaka el atılması gereken bir noktadadır.

Sayın Bakanım, ihracat ve ithalatla ilgili rakamlara değindiniz. İhracatımızın artışıyla ilgili rakamlara değindiniz fakat bu dönemde, son üç yılda özellikle Türkiye'nin uluslararası rekabet gücünün düştüğünü tespit etmek lazım. Nereden tespit ediyoruz? Türkiye'nin ihracatının dünya ihracatı içindeki payıyla Türkiye'nin ithalatının dünya ithalatı içindeki payını karşılaştırdığınız zaman ithalatın dünya ithalatı içindeki payının arttığını, ihracatın dünya ihracatı içindeki payının ise düştüğünü görürsünüz son üç yıl. Dolayısıyla, bu bizim cari işlemler açığımızın altında yatan en önemli sebeplerden biridir. Türkiye'nin rekabet gücü gerilemektedir. Cari işlemler açığı tarihin doruk noktasındadır. Bu yıl yüzde 9,4 cari işlemler açığı bölü millî gelir oranı, eylül itibarıyla son bir yıllık cari işlemler açığı 77,5 milyar dolardır. Şimdi, Hükümet çevreleri sıklıkla bunun yapısal olduğunu ve enerji fiyatlarından kaynaklandığını söyler ama enerji ithalatını da dışarıda bıraktığımız zaman cari işlemler açığı yine artıyor, arttığını göreceksiniz. Enerji ihracatı hariç cari işlemler açığı yüzde 4,2'ye ulaşmıştır. Bu da çok yüksek bir rakam ifade eder.

Sayın Bakanım, cari işlemler açığının finansman kalitesinin de maalesef son bir yıllık rakamlara baktığımızda bozulduğunu görürsünüz. Şimdi, net hata noksan kalemi, kısa vadeli, uzun vadeli kalemlerin cari işlemler açığının finansman içindeki payına baktığımız zaman, son bir yıllık, yıllıklandırılmış veriler itibarıyla kısa vadeli kaynakların kriz öncesi seviyeye göre daha yüksekte olduğunu görürsünüz. Bu da önemli bir nokta. Sayın Gök vurgu yaptı, ben de o yüzden vurgu yapma gereği duydum Merkez Bankası rezervlerine. Merkez Bankası rezervlerinin kısa vadeli borçlara oranı, gelişmekte olan ülkeler açısından dünyanın en gerisinde olan ülkelere biridir Türkiye. Bunu da vurgulamak gerekir.

Şimdi, bir başka önemli sorun, cari işlemler açığının borç yaratıcı kalemlerle finansmanından dolayı dış borç stokunun geriye yönelik büyüyor olmasıdır. Faiz dışı fazla politikaları nedeniyle kamu sektörü borç stokları sıklıkla artmaktadır, dış borç stokları ancak ekonominin borç yaratma dinamiği devam ettiği için maalesef, bu görevi özel sektör yüklenmiştir ve bugün özel sektörün ulaşmış olduğu dış borç miktarı 202 milyar dolardır. Tarihinin en yüksek seviyelerindedir ve çok hızlı bir dış borçlanmayla karşı karşıyadır. Özel sektörün bu dış borçlanması özel sektör döviz pozisyon açığını genişletmektedir. Ekonomideki en önemli kırılgan noktalarından biridir bu Sayın Bakanım. Özel sektör döviz pozisyon açığı 120 milyar dolara ulaşmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜSLİM SARI (Devamla) – Yani, herhangi bir kur hareketine karşı özel sektör son derece kırılgan durumdadır, reel sektör son derece kırılgan durumdadır. Bankacılık sistemine ilişkin kayıtlar bankacılık sektörünün döviz pozisyon açığının stabil olduğunu ya da sıfıra yakın olduğunu göstermektedir ancak bu kez reel sektör ciddi bir kur riski altındadır. Dolayısıyla, 2001 yılında kurduğumuz kriz öyküsünü bu kez tersten kurmak riskiyle karşı karşıyadır ekonomi. Önce reel sektör batabilir ve kredi kanalı üzerinden bankacılık sektörü bilançoları bozulabilir. Bunu da dikkatlerinize sunmak isterim.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 16

Son bir nokta, fiyatlar genel seviyesi. Sayın Gök de belirtti, siz de belirttiniz, enflasyon Türkiye’de son dönemlerde, 2000’li yıllardan iktidarınız döneminde bir azalma gösterdi. Tebrik ediyoruz fakat bu dünyadan ayrı bir hikâye değil yani gelişmekte olan ülkelerle Türkiye’nin enflasyon oranlarını karşılaştırdığımız zaman Türkiye anormal bir durumdan normal bir duruma gelmiştir. Kaldı ki son dönemde gelişmekte olan ülkelerin üzerine çıkan bir enflasyon var Türkiye’de. Mesela, 2011 yılı itibarıyla gelişmekte olan ülkelerin enflasyon oranı yüzde 7 iken Merkez Bankası beklentileri yüzde 8,3. Fakat biz biliyoruz ki, önümüzdeki günlerde açıklanacak, çift haneli bir enflasyon riskiyle Türkiye ekonomisi karşı karşıyadır bu dönemde. Dolayısıyla Sayın Bakanım, ekonomiyle ilgili bir tozpembe durum yok ancak konjonktürden de kaynaklı şöyle bir durumla karşı karşıyayız: Büyüme oranlarının daha da düşeceği, işsizlik oranlarının giderek artacağı, cari açığın yüksek kalmaya devam edeceği ve enflasyon oranının ya da fiyatlar genel seviyesinin yükseleceği bir ekonomik patikayla karşı karşıyayız. Şimdi, böyle bir patikada istikrar programları yerine Türkiye ekonomisinin yapısal sorunlarını merkezine alan, büyüme ve insan odaklı yeni bir ekonomik modeli Türkiye’nin gündemine taşımak gerekir.

Bu duygularla, tekrar Bakanlığınızın hayırlı olmasını diliyorum ve bütçenizin de yine hayırlı olmasını temenni ediyorum. Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sarı.

Sayın Kurt, buyurun lütfen.

ADİL KURT (Hakkâri) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli komisyon üyesi arkadaşlarım, değerli bürokratlarımız; günaydın diye başlamak istiyorum. Öncelikle, bu bütçenin hayırlı olmasını diliyorum. Bu temenniyle başladım ama çok ciddi sorunlarımızın, sıkıntılarımızın olduğunu da vurgulayacağım elbette.

Öncelikle, bir yanılgıdan kendimizi kurtarmamız gerektiğini düşünüyorum çünkü uzun süredir, özellikle 2009’dan itibaren küresel ölçekte başlayan ekonomik krizle birlikte bizde moda bir deyim olmuştur. “Biz krizden etkilenmiyoruz, etkilenmeyeceğiz.” Sayın Başbakanın deyimiyle “Teğet geçti.” kavramı var ama bir yanılgıdan kendimizi bir arındırmamız gerekiyor öncelikle. Biz dünyadaki gelişmiş ülkelere yaklaşık on yıl önce ekonomik krizi yaşamaya başladık. Biz ekonomik krizi yaşarken dünyada gelişmiş ülkeler ekonomik krizle yüz yüze kaldılar. On yıllık geçmiş itibarıyla yani 2001 yılından itibaren başlayan bu ekonomik kriz ki o dönem biliyorsunuz TL değerinde yüzde 50 civarında bir devalüasyonla biz bu süreçte başlamıştık, değer kaybıyla başlamıştık, çok ciddi bir ekonomik krizdi. Bunun bir nedeni vardı yani Amerika’dan önce bizim ya da Batı Avrupa’dan önce bizim ekonomik krizi yaşamaya başlamış olmamızın bir esprisi vardı, o da şu: Uluslararası güç odakları kendi ülkelerinden krizi ötelemek için bizim gibi gelişmekte olan ülkeleri tercih ettiler ki o dönemde hemen hemen birçok ülkede, gelişmekte olan ülkede ekonomik krizler baş göstermeye başladı ve biz hâlâ o krizin etkileriyle yaşıyoruz. Dolayısıyla, dünya genelinde başlayan küresel krizin etkilerini biz teğet geçmedik, daha öncesinden yaşamaya başlamıştık biz bu krizi. Şimdi sonuçlarını tedavi etmeye çalışıyoruz, bu krizin etkilerini silmeye çalışıyoruz ama etkilerini de silemediğimiz ortadadır.

Sayın Bakan, sizin de verdiğiniz verilerle, arkadaşlarımızın da demin altını çizdiği parametreleri yan yana koyduğumuz zaman aslında bu ekonomik krizi daha atlatabileceğimiz noktadayız. Bunu yaparken aslında biz ağırlıklı olarak sıcak para döngüsü üzerinden krizleri atlatabileceğimiz kanaatindeydik ve sıcak para döngüsü ki daha bu komisyonda biz Merkez Bankasının verilerini de konuştuk, işte hâlâ piyasamızda gizemli paralar var yani bu gizemli kavramını biz burada kullanmadık, biz Merkez Bankasının yaptığı açıklamalardan hareketle bunu söylüyoruz, gizemli para var, sıcak paradır.

Tabii, özelleştirme politikası bu sürecin bir parçasıydı. Özelleştirme politikalarının bizim açımızdan olumlu sonuç getirmediği de ortadadır yani bizi ileriye taşımadı özelleştirme politikaları, tersine bizi geriye çekti. İstihdam verileri açısından çok ciddi bir sıkıntı yarattı bizde özelleştirme politikaları. Devletin daha doğrusu KİT’lerin satılması ülkeye yarar sağlamadı, tersine zarar getirdi. Onun altını çizmek istedim.

Şimdi, Sayın Bakan, 1986’da Noka dergisinin yayınladığı, daha doğrusu kapak yaptığı bir haber vardı. “Türkiye’de 100 Kürt zengini” diye bir kapak vardı 86’da Noka dergisinde. 91’de bu haber yeniden güncellendi ve Tansu Çiller Hükûmeti döneminde de aslında on yıl içerisinde sık sık Kürt iş adamlarının afişe edilmesi, vitrine çıkarılma arayışlarının aslında teşhire dönük bir arayış olduğu, Tansu Çiller Hükûmetinin 94 öncesinde “Benim elimde listeleri var.” deyip ondan sonra başlayan faili meçhullerle noktalanmış bir süreç ki etkilerini bugün de aslında görüyoruz noktalanmış sürecin.

Şimdi, 91’de Noka dergisi Türkiye’de Kürt iş adamlarının verilerini açıklarken Türkiye’deki on büyük holdingin altısının Kürt sermayedarlara ait olduğu vurgusu o haberde özellikle vardı. Ben geçen sene baktım, bu seneki verilere bakmadım, geçen seneki verilere baktım, bahsi geçen holdingler ilk otuzun bile içinde değiller. O 91’de, 92’de ilk onun içerisinde olan o holdingler, bugün itibarıyla ilk otuzun içinde bile değiller. Özellikle Hükûmetiniz, son dönemlerde işte ekonomi politikasını oluştururken Anadolu kaplanlarına atıfta bulunup Anadolu kaplanlarının biraz daha çok TUSİAD’la simgelenen İstanbul sermayesine alternatif ya da dengeleyici bir sermaye grubu olarak desteklediği bir ortamda bu holdinglerin erimiş olmasının bir esprisi olsa gerek diye düşünüyorum. Bu çok önemli bir vurgu. Mesela ben tabii ki hiçbir sermaye grubunu, hiçbir iş adamımızı hedef alma niyetinde değilim ya da ismini deklare etme niyetinde değilim ama örneğin, Ankara sanayisinde Siteler’de yaklaşık bildiğim kadarıyla, rakamını yanlış söylüyor olabilirim, lütfen yanlışsa siz düzeltin, 30 bin civarında esnaftan söz ediliyor, aynı sektörel anlamda üretim yapan esnaflardır ama bunların tamamının üç dört firmanın tekelinde olmuş olması ya da üç dört firmanın gerisinde tutuluyor olması Türkiye piyasası açısından reel ekonomiyi çok ön planda tuttuğunuz sunumunuzla çok bağdaşır bir durum olmadığını ifade etmek istiyorum.

Teşvikler sorunu, Türkiye’de ciddi sorunlardan bir tanesidir Sayın Bakanım. Şimdi siz, bölgeler arası geri kalmışlığı ya da aradaki farkı ortadan kaldırmak için politika geliştirirken Düzce, Osmaniye ve Siirt’i ya da Bitlis’i ya da Van’ı aynı kefedeki değerlendirirseniz ne Van’ı ne Siirt’i ne Bitlis’i desteklemiş oluyorsunuz. Hiçbir sermaye sahibi, hiçbir sermayedar, Osmaniye’deki ulaşım imkânları babında bunları söylüyorum yani herhangi bir kente bir antipatim olduğundan kaynaklı söylemiyorum, yalnız Osmaniye’nin ulaşım imkânları boyutuyla Siirt’ten, Şırnak’tan daha avantajlı olduğu apaçık

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 17

ortadadır. Siz de ticaret yaptığınız zaman gidersiniz Osmaniye'de yaparsınız, gidip Siirt'te ya da Şırnak'ta yapmazsınız. Dolayısıyla, bu dengesizliği ortadan kaldırmak gerekiyor diye düşünüyorum.

Bir önemli nokta daha, özellikle belirli bölgelerdeki sınır kapılarının üzerindeki kotaların özellikle kaldırılması gerekiyor Sayın Bakanım, kotaların artırılması gerekiyor. Mesela, Esendere Sınır Kapısı'ndaki kota şu anda 13 milyon dolar.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Sınır ticareti olarak mı söylüyorsunuz?

ADİL KURT (Devamla) – Evet. Bu kotaların artırılması gerekiyor çünkü o potansiyeli vardır.

Bir diğer önemli nokta, mesela, Sayın Bakan ya bu hikâyeyi tamamıyla gündemimizden çıkaralım ya da hakikaten yapacaksak yapalım. Şemdinli Derecik'e gümrük kapısı açılıyor. Şemdinli Derecik'te gümrük kapısı yok ama açılışını yapıyoruz yani gidiyoruz, derenin üzerinde tören yapıyoruz, gümrük kapısını açtık diyoruz ki seçimlerden önce de bu oldu ama orada gümrük kapısı yok. Çukurca Üzümlü'de gitmişiz, törenle sınır kapısı açmışız, sınır kapısı yok. Tepede ya da bir derede sınır kapısı açmışız. Bunlardan ya vazgeçelim ya da orada hakikaten kurulması ihtiyacı ki bana göre ihtiyaçtır, bunların giderilmesi gerekiyor.

Sayın Bakan, kendinizi -ki ben de memnuniyetle karşıladım- Hakkâri'nin fahri bakanı ilan etmişsiniz. O zaman Hakkâri'nin de çok ciddi sorunları var, bilahare yani bu gündemi özele indirgemek için tek tek o ihtiyaçlara girmeyeceğim ama çok ciddi sıkıntıların olduğunu bilmenizi istiyorum ve bunları size bilahare sunacağım. O yüzden konuşmamı bunlara bağmayacağım ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADİL KURT (Devamla) – Bir dakikalık Sayın Başkan.

...makro düzeyde baktığımız ya da değerlendirmesini yaptığımız bu bütçenin aslında evet, reel tespitler var ama çözüm önerileri boyutuyla ya da önümüze koyduğumuz perspektif boyutuyla çok çözümleyici olmadığımız ortada.

Ben, Türkiye'de özellikle kemer sıkma politikalarına sıkça atıfta bulunduğumuz bu dönemde düşük enflasyon politikasının eğer tedbiri alınmazsa deflasyon riskini içinde taşıdığını vurgulamak isterim. Oyunda iç açıcı bir pozisyonda değiliz, tedbir almak gerekiyor. Tedbirlerini almazsak bu ekonomik darboğaz döneminde düşük enflasyon politikasının içinde deflasyon riski taşıdığını vurgulamak isterim.

Bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını istiyorum, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kurt.

Şimdi söz sırası Sayın Akçay'da.

Buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Ekonomi Bakanlığının ve diğer bürokrasimizin değerli mensupları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz evvel Sayın Günal'ın konuşmasıyla ilgili olarak Sayın Bakan "İnanmadığım hiçbir şeyi söylemem." demişti. Ben de buna inanıyorum fakat tabii, inanarak söylemek kadar zaman içinde söylemlerin bir tutarlılığının da aranması gerektiğini düşünüyorum. Bu söylediklerim de hemen hemen bütün bakanlarla ve hemen hemen de her konuda geçerlidir. Bunun dokuz yıllık bir perspektifini veya envanterini çıkardığımızda da görmek mümkündür. Ben hatırlıyorum, önce dünyadaki kriz beklentisine ilişkin, AKP Genel Başkan Yardımcısı Bülent Gedikli'nin "Kriz geliyor, harcama yapmayın." şeklinde anlaşılır bir beyanatı olmuştu. Bunun üzerine ekonomiden sorumlu sayın bakanların ve yetkililerin de çeşitli açıklamaları oldu. Ali Babacan bir şey söyledi, Sayın Şimşek bazı şeyler söyledi. Sizin de bu konuda söylemleriniz, beyanatlarınız oldu. Hükûmetin ekonomiye ilişkin söylemlerinde de ekonomiye ilişkin bakanlıkların ve kurumların yönetiminde de kurumsal eş güdüm ve yönetiminde arzu edilen uyumun olmadığını ezcümle söylemek mümkündür.

Şimdi Sayın Bakanım, 2004 yılında "Ülkenin en büyük sıkıntısı işsizlik ve cari açık sorunudur." diyorsunuz, o zaman bakan değilsiniz, Ankara Sanayi Odası Başkanı'sınız. 2004 yılında "Ülkenin en büyük sıkıntısı işsizlik ve cari açık sorunudur." diyorsunuz, 2007 yılında Aralık ayında, bazı basın organlarında da yer aldı "Türkiye'de işsizlik olduğuna inanmıyorum." şeklinde bir beyanatınız çıktı. Şimdi yine 2011 yılının ilk yedi ayında cari açık 50,4 milyar dolar olarak gerçekleşmişken, yıl sonunda 70 milyar dolar beklentisi de varken "Cari açık şu an bir tehdit oluşturmuyor." dediniz ve şimdi de bugün sabahleyin baktığımızda, taradığımızda da cari açık konusunun artık ciddi anlamda gündemlerinde olduğunu belirtiyorsunuz. Hatta gündemde olmaktan öte ameliyat masasına yatırdık diyorsunuz ve Türkiye'ye 5 PETKİM daha gerekli olduğundan bahsediyorsunuz. Tabii bunlar olumlu şeyler yalnız geç kalmış teşhisler olarak değerlendiriyorum.

Değerli milletvekilleri, dünya ekonomisinin âdeta bir fırtınaya sahne olacağına dair beklentiler gün geçtikçe artırıldı ve şişirildi. Türkiye'nin durumu ise elbette küresel gelişmelerden muaf olmadığı gibi birebir bu küresel gelişmelere de bağlıdır. Bir defa, başkalarının ürettiklerini almaya odaklı ve üretimden kopuk bir ekonomik sistemle uzun süreli bir gelişme sağlamanın mümkün olmadığını düşünüyorum. Netice itibarıyla güçlü ve dayanıklı bir ekonominin çevresindeki olumsuzluklardan hemen etkilenmesi, kendi bünyesiyle ilgili kronik sorunlara bir vesile ile anında teslim olması kolay değildir.

Sunumda ithalattan, geçmiş yıllardaki sunulara göre biraz daha bahsedildi ancak bize göre yine biraz daha teğet geçildi. Sanki ithalat sizin konunuz değilmiş gibi hem sıkıntı yaşadığınızı Hükûmet olarak bu ithalat konusuna mümkün olduğunca temas etmemekten özenle kaçındığınızı görüyoruz. Tabii bu yaklaşım, bir siyasi faaliyette, bir seçim propagandasında işe yarayabilir ancak bu yaklaşımla ekonominin yapısal sorunlarına da çok fazla çözüm getirmek de mümkün olmayacak.

Ocak-eylül döneminde ihracat geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 21,8 arttı. İthalattaki artış ise yüzde 39,1 düzeyinde gerçekleşti ve bu dönemde dış ticaret açığı yüzde 68,2 oranında artarak 82 milyar 159 milyon dolara ulaştı ve ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında yüzde 68'den bugün itibarıyla yüzde 54,8'e gerilemiştir. Yine geçen yılın aynı

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 18

ayına göre sermaye malı ithalatı 2 milyar 289 milyon dolardan 3 milyar 38 milyon dolara, ara malı ithalatı 11 milyar dolardan 15 milyar dolara, tüketim malı ithalatı da 2,9 milyar dolardan 2 milyar 429 milyon dolara çıkmıştır. Ocak-eylül döneminde 27 milyar 928 milyon dolarlık sermaye malı, 130 milyar dolarlık ara malı ve 22 milyar dolarlık tüketim malı ithalatı olmuştur. Eylül ayında en büyük ihracat kalemini 1 milyar 251 milyon dolarla da motorlu kara taşıtları ve aksam parçalarının oluşturduğunu görüyoruz. Tabii bu rakamların önemli bir kısmını siz sunumunuzda bahsettiğiniz için rakamların üzerinde fazla durmadan orta vadeli programa geçmek istiyorum.

Şimdi, orta vadeli programda Hükûmetin bu dış açıkları, dış ticaret açıklarını ya düşürmeye niyeti yok ya da çok ümitli değil yani orta vadeli programın incelenmesinden edindiğim izlenim bu. Orta vadeli programda bu yıl 102 milyar dolar olan dış ticaret açığının 2013'te 107, 2014'te ise 111 milyara çıkmasını hedef alıyorsunuz. Bu hedefe yönelik politikalar programın satır aralarında yer alıyor. Hükûmet kanadından bir kısım yönetici cari açığın risk olduğunu söylemesine rağmen bazı Hükûmet yöneticileri de finanse edildiği sürece cari açığın sorun olmadığını ifade ediyorlar. Bir ülke yatırım malı ithal edip bu nedenle cari açık veriyorsa finanse edildiği sürece hakikaten bu açık sorun olmaz çünkü yatırım nedeniyle dış borç alınabilir. Bu yatırımlar üretime katkı sağladıktan sonra kendi kendini ödeyecek ve istihdam yaratacaktır. Fakat Türkiye ekonomisinde toplam ithalatın yalnızca yüzde 15-16'sı yatırım malı ithalatıdır. Bunun da üçte 2'si mevcut yatırımların revizyonu ve amortismanı için yapılıyor. Toplam ithalatın yüzde 72'si ara malı ve ham madde ithalatı, yüzde 12'si tüketim malı ithalatıdır. Bu şartlar altında cari açığın finansmanı yapılırsa bile neticede ülkeden bir kaynak çıkışı olmaktadır. Cari açığın finansmanında kullanılan dış borçlar için ayrıca her sene faiz de ödeniyor. Dış borç faizi ödenince yurt dışına kaynak çıkışı gerçekleşiyor. Şimdi, imalat sanayimizin ithalata bağımlılığının yaklaşık olarak yüzde 82 olduğu biliniyor ve ihracatımızın ithalata bağımlılığı da maalesef çok yüksektir. Türkiye ekonomisinde tasarruflar gittikçe azalmakta ve Türkiye'deki tasarrufların gayrisafi millî harcanabilir gelire oranı 2002 yılında yüzde 18,6 iken 2011 yılında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun, ek süre veriyorum.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – ... bu oran yüzde 13,3'e düşmüştür.

Tabii, vaktimiz az. Bu tam bir girizgâh Sayın Bakanım, inşallah değişik vesilelerle bunları daha ayrıntılı tartışma fırsatımız olur. Tasarruf, tüketim, yatırım bağlantıları üzerinde duramadık.

Yine, uluslararası ve Türkiye'deki tasarruf eğilimi ve yatırım eğilimleri üzerinde ayrıntılı bir şekilde durup özellikle bu dış ticaret açığına ve cari açığa çözüm bulmak bir millî mesele hâline gelmiştir. Bunu önemsemeden, nasıl bir zamanlar 84 yılında başlayan terör olayları "bir avuç eşkiya" diyerek küçümseyerek daha sonra büyük boyutlara ulaşmışsa, cari açığı da küçümseye küçümseye bu devasa boyutlara ve ekonominin en temel sorunu hâline gelmiştir. İnşallah, en kısa sürede bunu çözme yolunda mesafe alırız.

Bu temennilerle Ekonomi Bakanlığının bu yılki bütçesinin de hayırlı uğurlu olmasını diliyorum ve Ekonomi Bakanlığımıza başarılar diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akçay.

Şimdi söz sırası Sayın Kuşoğlu'nda.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, çok değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Galiba yemek öncesi son konuşma olacak.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır, hayır, Sayın Ören de var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Öyle mi? Biraz daha devam edeceğiz herhâlde.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – 5 tane Manisalı var, Allah korusun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Ben konuşmama başlamadan önce, hafta sonu Van'daydım, deprem bölgemiz. Tabii, hepimiz için üzücü bir durum ama şunu özellikle belirtmek ve üzüntümü belirtmek istiyorum: Van'ın 8 milletvekilliğini paylaşan iki parti, ayrıca, hem yerel yönetimi hem de merkezî iktidarı paylaşan iki parti orada Van nüfusunun azalması, nüfus yapısının, demografik yapının hızla değişiyor olması nedeniyle bir telaş içerisinde aynı zamanda. Önümüzdeki dönem seçimleriyle ilgili olarak onları bir sıkıntı içerisinde gördüm. Bu nedenle de iyi bir koordinasyonun olmadığını da tespit ettim aralarında. Onun için, üzüldüğümü bu vesileyle belirtmek istiyorum. Bizlerin Genel Kurulda konuşma imkânı olmuyor Plan Bütçede olduğumuz için, özellikle bunu konuşmamın başında belirtmek istiyorum.

Sayın Bakanım, hayırlı olsun Ekonomi Bakanlığınız, kanun hükmünde kararnameyle de kurulmuş olsa. Aslında Genel Kurulda olsaydı, Meclisten çıksaydı çok daha güzel bir yapı oluşacağına eminim ama bu şekilde de olması bir ihtiyaçtı, hayırlı uğurlu olsun.

Ekonomi bakanlığı zordur. Özellikle Türkiye gibi ekonomik parametrelerini belirlemeyen bir ülkede ekonomi bakanlığı yapmak hakikaten zordur. Türkiye'de ekonominin dengeleri de maalesef sıkıntılı. Özellikle yıllardan beri yapısal sorunları olan bir ekonomimiz var, sıkıntıları hep beraber yaşıyoruz. Böyle bir ekonomiyi yönetmek, yönlendirmek şu uluslararası fırtınalar içerisinde, dalgalar içerisinde hakikaten çok zor, kolaylıklar diliyorum.

Değerli arkadaşlarım özellikle Bakanlık teşkilatı yapısıyla ilgili ya da ekonominin genel sorunlarıyla ilgili, cari açık, büyüme, istihdam gibi konularla ilgili eleştirilerini yönelttiler, o konulara girdiler. Ben daha spesifik bir konuya girmek istiyorum müsaadenizle, onları tekrar etmeyeyim diye. Zaman zaman sizin de bu konuyla ilgili açıklamalarınız olduğunu gayet iyi biliyorum, endişeleriniz olduğunu gayet iyi biliyorum, onun için özellikle bu konuyu da vurgulamak istiyorum. Bu kur politikasından özellikle bahsetmek istiyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 19

Şimdi, ekonomimizin bir dalgalı kur politikası olduğu söyleniyor. İşte Merkez Bankası ve ekonominin diğer birimleri bunu yönlendirmeye ve yönetmeye çalışıyorlar. Dalgalı kur politikası diyoruz ama bunun liberal, literatürde bildiğimiz anlamda bir dalgalı kur politikası olmadığı da çok açık çünkü zaman zaman Merkez Bankası yaptığı müdahalelerle, özellikle doğrudan müdahalelerle bunu baskılı ya da baskıcı bir kur politikasına çevirmiş vaziyette. Yani kurun kendi hâlinde belirlenmesini pek kabul etmiyoruz, istemiyoruz, baskıcı bir kur politikası güdüyoruz. Birçok ekonomist bu konuyla ilgili olarak, kurla ilgili olarak farklı görüşlerde. En azından kurun, Türk lirasının dolar karşısında 2 bin lira olması gerektiğini savunanlar da var, bunun 3 bin liraya çıkması gerektiğini savunanlar da var ve dünyada da biliyorsunuz, bu krizden beri özellikle birçok ülke paralarının değerini düşürmeye çalışarak ihracatlarını artırmaya çalışıyorlar. Bunu başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere özellikle Çin çok iyi uyguluyor. Çin istismar ederek uyguluyor hatta bu konuyu ama parasının değerini mutlaka düşük tutuyor, sabit tutuyor hatta, ne olursa olsun hiçbir şekilde değiştirmiyor. Geçenlerde Amerikalılar buna müdahale etmek istediler, hatta Senatodan da bir yetki alındı, bu konu araştırılıyor, araştırma konusu yapılıyor. Biz ise özellikle Türk lirasının değerini yüksek tutuyoruz. Tabii, Türk lirasının değerini yüksek tutunca yıllardan beri sıkıntımız olan enflasyonla ilgili olarak biraz daha bir ferahlama yaşadık, kabul ediyorum. Türk lirası yükselince, döviz bastırılınca, birçok ürün, girdi dövize bağlı olduğu için düşük değerle ithal edilmeye başlandı ama onunla beraber ithalatımız da arttı ve şu on yıldan beri bu politikayı uyguluyoruz -bu kur politikasını- enflasyonu kontrol altına alamadık. Enflasyon biliyorsunuz yüzde 3'ün altındaysa kontrol altına alınmıştır, normaldir, literatürde böyledir. Biz hiçbir zaman zaten 5'in altına düşüremedik bunu. Dolayısıyla, enflasyon için dahi bu kur politikası yarar getirmiş diyemeyiz ve mevcut şekliyle bu kur politikasını devam ettirmemiz Türkiye'yi büyük bir felakete götürür. Ben yüzde 80'lerde olduğunu biliyordum ama ara mali ithalatımızın sizin sunumunuzda 2011'in ilk dokuz aylık döneminde yüzde 72 olduğu var. Yüzde 72 de olsa dış ticareti ara mali ithaline bağlı olan bir ülkede çok daha farklı bir politikanın izlenmesi gerekir.

Şimdi, kur politikası değişirse biz Türkiye'ye para gelmez mi sanıyoruz? Dünyanın en likit nakit imkânlarının olduğu dönemi yaşıyoruz. Kur politikası değişse dahi Türkiye'ye çok para gelir. Türkiye'ye gitmeyecek de şu koşullar altında dünyadaki para nereye gidecek? Avrupa'nın, Avrupa'daki bankaların hâlini görüyoruz. Para istikrar arar ve kâr arar. Bu ikisi de madem diyoruz ki Türkiye'de vardır, istikrar da var kendimize göre, kâr da var, özellikle Türkiye'deki faizler gayet iyi, bu şartlar altında kur ne olursa olsun, Türkiye'ye para gelecektir, nakit gelecektir. Neden biz bu kur politikasını takip ediyoruz, kendimizi sıkıntıya sokuyoruz? Bu ara mali ithalatının yüksek olması, bizim ara mali ithaliyle ilgili olarak bir şey yapamadığımızı, politika üretmediğimizi gösteriyor. Demek ki bizim üretim odaklı bir politikamız yok. Üretim odaklı politikamız olabilmesi için mutlaka kur politikasının değişmesi gerekiyor, mutlaka. Siz de bunun farkında olarak yine sunumunuzda belirtiyorsunuz, ihracata dönük üretim stratejisi diye bir politika geliştirmeye çalışıyorsunuz.

Yine, burada galiba değinmediniz ama bir de girdi tedarik stratejisi... Pardon, girdi tedarik stratejisinden bahsediyorsunuz da ihracata dönük üretim stratejisinden bahsetmediniz bu sunumunuzda. Şimdi, bunun olabilmesi de kur politikasına bağlı, bunu gerçekleştirmek, uygulayabilmek muhakkak kur politikasına bağlı. Bu olmadan Türkiye'deki üretimi artırmak mümkün değil. Üretim artmayınca istihdamı artırmak da mümkün değil. Maalesef, İktidar en baştan itibaren bir tercihte bulundu. "Enflasyon mu, istihdam mı? Yani makro dengeleri mi sağlayacağım, ona mı daha fazla önem vereyim yoksa vatandaşın durumu mu, esnafın durumu mu, KOBİ'lerin durumu mu?" tercihi arasında maalesef makro dengeleri tercih etti. Bunu bir süre için yapmak mümkündü, ilk yıllarda bunu gerçekleştirmek anlaşılabilir ama daha sonraki yıllarda da aynı politikanın devam etmesi, bugün ara mali üreten sanayimizi, henüz yeşermekte olan KOBİ'lerimizi, esnafımızı çok büyük bir sıkıntıya sokmuştur. Çok fazla kapanan esnafımız, KOBİ'miz var biliyorsunuz ve bunlar bir türlü belirli bir çizgiyi aşamıyorlar. Sebebi de bu kur politikasıdır özellikle. Bu olmadan diğer teşvikleri, diğer politikaları devreye sokmamız mümkün değildir. Özellikle onun için bu konuyla ilgili politikalarınızı cevap bölümünde belirtirseniz çok memnun olurum Sayın Bakan.

Şimdi, uzmanlıkla ilgili şöyle bir söz vardır: "Uzmanlar var olanın, bugünün konularıyla ilgili olarak uzmandırlar. Gelecekte, henüz var olmamış konularla ilgili kimsenin uzmanlığı yoktur." Şimdi, Avrupa Birliğiyle ilgili bu dünyadaki global krizle ilgili olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, lütfen tamamlayın, ek süre veriyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Krizle ilgili olarak, maalesef, bizim ne yapacağımız konusunda büyük bir belirsizlik var. Ekonomi güven demektir her şeyden önce, denge demektir. Şimdi, Avrupa avro bölgesinde ortaya çıkan krizle ilgili olarak biz ne yapacağımızı henüz tam olarak bilmiyoruz, yatırımcımız ne yapacağını bilmiyor. Sizin sunumunuzda var, dış ticaretimizin çok büyük bir bölümü Avrupa Birliği ile ilgili, hem ithalat hem ihracat bağlantısı çok yüksek. Avrupa Birliği de krize giriyor, özellikle yılbaşından sonra ya da yılbaşından önce de olabilir kesinlikle büyük bir kriz var. En güçlü ülkelerden bir tanesi ki bizim çok iyi bir ticaret partnerimizdir İtalya büyük bir kriz içerisinde. Bu şartlar altında biz ne yapacağız, neler yapabileceğiz, bununla ilgili olarak yatırımcı büyük bir merak içerisinde, güvensizlik içerisinde, böyle gözlerini kocaman açmış bir şekilde bekliyor "Hükümetin politikaları ne olacaktır?" diye. Bunu da siz benden çok daha iyi biliyorsunuz, farkındasınız.

Sürem dolmak üzere, onun için, tekrar farklı bir konuya girmeden sorular bölümünde özellikle o konulara girerim, soru hâline getirmeye çalışırım.

Ben tekrar başarılar diliyorum. 2012 bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kuşoğlu.

Şimdi söz sırası Sayın Koçer'de.

Buyurun Sayın Koçer.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 20

Sayın Bakanım, çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, Bakanlığımızın çok değerli bürokratları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Sayın Bakanıma teşekkür ediyorum sunuş konuşmasını yaparken Plan Bütçe üyelerinin sağlığıyla ilgilendiği için. Kendisinin sağlık dileklerine, “Çok yaşa.” dileklerine ben de çok ihracat dileyerek cevap vermek istiyorum. İnşallah, 2012 yılında Türkiye’imiz çok ihracat yapar, bu da insanlarımızın, ekonomimizin sağlığına inşallah katkıda bulunur.

Sayın Bakanım, konuşmanızın içerisinde ben dilerdim ki ülke ziyaretlerinizi belirtseydiniz, sayılarını, hangi ülkeye kaç sefer gittiğinizi çünkü ben bunları bizzat, yakinen biliyorum, müşahade ediyorum. Marifet iltifata tabidir. Gerçekten, görev aldığınız sadece bu Bakanlık için söylemiyorum, ilk günden bu yana, görev aldığınız günden bu yana o kadar sıklıkla o kadar çok ülkeye ziyarete gittiniz ki bunların hepsini yakinen izliyorum. Bunlar bizim için çok önemli, Türkiye için çok önemli çünkü hakikaten yerimizde oturmayla bir şey elde edemiyoruz. Her gittiğimiz ziyarette, her gittiğimiz ülkede ülkemiz adına, Türkiye’imiz adına bir netice alıyoruz, sorunları dinliyoruz, karşılıklı iş birliğini geliştiriyoruz, iki ülkenin iş adamlarını dinliyoruz, onları bir araya getiriyoruz ki biliyorsunuz, masanın öbür tarafındayken hep şunu söyledik: Siyaset eğer iş adamlarının önünü açmazsa iş adamlarının yapacakları bir yere kadar ve siz fiilî olarak görev süreniz içerisinde bir siyasi olarak iş adamlarının önünü açacak her türlü ikili iş birliği görüşmelerini, anlaşmalarını, karşılıklı bu ilişkileri en üst seviyede götürdünüz. Ben bu anlamda size teşekkür ediyorum.

Bir diğer önemli husus, Bakanlığınıza başvurduğumuz her türlü sorunda hızlı bir çözüm yeteneği var. Ben burada sizin şahsınızda bütün arkadaşlara da teşekkür etmek istiyorum çünkü...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Size karşı mı var?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Devamla) – Hayır efendim, bana karşı değil. Gerek sektörel sorunlarımız gerek ihracatın sorunlarıyla ilgili olarak, Irak’ta bir gelişme olduğunda anında Sayın Bakana ulaştığımızda müsteşar veya diğer ihracat, ithalat genel müdürlerimizin veya diğer ülkeler bazında, bu sadece bizim değil, siz de bir deneyin, görürsünüz Mevlüt Bey.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Yok yok, çok denedi, aynı şeyi söyler burada.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Devamla) – Eminim.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Çok söyler burada.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Devamla) – Bu önemli. Bu gerçekten önemli çünkü sorunlar olacaktır, sorunlar bitmeyecektir, bölgesel veya dünyada krizler geliyor diyoruz, geçiyor diyoruz, çeşitli şeyler olacaktır, önemli olan şudur: Kriz de olabilir ama krizi yönetme yeteneğiniz varsa, sorunu hızlı çözme yeteneğiniz oluşmuşsa biraz daha az zarar görmek ya da o işten korkmamak mümkün. Bu anlamda da ayrı bir teşekkürüm var.

Sayın Bakanım, 2008’de gördük ki pazar anlayışımız çok daha genişlemiş. Sadece Avrupa Birliği ya da Amerika değil, Türki cumhuriyetler dâhil olmak üzere Orta Doğu pazarında, bölge pazarında, Afrika pazarında çok daha iyi ihracat yapan, çok daha fazla kalem ihracat yapan bir ülke pozisyonundayız. Aslında bunu çok daha net gördük belki bildiğimiz bir şeydi ama. Çünkü özellikle bölge ülkelerinin politikaları bizi etkiler durumdayken diğer konularda bizim attığımız adımlar bizi daha rekabetçi kıldı ve o ülkelerle olan ilişkilerimizde önemli kazanımlar elde ettik.

İthalatta kalite ve standart konusunda, fiyat referansı konusunda yapmış olduğumuz şikâyetlerde çok hızlı bir şekilde sonuçlar alınmaya başlandı. Bu da önemli çünkü özellikle üçüncü dünya ülkelerinden gelen ve Türkiye’de kalite ve standart konusunda bizleri çok sıkıntıya sokan birçok çeşit kalem vardı. Bu konularda da Bakanlığımızın attığı adımlar gerçekten önemli.

Sayın Bakanım, siz her zaman Merkez Bankası politikalarına çok objektif olarak yaklaşmış ve günün anlamına uygun olarak da hiçbir zaman lafınızı esirgmeden konuşmuşsunuzdur. Bugünkü faiz ve kur politikasının ihracatımıza gerçek anlamda destek verdiğini söylemek gerçekten mümkün değil gibi gözüküyor Merkez Bankası açısından baktığımız zaman.

Burada tabii bir diğer konumuz da üretime yönelik ihracat stratejisi oluşturuyoruz. Şimdi, üretime yönelik ihracat stratejisi oluştururken tabii Merkez Bankasının bu konuda sizlerle birlikte uyum içerisinde çalışmasını ben gerçekten arzu ediyorum. Yani gerçekten Türkiye nereye gidecek, hangi enstrümanlar nasıl çalışacak, bunları da çok iyi belirlemesi gerek diye düşünüyorum. Bunu özellikle burada zikretmek istedim çünkü “Şubat ayından bu yana Merkez Bankası faiz değiştirmede, faizi yerinde tuttu.” denildi ama Merkez Bankası çeşitli enstrümanlarla oynayarak faizleri yukarı taşıdı ve bundan sizler de rahatsız oldunuz, ihracatçı da rahatsız oldu ve bu anlamda Merkez Bankasının daha farklı bir strateji içerisinde olması gerektiğini siz her fırsatta söylüyorsunuz, buna ben de katılıyorum. Bunu burada özellikle zikretmek istedim.

İllerimizin ihracat performansının iyi değerlendirilmesi gerektiğini, illerimizin rekabet gücünün, ihracat rekabet gücünün çok iyi irdelenmesi gerektiğini her zaman düşünmüşümdür. Özellikle sizin döneminizde, tek tek takip edilerek, “Hiç ihracat yapmayan ilimiz kalsın.” politikası başta olmak üzere şimdi de 1 milyar doların üzerinde ihracat yapan ilimizin sayısının artırılması konusunda önemli bir çalışma yapıldığını biliyorum. Bunu önemsiyorum çünkü illerin rekabet gücü kendiliğinden gelişmiyor. Bu bir temel anlayış, bu yavaş yavaş, nakış gibi, oya gibi işlenen bir temel anlayış ve bu anlayışa değer verdiğiniz için, bu anlayışı desteklediğiniz için de ben size teşekkür ediyorum çünkü Anadolu illerinin ihracat rekabet gücünün artırılması bugün dünden çok daha önemli.

Gerçekten, hızlı bir yükseliş var. Burada özellikle mesela benim milletvekili olduğum şehrin, son aylarda açıkladığınız rakamlarda ihracat artış oranında Türkiye 1’incisi olması Gaziantep’in bizlere gurur veriyor. Yani Ankara’ya 700 kilometre, İstanbul’a 1.100 kilometre mesafede, Güneydoğu’da bir il her ay ihracat artışında Türkiye rekoru kırıyor. Şimdi, bir model bu, yani bunu gerçekten ben işin içerisinde olduğum için biliyorum, siz de biliyorsunuz ama bu modelin geliştirilmesi, bu illerimizin sayısının artırılması, ihracata yönelik ihracat stratejiniz içerisinde yer alması gerek diye

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 21

düşünüyorum. Bunu çok önemsiyorum. Her ay açıkladığınız iller sıralamasını çok önemsiyorum. İlk 10 ili, ilk 15 ili mutlaka açıklayın, iller kendi performansını mutlaka görsünler.

Bir diğer şey, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgemizde ihracat artışı yaşayan illerimizi ben yakinen takip ediyorum. Özellikle, bölge ülkeleriyle son birkaç yıl içerisinde hızlı bir ihracat gelişmesi yaşıyor. Bu illerde ihracat bilincinin geliştirilmesi noktasında Bakanlığınızın yapması gereken bazı farkındalık çalışmalarının olduğunu düşünüyorum. Geçmişte bir proje başlatmıştık 2001 krizinden sonra, Yeniden İhracat Seferberliği'ydi bu projenin adı Gaziantep'te. Hiç ihracat yapmamış firmalarımızı ihracata yöneltmek için bir sürü program uygulamıştık. Böyle bir programın Bakanlığımız tarafından yapılması, hatta vermiş olduğunuz desteklerin geliştirilmesiyle birlikte bugüne kadar hiç ihracat yapmamış ve ilk defa ihracat yapan firmalara bazı yeni teşviklerin verilebilmesinin de uygun olacağı düşüncesindeyim.

Siyasi istikrarın ekonomik istikrara mutlaka çok büyük destek verdiğini düşünen bir insanım. Bunu, son yirmi yıl içerisinde bunun zararlarını bu ülke olarak hepimiz hep birlikte gördük. Kısır siyasi çekişmelerin ekonomiye günlük olarak yansıdığı dönemleri hatırladığımızda "Allah bir daha o günleri göstermesin." demek geliyor ve bugünüme şükretmek geliyor içimizden.

Serbest ticaret anlaşmaları çok önemli Sayın Bakanım. Sanıyorum on altı ülke dediniz...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – On sekiz.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Devamla) – On sekiz mi? Evet. Bunların sayısının artması bizim için çok önemli. Yani iş adamlarının gerçekten serbest ticaret anlaşmalarıyla önünün açılması ve bu anlamda Türkiye'nin menfaatlerinin korunuyor olmasını önemli buluyorum ve bu sayıların artmasını diliyorum.

Bir diğer önemli konu, Turquality. Gerçekten, Turquality firmalarımızın yurt dışına açılmasında, markalaşmasında, pazarlama anlayışlarının gelişmesinde çok önemli bir araç oldu. Bunun kriterlerinin biraz daha değiştirilerek Turquality'nin Anadolu'ya açılmasını, daha çok firmamızın istifade etmesini ya da Turquality'nin daha çok firmayı kollarının, kanatlarının altına almasını ben diliyorum. Özellikle, Anadolu'dan firmalarımız burada çok fazla yer almıyor. Benim şehrimden herhâlde bir iki firma yer alıyor bu şey içerisinde. Daha da fazla kullanılmasını önemsiyorum.

Sayın Bakanım, yine önemli bir husus, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğiyle, Türkiye İhracatçılar Meclisiyle, TUSKON'la, birçok dernek veya kuruluşumuzla dünyadaki iş adamlarımız nezdinde çok önemli girişimlerde bulunuyorsunuz gerek yurt dışında gerek yurt içinde. Daha geçtiğimiz hafta sonu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Devamla) – Daha geçtiğimiz hafta sonu dünyadaki bütün Türk iş adamlarının İstanbul'da toplandığını ve bu toplantıya Sayın Başbakanımızın da katılımıyla bir Dünya Türk İş Adamları Kurultayı gerçekleştirildiğini biliyorum. Bunu çok önemsiyorum, buna verdiğiniz destek için de size teşekkür ediyorum. Türkiye'nin geleceği dünyadaki Türk iş adamlarıyla çok daha iyi yerlere gelecektir diye düşünüyorum.

Ben bu duygu ve düşüncelerle Bakanlığınızın 2012 bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını, daha çok ihracata, daha iyi bir ekonomik sürece hizmet etmesini ve katkıda bulunmasını temenni ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Koçer.

Sayın Hasan Ören, süreniz beş dakika.

Buyurun lütfen.

HASAN ÖREN (Manisa) – Teşekkür ederim Başkanım.

Plan Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, değerli basın mensupları...

Sayın Bakanım, sizin de sanayici olduğunuzu biliyorum, ben de sanayiciyim, dışarıya ihracat yapan bir firmanın sahibiyim. Ama konuşmaya başladığımızda hemen iktidarın dışındaki muhalefet kesimi bu kanun hükmündeki kararnamelerden çok yakınıyorlar. Yani milletvekilliğinin anlamı nedir? Kanun hükmünde kararname ile eğer bu ülke yönetilecek ise o zaman muhalefete gerek yok. Açık sözlü bir bakan olduğunuzu biliyorum ama "Bakanlar Kurulunda bu imzayı Zafer Çağlayan nasıl atar?" diye gerçekten kendi kendime de soruyorum. Ben her zaman ülkenin önünü açanın sanayici olduğunu düşünürüm. Hatta bu Mecliste de biraz daha fazla sanayicinin olmasının Meclise daha farklı bir bakış açısı getireceğine, uzlaşmaların daha kolay olacağına inanan bir kişiyim.

İkincisi, şimdi burada Plan Bütçe Komisyonunda bütün bakanların bütçeleri görüşülüyor ve en son, halkın iradesinin temsil edildiği Parlamentoya inecek, Meclise inecek ama ne yazık ki orada da -bütçe görüşmeleri sabahlara kadar sürecektir- 7'den sonra televizyon kanalları ülkenin temsil edildiği yerde bakanların ve bakanlıkların bütçesiyle ilgili haber alma kaynakları kesilecek. Benim bir önerim var, arkadaşlarımdan da, bütün muhalefet partilerinin de önerisidir bu: Siz gerçekten sözünü esirgemeyen ve söylediğinin arkasında duran bir bakansınız ve sanayici olmanız da benim için çok önemli. Lütfen Sayın Başbakanımızla irtibata geçtiğinizde Parlamentoda sabahlara kadar sürecektir bütçe görüşmelerinde halkın, hangi bakanlıkta neler oluyor, hem iktidarın ağızından ve hem de muhalefetin ağızından dinleme hakkının olması gerektiğini düşünüyorum. Tahmin ediyorum gerekli notları aldığınıza göre bir ışık gözüküyor ufukta.

2008 yılı, Kalkınma Bankasından para alacağım, dolar 1 lira 20 kuruş. Siz de dâhil olmak kaydıyla: "İstikrar olan ülkelerin paraları değerli olur." Hatta o günlerde "1 dolar 1 lira" sözü de Türkiye'de geçerli bir sözdü. Biz de gittik özel sektör olarak dedik ki "Eğer istikrarlı olan ülkelerin paraları değerli olur ise bu dolar da en fazla artsa artsa yüzde 10 artar, yüzde 20, yüzde 30 artar." 1.200, biz 1.350'den dolarımızı, 1.550'den euromuzu aldık, bozdurduk ve yatırım yaptık. Çünkü istikrarlı bir Türkiye, AKP iktidarı var, AKP'nin bakanları da böyle söylüyor ise inanmak gerekli. Yine 2008'de Avrupa ve dünyada kriz var. Yıl:2011, yine Avrupa'da ve birçok ülkede -Amerika başta olmak kaydıyla- kriz var. Şimdi dolar 1.800, euro 2,5. Yine Türkiye'de istikrar var. Sayın Bakanım, bunun hangisinde istikrar var? Özel sektör hangi istikrara göre borçlanmalı? Ben firma olarak şu an dört yılda kazandığımı hepsini kaybettim. Ayakta duruyor isem evimden arabama,

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 22

arabamdan fabrikama, fabrikamdan fabrikada olan bütün araçlara kadar hepsi ipoteklidir. Böyle bir anlayışla Türkiye'deki özel sektörün belirli bir şekilde ihracat yapabilmesi veya Türkiye'nin gelişmesine katkı koyabilmesi de çok kolay değildir. Şu an özel sektörün borcu 200 milyar dolar. Doğru mudur? Doğrudur. Eğer bir ülkede... Özel sektör çok kıvraktır, çok zekidir, çok çabuk kabuk değiştirebilir ve uyum sağlar, doğrudur ama 200 milyar dolarda eğer yüzde 20 bir sapma olmuşsa iki yıl içerisinde, bir yıl içerisinde dolar 40 milyar dolar para kaybetmiştir.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – 123 milyar dolar şu anda. 123 milyar dolar özel sektörün toplam dış borcu.

HASAN ÖREN (Devamla) – Sizin dediğiniz yerden çıkalım, 123 milyar çarpı 2; 24,5 milyar dolar para kaybetmiş. Yani biz geçmiş dönemlerde 1 milyar dolarla 8 milyar dolar arasındaki Irak'ta at pazarlığı yapar iken 25 milyar dolar kaybetmiş bir özel sektör.

Özel sektörün sorunları fazla. Örneğin, mesela ihracat primleriyle ilgili, Sayın Bakanım, o kadar büyük bürokrasi var ki eğer bir özel sektör bu kadar borçlanmayı yapmışsa, dışarıyı bu kadar bu özel sektöre güveniyorsa, KOBİ'lere biz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İlave süre veriyorum.

Buyurunuz.

HASAN ÖREN (Devamla) – ...desteklerinizi veriyor isek bunun karşılığında ihracat primleriyle ilgili sanayicinin verdiği beyan doğru kabul edilmelidir. İhracatçılar Birliği bölgede inceleyecek, geleceksiniz buradaki bürokrasi inceleyecek... Zaten para almıyorum ki ben, ben mahsuplaşıyorum. Bu mahsuplaşmanın da mümkün olduğunca genişletilmesi gerekli. Hatta bankada borcum varsa dahi bu mahsuplaşmayı bankaya bile yapabilmek durumundayım. Eğer Türkiye'yi götüren, Türkiye'nin lokomotifi özel sektör ise -ki özel sektördür, sanayicilerdir- burada kolaylık sağlanması gerekli. Mesela ipotekler öylesine yüksek alınıyor ki örneğin benim 2 trilyonluk bir fabrikam var ise veya 200 milyarlık bir fabrikam var ise aldığım para 100 milyar ise 400 milyar üzerinden ipotekler yapılıyor. Banka, Kredi Garanti Fonu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, konuşmanızı tamamlayabilir misiniz lütfen.

HASAN ÖREN (Devamla) – Tamamlıyorum.

... Kredi Garanti Fonu finansman yönünden sıkıntı çeken KOBİ'lere yardımcı olmuyor, bilançosu düzgün, her şeyi uygun... Siz oraya vereceksiniz, bu kredilerde kefil olacaksınız o zaman bunun bir anlamı yok. Mesele benim fabrikamın değerinin gerçek tespitlerinin yapılması, falanca bankada 400 milyarlık fabrikamın değeri var ise karşılığında 100 milyar kullandıysam Kredi Garanti Fonu ikinci derecenin buraya girmesi gereklidir diyorum.

Ekonomi Bakanlığının bütçesi ülkemize hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ören.

Değerli arkadaşlar, birleşime 14.15'e kadar ara veriyorum.

Afiyet olsun.

Kapanma Saati: 13.34

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.22

BAŞKAN : Lütfi ELVAN (Karaman)

BAŞKAN VEKİLİ : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ : Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)

KÂTİP : Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

----- 0 -----

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, 13'üncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere devam ediyoruz.

Sayın Kazım Kurt, buyurunuz efendim.

KAZIM KURT (Eskişehir) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, sayın bürokratlar; Ekonomi Bakanlığımızın da diğer pek çok bakanlık gibi kanun hükmünde kararname ürünü bir bakanlık olması nedeniyle bir an önce bunun yasal bir hâle dönüştürülmesi en büyük talebimiz. Bu konuda da sizin desteklerinizin olacağını umuyorum.

Ekonomi, sadece dış ticaretle ilgili bir olay değil, çok geniş bir kavram ancak, kararnameyle, Bakanlık, sadece dış ticaret, ithalat ihracat ve teşviklerle ilgili bölümünü görev olarak edinmiş ve kanun hükmünde kararname kargaşası böylece de devam etmiş çünkü sanayisini başka bir bakanlık, ticaretini başka bir bakanlık, kalkınmasını başka bir bakanlık, enerjisini başka bir bakanlık, gümrüğünü başka bir bakanlık organize edince ekonomi gerçekten karmaşık ve kargaşa içerisinde bir hâle gelmiş. Bunu toparlayacak, organize edecek belki de en önemli kuruluşlardan birisi sizsiniz. Bunun başarılı olmasını diliyorum ama esas anayasal güvenceyle ekonomiyle ilgili işlerin koordinasyonunu sağlayacak olan Ekonomik ve Sosyal Konseyin ciddiye alınmadığını, gündeme getirilmediğini ve uygulamalarda bu Konseyden yararlanılmadığını görünce bazı sıkıntıların sanki bilerek ya da isteyerek çözülmediği endişesine kapılıyor insan. Böyle olunca da sizin Bakanlığınızın 2012 yılında çok daha karmaşık işleri bir araya toparlayacak bir organizasyon içinde olması gerektiğini düşünüyorum.

Evet, ihracatı çeşitlendirmek mutlaka zorunlu ama koordinasyonsuz ve hukuki dayanaksız bir biçimde bunu gerçekleştirme şansımızın olmadığını da görüyoruz. Üretime ve üretime odaklanan bir ekonomik program uygulayıp bu işi büyütmenin yolunu bulmamız gerekiyor. Fırsat eşitliğine ve verimliliğe odaklı, örgütlü, kayıtlı, kurallı, dünyaya açık bir sosyal piyasa ekonomisi yaratmak elbette hepimizin ortak amacı ama haksız siyasetçi müdahaleleriyle ekonomiye

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 23

dengeden çıkarmak ekonominin muhataplarına da bir haksızlık. Dolayısıyla orada bir ekonomik demokrasiyi gerçekleştirmek belki büyük bir oranda sizin işiniz olacak. Bu konuda daha gayretli olmanızı diliyorum.

Teşviklerde denge ve kayırmayı bir arada tutabilecek bir formülü bulmanız oldukça zor görünüyor. Özellikle teşviklerin bölgesel ve illere göre dağılımı ile sektörlerle göre dağılımı konusunda Türkiye dengesini tutturmanızın gerçekten güç olduğunu düşünüyorum. Zaman zaman sanki özel teşvik niteliğindeki kararlar alınarak bu alışkanlık sürdürülmektedir. Yeni dönemde bundan vazgeçilmesi önemle üstünde durmamız gereken işlerin belki de başında gelir.

Dış ticaret ataşelikleriyle ilgili Bakanlığınızın ciddi çalışma içerisinde olması gerekiyor diye düşünüyorum. Bu ataşelikleri fonksiyonel hâle getirecek bazı tedbirleri bir an önce ilgili bakanlıkla birlikte almakta yarar olduğunu düşünüyorum çünkü bunların sizin beklediğiniz performansta olmadığı kanaatindeyim.

KOBİ'ler, elbette, Türkiye'de hem üretimi hem istihdamı ve gelişmeyi yaratacak unsurlar olarak özel üstünde durulması gereken işletmeler ve bu işletmelerin daha da farklı bir biçimde desteklenir hâle getirilmesi 2012 yılında yararlı olacaktır diye düşünüyorum ama bazı iş yerlerinde ve iş kollarında düzenlenen sigorta priminin işveren hissesinin desteklenmesi, sendikasız, örgütsüz insan çalıştırmaya, emek sömürüsüne kaynaklık ediyor. Bu konuda biraz daha dikkatli olunmasında yarar umuyorum. Bu teşvikleri alan firmaların sürekli aynı firmalar olması da haksız rekabet konusunda sizin dikkatli olmanız gereken bir noktadır. Buna da dikkat çekmek istiyorum.

Özellikle Arap baharı gerçeğinden sonra yurt dışındaki müteahhitlerimizin -Libya'daki, Mısır'daki müteahhitlerimizin- yurt dışı alacakları konusunda ciddi sıkıntılar yaşadıklarını duyuyoruz. Bu sıkıntıları yaşayanların, başka ülkelerdeki hukuk firmalarının değil, sizin aracılığınızla bir an önce alacaklarını almalarında ve bu alacaklarla ilgili ekstra ödemeler içerisine düşürülmemeleri için bir çaba içinde olunmasında da yarar olduğunu düşünüyorum.

Yine, Sayın Bakanım, hem kararnamede hem de performans programında -size 2'nci maddeyle verilen- 637 sayılı Kararnamenin (2/g) fıkrasında: "Türkiye Cumhuriyeti'nin yabancı devletler ve uluslararası kuruluşlarla olan ikili, bölgesel ve çok taraflı ticari ve ekonomik ilişkilerini düzenlemek, yürütmek ve bu konularda ilgili mevzuat çerçevesinde anlaşmalar yapmak." hükmünün hem bütçede hem performans programında çok ön plana çıkarılmamış olduğunu görüyorum. Oysa bu Bakanlığınızın en temel görevlerinden birisi. Dolayısıyla Türkiye'nin daha önceki dönemlerde yaptığı anlaşmalardan aleyhimize hükümler taşıyanlarla ilgili bir çalışma içinde olmanız gerekir diye düşünüyorum ve bu konuda da -basında çok duyduğumuz- İran'daki doğal gaz anlaşmasıyla ilgili özel bir çaba içinde olunması hem Türk ekonomisine katkı verecek hem de Bakanlığınızın fonksiyonunu gerçekleştirmesi noktasında ileri bir adım olacaktır diye düşünüyorum. Çünkü orada kullanmadığımız gazın parasını öder durumda olduğumuz ve bunun miktarlarının oldukça yüksek olduğu konusunda yaygın bir anlayış var ya da kabul var. Bu anlaşmaların revize edilmesiyle ilgili hukuk biriminizin performansında bir çalışma olacağı konusunda bilgi almadım. Bu notlarda da böyle bir şeye rastlamadım. Eğer eksiklik varsa bunun bir an önce düzeltilmesi konusunda çalışılmasında yarar olduğunu düşünüyorum. Bu anlaşma revize edildiği takdirde ciddi bir kazanç elde edeceğimizi düşünüyorum. Eğer bu anlaşma revize edilemiyor ise ya da bu tür anlaşmalar revize edilemiyor ise bu anlaşmalardaki zararı giderici tedbirlerin tarafınızdan düşünülmesi, önerilmesi ve bu konuda çalışma yapılmasında yarar olacaktır. En azından, örneğin, o kullanılmayan doğal gazın halkımıza parasız dağıtılması bile İran'a gidecek paranın Türkiye'de değerlendirilmesi gibi bir sonuç doğurur ki, bu oldukça yararlı olacaktır diye değerlendiriyorum.

Bakanlığınız bütçesinin inşallah yararlı ve hayırlı olmasını diliyorum, kolay gelsin diyorum efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kurt.

Sayın Yüksel, buyurun lütfen.

MEHMET YÜKSEL (Denizli) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, çok değerli Dış Ticaret Müsteşarlığımızın bürokratları, çok değerli milletvekili arkadaşlarım ve değerli basın mensupları; Değerli Bakanımızın bundan önceki yaptığı Bakanlık dönemindeki çalışmalarından da ve daha önceki sivil toplum örgütündeki görevlerinden de, iş hayatından da çok yakinen tanıdığımız bir isim olması, başarılarının katlanarak devam etmesi, ekibiyle de güzel bir uyum sağlayıp yine ülkemize güzel kazançlar sağlamış olması bizi ayrıca mutlu ediyor ve yine dünyanın en büyük konularından bir tanesi global krizin yaşandığı bir dönemde ülkemizi de çok yakından ilgilendiren ihracat konusu, ithalat ve ihracatın dengelenmesi konusu, bunlar bizim temel konularımız. Bununla ilgili çok dinamik bir yapıya kavuşan Bakanlığınızın bünyesinde ümit ediyorum ki 2012 yılı bütçesinde de ve 2012 yılında da ülkemize ihracat anlamında önemli kazanımlar elde edilecek, yeni yeni alanlar, ihracat yapacağımız ülkeler kazanılacaktır diye düşünüyorum.

Dünyadaki bütün ülkeler ekonomik performanslarını ve geleceklerini rekabet güçlerine bağlamışlardır. Uluslararası piyasalarda rekabet güçlerini artırmak dolayısıyla ihracatlarını artırmaya odaklanmışlardır.

Ülkemiz uzun yıllar boyu yeterli ihracat yapamamış, bunun sonucu döviz yetersizliklerine dayalı krizler yaşamış ve diğer ülkelerden yardım istemek zorunda kalmış, IMF programları ile ayakta kalabilmiştir. 80'li yıllarda başlatılan dış açılma ve dünya ekonomisi ile entegrasyon sürecinin 2001 yılına kadar krizlerle devam ettiği malumunuzdur. Ancak, 1990-2000 yılları arasında ihracatımız ortalama yıllık olarak yüzde 8,41 artmıştır. 2001 ve 2011 yılları arasındaki on yıllık dönemdeki artış oranı ise yüzde 17 yüzde 20,7 gibi yüksek bir oran kavuşmuştur. 2011 yılı için Ocak-Eylül ayları hesaba katılarak hesaplanmıştır. Bu yüksek oranın pek çok ülkelerin gözünü kamaştıracak büyüklükte olduğu açıktır. İhracatımızın gayrisafı millî hasıla içindeki payı 2000 yılında yüzde 10,5 iken 2009 yılında yüzde 16,6'ya kadar çıkmıştır. Dünya krizi bu oranı 2010 yılında yüzde 15,5'e düşürmüştür.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 24

Kısaca ihracatımızın son on yılda göstermiş olcuğu performans göz ardı edilmemelidir, yeterli midir? Hayır. Hızla artan genç nüfusumuza, işgücüne her gün yenileri katılmaya hazır gençlerimiz için istihdam yaratmak zorundayız. İç harcamalara dayalı büyüme ile yeterli istihdam yaratmak mümkün görünmemektedir. En sağlıklı ve hızlı istihdam artışı için ihracatın gayrisafi millî hasıla içindeki payını yüzde 20'lere çıkartmalıyız. İhracat artışı sağlamak için Hükümetimiz her türlü desteği sağlamaktadır. İhracat yapılacak desteklerin Dünya Ticaret Örgütü kurallarına ve tabi ki AB ile olan Gümrük Birliği kuralları nezdinde yapılması zorunludur.

Şimdiye kadar kamuoyunda tartışılan TL'nin aşırı değerlendirildiği ve bunun ihracat üzerinde olumsuz etkisi olduğu yönünün büyütüldüğü kadar olmadığı rakamlardan anlaşılmaktadır. Türk Lirası dolar karşısında 2003 yılından itibaren, euro karşısında 2005 yılından itibaren değer kazanmaya başlamıştır. Sepet bazında 2003 ve 2010 yılına kadar Türk Lirasının değerli olduğunu kabul edebiliriz. Biraz önce belirttiğim gibi bu dönemdeki ihracat artışı hızı daha önceki düşük değerli TL dönemlerinden yüksek olmuştur. TL'nin istikrarlı ve değerli kalması ekonomideki dengeleri başta enflasyon olmak üzere çok olumlu etkileri olmuştur. İhracatı artırmak gayrisafi millî hasıla içindeki payını yüzde 20-25 oranına yükseltmek ve ihracatın istihdam yaratma gücünden yararlanmak için yapılan destekleri daha da artırmalıyız.

Şimdi sayacağım noktalarda yapılacak girişimler hem ihracatçılarımızı hem de ülkemizin dış dengesinin iyileştirilmesini sağlayacaktır:

İhracatçılarımızı Eximbank kredileri ile desteklemeliyiz. Bu destek daha da artırılmalıdır. Kredi maliyetleri düşürülmeli özellikle KOBİ'lerin bu kredilere erişimi en ucuz ve kolay yoldan yararlanmaları sağlanmalıdır.

İhracat ve döviz tasarrufu sağlayan yatırımlara ek teşvikler getirilmelidir.

Kırsal kalkınmamız için, kırsal alanda istihdam yaratmak için, karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğumuz tarım ürünleri ihracatını, örnek olarak yaş meyve ve sebze başta olmak üzere teşvik etmeliyiz Bu sektöre yapılacak ihracata dönük teşvikler konusunda uluslararası kısıtlamaların az olması uygulanabilirliğini artırmaktadır.

Navlun, ambalaj, uzman veteriner, gıda ve ziraat mühendisi destekleri Anadolu'nun çehresini değiştirecektir. Hayvan yetiştirme ve hayvan ürünlerine yapılacak destek bu alanda yeniden ihracatın başlanmasını sağlayacaktır.

Çin, Hindistan, Endonezya gibi büyük tüketici kitlesi olan ve dünyanın üretim üssü olma yolundaki bu ülkelere ihracat yapmakta geç kalmamamız gerekmektedir.

Bu ülkelerin pazarlarına girmek ve yerleşmek önümüzdeki beş, on yılımızı belirleyecektir. Uzak Doğu ülkeleri için Eximbank'ta ve diğer ilgili birimlerde özel ekipler ve masalar kurulmalıdır. Güney Afrika ülkeleri de bu anlamda dikkate değer ülkelere bir tanesidir.

İhracatçılarımız enflasyonu tekrar hortlatacak ve sonunda hiçbir kesimin kârlı çıkmayacağı yüksek kur beklentilerini gündeme getirmemelidirler. Özellikle güçlü TL'nin ithalatı patlattığı gibi yaklaşımlar yeniden gözden geçirilmelidir. Çünkü TL gelişmekte olan ülkeler para birimleri ortalamasından -aynı grupta analiz ettiğimiz ülkeler bazında baktığımızda- 2010 yılında ayrılmıştır ve 2011 yılı Kasım ayına gelindiğinde dolar karşısında yüzde 25 civarında değer kaybetmiştir. Fakat ihracatı artırmada ve ithalatı kısımda olağanüstü bir etkisi olmamıştır.

Cari açık da 2007 yılından itibaren bakıldığında 2009 yılı sonunda düşmüş fakat 2010 yılı başından itibaren artarak bugünkü düzeye gelmiştir. Döviz kurlarındaki yükseliş cari açığı azaltamamıştır. Döviz kurları, cari açık ve ihracat artışı ilişkisini sorgulamak gerekmektedir. Öte yandan cari açık büyüme oranı ilişkisi incelendiğinde 1990-2011 arasında ekonomik büyüme ile cari açık arasındaki ilişki daha güçlü görünmektedir. Ekonomik büyüme arttıkça cari açık da artmaktadır. Bu ilişkiyi kırmamız gerekmektedir. Ekonomik büyümeden feragat edemeyiz. Türkiye ekonomik sorunlarını çözmek için yüzde 6-7 büyümelidir. Bunun için iç kaynaklara dayalı büyümeye dönmeliyiz. Kur ve para politikalarının cari açık üzerindeki etkisi sınırlı görünmektedir. Petrol ve madeni yağlar gibi temel girdiler dışındaki ithalatı biraz daha yaygın olarak vergilendirmek, elde edilen gelirlerle mali disiplini daha da sağlamlaştırmak Avrupa'nın güvenli limanı durumuna gelmemizi sağlayabilir. Krizlere karşı dayanıklılığımızı üst düzeye çıkaracaktır. Gayrisafi millî hasılanın yüzde 9 oranına yaklaşan cari açıkla hem krizlere karşı dik durmak hem de ekonomik büyümeyi sürdürmek mümkündür. Kamu borç yükü altında kalan ülkeler arasında kamu borç stoku daha da düşmüştür. Türkiye'nin imkânları beklentilerin üzerinde bu şekilde artmış olacaktır.

Dış şoklara karşı dayanıklılık, gençlerimize istihdam yaratmak, enflasyonla mücadelede sağlanan başarıların ileriye taşınması ve geliştirilmesi için dış ticaret dengesi ve cari dengenin iyi yönetilmesi şarttır.

Ben yine de bu 2012 bütçemizin Değerli Bakanımızın başkanlığındaki ekibiyle birlikte çok başarılı geçeceği düşüncesini taşıyorum ve 2012 yılı bütçesinin, Bakanlığımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Yüksel'e teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, komisyonumuzun değerli üyeleri; kıymetli bürokratlar, sayın basın mensupları; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Tek başına ve güçlü bir Meclis desteğine sahip olmasına rağmen AKP dokuz yıldır ekonominin yapısal sorunlarının çözümü noktasında kendisinden bekleneni yapamamıştır. AKP hükümetlerinin yıllarca uyguladığı "düşük kur, yüksek reel faiz politikası" ile Türk ekonomisi âdeta "sıcak parakolik" haline getirilmiştir. Türkiye mevcut üretim seviyesini düşürmeden, ekonomik faaliyet ve yaşamını devam ettirebilmesi için her ay yaklaşık 6 milyar dolar döviz girişine ihtiyaç duymaktadır. Bu seviyede yüksek sıcak paraya bağımlı hale getirilen üretim yapısı Türk ekonomisinin küresel şoklar karşısındaki yumuşak karnını oluşturmuştur.

Küresel likidite aslında hiçbir zaman AKP hükümetleri döneminde olduğu kadar bol ve ucuz olmamıştır. AKP, döneme has küresel likiditenin avantajını kullanamadığı gibi yerli üretimi de ucuz dövizle bağımlı hâle getirmiştir. Birçok sektörde yerli üretim ucuz ithal girdiler karşısında yok olma noktasına gelirken ihracatımız da yüzde 80'lere çıkan

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 25

düzeylerde ithalata bağımlı hâle dönmüştür. Uzun yıllar ortalaması yüzde 65'lerin altına düşmeyen ihracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 54'lere, eylül ayı itibarıyla da yüzde 50,9'a kadar inmiştir.

Ucuz döviz yerli üretim yapısını bozmuş, küresel çalkantıların olduğu bugünlerde üretim artışı döviz açığını artırdığı gerekçesiyle bir âdeta bir risk olarak algılanmaya başlanmıştır. Bugün geline nokta aşırı döviz talebinin olması doğal olarak kurların yukarı doğru çıkmasına neden olmaktadır. Bu da AKP hükümetleri tarafından yıllardır ciddiye alınmayan cari açığın finansmanında sorunların başlamış olduğunu göstermektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak sürekli uyarılarımıza rağmen, AKP hükümetleri yıllardır cari açığın kontrol altına alınmasına yönelik hiçbir tedbir ya da önlem almamıştır. Sürecin sıkıntıya girmeye başladığını hissettiği anda da Merkez Bankasını öne sürmüş, kendisi âdeta yer altına çekilmiştir. Hükümet üyelerinin yaptığı tek açıklama da 2009 yılında da olduğu gibi " Bu kriz bizim kendi krizimiz değil küresel kriz..." demekten ibaret olmuştur. Yıllardır "Finanse edildiği sürece bir sorun yoktur." diyerek, uyarıları ciddiye almadığınız cari açık, bugün geline noktada gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 10'larına kadar çıkmış ve ciddi bir risk olarak karşımızdadır. "Bu kriz bizim krizimiz değil." diyerek vebalden kurtulmak mümkün değildir. Kriz geldiği yerin değil yaşandığı yerin krizidir. Unutmayalım ki "Kabahat en ufak bir sarsıntıda binayı yıkan depremin değil binayı sağlam yapmayanlarındır."

Sayın Bakanım, bir hakkınızı teslim edeceğim yani inandığı gibi konuşan, sözüne güvenilir biri olarak tanıyoruz ve böyle görmeye de devam ediyoruz. Tabii zaman AKP'nin pembe tablo siyasetinden etkilenmediğinizi de söyleyemiyorum. Konuşmanız gerçekten objektif analizlere dayalı ama bazı tespitler var oraya geleceğim:

Ben öncelikle beş yıl öncesine gideceğim -17 Ekim 2006 İstanbul Sürmeli Oteli, ASIAD iftar yemeği- diyorsunuz ki: "Bugün Türkiye'nin en önemli problemi hâline gelmiş olan cari açık meselesinin mutlaka düzeltilmesi gerekir. Cari açık sürekli konuşuluyor, cari açık tehlikelidir, değildir. Cari açık bal gibi tehlikelidir. Sıcak para gelirken çok tatlı gelir, giderken de çok acı verir. Türkiye için en önemli risk budur." diyorsunuz. Tabii 2006 yılındaki cari açık rakamına baktım 30 milyar dolar civarında. Bugünkü geldiğimiz noktada, ki bu yıl tahmini cari açık -Hükümetin tahmini- 71 milyar doları aşıyor, 71,9 milyar dolar.

Yine tespitiniz var: Ekonomide sağlam büyümeye rağmen bunun istihdama yansımadığını ve işsizlik sorununun Türkiye'nin en büyük problemlerinden biri olarak çözüm beklediğini söylüyorsunuz. Bakıyorum, 2006'da işsizlik oranı 10,5, şu anda da bu yılın beklenen tahmini rakam yine 10,5 yani beş yılda hiçbir mesafe yok, işsizlik oranı aynı, elde var sıfır.

Bir de yine diyorsunuz ki: İŞKUR Başkanı gibi çalıştığınızı ve yüzde 99'u üniversite mezunlarına ait olmak üzere 7 bine yakın CV olduğunu siz de söylemişsiniz. Herhâlde Bakan olunca bu daha da artmıştır, haliyle işsizlik sorunu bu devam ediyor. Ve en güzel tespitlerden birisini de yine 3 Ekim 2006 tarihli Anadolu Ajansının geçtiği metinden okuyorum: "Elektrik panolarında kuru vardır biliyorsunuz 'Tehlikeli ve dikkatli yaklaşın.' derler, cari açık da şimdi bu durumdadır." Bu 2006'daki tespit Sayın Bakanım. Bugüne bir tespit yapacak olursak herhâlde artık ne diyeceğiz onu da söyleyemiyorum.

Yalnız şu tespitiniz var yani cari açığın tehlikesiyle ilgili farkındalığınız tabii aynen devam ediyor yani bir iyileşme olduğundan hiçbir zaman bahsetmediniz onu da söyleyeyim, hatta ameliyat masasında olduğunu söylüyorsunuz. İnşallah gerçekten bu yapısal sorunu çözecek tedbirler alınır diyorum ama ben biraz ümitsizim Sayın Bakanım. Niye dersiniz? Orta vadeli programda üç yıllık hedeflere bakıyorum yani yüzde 7'nin altına çekemiyorsunuz. Yani hedefiniz bile yüzde 7'nin üzerinde üç yılın sonunda, bu yıl yüzde 10'u geçecek.

Evet Sayın Bakanım, yine sizin tespitlerinizle ilgili, yine Ekim 2006'da yaptığınız bir tespit var -o da bu doğrudan yabancı sermayeyle ilgili- diyorsunuz ki: "Mevcut bankacılık yasası ister istemez yerli bankacılık sistemi ciddi bir pres altına almıştır ve burada ikinci bir uygulama var, bankacılık sistemi yerli bankacılık üzerinde çok ciddi bir etki ve nüfusa sahipken yabancı bankacılık üzerinde aynı etkiye sahip değil. Bu noktada Türkiye'nin mutlaka aklını başına alması gerekir. Ben yabancı sermayeye karşı değilim ancak millî değerlerin de mutlaka korunuyor olması gerekiyor. Bugün Bankalar Birliği yönetiminin 13 üyesinden 8'i yabancı banka temsilcisi oluyorsa bunu dikkatle incelememiz lazım." diyorsunuz. Çok doğru, ben de aynı düşündeyim ama bugün yabancı sermayeyle ilgili, işte arttığından, doğrudan yabancı yatırımların arttığından bahsediyorsunuz. Ben Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankamızın verilerine göre şöyle bir baktım: AKP döneminde yabancı sermaye 85,7 milyar dolar eylül sonuna kadar. Bunun 36,4 milyar doları bankacılık, sigortacılık sektörüne gelen yatırım. Diğerlerine bakarsak: 12,6 milyar doları iletişim sektörü; 4,8-4,9 milyar doları toplam perakende ticareti yani diyeceğim şu Sayın Bakanım: Gerçekten gelsin yani bizim de yabancı sermayeye karşı herhangi bir önyargımız yok, gelsin ama hakikaten yatırıma gelsin, istihdam sağlayacak yatırımlara gelsin. Şöyle bir baktığımız zaman 85 milyar doların ağırlıklı bir kesimin hazır tesisleri aldığını görüyoruz yani bankacılıkla ilgili kaygıların yine aynı boyutta olduğunu, Hükümetin özelleştirme politikalarının da bir anlamda yanlışlığının burada ortaya çıktığını net olarak görüyoruz.

Sayın Bakanım, bir de enerji konusu var: Tabii cari açığımızda en büyük etkenlerden birisi enerji ithaliyle ilgili rakamların çok yüksek seviyelere ulaşması. Yine bu konuda eylül ayında sözleriniz var -bu da açıkçası sizinle ilgili kanaatinin bir anlamda belgesi- şöyle diyorsunuz bu yılın eylül ayında: "Bugün Türkiye'de enerji fiyatları pahalıysa sebebi Türkiye'nin geçmişte olmayan enerji politikasıdır ve yine bakın dünyanın hiçbir yerinde elektrik enerjisi üretiminde doğal gazın ağırlığı yüzde 52 olan başka bir ülke yoktur." diyorsunuz -çok doğru- ve bunu neye bağlıyorsunuz? Geçmişteki hovardalığa bağlıyorsunuz. Aynen katılıyorum yani hakikaten dokuz yıldır bu konuya yönelik alınmış, daha eskiye de gidelim ama dokuz yıldır tek başına hakikaten güçlü çoğunluğu olan bir Hükümet var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – Yani bunda en büyük vebalin AKP'de olduğunu da kabul etmeniz lazım çünkü hangi düzenlemeyi yapmak istedi de yapamadı? Neyi gerçekleştirmek istedi de gerçekleştiremedi? Bu, çok net ortada.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 26

Sayın Bakanım, tabii sürem bitti ama enerji ithalatı demişken bir konu var, ilgili her bakanımıza soruyorum, ki bu iş için bilgi kaynağı da sizin Bakanlığınız. Şöyle ki, Sayın Başbakan 13 Şubat 2007 tarihli grup toplantısında ve 28 şubat 2007 tarihli ulusa sesleniş konuşmalarında “Dış Ticaret Müsteşarlığı petrol ithal ettiğimiz 48 ülkeden kayıtları istedi. Bu ülkelerin 31’inden cevap geldi. Bu cevapların geldiği 31 ülke diyor ki ‘Türkiye bizden son iki buçuk yıl içerisinde 28 milyar dolarlık petrol ithal etti.’ Buradaki kayıtlara göre ise bu 31 ülkeden aynı dönemde ithal edilen akaryakıt miktarı sadece 9,3 milyar dolar. Arada tam 18,7 milyar dolarlık fark var. ÖTV, KDV, EPDK payını eklediğimiz zaman bu fark 38 milyar dolar seviyesine çıkıyor ve henüz 17 ülkenin kayıtlarını da almış değiliz.” diyor, devam ediyor konuşmasına “Bunu engellediğimiz zaman hem yolsuzluk zemini ortadan kalkacak.” diyor da ne oldu? 2007, yıl 2011. Ben gerek gümrükten sorumlu Bakanımıza gerek Maliye Bakanımıza, diğer ilgili bakanlarımıza hep soruyorum, ki yakalanan ne kadar petrol var ona da bakıyorum, hiç Sayın Başbakanın burada zikrettiği rakamlara ulaşabilmesi mümkün değil.

Sayın Bakanım, bu rakamlarla ilgili elinizde son revize rakamları var mı? Yani şu anda Türkiye’ye gelen rakamla Türkiye’ye giren rakam arasında Sayın Başbakanın izah ettiği bu durum aynen, ki bir yakalama olmadığına göre devam etmesi gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Sayın Başbakanın verdiği bu bilgiler 15 milyar dolarlık yıllık akaryakıt kaçakçılığına tekabül ediyor, devletin vergi kaybı da 10 milyar dolar. Cari açık çözülüyor Sayın Bakan, bunu çözerseniz cari açık çözülüyor. İşin bir başka boyutu var: Buradan PKK’nın sağladığı kazanç var hem de PKK’nın bir anlamda maddi kaynak sağladığı bu sistemi de engellemiş olursunuz diyorum. Son durum nedir o konuda bir bilgi alabilirsem.

Ben Bakanlığımız bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Sayın Çam, buyurun lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Bakanlığımızın çok değerli yöneticileri, basınımızın çok değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii Sayın Bakanımız kimlik ve kişilik olarak son derece pozitif bir kimlik ve kişilik takdim ediyor bize. Özellikle Ankara Sanayi Odası Başkanı iken de tabii ki Türkiye ekonomisine vermiş olduğu yön, değerler ve tespitler bizim açımızdan önemli ama bugün Sayın Bakan öyle bir tablo çizdi ki güllük gülistanlık, Türkiye’nin sorunları yok, problemleri yok, her şey yolunda, işsizlik yok, yoksulluk yok, fakirlik yok, her şey dört dörtlük gibi. Keşke böyle olsa. Umudumuz, hayalimiz, böyle olsa ve Türkiye’nin böyle sorunları da olmamış olsa. Ama ben Sayın Bakanın bu verilerine çok fazla katılamıyorum. Örneğin, 1999 yılında çıkarılmış olan İşsizlik Fonu var. Yaklaşık olarak 60 milyara yakın birikmiş bir para var kaynakta. Eğer Türkiye’de ekonomi çok yolunda gitmiş olsa, dört dörtlük gitmiş olsa o zaman İşsizlik Fonu’na yani ihracatından kesilmiş olan bu İşsizlik Fonu’na Hükümetin el atmaması gerekiyor ve İşsizlik Fonu’nun sadece işçiler, emekçiler için kullanılması gerekirken ama görüyoruz ki İşsizlik Fonu’nda Hükümet sıcak paraya elini atıyor ve oradan para transferi yaparak günlük ihtiyaçlarını oradan karşılamak zorunda kalıyor. Şimdi böyle olunca o zaman ekonomi çok mu iyi olmuş oluyor? Değil. Demek ki, oradaki fonlarda birikmiş olan kaynaklara Hükümet elini atarak oradan sıcak parayı alıp oradan kullanıyor.

İkincisi, depremle ilgili mesela, yaşadık, iletişim vergisi adı altında toplanan ve depremde kullanılması gereken kaynaklar -daha sonra Maliye Bakanımız açıkladı- duble yol yapımında kullanılıyor. Ee mademki ekonomimiz çok iyi, her şey güllük gülistanlık, dört dörtlük yolunda gidiyor o zaman depremde kullanılması gereken kaynaklar neden duble yol yapımında kullanılıyor? Demek ki yine ekonomi çok iyi değil, çok parlak değil.

Şimdi Sayın Bakan açıkladı, işsizliğin Türkiye’de düştüğünü ve belli bir seviyeye geldiğini söylüyor. Şimdi tabii rakamlar önemli değil, önemli olan günlük hayattaki uygulama nasıldı? Şimdi işsizlik oranı yüzde 10’lara, yüzde 12’lere düşmüş olabilir ama biliyoruz ki şu anda Türkiye’de iş bulma umudu kalmamış insanlar İş ve İşçi Bulma Kurumuna gidip de kayıt altına alınmıyor artık, umudunu kaybetmiş artık, gelecekle ilgili hiçbir beklentisi kalmamış ve kalmadığı için de gidip kendini kayıt altına almıyorlar ve dolayısıyla da bu da otomatikman işsizlik oranının düştüğünü gösteriyor. Doğru değil bu. Gerçek işsizlik rakamları yüzde 20’ler civarında. O nedenle burada Sayın Bakanın sunuş konuşmasında verdiği rakamlar sadece TÜİK’in elindeki veriler ama günlük hayatta, yaşamda böyle değil ve gerçek işsizlik oranlarının yüzde 20’nin üzerinde olduğunu altını çizmek istiyorum.

Şimdi Bakanımız “ekonomi güzel” diyor. Arkadaşlar, Türkiye’de asgari ücret 837 liradan net olarak 599 lira geçiyor ve son artışla beraber 54 lira bir zam geldi. Bunu 30 böldüğümüz takdirde yaklaşık günlük zam 1,85 kuruş arkadaşlar, yani asgari ücrete yapılan günlük zam 1 lira 85 kuruş arkadaşlar. Mademki ekonomimiz çok iyi, ithalatımız iyi, ihracatımız iyi, Türkiye büyüyor, dünyanın en büyük ekonomilerinden bir tanesi, Avrupa’nın en büyük 6’ncı ekonomisi, dünyanın en büyük 16 ekonomisinden biri ama asgari ücrete yaptığımız zam 54 lira, günlük de 1,85 kuruş. Bununla biz Türkiye’de her şeyin güllük gülistanlık olduğunu, işçilerin, memurların, emeklilerin, dul ve yetimlerin maaşlarında iyi artışlar olduğunu söyleyebilmemiz mümkün müdür arkadaşlar? Değildir. Sadece ithalat ve ihracatla Türkiye ekonomisini değerlendiremeyiz, ekonomiyi değerlendiremeyiz. Ekonomi sadece salt rakamlarla ölçülebilecek bir şey değildir. Ekonomi kimin için var? İnsanlar için var. Bizim de insanlarımız mutlu mu değil mi yaşamlarında diye baktığımızda... Dün pazardı, İzmirliyim ben, İzmir Milletvekiliyim, birkaç tane pazar yerini dolaştığımda akşam beş civarında karanlığın çöktüğü saatlerde pazardaki alışveriş sirkülasyonunun gündüzdeki sirkülasyondan çok daha fazla olduğunu görüyoruz. Neden? Niçin? İnsanların ekonomik koşulları, yaşam koşulları, gelirleri, öğleden önce ve öğle civarında alışveriş yapmaya elverişli değil çünkü orada fiyatlar biraz daha yüksek ama akşamüstü satılamayan mallardan dolayı çöpe gitmesin diye orada fiyatlar ucuzlatılıyor ve insanlar akşamüstü saat beş, altıda pazara gidip alışveriş yapmayı tercih ediyor. Bu bize ekonominin çok iyi olduğunu göstermez.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 27

Sayın Bakan, son olarak şunu söylemek istiyorum: 23 Ekimde depremin olduğu gün bir başka toplantı nedeniyle Muş'a gitmiştik, orada haberi aldık, oradan Erciş'e gittik ve deprem bölgesini gezdik. Dönüşte Muş üzerinden yine uçtuk. Orada arkadaşlarımızla, işçilerimizle toplantılar yaptık, konuştuk. Şimdi Hükûmetinizin almış olduğu karar gereği, on şeker fabrikası özelleştirme kapsamı içerisinde ve bunlardan bir tanesi de sizin doğduğunuz memlekette bulunuyor ve yaklaşık olarak 650 kişi bu fabrikada istihdam ediliyor. Bunu en az eşi ve 2 çocuğuyla çarptığımızda yaklaşık 2.500 kişiyi ilgilendiren bir şeker fabrikası ama şeker pancarı üreticilerini de hesaba kattığımızda yaklaşık 10-12 bin insanı kapsıyor arkadaşlar.

Şimdi, IMF'nin ve Dünya Bankasının vermiş olduğu direktifler doğrultusunda Türkiye'deki şeker fabrikalarını kapatmak, tasfiye etmek, bence, bu ülkenin işçisine de, çiftçisine de, köylüsüne de yapılabilecek en büyük saldırdır.

Şimdi, kimi şeker fabrikaları sistemli ve bilinçli bir şekilde önce çalıştırılmaz hale getiriliyor, iflas etme noktasına getiriliyor, teknolojisi yenilenmiyor sistemli ve bilinçli bir şekilde, sonra da "Efendim, falanca fabrika zarar ediyor, filanca fabrika zarar ediyor. Ne yapmamız gerekiyor? Bunu satmamız gerekiyor." deniliyor ve o fabrikalar satılıyor.

Şimdi, Sayın Bakan, sizin doğduğunuz, büyüdüğünüz, ekmeğini yediğiniz bir yer burası. Tabii, ben, ideolojik olarak, genel anlamda özelleştirmeye karşıyım ama sizin memleketiniz burası ve o memleketinizde de çalışan 650'ye yakın insan ve 10-12 bin de şeker pancarı üreticisi var. Bu insanların gelecekleriyle oynamamanızı, buna imza atmamanızı istihdam ediyorum ve bunu yapmamanızı ve buna izin vermemenizi düşünüyorum.

Okuduğunuz metinde "Türkiye ekonomisi, kendi başarı hikâyesini yazmaya devam etmiştir." diyorsunuz. Tabii ki sizin pozitif kimliğinizden dolayı bir şey söyleyemiyoruz ama ileride bu hikâyelerin yazılmasını, romana çevrilmesini, hatta dizi de yapılmasını öneririz ama sakın ola ki siz bu dizide rol almayın çünkü bu dizinin sonu hüsrandır, bu dizinin sonu felakettir, bu dizide sizin aktör olarak orada görev almamanızı öneriyoruz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ağabey, nerede oynasın?

MUSA ÇAM (Devamla) - Bizim tanıdığımız Zafer Çağlayan böyle bir dizide rol almasın, orada aktör olarak görev yapmasın.

Hem yeni Bakanlığınızın hem de bütçenizin sizlere hayırlı uğurlu olmasını diliyoruz.

Başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çam.

Sayın Boğa...

ALİ BOĞA (Muğla) – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri ve aşağı yukarı otuz beş yıllık memuriyet hayatımın otuzunu birlikte geçirdiğim değerli mesai arkadaşlarım; 2012 yılı Ekonomi Bakanlığı bütçesi üzerine söz almış bulunuyorum. Girişte özellikle Bakanlığımıza, ülkemize, Bakanlık çalışanlarına ve ülkedeki yaşayan insanlara 2012 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını dileyerek sözlerime başlıyorum.

Başkanımдан sonra doğru konuşmayı arzu etmişim ama belki başta konuşmam gerektiğini düşünüyorum sona gelince çünkü Türkiye'nin nereden nereye geldiğine bir göz atmak gerektiğini düşünüyorum. Özellikle ihracatın 1 milyar doları aşmadığı dönemlerde ya da 1 milyar dolar civarındayken ekonomiyle ilgili bir alanda göreve başlamış ve ihracat Genel Müdürü olduğum zaman 36 milyar dolar olan ihracat 132 milyar doları yakaladıktan sonra Değerli Bakanım beni Sanayi Bakanlığına götürdü, sonra da pişman oldu çünkü 132'den 100'e düştük Sayın Bakanım. Neyse, burası esprî. Bu, konjonktürel bir dalgalanmaydı ama inşallah bu sene o kırdığımız rekoru da geçeceğiz.

Şimdi, geçmişe göz attığımız zaman, cumhuriyetimizin ilk yıllarında 51 milyon dolar ihracat, 87 milyon dolar ithalat rakamına ulaştım. Bu, Dış Ticaret Müsteşarlığının kayıtlarında da böyle geçiyor. Tabii ki bu ihracat kompozisyonu o günkü şartlarda bizim pazarladığımız ürünler olmaktan ziyade dışarıdaki alıcıların kendilerine göre avantajlı saydıkları geleneksel tarım ürünlerimiz ile yer altı zenginliğimizden ibaret olup ve bizim sattığımız değil alıcıların gelip bizzat bizden götürdükleri ürünleri oluşturmaktaydı.

Tabii cumhuriyetin kuruluşundan sonra iki önemli kriz yaşadık. Birincisi 1929 bunalımı, arkasından da İkinci Cihan Savaşı. Bu iki savaşta sıkıntıya düşüldüğü için ve devletin koordinasyonunda gelişen ekonomimiz bugünkü manada temerküz etmiş bir sermaye yapısı ve özel sektör teşekkülü olmadığı için o günlerde ekonomi devletin güdümünde, karma ekonomi demiş olsak da ekonomi devletin güdümünde gitmiştir ve devlet birçok alanda özel sektöre öncülük yaparak yatırımlara başlamıştır. Ama 29 bunalımı ve İkinci Cihan Harbi'nden sonra biraz daha yerli ekonomiyi koruma noktasında ekonomi kurmaylarının hassaslaştığını ve ithalat ikameci bir ekonomi politikası izlediğimizi, yüksek gümrük duvarları arkasında ekonomimizi ve sanayimizi canlandırmaya çalıştığımızı görüyoruz. Ancak 1970'li yılların son günlerine geldiğimiz zaman maalesef bu politikanın çok da isabetli olmadığını, başlangıçtan sonra bir dönüşüm geçirmesi gerektiğini anlayarak 24 Ocak 1980 kararlarına adım attık. Bu tarihten önce önemli bir döviz krizi ve sıkıntısı yaşadık ve bugün yani arkadaşlar her ne kadar kara tablo çizmeye çalışıyorlar idi ise de o günkü şartlarda sadece yurt dışındaki temsilciliklerimize bile döviz nereden bulup da ödeyeceğimiz konusunda o günkü ekonomik yapı sıkıntı içerisindeydi. Ben, devlet memuruydum. İki paket Sana yağını ancak benim düzeyimdeki devlet memurları telefonla bulamıyordu, üst düzeydekiler buluyordu o zaman.

MUSA ÇAM (İzmir) – Hocam, o zaman siz de koalisyon ortağıydınız.

ALİ BOĞA (Devamla) - Şimdi, bu krizin olduğu yıl 1978 ve 1979 yılıdır arkadaşlar, tüp yoktu Türkiye'de. Komşularım "Mahalledeki tüpçüye tüp gelecek, gece saat on ikide gidip kuyruğa girelim." dediler. Üç tane komşu, tüplerimizi, boş tüplerimizi alarak mahalledeki tüpçüye gittik, 120'nci sıraya gelmişiz ama ertesi gün o tüpçüye 30 tüp gelebileceği ihtimal dâhilinde olduğu söylendi bize. Yani nereden geldiğimizi bilmekte fayda var. 24 Ocak 1980'de bu ithal ikameci ekonomi politikaları bırakılarak, herkesin bildiği gibi, ihracata dayalı bir büyüme politikası benimsendi. Ha, o tarihten bu tarafa bütün ekonomik kararların önce uygulayıcısı, sonra alıcısı olarak, bürokrat olarak da bu kesitin içerisinde 2011 yılının Mart ayının onuncu gününe kadar da bu noktadaki görevim devam etti ve bugün masanın bana göre sol

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 28

tarafında oturan arkadaşlarımızla da bu çalışmanın otuz küsur yılını beraber geçirdik. Bundan da gerçekten iftihar ediyorum.

İhracata dayalı sanayileşme politikasından sonra Teşvik Uygulama Genel Müdürlüğü'nün marifetiyle Türkiye'de bacası tüten her fabrikada imzası olan bir kuruluştur ve maalesef daha sonraki yıllarda birazcık örselenmiştir Sayın Bakanım. Teşvik Uygulama Genel Müdürlüğü, Türkiye'de son on yılda fonksiyonunu tam ifa edebildiğini ben maalesef söyleyemiyorum eski içinde çalışmış bir elemanı olarak ama bugünkü geldiğimiz noktaya ayrıca temas edeceğim.

2000 yılına geldiğimizde ihracatımız 27 milyar dolar idi. Bunu muhalefetteki arkadaşlarımız "Hep 2002'den başlatmayın." dedikleri için ben 2000'den başlatıyorum. 2000 yılında 27 milyar dolar idi, İhracat Genel Müdürü olduğum zaman da 36 milyar dolar idi. Hiç kimse üç sene içerisinde ihracatın 75 milyar dolara çıkacağına devlet kademesindeki ekonomiyle ilgili arkadaşlarımız da başta olmak üzere özel sektördeki önemli yazarçizer takımı inanmıyordu. Türkiye'nin...

MÜSLİM SARI (İstanbul) - İthalat kaçtı?

ALİ BOĞA (Devamla) - Ben İhracat Genel Müdürüydüm, İthalat Genel Müdürümüz burada, Bakanımız onun adına biraz sonra cevap verecektir. Ben, konuşmalarda, yirmi gündür buradayız, hiç karşıdaki arkadaşlara müdahale etmedim.

İlk defa 2004 yılında ihracat stratejik planını yaptık. Türkiye'de bu plan ilk değildi ama gelenek olarak şöyle bir ilki vardı bu stratejik planın: Türkiye'deki bütün kurumlar, özel sektör de dâhil, stratejik planlar ya da stratejiler yapmışlardır ama kurumun işi stratejik planı yaptığı gün bitmiştir. Medya huzurunda basın toplantısı yapılmıştır "Stratejide şu hedefler vardır." denmiştir ve ertesi gün rafa kaldırılmıştır. Rafa kaldırılan bir stratejik plandan verim beklemek mümkün değildir. Bizim ihracat stratejik planında yirmi tane hedefimiz vardı, sürdürülebilir ihracat altyapısını oluşturmak ana amacıyla yola çıktık. Yirmi tane hedefe 30'ardan her kurumdan, her özel sektörden, ilgili özel sektörden ve devletin ilgili birimlerinden 30'ar kişilik çalışma ve eylem grupları oluşturarak orada bir strateji ürettik değerli arkadaşlar.

Bu stratejiler, biraz önce Bakanımızın konuşmasında da belirttiği gibi, eylem planına dönüşmüştür. Bu eylem planlarının o günlerde ortaya çıkanlarını şöylece sayıyorum: Ticaret müşavirliklerimizin kıt ve yetersiz altyapısı nedeniyle ikinci ve üçüncü elemanlar ihracatçı birliklerinin imkânlarıyla bu stratejik plan çerçevesinde kararlaştırılmış ve uygulamaya geçilmiştir. Tren yolu, İpek Yolu, Türk İhraç Ürünleri İpek Yolu Tren Projesi. Bütün anlaşmalara bizzat ben İhracat Genel Müdürü olarak görevli gittim. İran'la, Türkmenistan'la, Özbekistan'la ve Kazakistan'la anlaşarak İstanbul'dan yola çıkardığımız ve giydirilmiş on tane tren vagonuyla Astana'ya kadar 10 bin kilometre yolu üç haftada katettik, her ülkede bir Türk Günü ilan ettik ve buradan da uçaklar dolusu insanları götürerek orada Türk malına aşinalığı ve buranın kara yoluyla -yani kara yolu ama tren, ray anlamında, rayla- gidilebilecek mesafede olduğunu göstermeye çalıştık.

Ürün çeşitlendirmesi, yine bu stratejik planın temel tespitlerinden birisi. Türkiye'de ihracatın iki engeli vardı önünde; bir, pazara bağımlılık; iki, ürüne bağımlılık. Pazara bağımlılığı ve ürüne bağımlılığı ortadan kaldırmayla ilgili projeler geliştirdik. Avrupa Birliğine olan bağımlılığımız yüzde 60 idi, biraz önce Bakanımız konuşmasında yüzde 48'e indiğini ifade ettiler. Bu bağımlılığın daha da inmeye devam etmesi lazım çünkü alıcı piyasalarında ortaya çıkan krizler bizi de bu manada menfi etkilemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Boğa, ilave süre veriyorum.

Buyurun lütfen.

ALİ BOĞA (Devamla) - Başkanım, ben birazcık süre isteyeceğim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Niye müsaade etmiyorsunuz Sayın Başkan, kendi kurumu ya!

ALİ BOĞA (Devamla) - Aslanoğlu, teşekkür ediyorum, çok çok sağ olun.

Şimdi, diğer taraftan pazar çeşitlendirmesi vardı veya ürün çeşitlendirmesi vardı. İhracatımız o günlerde, bir hatırlayın, tekstilin lokomotifliğinde gidiyor idi. Tekstilin üçüncü sıraya kadar düşmesi bu çalışmalardan sonra oldu ve otomotiv öne geçti. Demir çelik ile tekstil zaman zaman kafa kafaya mücadele veriyorlar ama demir çelik sektörü genellikle ithalata dayalı bir sektör olduğu için onun yerine yerli sanayiye dayalı daha üst saffe teçhizat grubu olmak üzere Türk makine sektöründe tanıtım kurumları kuruldu. Bu alandaki çalışmalar yine bu proje safhasında başladı.

"Fındık Tanıtım Grubu" diye bir şey vardı arkadaşlar. Fındık Tanıtım Grubu'nda biz, Türk Hava Yollarına o günkü şartlarda gittiğimizde, Fındık Tanıtım Grubu'nda "50'şer gramlık fındık dağıtacağız, siz bunu dağıtır mısınız?" dediğimizde, "Bedava vereceğiz." dedik, Türk Hava Yolları bizden para istedi. Yani Türk Hava Yollarının da mantalitesi o düzeydeydi o zaman ama bu çalışmalar sonucunda Türkiye belli bir mantaliteye geldi, bunu ifade etmek istiyorum.

Ticaret heyetleri, alım heyetleri, Türk ihraç ürünleri fuarları, komşu çevre ülke stratejileri, Asya Pasifik stratejileri, Afrika stratejisi ve Türkiye'nin ilk elektronik imza projesi olan dil otomasyonu Elektronik İmza Kanunu çıktıktan sekiz gün sonra devreye girdi arkadaşlar. Biz daha öndeydik ama Elektronik İmza Yasası'nı beklemek durumunda kaldık ve hâlen de on-line, yedi çarpı yirmi dört saat çalışan bir imza otomasyonudur on-line imza otomasyonu.

Turquality ve en sonunda 2023 Projesi'ne gelinmiştir. Bakanımızın bahsettiği bir sürü projeler var ama 2023 Projesi'nde ihracat stratejik planı çerçevesinde 2023 yılında hedef olarak gösterilen 50 milyar doları hangi sektörün nasıl karşılayacağı bir çalışmasıdır. Son dönemde Bakanımız da başkanlığını yapmıştır ve her sektör, Türkiye'deki her sektör 500 milyar doların neresinde ne kadar, kaç milyar dolarla yer alacak, bu sektör nereden nereye yapılacak, bu çalışmalar yapılmıştır ve Türkiye'nin imbikten seçilmiş hem özel sektörü hem de kamu sektörüyle birlikte oluşturabildiği muazzam bir projedir. Bu projenin eylem planlarıyla hayata geçirilmesi de tabii ki önemlidir.

BAŞKAN – Sayın Boğa, üç dakika daha ilave süre veriyorum.

Buyurun.

ALİ BOĞA (Devamla) – Sayın Başkanım, herhâlde üç dakika daha istirahat edeceğim.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 29

Dış Ticaret Müsteşarlığı, Ekonomi Bakanlığı olarak koordine edilince benim de hayal ettiğim ve ayrılığından rahatsızlık duyduğum yatırım yani üretim ve pazarlama zincirinin kurulması sağlanmış oldu.

Şimdi, müsaade ederseniz... 2004 yılında Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Devlet Yardımları Özel İhtisas Komisyonu kurdu değerli arkadaşlar. Bu komisyona başkanlığı da âcizane bana tevdi ettiler. Bu 2004 yılında Özel İhtisas Komisyonu Raporu'nun son bölümünde yazmış olduğum konu, devlet yardımlarının, kıt kaynaklarla elde edilen devlet yardımlarının, ayrı kurumlarda ayrı mantalîterle, üretimi ayrı bir kurum, ihracatı ayrı bir kurumda sağlıklı gitmediğini ve bunun birleştirilmesi gerektiğini 2004 yılı Devlet Yardımları Özel İhtisas Komisyonu Raporu'nda belirtmişim. Bu ancak sekiz yıl sonra gerçekleşti. Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım. Bu, çok önemli bir adım ve Ekonomi Bakanlığımızın elini çok daha güçlendirmiş bir argümandır. Zira ihracat yapacaksanız yatırımı bilmeniz lazım, ihracat projeksiyonu için yatırımı, yatırım projeksiyonu için de ihracatı ve dünyada nerede hangi mala talep olduğunu çok iyi bilmeniz gerekiyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Eksik var, eksik...

BAŞKAN – Sayın Boğa, devam edin lütfen, vaktiniz azaldı.

ALİ BOĞA (Devamla) – Teşekkür ederim.

Şimdi, efendim, global kriz, Türkiye'nin mutfağında çıkmış bir kriz değildir. Sadece alıcı piyasalarında Türkiye 132 milyar dolar ihracatla yakalandığı için, bu 132 milyar doların 30 milyar dolarını alan ülkeler ekonomik krize uğradığı için "Türkiye, bir dakika, malını gönderme ya da geç gönder." demiştir ve biz, krize böyle yakalandık arkadaşlar. Bizim mutfakta 2008'de kriz çıkmadı, 2009'da kriz çıkmadı ama 132 milyar dolar ihracatın 30 milyar dolarını üretmemeye karar verdiğiniz zaman elbette işçilik piyasalarında ve üretim maliyetlerinde değişiklikler oldu ve Türkiye'nin bunun için 2009 yılındaki ihracatı düşmüş, ondan sonra yavaş yavaş yükselmeye başlamıştır. Bunu şu da ispat ediyor: 2009'da büyümesi düşmüştür, 2010 yılında yüzde 9 büyümüştür kimsenin inanmayacağı şekilde. Bu büyüme aynı zamanda iç piyasayı canlandırdığı için ithalatı da etkilemiştir. Buraya dikkatinizi çekmek istiyorum yani ithalatı etkileyen önemli noktalardan biri de bizim krizi hızlı bir şekilde atlatarak iç piyasanın canlanmış olması ve iç piyasanın...

BAŞKAN – Sayın Boğa, teşekkür ediyoruz efendim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır, hayır, devam... Son beş dakika ver Sayın Başkan.

BAŞKAN – O zaman, Sayın Boğa, bir dakika veriyorum, lütfen toparlayın.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, son beş dakika ver.

BAŞKAN – Bir dakika içinde toparlarsanız lütfen.

Buyurun.

ALİ BOĞA (Devamla) – Efendim, şimdi, bazı önerilerim olacak Değerli Bakanım bu şey üzerinde.

Yeni bir AB stratejisine ihtiyacımız var. Buna Sayın Bülent Kuşoğlu da biraz dikkat çekti çünkü Avrupa Birliği şu anda STA'lar nedeniyle aleyhimize işlemektedir. Aynı zamanda da Avrupa Birliğinin ekonomik olarak gerilemiş olması ve bugün Yunanistan battı, yarın gece İtalya mı, öbür gece İspanya mı batacak korkuları nedeniyle bizim alıcı piyasalarımızda bir şey var. Bu nedenle bizim yeniden bir AB stratejisine ihtiyacımız var.

Enerji ihtiyaçları dâhil ihtiyaçlarımızı önce yerli kaynaklardan karşılamamız lazım. Dolayısıyla linyitle yerli enerji üretmek varken doğal gaz çevrim santrallerini durdurmamız ya da azaltmamız lazım. İklim değişikliği nedeniyle bir süre sonra bize kendi linyitimizi kullanırmayacaklardır. O bakımdan linyiti bir an önce kullanarak enerjiye çevirmemiz gerekiyor. Yatırımlarda tek işlem merkezi çok önemli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, kendi kurumu, otuz beş sene çalıştığı kurum, üç dakika daha verin de...

(Oturum Başkanlığına Lutfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Memnuniyetle.

Evet, Sayın Boğa, buyurunuz.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Sayın Boğa, çok seviyorsunuz.

ALİ BOĞA (Devamla) – Sayın Bakanım, sevilmeseydim siz gelip de beni götürür müydünüz o kadar bürokrat içerisinde.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Boğa, buyurunuz.

ALİ BOĞA (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Katma değeri yüksek ürünlere mutlaka geçmemiz gerekiyor ve burada, Sayın Bakanım, Sanayi Bakanlığı Müsteşarlığı zamanında başlatıp da sonuçlandıramadığımız bir konu var, özellikle yatırım teşvikleri için, özel endüstri bölgeleri yasa taslağı hazır durumdaydı, bunun mutlaka devreye girmesi lazım. Orada ÇED raporları dâhil şu anda süreci güçlendiren ve zorlaştıran ve uzatan mekanizmaların kısaltılması öngörülmüştür. Türkiye'nin buna ihtiyacı var ve o zaman, sizin belirttiğiniz gibi, üç tane, beş tane Petkim arka arkaya gelecektir ya da buna benzer Türkiye için elzem olan yatırımlar mutlaka gelecektir.

Türkiye, her ürünü üretme lüksünde değildir, kendi yapısını, kendi özelliklerini analiz ederek hangi alanda söz sahibi olaksa bunu üretmeliyiz ve buna öncelik tanımalıyız Sayın Bakanım.

Tasarım ve teknolojiye asla taviz vermemek kaydıyla yeni yerli arabamızı üretmeliyiz ve önce bakanlarımızdan başlayarak kendimiz binmemiz lazım Sayın Bakanım. O zaman gerçekten cari açığın nereye gideceğini beraber seyrederiz Allah nasip ederse.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 30

Yerli finansmanla -mesela İller Bankası finansman sağlıyor- temin edilecek ürünlerin de yerli olma şartını mutlaka aramamız lazım. Hem devlette hem özel sektörde bu ürünün yerlisi var mı diye araştırma yapmamız ve envanterini çıkarmamız lazım Değerli Bakanım.

Diğer taraftan da ülkede önemli bir tarım sektörü var, hâlâ tarımla geçinen önemli bir nüfusumuz var ve ekonomimizin içinde de önemli bir potansiyeldir, ihracatımızın içinde de. Dolayısıyla tarımın temel girdisi olan tohum, gübre, tarım ilaçları ve mazot mutlaka maliyetine verilmelidir yani KDV'yi de bırakın maliyetine çiftçiye temin edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Yatırım teşviklerinde yabancıyı caydıran, üzen, kurumdan kuruma gitmesi ve her kurumda karşısına yeni belgeler icat edilmesidir. Burada tek işlemi mutlaka icat ederek tek elden yürütülmesi gerektiğini düşünüyorum yatırım teşviklerinin.

Yatırımlarda selektif olmak kaydı şartıyla bedelsiz arsa mutlaka ülke için zaruri olan yatırımlarda olması lazım. Yatırımcı, arsaya para ayırdığı zaman, kendisi yatırılabilecek ilave kaynağı bulamamaktadır.

Bitiriyorum Sayın Başkanım ve sabrınız için teşekkür ediyorum. Bakanımız konuşmasını şöyle bitiriyor: “Sonuç olarak mal ve hizmetlerin dış ticareti, teşvik mekanizmaları, yabancı sermaye ve yurt dışındaki yatırımlarımıza ilişkin konuların bir çatı altında toplanmasının bizlere sağladığı avantajları sonuna kadar değerlendirerek ülkemizi hak ettiği refah seviyesine ulaştıracağız. Kendimize, insanımıza ve ülkemizin geleceğine olan güvenimiz ve inancımız tamdır.” diyorsunuz Sayın Bakanım. Bunun ben de âcizane imzalıyorum altını ve Sayın Bakanım, şu anda bürokrasi olarak Türkiye'nin en önemli, kaliteli bir bürokrat yapısına sahipsiniz. Helva var, şeker var, usta da zatıalınız. Türk ekonomisi çok daha iyi yerlere gidecek.

Bu temenniyle saygılarımı arz ediyorum ve hayırlı uğurlu olsun.

Teşekkür ediyorum ve muhalefetteki arkadaşlara da tekrar şükranlarımı sunuyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Evet, Sayın Boğa'ya çok teşekkür ediyoruz. Tabii eski kurumu, kolay değil.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, Sayın Boğa'ya bir plaket verdiniz mi?

ALİ BOĞA (Devamla) – Vermediler Sayın Bakanım daha, verecekler ama onları hesaplayalım.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Daha vermediler mi Sayın Boğa?

BAŞKAN – Sayın Bakanımız, herhâlde Ali Boğa bir plaketi hak etti, değil mi?

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Sayın Başkanım, Ali Boğa, zaten İhracat Genel Müdürlüğünde başarılı görevler yaptığı için ben Sanayi Bakanlığı Müsteşarı yaptım, plaketi o zaman verdim ona, genel müdürlükten müsteşarlığa getirdim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Burası, burası...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Ben yaptım işte...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Bu Bakanlık...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Peki, söyleyeyim o zaman, sonra da milletvekili oldu gördüğünüz gibi. Ben ona gönül plaketi veririm bir kere.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Otuz beş sene hizmet etmiş.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Sayın Başkanım, bu teklifi dikkate alıyoruz, Ali Bey'e en kısa sürede plaketi sunacağız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Maksat hasıl oldu.

Sayın Şahin, buyurun lütfen.

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli komisyon üyesi arkadaşlarım, Sayın Bakanım, çok değerli bürokratlar, sevgili basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ekonominin gülen yüzüsünüz, ben onu size söyleyeyim. Hakikaten, ben sanayici bir ailenin üçüncü nesil evladiyım, iş dünyasında “Zafer Ağabey” olarak adlandırılıyorsunuz, herkes sizi “Zafer Ağabey” olarak adlandırıyor. Ekonomiye de gülerek yönettiğiniz için başarıyla da yönetiyorsunuz. Teşekkür ediyoruz, eksik olmayın.

Son dönemde AK PARTİ hükûmetleri döneminde vatandaşına, sanayicisine, iş adamına ileride ne olabileceğini söyleyen, hakikaten “Bir kriz geliyor, bir kriz olmak üzere, dikkatli olalım.” uyarılarıyla vatandaşını uyan, sanayicisini uyan ve zarar etmemesini arzu eden bir Hükûmet politikası uyguluyoruz. Bu manada da ben şükranlarımı arz etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, izin verirseniz... Ülkelerde sanayi politikalarının ve sanayi yatırımlarının artması için teşvik politikaları uygulanmaktadır. Biz de çok çeşitli teşvik politikaları uyguluyoruz, bölgesel teşvik politikaları, sektörel teşvik politikaları. Bursa'nın İnegöl ilçesinde sadece ilçeye has bir sanayi oluşumu var, mobilya sanayi. Şu anda ikinci organize sanayi bölgesi oluşturuluyor 4.500 dönüm alan üzerine. İki tane tesis faaliyete geçti geçen yıl, birinde 250 eleman çalışıyor, diğerinde de 300'e yakın. Şu anda sekiz tane sanayi tesisi de öyle tahmin ediyorum ki beş altı aya kadar hizmete geçecek, faaliyete geçecek ve ülke ekonomisine katkıda bulunacak. Bu 4.500 dönüm alan üzerinde yüz elliye yakın parsel var, hepsi satıldı ve hepsinin sanayiciler tarafından bir an önce devreye alınması, inşaatlarının yapılıp faaliyetlerinin, fabrikaların devreye alınması için çalışmalar devam ediyor.

Ben, sizden şunu istirham ediyorum: İstihdam dostu, ihracat yapan, ülkeye gelir kazandıran ve ülkemize döviz kazandıran mobilya sektörünü de teşvik kapsamına almanızı arzu ediyorum çünkü sanayicilerimiz canla başla çalışıyorlar. Geçen ay yaptığımız sektörel fuarda sizi açılışa davet etmiştik katılamamıştınız. Arkadaşlarımızın da size çok selamları var, en yakın zamanda sizleri de aramızda görmek istiyoruz. Eğer böyle bir şey yaparsak öyle tahmin ediyorum ve

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 31

beklentim ve ümidim o ki iki üç seneye kadar buradaki yüz elli tesisin hepsini bitirip ülke ekonomimize hem istihdam olarak hem gelir olarak hem ihracat olarak da çok şeyler kazandırırız.

Ben, 2012 yılı bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını dileyerek Zafer Ağabeyimize buradan saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Sayın Türel, buyurun lütfen.

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakan, Bakanlığımızın değerli bürokratları, basınımızın değerli mensupları; konuşmama başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, bugün Ekonomi Bakanlığı bütçesi üzerine yapacağım konuşmada öncelikle yeni oluşan Ekonomi Bakanlığının kurumsal yapısı üzerinde duracağım, uygun olmuş mudur, eksiklikler, yanlışlıklar var mıdır, daha iyi olabilir miydi çünkü biliyorsunuz yine KHK'yla yapılan bir düzenlemedir. Ondan sonra da ikinci olarak da Bakanlığın temel görev ve sorumluluk alanı olan dış ticaret konusu üzerinde yoğunlaşmak istiyorum.

Şimdi, tabii, kanun hükmünde kararnamelerle ekonomi yönetiminin yeniden yapılandırılması yanlış olmuştur. Burada birçok aksaklık ortaya çıkmıştır. Zaten sizlerin de yakından bildiği gibi bazen kanun hükmünde kararnameler çıkartılmıştır ancak ya bazı kurumlar unutulmuştur, bazı birimler unutulmuştur, sonrasında yeniden tekrar yapılanmalar gerçekleşmiştir yani aslında son dönemlerde bir karmaşa, bir keşmekeş yaşandığını görüyoruz bu kanun hükmünde kararnameler konusunda. Tabii bu aynı zamanda şöyle bir sıkıntı da ortaya doğurmaktadır: Meclisten böyle bir ekonomi yönetiminin çağın gereklerine göre yeniden yapılanması talebi gelmiş olsaydı ve bizler burada komisyonlarımızda ve Genel Kurulumuzda bunu tartışmış olsaydık inanın çok daha verimli bir ekonomi yönetimi yapılanması ortaya çıkmış olurdu.

Şimdi bakın şu anda sayıyorum: Hazineden sorumlu Başbakan Yardımcısı, Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Tarım, başka Orman bunları hep geçiyorum. Bunları da koyduğumuz zaman şunu görüyoruz: Gerçekten de ekonomi yönetiminde çok başlılık artmıştır. Bunların hepsinin farklı amaç ve hedefleri olabilir. Bu amaç ve hedefler arasında uyumsuzluklar söz konusu olabilecektir. Ayrıca uygulamada birçok koordinasyon eksikliği ortaya çıkacaktır. O açıdan da bu yapının, çok başlı bir yapının çok uygun olmadığını düşünmekteyim.

Gene şunu söyleyelim: Yeni yapılanma hem çağın gereklerini ve ihracata dönük bir büyüme modelinin ihtiyaçlarını karşılayacak bir yapılanma olmaktan uzaktır. Bakın günümüzde artık hiçbir yerde iç ticaret, dış ticaret ayrımı yoktur. Bugün 1960'lı, 1970'li yıllarda gümrük duvarlarıyla ve korumacı önlemlerle ticaretinizin, sanayinizin korunduğu zamanlarda belki bu olabilir ama bugün öyle bir şey söz konusu değil. Yani bugün “Neden dış ticaret ayrılmış, neden iç ticaret öbür tarafta kalmış?” bunu anlamak mümkün değil. Geçmişte zaten böyle bir eleştiri vardı. Bugün artık bu eleştiri bu yeni çıkan KHK ile birlikte dış ticaretin Ekonomi Bakanlığına dönüşmesiyle birlikte bu ayırım kesinleşmiştir. Ayrıca sanayi bunlardan ayrılmıştır. Yani sanayinin ve ticaretin aslında birlikte gitmesi gerekiyordu. Diğer bir nokta: Eğer bir ekonomi bakanlığı kurulacaksa makro ekonomi yönetiminden sorumlu kuruluşların, kurumların da bunun altında yer alması gerekirdi yani Devlet Planlama Teşkilatının, yani Hazine Müsteşarlığının bunların hepsini kapsayan bir Ekonomi Bakanlığına ihtiyaç vardı. O zaman Ekonomi Bakanlığı gerçekten Türkiye Ekonomisinin amiral gemisi gibi olurdu ve böyle bir koordinasyon içinde hem amaç ve hedeflerine ulaşmada hem de çok daha gerçekçi olurdu, verimli olurdu hem de koordinasyon problemleri yaşanmazdı.

İsterseniz biraz dış ticaret üzerinde yoğunlaşalım. Tabii burada Orta Vadeli Program önemli yani önümüzdeki 2012, 2011 yılları gerçekleşme tahminidir. Gene OVP içinde vardır. 2012-2014 de Orta Vadeli Programın temel yıllarıdır. Şimdi o açıdan da baktığımız zaman Orta Vadeli Programın beş tane temel amacı var. Bunların iki tanesi direkt olarak sizin Bakanlığınızı ilgilendirmektedir Sayın Bakan. Bir tanesi cari işlemler açığını azaltmak, diğeri de yurt dışı tasarrufları artırmak. Yani bunlar ikisiyle, birbiriyle bağlantılı olduğu için birlikte sayıyorum çünkü ikisinin arasında da gerçekten yurt içi tasarruflarla cari işlemler açığı arasında ciddi bir ilişki söz konusudur.

Şimdi buradan baktığımız zaman şunu görüyoruz: Türkiye ekonomisinin zaten mevcut yapısal problemleri var. Düşük tasarruf hacmi, artan cari açık, istihdam yaratamayan bir büyüme bunların hepsi aslında Türkiye ekonomisini dışarıdan gelen sermaye akınlarına ciddi bağımlılığı sonucunda ortaya çıkmış bir yapısal bozukluktur. Bunlar ekonomideki diğer göstergeleri de bozmaktadır. AKP Hükümetinin sıklıkla kullandığı bir iddia vardır bildiğiniz gibi “Türkiye dünyanın 16'ncı büyük ekonomisidir.” diye. Evet nüfus açısından baktığınızda 16'ncı büyük ekonomisidir ama tabii bu nüfusunuz yüksekse otomatikman zaten ön sıralara çıkıyorsunuz. Daha ayrıntılı, daha sofistike, incelenmiş göstergelerle bakmak gerekmektedir. Bu açıdan buna ilişkin bakılacak göstergelerden birisi kişi başına düşen millî gelirdir. Birleşmiş Milletler rakamlarını veriyorum. Birleşmiş Milletler İnsani Gelişmişlik Raporu, 2011 yılı raporuna göre Türkiye kişi başına düşen millî gelir açısından 67'nci sıradadır. Bir önceki raporda 57'nci sıradaydı. Bir yıl içinde 57'nci sıradan 67'nci sıraya düşmüştür. Gene Birleşmiş Milletlerin bir İnsani Gelişmişlik Endeksi vardır. Gelişmişliği yalnızca büyümeyi gösteren, kişi başına gelir gibi ekonomik bir kriterle tanımlamayan, eğitime, sağlığa ilişkin göstergelerin de kapsandığı bir insani gelişmişlik endeksi vardır Birleşmiş Milletlerin , ona göre de Türkiye 92'nci sıradadır. Geçen sene 2010 yılında 83'üncü sıradaydı. Yani öyle gösterildiği söylendiği kadar yüksek bir performans ortada yoktur. Bu tespitleri doğru yapalım ki ona göre tedaviyi de doğru biçimde gerçekleştirelim.

Şimdi, biraz önce de söyledim “Türkiye ekonomisinde yurt içi tasarrufların düzeyi düşüktür.” diye. Özellikle zamansal açıdan baktığımızda da yurt içi tasarrufların düştüğünü görüyoruz. 1990'lı yıllarda bir ekonominin toplam yurt içi tasarrufların -yani kamu artı özel, ikisinin birleşmiş, bütünlüştü, konsolide edilmiş hâlidir- millî gelir içindeki yani gayrisafi yurt içi hâsıla içindeki payı yüzde 23,5'tir yani yüzde 20'ler seviyesindedir. AKP Hükümeti döneminde yani 2003-2011

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 32

döneminde yüzde 15'e düşmüştür, 8-9 puana yakın bir gerileme vardır. Kamuda bu dönemde bir iyileşme vardır fakat özel kesimde ciddi bir bozulma sonucunda ekonominin tasarruf yaratma kapasitesi düşmüştür.

Yatırımlara bakalım. yatırımlar açısından tabii biliyorsunuz ekonomide tasarruf yatırım denklilikleri vardır. Tasarruflar ne yapar? Yatırımları karşılarırsınız. Yurt içi tasarruflarınız yatırımları karşılamazsa da ne yaparsınız? Dışarıdan dış tasarruf alırsınız yani cari işlemler açığı. Yatırımlar açısından bakınca şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır: 90'lı yıllarda yatırımların millî gelir içindeki payı yüzde 23'ler seviyesindedir. Ekonominin çok hızlı biçimde büyüdüğü ve cumhuriyet tarihinin en rekora ulaştığı söylenen dönemlerinde -ki arkadaşlarımız onun öyle olmadığını rakamlarla verdiler- yüzde 20'ye düşmüştür yatırımların millî gelir içindeki payı. Yani yurt içi tasarruflar düştü, yatırımlar da düştü. Peki ne oldu? Cari işlemler açığı yani dış tasarrufun olduğu, dış tasarruf artmıştır. 1990'lı yıllarda neredeyse sıfıra yakın bir dış açık veren, cari işlemler açığı veren ekonomi 2002 sonrası dönemde çok hızlı biçimde açık vermeye başlamıştır. 1990'lı yıllarda ekonomide şöyle bir büyüme modeli ortadaydı, ortaya çıkan sonuç şuydu: Yüksek büyüme hızları, düşük cari açıklar. 2000'li yıllara geldiğimiz zaman ortaya çıkan tablo şudur: Yüksek büyüme hızları yüksek cari açıklar. Büyüme hızı yüksektir ama bu sefer ciddi bir dış tasarruf artmıştır yani cari işlemler açığı hızlı bir biçimde artmıştır. OVP dönemine baktığımız zaman şunu görüyoruz: Düşük büyüme hızları, yüksek cari açık. Bakın bu çok tehlikelidir. Ekonomi âdeta yeni bir safhaya geçmektedir. Biraz sonra cari işlemler açığı için öngörülen rakamların 2012-2014 için ne kadar gerçekçi olduğunu tartışacağım ama bu yeni bir safhadır. Yani yüksek büyüme, yüksek cari açıktan, düşük büyümelere -4,7'dir OVP dönemi büyüme ortalaması- cari işlemler açığı içinde yüzde 7,5'lardadır ki gerçekleşmesi mümkün gözükmemektedir.

Sayın Bakan, rakamlara gelmeden önce bir şeyi söyleyeyim ondan sonra rakamlara geçeyim. Konuşmanızda "2011 yılında ihracatta cumhuriyet tarihinin rekorunu kırıp 135 milyar dolar ihracat gerçekleştirmiş olacağız." diyorsunuz. Doğru. Doğru, ancak aynı zamanda 237 milyar dolar ile ithalat da cumhuriyet tarihi rekorunu kırmış olacaksınız. Ayrıca 72 milyar dolar ile cari açıda da cumhuriyet tarihi rekorunu kırmış olacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani bir tane rekor değil. Osmanlı rekoru, geriye giderek beş yüz yılın rekoru

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (Devamla) – Devam edebilir miyim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurunuz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (Devamla) – Tabii tabii, beş yüz yıl, bin yıl geriye doğru, çok güzel söylediniz Sayın Akçay. Evet, evet.

Şimdi, OVP'ye bakalım isterseniz. Tabii önümüzdeki döneme ilişkin 2012-2014 dönemi önemlidir. 2012-2014 döneminde Sayın Bakan, ihracat artışının çok yüksek, ithalat artışının ise çok düşük olarak belirlendiği gözlenmektedir. Bakın 2012-2014 döneminde büyümeler yüzde 4, yüzde 5, yüzde 5. Bu da şunu gösteriyor: Yani baktığınız zaman aslında bir büyüme var ama bu yüksek cari açıkla da birlikte büyüme dış talebe dayalı olacak. Şimdi 2003-2011 dönemiyle yani AKP dönemiyle, sizin dokuz yıllık performansınızla 2012-2014 rakamlarını kıyaslamak istiyorum ki bu cari açıkların tutturulması mümkün müdür ona bakalım. Bakın 2003-2011 döneminde mal ve hizmet ihracatındaki -yalnız mal değil hizmet ihracı da kapsanmıştır- artış yüzde 4,9'dur, yüzde 5 yani. İthalat artışı ise yüzde 9,7'dir yani yaklaşık 2 katıdır. Peki 2012-2014 dönemi öngörüsü nedir? İhracat artışı yüzde 6,8, ithalat artışı yüzde 5,7 yani 2 katıdır yaklaşık, birden bire ihracat artışı ithalat artışının üzerine çıkmıştır. Yani Türkiye'nin üretiminin ve ihracatının ara malı ithalatına bu kadar yüksek bağımlılığı olduğunu düşündüğümüz zaman bunun nasıl olacağını ortaya koymak mümkün değil. Reel olarak isterseniz bakalım fiyatlardan arındırılmış. Bakın 2010 yılında reel ihracat yani fiyatlardan arındırılmış ihracat yüzde 6,3 artarken reel ithalat yüzde 20,8 artmıştır. 2011 yılında ki gerçekleşme tahminidir reel ihracat...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (Devamla) – ...yüzde 5,2, reel ithalat ise yüzde 13,1 artmıştır yani yaklaşık 2,5-3 katı olan bir rakam gerçekleşmektedir. Peki OVP döneminde nedir? OVP döneminde reel ihracat yüzde 7,4, reel ithalat 3,9 yani ithalat artışı ihracat artışının 2,5-3 katıyken birden bire ihracat artışı ithalat artışının yarısına düşmüştür yani bunun olması mümkün değil yani nasıl olabileceğinin açıklanmaya ihtiyacı var. Bir noktadan madem teknik konuşuyoruz Ekonomi Bakanlığı burası bir rakam daha vereyim oradan da yine teknik olsun, ithalatın büyüme esnekliği yani reel ithalatın büyüme hızına olan oranı olarak hesaplanan bu esneklik orta, uzun dönemde Türkiye'de yüzde 2'nin üzerindedir, 2,3 bazen 4 olmaktadır. OVP döneminde baktığımızda yüzde 1'lere düşmektedir. Yani böyle bir dönüşüm mümkün gözüküyor. Ha şu olur: Birden bire bu kadar keskin politikalarla, keskin dönüşlerle yeni bir yapıya geçersiniz ki böyle bir şey mümkün olur. Peki o zaman bakalım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Türel, toparlayabilir misiniz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (Devamla) – Bir beş dakika verirsiniz... Bu konudan başka bir konuya değinmeyeceğim, bu dış ticaret konusunu tamamlayıp...

BAŞKAN – Beş dakika olmaz ama iki dakika daha süre vereyim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (Devamla) – Tamam.

Bakın bu kadar yüksek ihracat artışı gerçekleşir mi? Bir yani ihracatın ara malı ithalatına bu kadar yüksek bağımlılığı -ki bu vakiadır, olgudur- ışığında bu mümkün olamaz.

İki, bunu yapabilmek için tabii dünyada da canlı bir talep olması gerekir. Sizin yaklaşık yarıya yakın ihracatınızı yaptığınız AB pazarlarına bakıyorsunuz, oralarda büyüme hızının düştüğünü yani bir büyüme var ama çok zayıf bir büyüme olduğunu görüyorsunuz, gittikçe büyüme tahminleri düşürüyor. O açıdan da bu çok mümkün gözüküyor. Diğer taraftan kura baktığınızda, kur tahminine OVP'nin gene mümkün gözüküyor. Orada bir kur tahmini yok ama cari fiyatlarla TL cinsinden millî geliri cari fiyatlarla dolar cinsinden millî gelire böldüğünüzde bir kur buluyorsunuz. O kura da

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 33

baktığınızda zımni olarak Türk Lirasının reel anlamda -nominal olarak biraz artış var ama- değer kazandığını görüyorsunuz. O açıdan da böyle bir şey çok mümkün gözükmemektedir. Bakıyorsunuz OVP'de hangi politikalar var bunun altında? Daha önceki OVP'de yazılanların aynısı. Bir tek fark var o da GİTES Türkiye Girdi Tedarik Stratejisi yani dahilde işleme rejimine ilişkin söylenenler, katma değeri yüksek mal ve hizmet üretimine ilişkin söylenenler, ondan sonra işte dışarıya olan bağımlılığı azaltmak için ülke içinde üretim ve yatırım kapasitesini artırmaya yönelik birtakım tedbirlerin alınması, onların hepsine baktığınız zaman aslında daha önceki OVP'lerde olan bir yapının olduğunu görüyorsunuz. O açıdan da bunun olması mümkün değil. Bu, Türkiye Girdi Tedarik Stratejisi var ama bunun da çok uzun süre ne olduğunu bilemedik, şimdilerde de çok açık bir şey değil. Orada birkaç tane mal var. Konuşmalarınızda diyorsunuz ki: GİTES çalışmaları kapsamında ara malı en yüksek olan sektör, altı sektör saymışsınız, demir-çelik, otomotiv, makine, kimya, tekstil ve tarım. Benim bildiğim kadarıyla elektronikte ve elektrikli makinelerde Türkiye'nin ara malına ithalatı en yüksektir. Dahilde işleme rejimi kapsamında yapılan çalışmalarda da input, output tablolarından...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (Devamla) – Bitireceğim Sayın Başkan.

...çıkartılan bütün yapılmış çalışmalara, akademik çalışmalara baktığınızda da bu sonuç ortaya çıkmaktadır. Mevcut imalat sanayi üretim ve ihracatının yapısına baktığınızda da daha çok düşük ve orta düşük teknoloji sektörlerde yoğunlaştığını görmekteyiz yani ortada böyle bir vaka var. Yüksek teknoloji sektörlerin payı yüzde 3,5'lar civarındadır Türkiye'nin ihracatı içinde.

Cari açığın finansmanı konusu var ama ona dış borç stokuna girecek vaktimiz olmayacak.

Böyle bir çerçevede sonuç olarak şunu söylüyorum: Ekonomi Bakanlığının temel sorumluluk alanı olan dış ticaret konusunda birinci olarak verilen rakamlar, geleceğe ilişkin göstergeler, tahminler, projeksiyonlar gerçekçi gözükmemektedir.

İki, bunları gerçekleştirmeye yönelik olarak ciddi bir politika seti ortaya konmamıştır. O açıdan da bunun gerçekleşmesi mümkün gözükmemektedir.

Birkaç konuya da sorular kısmında değineceğim.

Teşekkür ederim. Müsamahanız için teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Türel, sağ olun.

Sayın Gümüş, buyurun lütfen.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Şimdi demek mi, madem ki krizler giderek yaklaşıyor, biz de onunla başlayalım bütçe açıkları vesaire.

Türkiye'nin bütçe açığı 2001 krizindeki durumu nasıl değişmişti? Bütçe açığı yüzde 13 değerden yüzde 1'e, kamu borç yükü ise yüzde 80'lerden yüzde 40'a gerilemişti, bu nasıl oldu? İç tüketimden alınan ÖTV ve KDV biçiminde dolaylı vergilerin payı yüzde 70'lere ulaştırıldı. Halkın sırtındaki dolaylı veriler sayesinde bütçe büyütüldü. On yıldaki özelleştirmeler toplamda 50 milyar Amerikan dolarını buldu, ayrıca 50 milyar dolar tutarındaki işsizlik fonuna başvuruldu. Bütçe açıklarının bir kısmı buradan sağlandı. Sanayi ve enerji başta bazı sektörler kamu kesiminden uzaklaştırılınca bu alandaki yatırımlar azaltıldı. Eğitime, sağlığa, tarıma, hane halkına destekler azaltıldı. Kamudaki çalışan iş gücü sayıları düşürüldü, likidite bolluğu nedeniyle faiz harcamalarının bütçedeki ağırlıkları yüzde 35'lerden yüzde 15'lere düştü. Görüldüğü gibi bütçe açıklarının düşürülmesi için son madde hariç önemli bedeller ödenmiştir. Bedelleri de ağırlıkla vatandaşlarımızın sırtına yüklenmiştir. Bu konuları unutmamalıyız.

Bugünkü durum nedir bir bakalım. geçtiğimiz eylülde cari açık kurdaki değişimlere rağmen 6,8 milyar dolara yaklaşmıştır. 2010'da aynı ay 3,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Yani geçen yıldan aynı aya göre cari açıkta 3 milyar dolarlık bir artış vardır. Yine 2010 yılının ocak-eylül döneminde 30,2 milyar dolar gerçekleşmiştir ancak bu yılın cari açığı 2 mislinden fazla beklenmektedir. İlk ay hesaba katılırsa 77 hatta 78 US dolarlık bir açık gerçekleşeceğini beklemek lazımdık. Dünyada böyle bir artış hâlen yoktur. Türkiye'de ithalat ve ihracat arasındaki uçurum artarak devam etmektedir. İthalatın ihracatı karşılama oranı yaşanmış en düşük düzeye gerilemiştir, bu oran yüzde 50, 50 civarındadır. Diğer taraftan sıcak paranın ülkedeki devlet kâğıtlarından ve borsadan çıktığını görüyoruz, portföy yatırımları ise azalmaktadır. Bu azalırken kaynağı belli olmayan 2,6 milyar dolar civarında bir miktarının girişinden bahsedilmektedir. Bu giriş cari açığı finanse edip iç rezervleri artırmıştır.

Kısaca cari açık büyürken kredi ve doğrudan yabancı sermaye, yastık altı ve yurt dışında tutulan sermayenin girişiyle rezervler eritilmemiştir. Bu gelişmelere rağmen IMF tahminlerine göre açık 78 milyar doların altına düşmeyecektir.

Sonuç şudur: Ekonomide büyüme yüksek düzeyde gerçekleşse de cari açık millî gelirden yüzde 10'u geçecek pozisyonu ile dünya şampiyonluğuna adaydır. Cari açığın şu an olağanüstü şartlar altında kabul edilen İtalya'da yüzde 3,5, Fransa'da yüzde 3 oranında olduğunu dikkate alırsak iflas ettiği düşünülen Yunanistan'da bile yüzde 8'lerde olduğunu görürsek içinde bulunduğumuz şartları daha iyi anlayabilme imkânımız olur.

Büyüme oranları ve rezerv durumu ile durum parlak gösterilmeye çalışılıyor ancak herkes biliyor ki kriz şartları Avrupa'ya hâkim olmak üzeredir ve daha sonra da dünyaya doğru yayılacaktır. Bu şartlarda öncelikle ihracatımızın yüzde 50'sinin AB'ye yapıldığını unutmamamız gerekir. Dünyada açıklanan beklenti ve rakamlar kısa aralıklarla sürekli olumsuz olarak değiştirilmektedir. Onun için bugün olumlu gözükün veya durumu hafif gösteren rakamların da olumsuzluğa düşmesi ihtimali yükselmektedir, sadece bizim için değil bütün dünyada. Önümüzdeki beş-altı yıl AB'ye olan ihracatımızda olumlu gelişmeler beklemek safdillik olacaktır. Ayrıca karşımıza giderek eli güçlenen BRIC ülkeleri çıkmaktadır, Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin. BRIC, 278 milyar dolara varan cari fazlasıyla AB'yi desteklerse elbette karşılığında AB pazarlarından daha fazla pay almak isteyecektir. Bu durum artık giderek artan oranda Türkiye için farklı ve önemli bir risk unsuru oluşturacaktır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 34

Kısaca, Türkiye Avrupa Birliğinde bundan böyle daha güç rekabet şartlarıyla karşılaşabilecek ve karşısında Asya ve Güney Amerika'yı daha sık bulacaktır. Tabii ki ithalat yetenekleri de düşme tehlikesi altındadır. IMF tablolarında Türkiye dünyanın en fazla cari açık veren ülke konumundadır. Ayrıca 2012 yılında Türkiye'nin büyümede yüzde 0,5 oranında bir düşüş yaşanacağı IMF beklentileri içindedir. IMF uyarmaktadır. Anlaşıyor ki Türkiye'de duyan ve kabul eden pek azdır. IMF'nin "Dünyanın Ekonomik Görünümü Raporu: Büyümede Yavaşlama, Riskle Yükselme" -eylül 2011- başlıklı raporunda Türkiye'nin G-20 ülkeleri arasında krize en yakın ülke olduğu belirtilmektedir. Bu raporda başka tespitler de var "Dış Yükümlülükler ve Krizleri Tetikleme Noktaları" başlığında ele alınıyor. Yabancıların Türkiye'deki varlıkları ile Türkiye'nin dış ülkelerdeki varlıkları arasındaki fark net dış yükümlülükleri oluşturmaktadır. IMF son kırk yıldaki altmış iki krizi incelemiş ve şu sonuca ulaşmıştır: Rapor demektedir ki: Dış yükümlülükleri o ülkenin millî gelirinin yüzde 40'ını aşarsa tehlike yükselmiş demektir. Bizim Merkez Bankamız 2010 sonunda millî gelirin içinde net dış yükümlülüklerin oranını yüzde 49 olarak açıkladı yani bu limitin çok üzerinde. Bu durumda tehlike eşiği geçilmiş ve tehlike sürmektedir sonucu çıkmaktadır. Ayrıca dış borç stoklarının hızla yükselip yüzde 40'ı aşmış olması bu kritik durumu pekiştirmektedir. Yine Merkez Bankası rezervlerinin kısa vadeli dış borçlara oranı 2010'da yüzde 102'ye düşmüştür yani yarı yarıya bir düşüş var burada yani zayıflıştır.

Şimdi gelelim Hükûmete. Hükûmet iş dünyasını "Deve adımlarıyla yürüyeceğiz." diye uyarıyor ve diyor ki: "Dışarıda öyle olumsuzluklar olacak ki buna hazır olun, hiç şaşmayın." Deve tabii ki zor şartların taşıyıcı, yük hayvanıdır. Gücü fiziğinden ve hörgücündeki suyu depolayıp ekonomik kullanımından kaynaklanır. Devenin uzun adımları Sayın Ekonomi Bakanının sayesinde kısmen atılabilir ama devenin hörgücündeki su nerede Sayın Bakan? Bütçe açığı olağanüstü durumda ve buradan haber vereyim ki dünya koşulları daha da zorlaşacaktır. Bakınız Batı'dan sermaye kaçıyor ve Orta Doğu'dan artık neredeyse hiç sermaye girişi yok. Hükûmet iki kısıpaca birden girmiştir. Bunlardan biri Akdeniz'deki Arap çıkmazı, bu derinleşecek ve güçlenecek bir kıskaçtır, diğeri ise zorlaşan, çok zorlaşan rekabet şartlarıdır. Kuzeye ve Balkanlara bakınız Sayın Bakan, bu sefer iktisadi denge kuzeyden ve kısmen de Balkanlardan gelebilir.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gümüş.

Sayın Berber'e söz vereceğim ama Sayın Baştopçu'nun çok kısa bir açıklaması olacak, ondan sonra size vereyim.

Buyurun Sayın Baştopçu.

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Ben çok kısa konuşacağım için teşekkür ederim Başkanım.

Değerli Bakanım, değerli komisyon üyelerimiz, değerli bürokratlar, değerli basın; hepinizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. Ekonomi Bakanlığımızın 2012 bütçesinin ülkemize, insanımıza hayırlı, uğurlu ve bereketli olmasını dilerken bütçenin hazırlanmasında emeği geçen herkese de teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanım, biz sizleri çok iyi tanıyoruz. Yaşamınızın bütün dilimlerinde başarılarınızı biliyoruz, çalışkanlığınızı biliyoruz, hatta sizinle birlikte birtakım çalışmalar yapılırken insanların nasıl yorulduğunu da biliyoruz. Tabii siz hızlı hızlı okudunuz aslında bıraksaydık o rakamları teker teker ezbere de söyleyecektiniz hiçbir yere bakmadan. Gerçekçi ve ayrıntılı sunumunuz çok güzeldi.

Sayın Bakanım, geçenlerde Sayın Başbakanımızın Atlantik Konseyi'nin düzenlediği 3'üncü Karadeniz Enerji ve Ekonomik Formu'nda çok çok önemli işin felsefesini ve özünü belirleyen şu cümlesi hep hatırlarımızda kalacak: İnsanlar tek tek dikkate alınmadan insana insan olduğu için değer verilmeden küresel ekonomi refaha ulaşamaz. AK PARTİ'mizin bütün politikaları bu temel anlayış üzerine kuruldu, devam ediyor ve ülkemiz bu yüzdendir ki her geçen gün daha iyiye ve daha günele gidiyor.

Şimdi sizinle ilginç olduğunu sandığım bir haberi paylaşmak istiyorum. ABD Temsilciler Meclisi Doğal Kaynaklar Komitesi Amerikan yerli kabilelerine sadece Türk şirketleriyle Federal Hükûmetin onayına gerek kalmadan ticaret yapma imkânını sunan yasa tasarısını kabul etti. Evet, çok önemli bir yasa tasarısıydı ve bu kabul edildi ki, çok karşı çıkmalara rağmen kabul edildi. Alt komite başkanı olan Don Young ile tasarısı sunan Tom Cole bu karardan sonra "Son derece mutluyuz, ilişkilerimizin bundan sonra çok daha iyi olacağına inanıyoruz." dedi. Şimdi Sayın Bakanım da bilir sizler Sayın Bakanım gibi Petkim'den ekmek yiyenler böyle biraz daha iyi konuşurlar, hele Sayın Bakanımızın bu komiserler var bir tanesi Sayın Stefan Füle bu Genişlemeden Sorumlu Komiser, diğeri de Sayın Karel De Gucht bunlara çok net şekilde dedi ki: "Anlatın anlatın, siz kimin kime muhtaç olduğunu yakında göreceksiniz." Bu açık ve net konuşmasından dolayı da kendisine ayrıca teşekkür ediyorum.

Bakanlık bütçemizin tekrar hayırlara, güzelliklere, bereketlere vesile olmasını diliyor, Bakanımıza, takım arkadaşlarına başarılarının devamını dilerken hepinize en içten sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Baştopçu.

Sayın Berber, buyurun lütfen.

RECAİ BERBER (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Baştopçu'nun kısa konuşacağı gerekçesiyle verildi, biz de uzun konuşmayacaktık Sayın Başkanım ama çok önemli bilgiler verdi, teşekkür ediyoruz kendisine. Evet, ağabeyimizin önceliği var.

BAŞKAN - Ama Sayın Berber, uzun konuşabilirsiniz yani önünüz açık.

RECAİ BERBER (Devamla) – Teşekkür ederim, sağ olun.

Öncelikle Sayın Başkanım, komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Bakanlığımızın çok değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bütçemizin artık müzakerelerinin sonuna geliyoruz ama gerçekten Ekonomi Bakanlığı olduktan sonra, dış ticaretten sadece kapsamını genişlettikten sonra bakanlık gerçekten üretimi de kapsayacak şekilde önemli bir güç oldu.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 35

Yurt içinde de her şeyden önce bizim eskiden beri özlediğimiz bir entegrasyon sağlanmış oldu. Tabii ben oraya hemen başka konulara gireceğim ama Sayın Bakanım, bunun altyapısının oluşması açısından belki bütün bankalar belli bir Sayın Başbakan Yardımcısına bağlı ama Eximbank özellikle sizin Bakanlığınızla doğrudan ilgili, bir de Kalkınma Bankası. Şimdi Kalkınma Bankası çok uygun şartlarla özellikle Avrupa Yatırım Bankası ve IDW gibi yatırımcı bankalardan yurt dışı bankalardan çok özel fonlar kullanıyor ve kullanıyor.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – “Teminat mektubu getirin.” diyor.

RECAİ BERBER (Devamla) – Halbuki burada özellikle iki bankanın sizin koordinasyonunuzda ve spesifik ve öncelikli sektörleri finanse etmesinde yarar var. Yoksa Mevlüt Bey’in dediği gibi, banka teminat mektubunu getirene kredi vermek suretiyle, bir nevi trafik polisliği yaparak bankacılık olmaz. Ben oradaki yapıyı da biliyorum, nasıl finansman sağladıklarını da. Çünkü çok uzun vadeli ve yatırım kredileri veriyorlar. Bizim de biraz önce söylediğiniz, ihracata yönelik üretim stratejisinde bunun çok önemli bir fonksiyonu olacağını düşünüyorum. Onu belirtmeden geçemedim.

Diğer yünden, Sayın Bakanım, gerçekten 2009 yılının başından itibaren Türkiye’de ne zaman ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 50’lere doğru inmişse, zaten özellikle kur hareketlerinin olacağı kesindir. Yani biz bunu diyelim ki bundan üç dört ay önce, beş ay, altı ay önce herkes, siz de uyardınız, belki ekonomiden sorumlu bakanlarımız da uyardı. Türkiye’de bir kur düzeltmesinin olacağı belliydi. Yani bunu görmek için, zaten özellikle 2009 yılından itibaren ithalatı 2010 yılındaki genişleme, büyüme bunu gösteriyordu.

Ancak burada hakikaten acaba şu olamaz mı? Çünkü Türkiye’de artık biliyorsunuz sadece kurun ihracat üzerinde etkisi yok, ithalat üzerinde etkisi yok. Türkiye’de özel sektörün uzun vadeli proje finansmanı da olsa yaklaşık 200 milyar doların üzerinde bir finansman, yabancı para cinsinden finansman yükü var. Dolayısıyla çok kısa aralıklarla, yüzde 20’leri, 30’ları geçen bir düzeltme bu defa bilançoları olumsuz yönde etkiliyor. Belki cari dönemde birtakım eksiler yazılması -kur farkları dolayısıyla- sonucunu doğuruyor. Bu açıdan, acaba... Merkez Bankası kaynakları, özellikle biliyorsunuz son dönemde 8-10 milyar dolar da bu amaçla kullanıldı. Sadece döviz rezervi değil de diğer enstrümanlar da devreye sokulmak suretiyle bu geçişin daha yumuşak bir düzeltme olmasında... Gerçekten, bu Merkez Bankasının hedefleri açısından da önemli çünkü büyük bir kırılma olduğu zaman, bu defa enflasyon hedeflerinde de biliyorsunuz sapmalar oluyor.

Ben, öncelikle Bakanlığınızın bu GİTES çalışması kapsamındaki alt çalışma gruplarından bir iki tanesine -sağ olun bizi de davet etmişsiniz- özellikle katıldığımda, buradaki bütün sektörleri aynı kategoriye koymamak lazım diye düşünüyorum Sayın Bakanım. Çünkü bizim hep burada vurguladığımız bir şey var: Enerji ithal eden bir ülkeyiz, evet, enerji açığımız var. Bunu telafi etmek için -Sayın Boğa belirtti- özellikle yerli enerji kaynaklarımızı hidrolikte seferber ettik ama bana göre yerli kömür kaynakları henüz seferber edilmedi. Biraz sonra Enerji Bakanlığının bütçesini de görüşeceğiz sizden sonra. Türkiye’de şu anda 5-6 tane ithal kömüre dayalı santral kuruldu.

Şimdi, ithal kömüre dayalı santrali kuranlarla konuştuğumuzda şu deniyor: Biz yerli kömür verildi de kurmadık mı? Gerçekten şu anda devlet, Türkiye’deki linyit rezervlerinin üzerine oturmuş vaziyette, aynı şekilde TTK vasıtasıyla tekel oluşturmuş vaziyette, taş kömüründe tekel var.

Ben Erdemir’de biliyorsunuz bunun çok mücadelesini verdim. Yerli TTK’nın ürettiği kömürü kullanamayan sanayici, yani özellikle demir-çelik entegre tesisleri yılda 1 milyar dolardan fazla taş kömürü ithal etmek durumunda kalıyoruz. Dolayısıyla bunların devlet eliyle işletilmesi -işletirilmesi hatta- dönemi artık bitmiştir. Burada geciktirdiğimiz takdirde enerji açığındaki sorunlar devam eder. En azından buradan da biz 5-6 bin megavatlık bir enerji üretimini gerçekleştirebiliriz kısa vadede diye düşünüyorum.

Diğer yönüyle de teşvik sistemi sizin bünyenizde ancak biliyorsunuz, biz geçen dönem bir de Devlet Yardımları Koordinasyon Kurulu kurduk. O da şimdi dışarıda yani sizin Bakanlığınızın dışında kalmış oldu, Hazine’de kalmış oldu. Bunun yanında, o kurulurken de gündeme getirmiştik. Tarımsal destekler, anlıyorum, Tarım Bakanlığı bünyesinde olmalı ama tarımsal sanayi diye bir şey olmaz, sanayi sanayidir. Yani sanayinin tarımsalını Tarım Bakanlığına, turizmini Turizm Bakanlığına... Yani sanayiye eğer bu, üretimse bir yerden desteklenmeli, bir yerden yapılmalı. Dolayısıyla tarım ürünlerinin ambalajlanması, üretilmesi ve onlara dayalı sanayi, tarımsal sanayi dediğimiz teşvik bakımından ve desteklenmesi bakımından, özellikle cari açığın ortadan kaldırılmasında veya desteklenmesinde önemli katkıları olacağını düşünüyorum. Çünkü orada ithal girdi oranı çok düşük. Yani siz orada yüzde 10-15 ithal girdi kullanarak yüzde 85 cari açığınıza etkisi olacak bir katma değer yaratma imkânı var. Dolayısıyla bunun da desteklenmesi... Tarım başlığı var burada ama sizin açınızdan.

Bunun yanında, demir-çelik sektöründe özellikle belirtmek istediğim bir husus var: Gerçekten biz yıllarca AKÇT Anlaşması’na çok takılıp kaldık. Arkadaşlar bu konuda belki gayret sarf ediyorlar ama yani Türkiye on yıldır demir-çelik sektörüne hiçbir destek vermiyor. Doğaldır, kapasite fazlası var deniyor ama bunun girdileri bizim tamamen ithal. Yani dünyada şu anda hurda ithalatında bir numarayız. Ne Çin ne Amerika ne Avrupa hiçbirisi... Yani 20 milyon ton hurda ithal ederek ihracat yapmak çok sürdürülebilir bir şey değil. Dolayısıyla, buna ikame edecek ürünlerin AKÇT Anlaşması’nda revizyon mu yapılacak, ne yapılacaksa desteklenmesi lazım. Bugün yerli cevherlerimizi kullanamıyoruz. Özellikle projeler geliştirildi geçen dönemde ama oraya destek verilemiyor, niye ? Demir-çelik yatırımı diye. Halbuki bunlar maden zenginleştirilmesidir sonuçta. Yani buradan pelet üretilcekse, hatta pik üretilcekse... Yani pik ara malıdır, pik nihai demir-çelik ürünü değildir. Bugün döküm sanayi... 1 milyar dolar sadece pik ithalatımız var. Yani bunlar hakikaten düzeltme imkânı olan, çok kısa sürede düzeltebileceğimiz alanlar diye düşünüyorum ve bunların da teşvik kapsamına... Yani Avrupa Birliğinin geldiği noktada bunları artık kabul ettirebilir olmamız lazım diye düşünüyorum.

Sayın Bakanım, özellikle, tabii burada teşvikle beraber vergi politikaları da önemli. Mesela burada dikkatimi çeken bir kalem: Özellikle kıymetli madenlerle ilgili olarak pirlantada, biliyorsunuz seçim meydanlarında çok tartışıldı, Sayın Genel Başkan... Vergi yok dendi, burada vergi sıfır. Halbuki yüzde 20 ÖTV var ancak KDV yok. Halbuki bu sektörün temsilcileri de diyor ki: “Yani bu ÖTV yüzünden, Türkiye’de on binlerce kişiye istihdam sağlayabilecekken biz bunu

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 36

sağlayamıyoruz.” Yani kamuoyunda da bundan, işte pırlantadan vergi, ÖTV kalktı denecek diye... Yani bunun politik yönü yok. Bana göre ÖTV'nin kalkıp KDV olması lazım. Nihai üründe ekstradan ilave ÖTV de olsun ama daha ham hâlde gelen siz kıymetli madenleri vergilendirirseniz, bu çok kayıt dışına yol açan bir şeydir. Bunun düzeltilmesi, ham kıymetli madenlerden verginin, ÖTV'nin kaldırılarak nihai ürüne yani pırlanta olmuş da mücevher olmuş da bunun üzerine KDV artı yüzde 20 de ÖTV koyalım ama sıfır olarak daha henüz işlenmemişse, siz ÖTV'yi ithalde alırsanız o zaman o işlemez hâle geliyor ve dünyanın en önemli mücevher üretim merkezi olacak olan ülkemizi maalesef Belçika'ya veya başka yerlere kaptırmış oluyoruz. Bana öyle geliyor ki İstanbul, bu anlamda, hakikaten de bütün Avrupa'nın ve bölgenin bir numaralı üretim merkezi olabilecek. Bu konuda sektör temsilcileriyle görüşürseniz, hatta borsamız var biliyorsunuz, Altın ve Kıymetli Madenler Borsamız...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Trafik memuru.... Öyle bir borsa yok Türkiye'de.

RECAİ BERBER (Devamla) – Bazen -Mevlüt Bey siz iyi bilirsiniz- vergi oranları, vergiler aynı zamanda ekonomiyi yönlendiren unsurlardır. Siz bir alandan öyle bir vergi alırsınız ki o alan gelişmez. Mesela, çok yanlış uygulanan, anlaşılan bir şey var: Biz Kabotaj Kanunu'nda... Yani birileri bunu hep sabotaj olarak bayramları hatırlarsanız... Burada Sayın Besim Tibuk'u da anmış olalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RECAİ BERBER (Devamla) – Pardon, hemen toparlıyorum.

Gerçekten Türkiye'de lojistik çok önemli. Eğer biz lojistiği... Üç tarafı denizlerle çevrili bir ülkede hâlâ denizi hiç kullanmadan biz lojistik sorununu çözeceğiz diyorsak yapamayız, bu mümkün değil.

Moskova'ya gittiğinizde, Moskova'da size şunu söylüyorlar: 5 tane denize limanı olan şehir. Moskova 2 bin kilometre denizlerden uzak olan bir yerde, ama 5 tane denize limanı var bunun. Niye? Kanallarla ve nehirlerle bağlanmış vaziyette. Biz ondan geçtik, etrafımız denizlerle çevrili. Biz Ereğli'deki demir-çeliği, günde bin tane tıra yükleyerek Anadolu'ya, özellikle de Ege'ye gönderiyoruz. Bunun kaldırılması için Hükümetimizin yaptığı, o zamanki IMF'ye rağmen 2003 yılı Temmuz ayında yaptığı ÖTV indirimi, ÖTV'nin sıfırlanması, indirimli ÖTV, yakıt kullanılması gerçekten önünü açmıştır ama yeterli midir? Değildir, özel desteklerle yapılması lazım.

Yine lojistikte üzerinde vurgulamak istediğim konu demir yolları Sayın Bakanım. Eğer siz Anadolu'da üretilen ürünü limanlara götürebiliyorsanız tamam ama bunu şu anda yapamıyoruz. Demir yollarının mutlaka özele açılması lazım. Eğer özel sektör demir yolu işletmeciliği yapmazsa, devlet tekeliyle bu iş yürütülürse maliyetler 3 katıdır şu anda, rahatlıkla yarı yarıya, üçte 1'ine indirilebilir. Dolayısıyla burada da lojistik sağlanmıyorsa... Biliyorsunuz, sizin de en önemli alanlarınızdan biri. Bugün organize sanayi bölgelerinin içine kadar lojistik merkezleri kuruldu ama işletmesi hâlen Devlet Demiryollarında. Bu önemli bir sorun, bunun da bence çözülmesi gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Bakanım, ben burada şunu da belirtmek istiyorum: Gerçekten Türkiye ta 80'li yıllardan bu yana, özellikle hem ihracattaki gelişmelerde ve pazar genişlemelerinde emeği geçen herkese, başta rahmetli Özal olmak üzere... Çünkü hakikaten Türkiye'de kimsenin ihracat nedir bilmediği dönemde, iş adamlarımızı, bu alandaki bürokratlarımızı uçaklar dolusu götürmek suretiyle bu kapıyı, yolu açmıştır. Kendilerini, rahmetle anıyoruz Cumhurbaşkanımızı. Aynı zamanda bu yolda sizin gayretlerinizi de çok iyi biliyoruz ama şunu naçizane ben de önermek istiyorum: Özellikle Dışişleri Bakanlığımızın son dönemde yapmış olduğu büyükelçilikler atağı var. Aşağı yukarı 20-25 tane daha yeni büyükelçilik açılıyor. Bu büyükelçiliklerdeki arkadaşlarımız zaten çok gayretli, gittiğimiz yerlerde de görüyoruz ama ne olur, bu arkadaşlar, iş adamlarımızla, oraya giden iş adamlarımızla, gitmeden önce yani oraya gelmeden önce insanlarla, oradaki fuarlara, vesaireye gitmeden önce irtibat kurmak suretiyle... Onların işte en çok ulaşımda yani haberleşme imkânlarını sunmaları gerekiyor, haberleşme bilgilerinin kendilerinde olması gerekiyor. Bu alandaki gayretlerinizi de takdirle, teşekkürle karşılıyoruz ve 2012 bütçemizin hem Bakanlığımıza hem ülkemize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum ben de Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Berber'e teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakanım, Sayın Aslanoğlu konuşmayacak diyordum ama son anda konuşacağım dedi.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) - Öyle bir beyanım oldu mu?

BAŞKAN – O işin şaka tarafı tabii.

Listede isminiz olmayınca...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) - Ne zaman listeye ismimi yazdırdım ki ben.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Aslanoğlu.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, Saygıdeğer Bakan, Bakanlığınızın çok değerli bürokratları, saygıdeğer basın; hepinize saygılar sunuyorum.

Sayın Bakan, biz her yaptığınız, bu ülkede her yapılan başarılı işe alkış tutarız ama eksik işleri de hep söylemek bizim için bir görevdir.

Libya'daki müteahhitler... Arkadaşlarım makro konuştu, ben biraz mikrodan satır başlarıyla gideceğim. Libya'da iş yapan müteahhitler konusunda biraz sınıfta kaldık.

RECAİ BERBER (Manisa) – Daha bir şey olmadan Sayın Bakan müteahhitlerle toplantı yaptı.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Bir dakika... Beyefendi, söyleyeyim... Sadece Sayın Bakanın çabası yetmiyor, demin söylediğin konular var ya Eximbank, Kalkınma Bankası... Geleceğim müsaade ederseniz.

Şimdi, Türkiye'nin arkadaşlar, yurt dışındaki, özellikle Libya ve Türki cumhuriyetlerde çok önemli bir potansiyeli var hem istihdam açısından hem de Türkiye'den ihraç malı açısından çok önemli bir sektör.

Şimdi, Sarkozy geldi, malı götürdü Sayın Bakan.

Şimdi “Neden sınıfta kaldınız.” dedim? Bir, bu insanlar... Bir kere size bir para bulayım... Bu insanların şu anda yıllarca kazandıkları paralar yurt dışı bankalarda duruyor, neden? Maliye Bakanlığı bütçesinde bahsettim, vergiden dolayı.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 37

Orada yüzde 43 vergi ödüyor bunlar. Sonra Türkiye'ye getirmiyorlar, getirirse şirkete sokup kâr dağıtacağı zaman bir de ikinci bir vergi doğuyor. Bir kere bu sorun büyük problem, bunu söyleyeyim.

Şimdi, burada, yurt dışı müteahhitlerin... Sayın Bakan, vefalı, dürüst müteahhitlerden bahsediyorum. Hâlâ işçilerini besliyorlar bu insanlar, hâlâ işçilerine maaş ödeyen kurumlar var. Eximbank'ın yapacağı bir şey vardı Sayın Bakan: Orada doğmuş alacağı olan bir sürü var. Doğmuş alacaktan bahsediyorum, doğmamıştan bahsetmiyorum. Doğmuş alacağı olan bir sürü insan var, bir sürü müteahhit var. Eximbank bir kere... Maliye hâlâ daha yapmadı. Maliye bir tek lütfetti: Efendim, yapılandırılmış borcun varsa ben bunu ertelerim. Ya kardeşim, illa yapılandırılmış borcu olanı mı erteliyorsun? Benimkini de erte, benim borcum yok size, devlete ama benim de vergi borcum doğacaksa, illa vergi borcum mu olması lazım ki erteleyeceksin? Efendim, torba yasayla yapılandırılmış borcum varsa ben bunu erteleyeyim. Ya kardeşim, benim yapılandırılmış borcum yok ama borcum gelecek, benimkini niye ertelemiyorsun?

İki, Sayın Bakanım, orada doğmuş alacağı olan insanlara Eximbank'ın yüzde 10 civarında bir avans vermesi lazım. Bu insanların kredi borcu var. Eximbank hiçbirinin kredi borcuna yanaşmadı. İki, bankalar bu konuda maalesef çok böyle yaklaşımcı olmadı, hep böyle aptortta beklediler, destek verici olmadılar. Bu nedenle, Libya'da iş yapan müteahhitler konusunda daha sorun ne zaman çözülecek? Henüz daha siyah değil de bulutlu bir hava var orada yani bulut daha açılmadı. Bu nedenle ne zaman paraları olur, ne zaman öderler? Bu nedenle, bir kere bu konuyu söyleyeyim.

Sayın Bakanım, teşvik zattalınıza bağlandı. Dokuz yıldır söylüyorum. Verilen teşvik üretime yönelik olmalı. Şu anda Türkiye'de, özellikle bölgesel teşvik dediğimiz teşvik bir şekilde işlemiyor. Burada yanlış yapıldı. Siz dört bölgeye bölüp dört bölgede aynı... Yani Trabzon'la Hakkâri'yi, Malatya'yla Hakkâri'yi veya Adıyaman'la Gaziantep'i, üçüncü bölge içinde Mersin'le Adıyaman'ı aynı bölge içine alırsanız Sayın Bakan bu teşvik işlemez, bu teşvik çalışmaz. Bölgesel teşvik şu anda... Bölgesel teşvikte daha önce... Özellikle bu sene sona erecek, 2011 yılı sonunda zannediyorum sona erecek. 2011'de mi 2012'de mi? Özellikle elektrik teşviki veriliyordu 5084'te. Zannediyorum en son bir defa uzattık, bu sene son.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – 2012'de bitiyor.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – 2012 sonuna kadar.

Bunu kim üretiyorsa... Sayın Bakan, üreten adam elektrik harcar. Üretime yönelik teşvik sistemi olmazsa hiçbir işe yaramaz. Yani şu anda uygulanan teşvik sisteminde yani 5084'ten sonraki getirilen teşvik sistemi bazı bölgelerde sosyal güvenlik primleri indirimi dışında başka bir şey vermiyor. Bu ülke bizim. Bu ülkede daha spesifik, bölgeler arası gelişmişlik farkını kaldıracak farklı uygulamalar yapmamız lazım. Yani bu nedenle şu anda yürürlükte olan 5084'ten sonra çıkan teşvik sistemi... 5084 ülkede bir sanayi hamlesi yaratmıştır, niye? Ha orada haksızlıklar vardı.

Sayın Koçer yok. Besni çıkışta, Adıyaman Yavuzeli'nden 1 kilometre ötede Besni'de bir fabrika kuruluyor, öbür fabrika Yavuzeli'nde. 1 kilo iplikte 200 lira fark ediyor Sayın Bakan. Orada haksızlıklar vardı ama spesifik teşvikler vermek lazım, üretime yönelik teşvik vermek lazım. Örneğin, Malatya bu konuda, bu teşvik sisteminden 5084'e göre önemli ölçüde yararlandı ama üretime yönelik verdiğiniz zaman. Ben, bir kez daha... Özellikle bölgesel teşviklerin farklı bir yere gelmesi lazım. Yani üretime yönelik daha cazip hâle gelmesi lazım ve bu sistemle de gelişmişlik farkları ortadan kalkmaz. İzmir'le Manisa'yı aynı kefeye koyarsanız veya ne bileyim başka iller... Yani burada daha spesifik önlemler almak lazım, bu teşvik sistemi işlemez Sayın Bakanım.

Kredi Garanti Fonu... Sayın Bakan, özellikle şu anda bu konuda hakikaten önemli işlev yapıyor, bunun sermayesini artırmamız lazım, biliyorsunuz. Ama hakikaten, özellikle küçük sanayicilerin yani orta ölçekli firmaların... Herhâlde şu andaki limit 1,5 milyona kadar çıktı. 1,5 milyona kadar, özellikle beş yıl vadeli bir şekilde bu kurumların fonlanması çok önemli bir olgu. Türk bankacılığında uzun vadeli fonlama yok Sayın Bakan. Aslında işin... Oraya geleceğim. Türk bankacılığı bir tüketim toplumu yaratma peşinde. Ama bunun yolu var. Biraz sonra Merkez Bankasına geleceğim. Merkez Bankası sadece karşılıkları indirerek değil, Merkez Bankası orta ve uzun vadeli fonlamaya doğru cazip bir anahtar verse onlara bu yapılır. Eskiden vardı bu. Örneğin, eskiden orta vadeli kredi veren bankalardan karşılık alınmazdı yani amaç fonlamayı öne çekmek. Bu nedenle, ben Kredi Garanti Fonu'nun mutlaka sermayesini artırılıp ve Kredi Garanti Fonu'nun daha işlevsel hâle getirilmesi lazım ve çok önemli bir olgudur. Hatta bu şu anda esnaf ve sanatkârlar kooperatifleri gibi, belki onlara bir görev vererek yani diğer illerde de Kredi Garanti Fonu'nun bacağı... Örneğin, çok ilde yok, herhâlde Türkiye'de dört beş ilde şubesi var. Benim bildiğim İstanbul'da var, Sakarya'da var, Ankara'da var, herhâlde üç dört ilde. Hakikaten önemli iş yapıyor. Özellikle küçük ve orta sanayicilerin hakikaten ihtiyacı olan, beş yıl vadeli, nefes veriyor. Bunun sermayesinin önemli ölçüde artması lazım. Ne olursunuz, getirin hep beraber... Herhâlde zannediyorum ki en son 2,5 milyarı zannediyorum sermayesi, bunu artıralım Sayın Bakan.

Sayın Bakan, Eximbank da sınıfta kalmıştır. Türkiye'de ihracatın gelişmesinde çok önemli bir görev üstlenmiştir Eximbank, çok önemli görevler yapmıştır. Bazı pazarların açılmasında işin önünü açmıştır, yolunu açmıştır. Bunun o dönemde canlı şahitlerinden biri benim ve çok kolay bir şekilde, özellikle ihracata yönelik çok iyi fonlamalar yapmıştır ama Eximbank'ın şu anda hiçbir özelliği kalmadı, ihracata çok büyük destek vermiyor. Yani sadece şu anda Eximbank durumu idare ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Başkanlığa Sözcü Ahmet Öksüzkaya geçti)

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu, ek süre veriyorum size.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Daha var.

Şimdi, Sayın Bakan, Kalkınma Bankasını kapatın, hiçbir işlev yapmıyor. O fonları Türkiye'de başka bir bankaya verin. Teminat mektubu karşılığı eğer kredi verecekse, teminat mektubunu... "Gidip bir bankadan teminat mektubu getir." diyor. Öyle firma zaten her yerden kredi bulur. Onun için, Kalkınma Bankası hiçbir şekilde görev üstlenmiyor, hiçbir iş yapmıyor, sadece trafik memurluğu yapıyor, tıpkı altın borsası gibi.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 38

Sayın Bakan, bunu her yerde söyleyeceğim. Gümrük birliği... Avrupa Birliğinde olmayan bir Türkiye'nin gümrük birliğinde olması bir talihsizliktir ve kendi gümrük birliğinde olmak... Oradaki ticari komitede senin adına karar verecek, 19 üye orada bir komisyon üyesi, bir tek sen yoksun. Benim olmadığım bir şeyden ne hayır gelir? Bu nedenle, özellikle Türk ekonomisi açısından, direkt sizin değil yani Avrupa Birliği Bakanlığı veya Dışişleri Bakanlığı hep bu görevi her süreçte götürdü ama sizin artık bu işe müdahil olmanız lazım Sayın Bakan. Gümrük birliği konusunda, eğer bir şekilde yaramaz çocukluk yapılacaksa Sayın Bakan bunu yapmanız lazım, masaya vurmanız lazım, Türkiye'nin çıkarı açısından. Benim elimi kolumu bağlayacaklar, kendileri istedikleri ülkelerde üçüncü ülkelere karşı cirit atacaklar, benim elim kolum bağlı. Sayın Bakan, burada birisi masaya vuracaksa sizin olmanız lazım çünkü ben bunu hem Dışişleri Bakanlığı bütçesinde hem de Avrupa Birliği Bakanlığı bütçesinde söyledim. Hâlâ daha bu Avrupa Birliği bizi almaz, hep de elimiz kolumuz bağlı kalır, olan bize olur Sayın Bakanım.

Şimdi, Sayın Bakan, iyisiniz hoşsunuz ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Başkanlığa Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Tam zamanında kesiliyor ama olmadı böyle.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Hayır hayır, daha dur, bir dakika... Daha kötüye gidiyoruz. Biz sadece ülkenin gerçeğini konuşuyoruz. Sizi kişi olarak çok sevebilirim, o farklı bir olay.

Sayın Bakan, idareimaslahatçılık yapıyor. İki senedir bağıryorum. Siz de masaya vurmuyorsunuz, Sanayi Bakanırken de masaya vurmadınız. Yatırım mallarında KDV'yi -küçük esnaf yatırım yapacak, makine alacak, işçi çalıştıracak- bir ara yüzde 18'e çıkardılar. Sayın Bakan, kimin malını kime satıyor? Yani eğer Türkiye'de üretim geliştirilecekse, üretim... Küçük esnaf dediğimiz 10 kişilik, 20 kişilik fabrikalar hâlâ daha bu idareimaslahatı yapıyorsak siz de bu işe sahip çıkmıyorsunuz sizin de burada günahınız var. Gidip niye masaya vurmuyorsunuz? En çok ben vuruyorum. Şimdi hazırlandı kararname. Sakın siz sahip çıkmayın, ben yaptım demeyin ha... Kim?

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Vallahi bu fukara çalıştı o işe.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Arkadaşlarım biliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu, ilave süre veriyorum, buyurun.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – En son bütçenin sunuşunda Sayın Maliye Bakanına burada...

Beş dakika verirsiniz...

BAŞKAN – Tamam efendim, siz buyurun.

Neden Sayın Ali Boğa'ya bu kadar destek verdiğinizi de anlamış olduk efendim.

Buyurun.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – ...aynı şekilde söyleyince, Sayın Maliye Bakanı "Evet, talimat verdim, hazırlanıyor." dedi. Biraz önce de Sayın Bilgiç'e gelmişlerdir dernekleri. Yani eğer amacımız üretimse, amacımız istihdamsa, biz bunu yapmıyorsak yazıklar olsun, size de yazıklar olsun, sahip çıkmadınız.

Şimdi, Merkez Bankası rezervi... Hep övünüyoruz. Ey Merkez Bankası, sen önce Türkiye'de orta ve uzun vadeli bir fonlamanın kapısını aç. Türkiye'nin sorunu... Türkiye'de moda şu: Tüketim toplumu yaratmak arkadaşlar. Tüketim toplumu, yetmiyor... Şu rezervden biraz bahsedeyim, övünüyoruz ya, güzel, keşke 1 milyar dolar olsa, gurur duyarız. Ama bu rezervlerin ülkeye bir kuruş yararı olmadığını biliyor musunuz?

RECAİ BERBER (Manisa) – Olmasaydı şimdi bu...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Bir dakika efendim.

Ne diyorum? Sen fonlama... Hangi fiyatla fonladığın parayla rezerv tutuyorsun? Bu paralar da Türkiye'de değil.

Bir Amerikan, birkaç dışarıdaki bankalarda bedava duruyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Muhatabı Zafer Bey değil. Ekonomi deyince sen karıştırdın bunu.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Hayır efendim. Ama bir de ortak yönümüz var, Merkez Bankası ortak yönümüz var. Bir dakika...

Beyefendi, niye alınganlık yapıyorsun? Başına taş mı geldi? Niye alınganlık yapıyorsun?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Bakanın sorumluluk alanı değil, yazık ya...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Merkez Bankasına... Ortak yönümüz sana taş atmak. Ya bu işi doğru yapın yahut yapmayın.

Şimdi, Sayın Bakan, hâlâ Bankalar Kanunu'nu... Türkiye'de İmar Bankası... O kanunu, o zaman, hepimiz o tarihte, o günün koşullarında "Evet." dedik ama hâlâ daha zimmet maddesi olduğu sürece bankacılar, zimmet maddesi kaldığı sürece bankacılar imza atmaktan çekiniyor. Ben bunu da bir kez daha söylüyorum.

Sayın Bakanım, arkadaşlarım söyledi, şeker fabrikalarına yazık ediyoruz. Üretimi yok ediyoruz, istihdamı yok ediyoruz. Siz Sanayi Bakanırken de hep topu taca attınız "Şeker fabrikaları bana bağlı değil." dediniz. Yandan çarklıydı Sayın Bakan, yandan çarklıydı. Şeker Kurumu, bilmem ne, yandan çarklı. Çivi çakılmayan bir fabrika on yıldır... Özelleştirme İdaresi ne anlar şeker fabrikası yönetmekten? Ama yazık ettik. On yıldır çivi çakılmıyor hiçbir şeker fabrikasına. Hep yok ettik. Bunların arsaları yarın karşınıza... Fabrikalar gidip arsalar gelirse... Ben buradan oturup böyle gözünüze nasıl bakacağım biliyor musunuz? Bunun hesabını hiçbirimiz veremeyiz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Onlar nasıl bakacak bize?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Sayın Bakan, bir desteğiniz yok. Yüzde yüz ithal ikamesi olmayan, yüzde yüz sadece yerli olan, bir kuruşluk ithal ikamesi olmayan mallara hiçbir teşvikiniz yok. Gelin, ithal ikamesi çok az olandan, kademeli olarak ithal ikamesi olmayan malları teşvik edelim. Yani bunlara bir şekilde...

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 39

Şimdi soracağım son olarak: Destekleme Fiyat İstikrar Fonu'nda kaç para? Şimdi gelin, bir şey geliştirin, bir devrim yapın. Eğer bir malda yüzde 85 ithal ikamesi varsa biz bu adama bu mala hâlâ Destekleme Fiyat İstikrar Fonu'ndan şey veriyorsak ne işe yarıyor? Gelin, bir malda yüzde 100 yerli... Çil çil döviz Türkiye'ye geliyor. Bir şekilde ithal ikamesi olmayan mallara bir şekilde destek ver. Örneğin, kayısıya 1 kuruşluk döviz şeyi yoktur. Üzüme, fındığa verin. Beyefendi, zeytini niye söylemediniz? Zeytinyağını konuştunuz, zeytine vermiyorsunuz. Ben de zeytini ihraç etmek istiyorum. Haksızlık değil mi? Bakın Sayın Bakan, diyorum, bize ton başına belli bir şey verin kayısıda, bakın o zaman nasıl fiyat istikrarını sağlıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu beş dakika da doldu efendim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Toparlıyorum.

Türkiye giren kayısıdan döviz girdisi nasıl yükselecek? Onun için, hâlâ daha bir finansal hizmetler kanununu bu Meclis'te dokuz senedir bekliyorsa Sayın Bakan size yazıklar olsun, bana da, Sayın Berbere de yazıklar olsun.

Ben defalarca söyledim. Geçen sene bu iş için defalarca... Hâlâ Türkiye'de bir leasing, finansal hizmetler kanununu çıkaramıyorsa...

RECAİ BERBER (Manisa) – Mevlüt Bey, tarım makinelerinde yüzde 8'e bizim bastırmamızla çıktı.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Son olarak Sayın Bakanım, petrol baronları... Türkiye'de bioetanol gerçeği var Sayın Bakanım. Çok sizinle ilintili değil ama Ekonomi Bakanısınız. Bu bioetanolda -biraz sonra Enerji Bakanı gelecek- petrol baronları her ne hikmetse bunu istemiyor. Sayın Bakan, altını çiziyorum, melastan yapılıyor bu, melastan. Benim bildiğim melas. Melas, şeker fabrikalarında atıyoruz ya, melası sıkıyoruz, onun suyunda yapılıyor Sayın Berber. Yüzde 6 oranında petrole, ham petrole karıştırma oranı var, Amerika'da da var. Brezilya'da yüzde 20 karıştırılmış, demek ki formülü var. Hâlâ biz birileri yüzünden bu tesisleri çalıştıramıyorsa, Türkiye'de sular akıyor biz bakıyorsak... Konya Milletvekili burada, Konya Şekerde 150 milyon dolara bu tesisi yapmışlar, çalıştırmıyor çünkü petrol baronları o mali almıyor.

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu, toparlarsak...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Onun için Türkiye enerji ithal eden bir ülke. Ben bunu bir kez daha sizin dikkatinize sunuyorum.

Size başarılar diliyorum, ülkede iyi iş yaptığınız sürece Sayın Bakan, doğru iş yaptığınızda hep yanınızda oluruz, hem de yüreğimizle oluruz ama yanlış yaparsan, arkadaşlarımız seni çok seviyor ama bazen de böyle hafif şüpheleri doğuyor "Sayın Bakan da mı böyle yapıyor?" diye.

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu, toparlayalım lütfen.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Onun için zatîalınıza başarılar diliyoruz, tüm ekibinize başarılar diliyoruz. Siz iyi iş yaparsanız her zaman yanınızdayız ama yanlış yaparsanız bir başkasına bir bağıırıyorsak size bin bağıırınız çünkü biz seviyoruz.

Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Aslanoğlu.

Bütçe üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, on dakika süreyle soru sormak isteyen arkadaşlarımıza sırayla söz vereceğim.

Sayın Günal, buyurun.

SORULAR ve CEVAPLAR

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben öncelikle Sayın Aslanoğlu'nun bıraktığı yerden "Biz sizi seviyoruz." diyerek başlayayım. Değerli arkadaşlar, bir şey yaparak başlayayım, bir iki arkadaşım arada takıldılar çünkü ne Sayın Bakana ne size ne Sayın Başkana bizim şahsi olarak bir şeyimiz yok. Söylediklerimizin hepsi politikaların daha düzgün olması için. Konuşmamın en sonunda da söyledim, varsa yapılacak bir şey -Sayın Aslanoğlu'nun dediği gibi- burada hep beraber yapmamız lazım. Bunun siyaset kısmı, ekonomide politikası ayrıdır da siyasetini siz yaparsınız, biz de eleştiririz. Onun için ne Sayın Elvan'ı ne Sayın Bakanımızı ne şimdi takılacağım Sayın Boğa'yı... Şahsi olarak bir şeyimiz yok ama yarım saat anlattı, uzattırdık -yarım saat oldu mu bilmiyorum da arkadaşların esprisiyle söylüyorum- dış ticaret kısmını söyledi. Sayın Boğa, siz oradan da sanayiye geçtiniz değil mi? Benim söylediğimin de, Sayın Bakana söylediğimin tamamının özeti bu?

Şimdi, güzel, teşvik iyi, yatırım iyi, üretim, pazarlama... Üretim nerede Sayın Bakanım?

BAŞKAN – Soru geldi, teşekkür ediyoruz.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Soru geliyor işte...

BAŞKAN – Sayın Günal, önüm gelincik tarlasına döndü, kıpkırmızı, on dakika da süremiz var.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Bir dakika, şimdi konuşma şeyi almayalım diye... Canım o kadar sorulmuş şimdi, başındakini soru sayma, orayı sil süreden. Şimdi daha yeni başlıyoruz.

Sayın Bakanım "Size ne Bakanısınız?" derken onu söyledim. Demin güzel söylediniz, yeniden yapılandırdık. Sayın Boğa, siz ihracattan nereye gittiniz? Sanayiye, sizin yanınıza geldi. Şimdi, o entegrasyonun içerisinde üretimi sağlarken onun Ekonomi Bakanlığında mı olması lazım, yoksa Gümrük ve Ticaret Bakanlığında mı? Bütün sorduğum bu. Yani, kimsenin şahsiyle ama Zafer Çağlayan'la ama Ali Boğa'yla veya Lütfi Elvan'la bir alakamız yok.

Sayın Bakanım, biz diyoruz ki: Bu yapılan yeniden yapılandırmanın mantığı yanlıştır. Kişiye göre bakanlık olmaz. Özeti buydu. Yani, üretim zinciri eksik. O söylediğiniz zincir güzel ama üretimi yaparken -demin güzel söylemişsiniz basın açıklamasında- mesela organize sanayi bölgelerinde meslek lisesini teşvik edeceğiz, iyi de organize sanayinin sizinle

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 40

alakası kalmadı. İşte, onu söylüyorum, orada olması lazım. Teşvik ayrı da, e teşviki verdiniz, üretim kısmını da kontrol etmek lazım, devam etmesi lazım. O açıdan söyledim.

Bir de Sayın Aslanoğlu'nun söylediği şeye bağlantılı olarak sorunun ikinci kısmı da gümrük birliğiyle ilgili. Hakikaten siz dış ticaretle sıkıntı çekiyorsunuz. İlgili bakanlara sorduk, Dışişleri Bakanımıza da AB Bakanımıza da: Bu saatten sonra bizim rekabet anlamında gümrük birliğinden alacağımız hâlâ bir şey var mı? Yoksa artık zararımıza olan bu gümrük birliğinde vazgeçmeyi düşünüyor muyuz?

Demin tercihli ticaret anlaşmalarını bazı ülkelerle yaptığımızı söylediniz, bunların içinde Türk Cumhuriyetlerini koyup hepsiyle yaptığımız bu tercihli ticaret anlaşması ECO bünyesinde ve İslam Ülkeleri (İKÖ) bünyesinde bazı çalışmalar vardı. Şimdi böyle bir şey düşünür müyüz? Yani Türk gümrük birliğinin temelini atacak ticaret anlaşmaları yapmayı düşünür müsünüz diye de alternatif olarak sormuş olayım.

Teşekkür ederim.

(Başkanlığa Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Gök...

ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, açıkçası “Ben soru faslında soru sormak istemiyorum.” diye belirtmişim ama burada çok değerli konuşmacılar bir kavramdan hareketle, ben de atıfta bulunmak istiyorum.

Özellikle yüksek reel faizden kavram olarak bahsedilince dikkat çekmek istediğin nokta şu... Ancak, ondan önce Ali Ağabey'den kopya ettiğim bir şeyi söyleyeyim. Konuşmasını tamamlamadı, hoşuma gitti. “Eğer Amerika'da yaşayıp da Japon arabası kullanıyorsanız. Çocuklarınıza Japonya'dan iş arayınız.” diye Amerika'da iş yerlerinde bu tür yazılar yazar, dolayısıyla gerçekten bu bir öz eleştiridir. 2023 vizyonu hedefi... Kesinlikle dediğim gibi ithal, asfaltın tamamı, girdisi ithal, asfaltın üzerine giden bu aksamalar ithal, dolayısıyla bizim mutlaka ama mutlaka bir araç ve Hyundai, Güney Kore gibi kamu ekonomisi modelinde üretip 2023'ü yakalamamız noktasında...

Şunu hatırlatacağım -Ben polemik olarak söylemiyorum kesinlikle- bugün Sabah gazetesinde Doktor Süleyman Yaşar'dan bir atıfta bulunacağım: “Başbakan Recep Tayyip Erdoğan 12 Haziran seçimi öncesinde ‘Hedefimiz sıfır reel faiz’ deyince hatırlayın ortalık nasıl da karıştı. The Economist'ten Financial Times'a pek çok yabancı yaygın organı bizim faiz lobisiyle birlik olup AK PARTİ'ye oy verilmemesini istedi. Hatta sıfır reel faiz isteğini İslamcılıkla ilişkilendirenler bile oldu. Hâlbuki bir ekonominin sağlıklı büyüye bilmesi için kısa vadede reel faizlerin, diğer bir deyişle ‘enflasyondan arandırılmış faizlerin’ sıfır olması gerekiyor. Uzun vadede faizlerin ülke ekonomisinin reel büyüme hızını geçmemesi gerekiyor.”

BAŞKAN – Sayın Gök, soruyu alalım.

ABDULKERİM GÖK (Devamla) – Soracağım. Önemli, gerçekten bugünle ilgili Sayın Bakanım.

“Çünkü, bir ülkenin vergi tabanı, ekonominin reel büyüme oranı kadar artıyor. Reel faizler, ekonominin reel büyüme oranından daha yüksek olursa o ülke uzun dönemde faizleri ödeyebilecek vergiyi toplayamayacağı için batıyor. Nitekim İtalya'da bu şekilde gelişmeler söz konusudur.”

Özellikle günümüz açısından da önemli. Burada faizlerin önümüzdeki süreç içerisinde geleceği noktayı Ekonomi Bakanından bir veriler bağlamında, içinde bulunduğumuz süreç içerisinde önümüzü görme noktasında, yatırımcı açısından nasıl görüyorsunuz, nasıl değerlendiriyorsunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gök.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, ben konuşmamda tasarruflar konusuna değinememişim, ekonomik açıdan çok önemli bir konu. Tasarrufla ilgili rakamlara da işin doğrusu pek güvenemiyorum. Sizdeki rakamlar en son nedir ve tasarruf açığını kapatmak için ne tür bir politika izlemeyi öngörüyorsunuz? Bununla ilgili bilgi istemişim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gümüş...

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Sayın Bakanım, ben de iki tane konuyu hemen kısaca ele alacağım. Bir tanesi bu kalkınmada öncelikli bölgeler. Bu konuda yabancı sermaye buraya gelmek istediğinde biz onu gitmek istediği alanda deniz kıyısında bir yere yatırım yapacağına, ona biz Kütahya'yı gösterdiğimizde ya da İç Anadolu olduğunda bir yeri gösterdiğimizde bazen onun yerine “Ben Ukrayna'yı gideyim ya da Mısır'a gideyim.” diyor. Yani, bu kalkınmada öncelikli bölgeler bizim belki korunabilir de bunda sektörel öncelikli bölgeler olmalı diye düşünüyoruz. Bu konu son derece stratejik bir konudur. Kendinizi, efendim Rusya kıyıları mı, Türkiye mi, Mısır mı, Çin'e mi gidelim diye bir uluslararası yatırımcı olarak kabul edin önce. Bence bu yararlı bir şey çünkü dünya biliyorsunuz bu tip kararları veren şirketlerle dolu ve para da bunlarda.

İkincisi, fuarcılık konusunda Türkiye'de bu konuyu profesyonel olarak en iyi bilenlerden birisiyim. Bizzat bu TÜYAP'la ilgili vesaire, falan filan... Şimdi bu konuda size -belki de sizin bilginiz detaylı olarak olup da böyle konu üzerinde düşünmemiş olabilirsiniz- birkaç tecrübemi söyleyeceğim. Türkiye, Almanya kıyılarından Çin kıyılarına kadar olan üç tane bölgeden birisi fuarcılıktadır. Fuarlık bizim için çok önemli ve yaklaşık otuz üç tane ülke var. Bizim burada, Avrasya dediğimiz bu fuarcılık bölgesinde -dar anlamda- bir Moskova var, bütün tren yolları oraya çıkar, bir Dubai var bütün tren yolları oraya çıkar, bir de İstanbul var. İstanbul katılımcılar açısından da ziyaretçiler açısından da bu otuz üç tane ülkenin kesin bir merkezi.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 41

Fuarcılıkla ilgili -bizim şirketlerimiz çalışıyor ama- özellikle dış katılımcı tedarikinde bunlara devlet desteğine ihtiyaç var. Belki de devletin resmî birimleri bu işi yapmalı. Mesela, Paris Ticaret Odası bunu vaktiyle aldı, kendi Fransa'daki fuarları yükledi, organizasyon kurdu bir tane, bu organizasyon çeşitli ülkelerde o Fransa'nın içerisindeki fuarlarının tanıtımını yaptı.

Fuarcılık bire kırk getiren bir sektördür, yani katılımcısı açısından bir harcandığı zaman yarattığı ticaret boyutu açısından kırkla çarpmanız gerekir. Otuz üç tane ülkenin burası, İstanbul, bilinmeyen merkezidir. İstanbul ulusal fuarların merkezidir, bölgesel değil. Bölgesel fuarlarımızı da, bizim ulusal fuarlarımızı da artık bunların uluslararası bir yapıya kavuşturulmanın yollarını tam sırasındır. Bu konuda size çok şey düşüyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akçay...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Benim iki küçük sorum olacak. Birisi kolay Sayın Bakanım, birisi de zor. Şimdi, 12 Eylül 2010 tarihindeki Anayasa referandumuyla Anayasa'nın 166'ncı maddesine bir fıkra eklendi. Ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasında Hükûmete istişari nitelikte görüş bildirmek amacıyla Ekonomik ve Sosyal Konsey kurulması öngörüldü ve bunun, kuruluş ve işleyişinin kanunla düzenleneceği öngörülmekte. Bugüne kadar bu konuda herhangi bir çalışma yapılmadığını biliyoruz. Bu konseye ilişkin kanun çıkmadı, bu konsey toplanmadı. Bu Anayasa referandumu öncesi bu istişari nitelikte konseyin çok da lüzumlu olmadığını, ihtiyaç da olmadığını ifade etmiştik. Acaba siz de mi bizim gibi lüzumsuz görmeye başladınız ki bir yıldan fazla bir süre geçti?

İkinci sorum: Cari işlemler açığını kapatmak için bugüne kadar hangi tedbirleri aldınız Hükûmet olarak? Bundan sonra hangi tedbirleri almayı düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Koca...

SALİH KOCA (Eskişehir) – Sayın Bakanım, ekonomi politikalarında esas aldığınız şeffaflık, süreklilik, tutarlılık ve öngörülebilirlik ilkeleri doğrultusunda krizden hızlı bir şekilde çıkan ve dünyada örnek gösterilen, kredi notları artırılan bir ülke konumuna gelmiş bulunmaktayız bugün. Bu kararlı çalışmalarımızla birlikte -ben ümit ediyorum ki- 2023 yılında da dünyanın ilk on ekonomisi arasında yer alacağımıza inanıyorum.

Özellikle bir noktaya vurgu yaparak bu konuda soru sormak istiyorum: 2002'de en zengin yüzde 10'luk kesimin ortalama geliri en yoksul yüzde 10'luk kesimin gelirinin 18,3 katı iken yoksul kesimin geliri daha fazla artarak 2009 yılında 13 katına gerilemiş durumda. Bunun Türkiye'mizin barışı anlamında önemli bir adım olduğunu düşünüyorum. Böylece giderek daha adil bir paylaşım sağlandığını düşünüyorum. 2023 vizyonu kapsamında bu konudaki öngörülerimiz nelerdir? Bunları öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Adil Kurt...

ADİL KURT (Hakkâri) – Sayın Bakanım iki soru soracağım, aslında birbiriyle bağlantılı sorular. Şimdi Türkiye'nin ortalama kişi başına düşen millî geliri 11.500 dolar olarak ifade edilir ama örneğin Kayseri ile Muş'u kıyaslarsanız arasındaki fark nedir? Muş'ta yaşayan bir vatandaşımızın kişi başına millî geliri nedir? Kayseri'de yaşayan bir vatandaşımızın kişi başına millî geliri nedir?

Bununla bağlantılı olarak, bölgeler arası gelişmişlik farkının ortadan kaldırılmasını teşvik uygulamaları yapıyorsunuz. Bu teşvik uygulamalarını yaparken bunu gözeterek yapacak mısınız ya da yapmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ören...

HASAN ÖREN (Manisa) – Sayın Bakanım, KOBİ düzeyindeki sanayiciler olarak sıkıntılı yıllar yaşıyoruz. Tüm mal varlığımızı ve işletmeleri ipotek vererek mali kaynak yarattık. Şimdi, şu an kazançları ise enflasyon ve kur farklarının çok altındadır. Tüm bilgilere sahip olan Bakanlığımız ve Bakanımız olarak sanayiciye yeni kaynaklar bulması, işletme sermayesinde tedarikte ne önerirsiniz? Böyle bir çalışmanız var mı?

İki: İhracatta yüzde 100 yerli ham madde kullanan ve mamul hâline getirip ihracat yapan KOBİ'lerimizin yeni, açık, net destekleme ihtiyacı vardır. Böyle bir çalışma yapılıyor mu? Somut bir örnek verebilir misiniz?

Üç: Çin ile bugün itibarıyla yapılan ticaret anlaşmasında 17 milyar dolar ithalatımız, 2,3 milyar dolar da ihracatımız var. Sadece bu 17 milyar dolarlık ithalattan 3,5 milyar doları tek kullanım ürünlerinden gerçekleşmektedir. Yani, Türkiye Çin'in sanki bir çöplüğü hâline gelmiştir. Oysaki biz sanayiciler dışarıya mal satar iken BİAYSI'den ASF'ine kadar bütün kalite kontroller, ilgili belgeler ve bilgiler istenir ve böyle bir ticaret gerçekleştirilir. Acaba bununla ilgili Çin'den gelen mallarla ilgili bir önlem alınacak mı?

Son sorum: Tüketim olmazsa üretim olması mümkün değildir. İthalat, ihracat kadar iç tüketim de önemlidir. Bundan aylar önce torba yasayla bir af çıkarmıştık SSK primleri, Bağ-Kur primleri ve vergilerle ilgili. Eğer Türkiye'de kazancını açıklayan 10 firmanın içerisinde 9 firma bankalardan oluşuyor ise 2002 ve 2003 yıllarında reklamları çok yapılarak kullanılan kredi kartlarında, bilinçsiz kullanılan kredi kartlarındaki borçlanmanın, acaba bankalarla konuşup kredi kartı borçlarıyla ilgili bir yapılandırma ve bu ülkede yaşayan insanların üzerindeki bu yükün atılması sağlanabilir mi? Eğer böyle bir şey gerçekleşebilir ise Türkiye'deki tüketim bir hayli fazla olacaktır? Artık Türkiye'de insanlar kredi kartının yüzde 20'sini ödeyebilmek için tamamen tüketimden vazgeçmiş durumdadırlar.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 42

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ören.

Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, zatiîlileriniz Ağrı ve Muş illerinin medarîftiharisiniz, bunu ilk önce söyleyeyim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Muş'u anladık da Ağrı ne oluyor?

EKREM ÇELEBİ (Devamla) – Muş'la bizim aramızda 150 kilometre var, yani Malazgirt'le biz sınırdaşız. 28 kilometre var aramızda, onu söyleyeyim.

Dolayısıyla birinci sorum 2012 yılında bizim bölgemize herhangi bir yatırım öngörünüz var mı?

İkinci sorum ise Ağrı ili ile Doğubeyazıt arasında serbest bölge kurulması hususunda biz daha önceki Sayın Bakanla da görüşmüştük. Dolayısıyla sizden ricamız ve istirhamımız şu -Tabii İran da bunu istiyor, biz çeşitli platformlarda bunu yine dile de getirdik- 2012 yılında Ağrı ili ile Doğubeyazıt ilçesi arasında serbest bölgenin kurulması hususunda bize nasıl bir yardımınız olabilir veyahut da bu konudaki öngörünüz nedir?

Yine, Doğubeyazıt ilçemizdeki Sarısu açık pazar ticareti var bizim orada. Buranın -ben evvelki gün o bölgedeydim, dün geri döndüm- kapatılacağı yönünde çok dedikodular var. Bu konuda bizi aydınlatma imkânınız olabilir mi? Tabii kapatılmasını biz istemiyoruz. Buranın daha aktif bir hâle gelmesi mümkün olabilir mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelebi.

Sayın Türeli...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, iki soru yöneltmek istiyorum size. Birincisi, Türkiye ekonomisinin makroekonomik dengelerine baktığımızda hem kamu kesiminin açık verdiğini hem özel kesimin açık verdiğini hem de dış açık verdiğini görüyoruz. Geçmişte kamu kesimi açık verirken özel kesim fazla verirdi, dış açık vardı, yani "ikiz açık" dediğimiz bir olgu vardı, şu anda aslında "üçüz açık" diyebileceğimiz bir olgu oluştu. Bu tabii aynı zamanda cari işlemler açığının azaltılması, yani dış açığın azaltılmasının yurt içi tasarrufları nasıl belirleyeceği yönünde de birtakım politikalara belki ihtiyaç duyuluyor. Bu ilişkinin yönünü nasıl görüyorsunuz ve ne tür bir politikayla... Tabii, burada şu söylenebilir belki, özellikle enerji ithalatını kısmak bir direkt etki yapabilir ama onun dışında başka politikalara da ihtiyaç var. Sizin bu konudaki bakışınızı öğrenmek istiyorum.

İkinci sorum da, cari işlemler açığının finansmanı için de, özellikle 2005 sonrası yabancı sermaye yatırımlarının payı arttı. Yalnız bunların ne kadarı "yeni green field" dediğimiz yeşil alan yatırımlarından oluşmaktadır çünkü bunların büyük kısmı daha çok bildiğiniz gibi yeni yatırım değildir, Türkiye'deki mevcut şirketlerin el değiştirmesi yoluyla sağlanmıştır. Ne kadarı yeni yatırımdır ve bunlar hangi imalat sanayi sektörlerinde yoğunlaşmaktadır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yavilioğlu...

CENGİZ YAVİLİOĞLU (Erzurum) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, benim de bu gümrük birliğiyle ilgili bir sorum olacak. Gümrük Birliği Anlaşması'ndan sonra, 1996'dan sonra diyelim daha çok, burayla yapılan ticaretin Türkiye aleyhine geliştiğine yönelik değerlendirmeler var. Hâlbuki biz de verilere bakıyoruz, istatistiki verilere, dönemin bütünü dikkate alındığında Türkiye'nin tüm ülkelerle olan dış ticaret açığında, evet, yekûnde bir artış var ama Avrupa Birliğiyle olan dış ticaret açığında bir azalma görülüyor. İhracatımızın önemli bir kısmını da biz Avrupa Birliği ülkelerine yapıyoruz. Şimdi, bu kadar tartışma konusu yapılan, bizim dış açığımızın sebebi olarak sektörel olarak da yurt içerisinde sektörlerde, özellikle imalat sektörlerimizde aleyhimize gelişen bir sürecin olduğu değerlendirilen bir durumda, veriler bize dış ticarete bu yönüyle bir fazla olduğunu, ihracatımızın mukayeseli olarak 1996 öncesiyle karşılaştırıldığında daha iyi olduğunu gösteriyor. Buna açıklık getirebilir misiniz? Sizdeki verilerle bu durumu bir değerlendirebilir miyiz?

Bir ikinci sorum da bu bizim dış politikamızla, dış ticaretimizle arasında, hani dış politikamız çok iyi bir durumda, ilişkilerimizi farklılaştırıyoruz ve geliştiriyoruz, işte konsolosluklarımız açılıyor, büyükelçilikler açılıyor, işte Türk Hava Yolları bilmediğimiz birçok ülkeyle bağlantımızı kuruyor. Bu dış politika ile dış ticaret arasında bu görmüş olduğumuz iyileşme acaba paralel mi gidiyor? Yoksa biz bu kadar çabayı boşa mı gösteriyoruz? Yani ekonomik olarak bunların verileri elimizde mevcut mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aslanoğlu.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, Bakanlığınız bütçesindeki cari transfer rakamı 1,080. Bunun ne kadarı Destekleme İstikrar Fonu'na gidiyor?

Biz size bir iyilik yapmak istiyoruz. Eğer, 1 dolarlık ihracatta küçük miktarlarda Destekleme İstikrar Fon'u artırılıp daha çok bu ülke döviz kazanacaksa bu Destekleme İstikrar Fonu'nu buradaki tüm arkadaşlarım -bu ülkenin faydasına olacağına düşünüyorum- artırmak istiyoruz. İsterseniz, istemezseniz artırmayız ama biz inanıyoruz ki Destekleme İstikrar Fonu'na yapılacak her destek bu ülkeye en azından 3-5 katı kadar daha fazla bir ihracat rakamı getirecektir. Bu tamamen çok yetersiz demiyorum ama bazı sektörlerin hakikaten daha çok desteklenmesi lazım. Geçen yılki rakam yaklaşık 600 milyondur, bu yılki rakam nedir bilmiyorum ama hakikaten burada sizin elinizi genişletmek, masaya daha çok vurmanız için biz buna katkı vermek istiyoruz. Böyle bir şey ister misiniz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Berber...

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 43

RECAİ BERBER (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben konuşmamda, fazla şey yapmasın diye, Sayın Bakanım bir iki soru soracağım.

Sayın Bakanım, biz Tarım Bakanlığıyla biraz önce söylediğim korelasyonu sağlamazsak Türkiye son beş-altı yıldır ciddi anlamda zeytin üretimini destekledi ve zeytin fidanı dağıttık, dağ taş her yer zeytin oldu ama buna paralel, eğer bunun ihracatını desteklemezsek yarın bunlar bir de sökülecek. Yani, on yılda, sekiz yılda mahsul alırken bu insanlar artık zeytinden yeterince gelir elde edemediği için sökmek durumunda kalacak. Destek veriyoruz ama özellikle rakibimiz olan Yunanistan, İspanya gibi, hatta Fas, Suriye gibi ülkelerin yanında hakikaten çok yetersiz kaldığını görüyoruz. Şu anda 25 kuruş ton başına zeytinde ihracata destek var, bunun toplama maliyeti 50 kuruş zaten. Yani, bu bunu bile karşılamıyor, ambalaj parasını da karşılamıyor. Dolayısıyla en azından bunu yapma imkânı var mı?

Bir de özellikle bizim bölgesel teşvikte -Biliyorsunuz, birçok yer de büyükşehir oluyor il bazında- yeni sosyal gelişmişlik endeksinde ilçe bazında alabiliyoruz. Yani bir ilin merkeziyle ilçeler arasında uçurum olabiliyor, yani birisi ikinci bölgede olabilir, birisi dördüncü bölgede olacak kadar kırsal. Hiç değilse il içinde sosyal gelişmişlik farkı çok büyük olanlara burada çok da ayrı ayrı belirlemeye de gerek yok “Şunlar şunlar o ilin tabii olduğu teşvikte bir alt kademede yararlanı.” desek bu bile çözüm olur çünkü kırsala gitmiyor bu defa yatırımcı, yani Manisa’nın merkezi varken, Salihli, Akhisar varken kırsala gitmiyor veya bir başka yerde de aynı şekilde. İkinci bölgeyse burası o ilin kırsalı üçüncü bölge olsun yeter, bu bile önemli bir destektir. Bunu da sosyal gelişmişlik -zannediyorum yeni bu konuda bir hazırlık var- acaba bu mümkün mü? Bunu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Susam...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım; Türkiye’nin bugün dünyanın içinde bulunduğu durum itibarıyla dış borcuna baktığımızda 2000’de 109 milyar dolar olan borcu 2011 ikinci çeyreği sonu itibarıyla 310 milyar dolar ve borcun niteliği değişerek, özellikle kamunun borcu azalırken özel sektörün borcu atıyor çünkü Türkiye’de yatırımlar büyük oranda özel sektör tarafından yapılıyor, ama aynı zamanda borçlanma durumu da değişiyor. 2000’li yıllarda kısa vadeli borçların oranı azken uzun vadeli borçların oranı yüksek ama şimdi kısa vadeli borçların oranı yüksek, uzun vadeli borçların oranı düşük ve özellikle de özel sektörün kullandığı borçlarda uzun vadeli borçların düşük olması, kısa vadeli borçlanmanın yapılması nedeniyle son dönemde döviz fiyatlarındaki artış ve Türk parasının onlar karşısındaki değerinin düşüş yaşaması, borçlanan sanayicimizin, yatırımcımızın bundan sonraki süreçte karşılaşacağı sorunlar açısından Ekonomi Bakanlığı olarak hangi tedbirleri aldığımızın bugün sorularının karşısında açıklanabilmesini rica ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET ALİ SUSAM (Devamla) – İkincisi, teşvik politikaları açısından Türkiye’de teşvikte gerçekten sıkıntılar yaşıyor. İzmir-Manisa ilişkisini siz çok iyi bilirsiniz. Bakın, biz burada İzmir, Manisa 2 milletvekili kardeş kardeş duruyoruz ama İzmir’in Manisa’yla arasındaki bölgesel farklılık nedeniyle teşviklerde ciddi bir farklılık var ve İzmirli sanayici bundan rahatsız durumda. Biz bu çerçevede özellikle İzmir olarak şunu bekliyoruz: İstanbul’u finans merkezi yaptınız, her türlü destek noktasında; Ankara siyasi merkez, İzmir’in de bir vizyonu ihtiyacı var bu anlamıyla. Örneğin İzmir’i serbest şehir yapabilir misiniz? Böyle bir şeyi düşünür müsünüz? İzmir’in liman kenti olarak dünyadaki örnek serbest şehirlerden biri olarak yapılırsa -İzmir’in kalkınmasında çok önemli kentlerden ve çok önemli kazanımlar elde edeceğini- bu konuda katkınız ne olabilir?

Ekonomi Bakanlığı olarak... Üçüncü sorum: Tarımın dünyada giderek önemi artıyor. Biliyorsunuz son bir yıl içerisinde FAO’nun rakamlarına göre, tarımdaki fiyat artışı yüzde 20 ve ülkemiz giderek tarımda da ithalatçı konuma gelme durumunda. Az önce Manisa Milletvekilinin dediği gibi Türk köylüsünün, zeytin üreticisinin... Mesela şu an en güncel konu sofralık zeytinde fiyatlar 2 bin liraya düşmüş, yağlık zeytinde 900 kuruş. 2 lira sofralık zeytin, 900 kuruş yağlık zeytin. Böyle bir noktada, tarım politikalarına, Ekonomi Bakanlığı olarak, hem tarımın geliştirilmesi hem tarımın teknolojisinin geliştirilmesi hem de köylüye tarım yapabilecek destekler verilmesi konusunda ne düşünüyorsunuz? Bunu açıklamanızı istiyorum.

Son sorum: Sizinle beraber Parlamentoda verdiğimiz bir söz vardı Sayın Bakanım. 2008’in ilkbaharında perakende piyasasını düzenleme kanunu çıkaracaktık. Yıl 2012’ye geliyor. Ne yapıyorsunuz Ekonomiden Sorumlu Bakan olarak? Siz Bakanlar Kurulunda bu verdiğiniz sözü, beraber verdiğimiz sözü hayata geçirmek için bugüne kadar neler yaptınız, bir söyley misiniz?

Size teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bütçe ve kesim hesaplar üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi soru, görüş ve eleştirilere cevap vermek üzere Sayın Bakanımıza söz vermek istiyorum.

Sayın Bakanım, süreniz yarım saat, buyurunuz lütfen.

EKONOMİ BAKANİ MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Evet, değerli Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; öncelikle yapılan yorumlara, sorulan sorulara, yapılan eleştiri ve önerilere çok çok teşekkür ediyorum. Bunu klasik bir laf olarak söylemediğimi özellikle ifade etmek istiyorum. Mutlaka gündeme getirmiş olduğunuz konular, gündeme getirmiş olduğunuz değerlendirmeler bizler açısından son derece ufuk açıcı ve bizler açısından değerlendirmeye alınacak olan görüşlerdir. Bu çerçevede tekrar tekrar teşekkür ediyorum.

Tabii ben konuşmamda, sağ olsun, Sayın Başkan ve sizlerin hoşgörüsüyle otuz dakikadan fazla konuştum. Benim bakanlığım bünyesindeki kurumlar otuz dakikada, yüz otuz dakikada, beş yüz otuz dakikada anlatılacak kadar az değil. Bu çerçevede öncelikle şunu ifade etmek istiyorum ki, değerli Başkanım, uygun görürseniz, bütçe çalışmasından sonra, biz özellikle cumhuriyet tarihinin en önemli çalışması olarak gördüğümüz... Nasıl Sanayi Bakanı olduğum dönemde

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 44

Türkiye'nin bir sanayi envanteri ve sanayi strateji çalışmasını o günün şartlarında gerçekleştirmişsek, bugün de gerçekleştirmiş olduğumuz girdi tedarik stratejisi ki, biraz sonra detaylarına gireceğim, bu strateji çerçevesinde incelemiş olduğumuz altı sektör... Ki bu altı sektör toplam geçen yıl yapılan 185,5 milyar dolarlık ithalatımızın 103 milyar dolarlık kısmına tekabül etmektedir. Bunun geçen yıl yine 38,5 milyar dolarını da enerji kabul ettiğiniz zaman, 185'ten 38,5 milyar enerji düşüldükten sonra geriye kalan ithalatımızın 103 milyar dolarlık kısmı ve yine ihracatımızın 73 milyar dolarını yapmış olduğumuz, yani altı sektörde net 30 milyar dolar dış ticaret açığı vermiş olduğumuz sektörlerle ilgili çalışmayı bir kere size bir arz etmek isteriz değerli Komisyon Başkanım ve tüm Komisyon üyelerine bütçelerden sonra.

BAŞKAN – Bütçeden sonra birkaç Bakanımız da benzer sözlerle anlaştık, sizi ziyaret edelim toplu olarak, tüm Komisyon üyeleri olarak, daha detay bilgi alalım.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Bize şöyle üç-dört saatinizi ayırdığınız zaman, bir yemekle de beraber birleştirerek bu çalışmayı süratle inşallah gerçekleştirebiliriz.

BAŞKAN – Memnuniyetle.

Cevaplandıramadığınız sorulara da yazılı cevap verebilirsiniz Sayın Bakanım.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Aynen o şekilde yapacağız ama mümkün olduğunca ben bilgi vereceğim. Bir de beş yıldır beşinci bütçem bu, her bütçede vermiş olduğum söz, gerek Genel Kurulda gerek Plan Bütçe Komisyonunda cevap veremediğim soruların tamamına her zaman için cevap verdim. Bu konuda herhangi bir şekilde bugüne kadar cevap alınmadı cevap alınamayan yaklaşımı varsa şu anda da eleştiriye hazırım ama biliyorum ki hepsini cevapladık. Aynı şekilde bu çalışmamız devam edecek. Tabii, özellikle Mehmet kardeşimizin bahsetmiş olduğu ekonomi bakanlığı, ekonomi bakanlığı çerçevesi, kanun hükmünde kararname, bunların hepsine saygı duyuyorum. Ama ben reel sektörden gelen biriyim. Ben yirmi yedi sene sanayicilikle iştigal etmiş, on üç yıl Ankara Sanayi Odası Başkanlığı yapmış ve sanayi üretimi konusunda her zaman söylediğinin arkasında durmuş ve bugün de geçmişte ne söylemişsem, biraz evvel sayın milletvekillerimin okuduğu gibi, aynı görüşlere yüzde 100 sahip olan bir arkadaşınızım. Ancak şunu ifade etmek istiyorum ki Sanayi Odası Başkanırken de, sanayiciyken de, bugün de benim ekonomi kavramına bakış açım farklıdır. Benim ekonomiden anlayışım üretimdir, yatırımdır, ihracattır ve istihdamdır, yani reel ekonomidir. Benim buradaki anlayışım elbette bankacılık sistemi de olacaktır, menkul kıymetler borsası da olacaktır, ekonominin diğer parametre araçları olacaktır ama Türkiye'de asıl olan ve dünya 2008 krizinden sonra görülmüş olan, artık, ekonomiler reel üretim esasına, imalata, sanayiye gerek mal gerek hizmet üretimindeki esaslar üzerinde kurulmuştur. Bu noktada da ekonomi Bakanlığının kuruluşu, Ekonomi Bakanlığının bünyesi içindeki bu birbirine oluşturan yapı bana göre yüzde 100, son derece sağlıklı ve isabetli bir yapıdır. Bunu bir kere işin içinden gelen biri olarak söylüyorum. Bunun sebebinin de şöyle izah etmem gerekirse: Şu anda Türkiye ihracat odaklı bir üretim stratejisi belirlemiştir. İhracata dönük bir üretim stratejisi şu anda yapıyoruz ve Türkiye dışa açık, uluslararası rekabete açık, uluslararası dünyayla yarışacak olan bir sisteme, gerek malda gerek hizmette bir yapıya kavuşarak ancak uluslararası piyasada yerini bulabilecektir. Bu çerçevede de yapılacak olan tüm üretimlerde, yapılacak olan mal ve hizmet üretimlerinin tamamının mutlak surette dışarı satılacak uluslararası rekabete açık bazda olması gerekiyor. Bu noktada da gelmiş olduğumuz nokta şu: Bakın, evet, eskiden ben Oda Başkanırken, ki Nejat kardeşimle aynı camiadan geliyoruz, hakikaten Gaziantep'in marka şehir olmasındaki konseyin katkılarından dolayı da teşekkür ediyorum ona, gerçekten önemli ataklar yapmıştır, bakın biz hep şunu derdik: Teşvik politikaları yapılıyor. Peki, teşvik politikaları yapılırken bunların katma değeri, bunların teknolojik boyutları ve bunların özellikle teşvik politikalarının belirlenmesinde altyapısı nedir? Sanayi envanteri Türkiye'nin var mı? Sanayi stratejisi var mı? Hatırlarsanız, Sanayi Bakanlığı dönemimde bunları da sizinle görmüştük ve bu konuyla ilgili çeşitli sunumları da gerçekleştirmiştik. Şimdi aynı şekilde bu Bakanlığa gelir gelmez yapmış olduğumuz çalışmayla bizim dış ticaret açığımızın, cari açığımızın herkes tarafından konuşulan, herkes tarafından eleştirilen, herkes tarafından sorgu sual edilen, gerçekten de her fırsatta ifade ettiğim gibi, bütün ülkelerin en önemli dikkat etmesi gereken hususların en başında gelen ve tehlikeli olan cari açık konusunda nedir bizim gidişatımız? Bu konu nereden kaynaklanıyor? Ve bakın, ben Bakan olduğum günden bugüne kadar, bugün de dâhil, cari açığın finansman kalitesi kelimesini hiç kullanmamaya gayret ettim. Bunları geçmişte kullandık ama şimdi öyle bir noktaya geldik ki, artık, cari açıkla ilgili konuşma değil, cari açıkla ilgili eylemlerin çok sıkı bir şekilde yapılması gereken dönem ve bu Bakanlık görevine geleli yaklaşık iki buçuk yıl oldu. İki yıllık süre içinde öncelikle ülke masaları kurduk. Geçen bütçelerde bunu anlatmıştım. Hemen arkasından, biz, ticaretimizi, cari açığımızı hangi sektörlerde veriyoruz, niye veriyoruz ve bunu nasıl engelleriz? Engelleyeceğimiz mekanizmalarla beraber tamamen ithal ikamesini gerçekleştirebilir miyiz, yoksa bunların dışında kalanlar neler olacaktır? Bu çerçevede biraz evvel sizlere arz ettiğim gibi 185,5 milyar dolarlık geçen yılki ithalatımızın 38,5 milyar dolarlık enerji ithalatını düşüldükten sonra geriye kalan kısmındaki toplam ithalatın 103 milyar dolarını biz altı sektörde yakalıyoruz arkadaşlar ve bu altı sektör otomotiv sektörü, demir çelik... 185,5'un toplam ithalatımızın geçen yıl biliyorsunuz, 38,5 milyarı enerjiden bunun, ne kalıyor geriye, demin hesabını çıkardım ama...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – 152 mi kalıyor?

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – 152 mi kalıyor? Bunun da, 152'nin de 103 milyar doları bakın altı sektörden yapmış olduğumuz açık, ithalat ve bu ithalat da altı sektörde. Demir çelik, makine, otomotiv, kimya, tekstil ve tarım. Şimdi burada demir çelik sektörü bütün sektörlerle ham madde girdisi veren ana bir sektördür. Yapmış olduğumuz tespitlerle, öncelikle Sayın Başbakanımız da sağ olsun, destekleriyle, İhracata Dönük Üretim Stratejisi Kurulu diye bir kurul koyduk. Böyle bir Kurulumuz bizim yoktu. Böyle bir Kurula geçmişte ihtiyaç duyulmuş muydu? Genelde oturur bizim Dış Ticaret Müsteşarlığımız o dönemde, ihracat genel müdürlüğü ihracat bazında konulmuş olan stratejileri, ithalat genel müdürümüz ithalat bazında konulmuş olan stratejileri, birbiri içinde, biraz önce Sayın Ali Beyin bahsettiği gibi, alır ve bunların uygulama kararlarını gerçekleştirirdi. Tabii, Bakanlığın önemli bir fonksiyonu var, tüm ithalatın yapılmasında karar verici, politika belirleyen bir bakanlık bu Bakanlık ve böyle bir noktada da bu yapılan çalışmalar da genellikle kendi

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 45

birimleri tarafından yapılır, Müsteşarlık ve Bakan onanıyla yürürlüğe girerdi. Şimdi bakın, biz, bir Strateji Kurulu kurduk ve bu değerlendirme kuruluna hem kamunun ilgili tüm müsteşarları benim başkanlığında özel sektörün tüm başkanları, Odalar ve Borsalar Birliği, TİM başta olmak üzere, önemli kuruluşlarımızın başkanlarını, yani ithalatı ve ihracatı yapanlarla yaptırımları bir araya getirerek önemli bir kurul kurarak bu kurul içinde çalışmalara başladık. Dedik ki: Biz bundan sonra ihracat desteklerini de, ithalat politikalarını da sizlerle beraber belirleyelim, sizlerin giyabında veya yazışmayla yapmayalım. Altı sektörle yapmış olduğumuz çalışmada çok önemli bulgular elde ettik. Tabii, bunları ben yüce heyete açıklamak istiyorum. Biraz evvel Recai Bey bir kısmına değindi sağ olsun. Geçmişte de başarılı çalışmalar yapmış olduğu Erdemir başkanlığı döneminde de benim Ankara Sanayi Odasında kendisi komite üyemdi, çok yakın çalışmalar yapmıştık.

Bakın, demir çelik sektöründe şu anda bizim çok enteresan ve önemli bir yapımız var. Ben yirmi yedi yıl sanayicilik yaptım, Sanayi Bakanlığı yaptım ancak şimdi bahsedeceğim konuları bu çalışmanın sonunda gördüm. Ümit ederim, eminim ki, birçoğunuz da ilk defa bunları duyacaksınız. Demir çelik sektöründe bizim kurulmuş olan sistemimiz yüzde 78'i sağlık ocaklarından, yüzde 22'si entegre tesislerden oluşan bir üretim yapısına sahibiz ve biz demir çelik sektöründe dünyanın en fazla demir çelik hurdasını yapan ülkesiyiz. Ülkelerinden biriyiz demiyorum. Yine demir çelik sektöründeki hurda ile dünyanın en fazla demir çelik hurda ithalatını yapan, en pahalıya yapan ülkesiyiz ve yıllık 20-25 milyon tonluk demir çelik hurdasına biz 9 milyar dolar civarında bir ithalat bedeli ödüyoruz. 9 milyar dolar ithalat bedeli öderken de kendi iç kaynaklarımızı kullanmak yerine, sürekli dışarıdan alan, kendi iç kaynaklarımızı da çok ucuz şartlarla, şekillerle yurt dışına satılmasına olanak veren bir sistemle karşı karşıyaydık. Bu kadar malı fazla alan bir sektör, kuruluşlar, firmalar neden pahalıya alır? Biraz evvel Mehmet Ali kardeşim söyledi, nedir bakkallarla, hipermarketlerin, süpermarketlerin kavgası? Süpermarket alım gücü çok daha yüksek olduğu için çok daha ucuza alıyor, bakkal ise almış olduğu miktar az olduğu için daha pahalıya alıyor ve arada haksız rekabetle karşı karşıya kaldığı için. Ama bizim sektörümüzdeki sekiz, on oyuncu kendi arasındaki girdi tedariki konusunda bir ortak satın alma tedarik stratejisi gerçekleştirmediği için biz demir çelik hurdasını en pahalıya alıyoruz. Şimdi sektörü bir araya getirdik, sektörün oyuncularıyla bir araya geldik ve sektör bu konuda ortak çalışmaya başladılar. Bakın, aradaki aracılık maliyetleri yüzde 10 olursa sadece Türkiye'ye bunun getireceği katkı 1 milyar dolardır. Diğer ifadeyle, demir çelik hurdası konusunda gördük ki ülkemizde yapmış olduğumuz araştırmayla, bir yıllık 10 milyon tona yakın demir çelik hurda kapasitesine sahibiz ama 5 milyon tonunu bunun kullanıyoruz. Geri kalan 5 milyon tonu da öyle böyle bir şekilde yurt dışına gidiyor. Demir çelik hurda ihracatımız, bakır hurdası ihracatımızı, atık kâğıt hurda ihracatımızı, alüminyum hurda ihracatımızı biz ihracı izne tabi olan mallar listesine koyduk ve aynı şekilde bundan sonra bizi gerek mermer blok ihracatı gerek cevher ihracatı çok fazla mutlu etmeyecek. Bunlarla ilgili ciddi tedbirler alıyoruz çünkü bunlar sıfır katma değerle gönderip sonra çok misli fiyatlarla geri ham madde ve ara malı olarak ülkemize gelen ve ciddi döviz ödediğimiz konular. 9 milyar dolar demir çelik hurdasından bahsettik. Bakın 3,4 milyar dolar alüminyum ve bakır konsantresi ithal ediyoruz. Sebebi ne? Sebebi: Bizim elimizde cevherler yok mu? Alabildiğince boksit madenlerine sahibiz, alabildiğince bakır rezervlerine sahibiz, alabildiğince Türkiye'ye belli bir oranda karşılayacak, götürecek demir cevherlerine sahibiz ancak bizim bunları Türkiye'de üretemeyişimizin sebebi enerji fiyatlarının pahalı olması.

Evet, biraz önce konuşuldu. Ben enerji fiyatlarının geçmişte eğer Türkiye'de devlet bir strateji olarak belirleseydi, enerjiyle ilgili gereken zamanlarda gereken tedbirler alınsaydı, bugün belki bu kadar yüksek enerjiden bahsetmeyecektik. Geçmiş geçmiş ama şu an itibarıyla yüce Meclisimizden bir yerlere bir enerji kanunu geçmiş ve şu anda Hükümet olarak nükleer enerji konusunda, enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi noktasında gerek yerel kaynaklarımız gerek Allah'ın bize vermiş olduğu tabii kaynaklar, güneş, bunun yanı sıra, su, jeotermal, biyo-yakıtların hepsi olmak üzere yerli kendi kömür kaynaklarımız ve bunun yanında nükleeri de çeşitlendirerek bu çalışmalarını yapacağız.

Biraz sonra Enerji Bakanımız gelecek. Enerji Bakanımıza özellikle hem kendisiyle görüşerek hem de bir mektupla bizim Türkiye'de yeniden maden envanterimizi çıkarmamız gerektiğini ifade ettim. Türkiye'nin şu an itibarıyla yeni bir maden envanterine ihtiyacı var. Bakın, girdi tedarik stratejisi bir taraftan bize bu ürünlerin neden ithalata bağımlı olduğumuzu ortaya koyarken bir taraftan da bizim için gelecekte önemli olan girdi tedarik güvenliğini sağlama imkânı da verdi. Elektrikli otodan bahsediyoruz, yerli araçtan bahsediyoruz. Keşke ve inşallah yapacağız bunu. Ben de otomotiv sektörünü çok yakın bilen ve makine mühendisi olmuş, Sanayi Bakanırken de buna gönül vermiş olan biriyim ve bunun da er geç bir süre içinde yapılacağı konusunda da hiçbir endişem yoktur. Yeter ki uluslararası rekabeti haiz ve ülkemizde kullanılacak teknolojiyi de iyi bir şekilde üretilim. Ancak bundan sonraki bizim üretim desenimiz, biraz evvel arkadaşlarımız da sordu, üretim nerede diye ifade etmiş olduğu konuda söyleyeceğim şudur: Teşvik politikası benim Bakanlığımızdır. Teşvik politikasını belirlerken, bir taraftan ihracatla ilgili destekleri belirlerken şuna dikkat ediyoruz: Bizim için yerli girdisi en fazla olan sektörler, uluslararası rekabete açık en fazla sektörler bizim öncelik sektörlerimiz olacaktır. Elektrikli otoyu yapalım, hiçbir şikâyetim yok ama biz şu anda elektrikli otonun pil yatırımını eğer ülkemizde yapamazsak, her bir otomobil fiyatı kadar da akü ithalatı yapmak zorunda kalacağız. Bu bize bir şey getirmeyecek. Elektrikli oto normal otomobile benzemez, çok daha basit komponentle, çok daha basit birleşimlerle dışarıdan ithal gelip burada toplanmasına asla izin vermeyeceğiz. Geçmişteki sanayi yapımız bunda olmayacak. Bir kere teşvik sistemimiz bunu gözetken bir anlayışta olacak ve diğer taraftan bir an için akünün de Türkiye'de yapıldığını kabul edelim. Olmazsa olmazımız bir kere bizim Bakanlık olarak. Akünün bizim Bakanlıkta, Türkiye'de yapılıyor olmasında da biz şu anda... Akünün teknolojik olarak hammaddesi lityumdur. Bugün lityumda Türkiye'de kanıtlanmış herhangi bir rezervimiz yoktur. Afganistan'da, Zimbabve'de, Botswana'da ve Şili'de vardır. Biz yapmış olduğumuz bu çalışmayla şimdi bu ham madde kaynaklarını da bir yerde gelecekteki tedarik güvenliğini sağlama alacak çekirdek tesis ediyoruz.

Ekonomi Bakanlığı yapılırken yeni bir genel müdürlük bünyesinde yeni bir birim oluşturduk, "Yurt Dışı Yatırımlar ve Hizmetler" dedik. Yurt dışı yatırımlardan kastımız, artık, Türkiye eski Türkiye değil. Eskiden eleştirebilirdik, efendim, Türkiye'de yatırım yapılmıyor, niye dışarıda yapılıyor diye? Artık, dışarıda Türklerin yatırım yapmasını destekleyeceğiz, aynen Çin'in yaptığı gibi, aynen Amerika Birleşik Devletlerinin yaptığı gibi. Bugün Çin dünyanın en büyük

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 46

maden rezervlerine sahip Kanada'nın yarısındaki madenleri kendi imkânlarına katmıştır, Afrika'nın tamamını almıştır. Yeni Zelanda ve Avustralya'nın maden kaynakları Çin tarafından işletilmektedir ve bugün Çin, ülkemiz de dâhil, birçok ülkede stratejik madenleri ciddi bir şekilde kendi bünyesine katmaya başlamıştır. Yarının dünyasında ham maddeyi bulan rekabetçi sisteme haiz olacak, rekabetçi yapıya sahip olacak. Bunun için biz de firmalarımızı Türkiye'de fiili ve fiziki imkânsızlık neticesiyle Türkiye'de üretmediğimiz ürünleri hiç değilse gidip bizim firmalarımızın alabileceği bir yapıya getiriyoruz.

İkincisi, bakın, Avrupa Birliği Komisyonu raporu, benim raporum değil, önümüzdeki on yılda ki bu bir yılı gitmiştir bunun, 1 milyon 600 bin şirket kapanacaktır. 1 milyon 600 bin şirketin kapanacak olmasının temel nedeni Avrupa'da bu şirketlerin sahipliğinin ortadan kalkmasıdır. Yani, babaların devredecek evlatları olmamasından dolayı bu şirketler artık birçoğu ya kapanacak ya da başka ülkelerin şirketleri tarafından satın alınmaya başlanılmıştır. Şimdi bizim birçok firmamız bunlara başladı ve bu konuda biz destek vermeye başladık. Şirketlerimizin özellikle dünyadaki almış oldukları ortak olacak şirketlerle yapacağı fizibilite, yapacağı hukuki danışmanlık hizmetleri için kendilerine 200 bin dolara kadar destek vermeye başladık.

Evet, devir Türkiye'nin devri. Ekonomide eksikliklerimiz yok mu? Var. Türkiye olarak eksiklerimiz yok mu? Var. Zaten biz bunun için 2023 hedeflerini koyduk. 2023 Türkiye'nin karşılaştacağı ve bugünden yarına hazırlayacağı bir sistem ve yapıya sahip. Elbette bunları hepimiz istiyoruz ama dört dörtlük olsun, ama bugün Türkiye'nin gelmiş olduğu nokta bugünkü referansımız son derece önemlidir. Otomotiv sektöründen bahsediyoruz, otomotiv sektöründe bugün Türkiye ihracatta öncü olan bir sektörle karşı karşıyadır. Ancak otomotiv sektöründe dış ticaret yapımız giderek Türkiye aleyhine bozulmaktadır. Bu çerçevede tüm tedbirlerimizi bunun üzerinden alıyoruz. Ama şunu bilmeniz gerekiyor ki: Otomotiv sektöründe otomobil kaportasının tek bir gram sacı bizim ülkemizde üretilmiyor, tamamını dışarıdan ithal ediyoruz. Bunun suçlusunu, kabahatlisini aramıyorum. Bunun sebebi, yeterli tasarrufun, yeterli ölçeğin olmayışıdır.

Bunun yanı sıra otomotiv sektöründe bugün Türkiye yılda 5 milyar dolar motor ve aktarma organı ithalatı yapıyor. Bunun sebebi, Sayın Başbakanımızın "Türk malı" demesinin altında yatan sebep budur. Bugün lisans almış olduğumuz işletmeler motor ve aktarma organlarını kendileri yaparak Türkiye'ye gönderiyorlar ve Türkiye'de otomotiv sektörü sadece bir firmamız hariç dışarıdan ve belli bir kapasitedeki, CC'deki motorlu araç dışarıdan ithal edilerek getiriliyor. Şimdi, şu anda bütün politikamızı, bütün çalışmamızı bir taraftan otomotiv sacının Türkiye'de üretilmesine, diğer taraftan otomotiv motorları ve aktarma organlarının Türkiye'de üretilmesine yönelik olarak yapıyoruz. Bizim sanayimiz bunu yapar mı? Fazlasıyla yapar, bal gibi yapar ama diğer taraftan otomotiv sektöründe arabalarda kullanılan bir lastik conta vardır. Bu lastik contanın tamamı, ham maddesi kauçuk ve yüzde 100'ü dünyadan ithal edilmektedir. Türkiye'de kauçuk ham maddesi yoktur. Biz petrolü hem enerji amaçlı hem ham madde amaçlı ithal ediyoruz. Kimya sektöründe, bugün PETKİM Türkiye'deki kimya sektörünün girdilerini kullanan, ham madde olarak kullanan firmalarımızın taleplerinin sadece yüzde 15'ini karşılıyor. Bundan dolayı diyorum ki biz beş sene daha en az PETKİM'i Türkiye'de yatırım yapabilecek... Türkiye'nin bu konuda talebi vardır. Bunu sağlayacak olan arzun mutlaka oluşturulması gerekiyor.

Değerli Başkan, değerli arkadaşlar; buradan gelmek istediğim hadise şu: Eğer bunları yapmasaydık biz bugün teşvik politikalarını sağlıklı bir zemine oturtamazdık. Teşvik politikası için gelmiş olduğumuz nokta bugün için diğer yıllardan çok çok farklıdır. Sadece çok değil bakın, çok çok farklıdır. Bir, artık TÜİK olarak Sayın Başbakanımızın talimatıyla iki yıldır sürdürülen iller ve bölgeler arası gelişmişlik ve sosyo kalkınmışlık endeksi, ekonomik endeksler artık birebir netleşmiştir. Bu konular, bu rakamlar tamamıyla net ve bizim Kalkınma Bakanlığımızın bünyesindeki TÜİK tarafından net bir şekilde olgunlaştırılmış ve bizim Bakanlığımıza şu anda gizli bir şekilde teslim edilmiştir ve şu anda çalışmamızı bu minvalde yapıyoruz.

İki: Bu noktada bölgeler arası gelişmişlik farklarını mutlaka dikkate alıyoruz. Evet, bizim teşvik sistemimiz yine bölgesel bazda olmaya devam edecektir. Teşvik sistemimiz proje bazlı olmaya devam edecektir. Biraz evvel değerli arkadaşlarım sormuştu, İzmir'le başka il, Manisa veya başka iller arasındaki stratejik önemi haiz sektörleri alacak mısınız diye. Bakın, çok net söylüyorum, şu anda bizim mevcut teşvik sistemimizde bölgesel, genel ve proje bazlı bir teşvik sistemimiz var. Bölgesel teşviklerimiz dört bölge üzerine şu anda monte edilmiştir. Bunların dördüncü bölgeye biraz evvel ifade edildi, sadece SSK desteği değil, vergi desteği de var, diğer taraftan faiz desteği de var, diğer taraftan bedelsiz arsa desteği de var. Seçilmiş olan yoğunlaşmış dördüncü bölge olarak. Ama bizim proje bazlı dediğimiz ve on iki sektörü hedef alarak koymuş olduğumuz proje bazlı teşvik sistemimizde o teşvikten faydalanmak isteyen yatırımcı, ister İzmir'de, ister Muş'ta, ister Trabzon'da, ister Mersin'de, ister Ankara'da, nerede kurarsa kursun mutlak surette o proje bazlı teşvikten...

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Sektörel bazda mı?

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamlı) – Tabii... Sektörel kelimesini kullanmıyoruz, şundan dolayı, Avrupa Birliği ve Dünya Ticaret Örgütü proje bazlı diye adlandırıyoruz değerli Vekilim ve bu noktada biz zaten bu uygulamada ancak bu dönem şimdi neyi yapıyoruz? Ben size bazı ipuçlarını veriyorum, tabii, çalışmalarımız devam ediyor. İnşallah yıl sonuna kadar bitirerek önce Ekonomik Koordinasyon Kuruluna, sonra Bakanlar Kuruluna sunarak, sonra yüce Meclisimize getirip burada alınması gereken kanun değişikliği burada, değilse Bakanlar Kurulu veya tebliğlerle bunu uygulamaya koyacağız. Burada yapacağımız bir diğer önemli husus da stratejik sektörler, stratejik proje bazlı bir yapıyı daha getiriyoruz. Nedir o? Biraz evvel size arz etmiş olduğum GİTES kapsamında yapılan, ortaya çıkan, alınması gereken tedbirleri içeren sektörlerin Türkiye'de yatırım yapılmasını sağlayacak olan mekanizmanın kurulması. Teşvik sisteminde bunu yapacağız ve teşvik sisteminde bunu yaparken de biz şunu görüyoruz ki bugün bizim ithal etmek zorunda kalmış olduğumuz birçok ürünü biz ülkemizde rahat bir şekilde yatırımını şu anda yaptırabiliriz ve bu noktada yatırım ortamı Koordinasyon Kurulu çalışmasıyla da bakın yeni bir eylem planı hazırladık, yapısını yeniden değiştirdik, on yıldır devam eden bir kuruluştur ama yeniden, ben de daha evvel iş adamı olarak, Sanayi Odası Başkanı olarak bu konularda görev almıştım, ama şimdi yeni yapısını düzenledik, sonuç odaklı, izlenebilir ve ölçülebilir bir hâle getirdik ve konudaki eylem planımızda Ekonomik Koordinasyon Kurulu olarak kabul ettik. Bakanlar Kurulumuzdan geçti ve tüm bakan

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 47

arkadaşlarımız bununla ilgili verilen takvim için de düzenleme yapıyor. Birçok düzenleme, Türk Ticaret Kanunu, bir günde şirket kurulması gibi hususlarda YÖKK'in ortaya çıkartmış olduğu sonuçlardır ve bu noktada yatırım ortamının iyileştirilmesi noktasında önemli çalışmalarımızı da yapıyoruz ve bakın, şu anda paslanmaz çelik Türkiye açısından tamamen ithal edilen bir malzemedir. Paslanmaz çelik konusunda dünyanın en büyük çelik üreticisi POSCO, Assan firmasıyla beraber, daha geçenlerde temelini attık, yılda 200 bin ton paslanmaz çelik üretmeye başlayacak. Biz şu anda 200 bin ton paslanmaz çelik tesisi 2013 yılında devreye girmekle beraber her yıl 100 milyon dolar az ithalat, 240 milyon dolar da ilave ihracat yaparak dış ticaretimizde sadece bu konudan 340 milyon dolarlık bir pozitif gelişme sağlayacağız ve bunun 1 milyon tona çıkaracaklar önümüzdeki üç-dört yılda. Bu 4 milyar dolar demektir. Bu çerçevede, ülkemizi dışarıdan ithal etmek zorunda kalmış olduğumuz ürünler çerçevesinde bir yatırım cennetine çevirecek önemli teşvik politikası çalışmalarındayız. Bu konuda diğer Bakan arkadaşlarımızın da görüşleri basındaki demeçlerini de okumuşsunuzdur, aynen tamdır.

Ekonomi konusundaki çok başlılıktan bahsedildi. Hiçbir şekilde çok başlılığımız yok. Şunu çok net ifade etmek istiyorum: Gerek 2008 küresel krizinde gerek bugüne gelmemizde gerek bugün ekonomide elde etmiş olduğumuz başarılarla yetersiz görebilirsiniz, saygı duyuyorum buna, ama elde etmiş olduğumuz, parmakla gösterilen, birçok ülkenin gıpta ederek gösterdiği, Avrupa'nın birçok ülkesinden çok daha ciddi performans yakalamış olduğumuz ekonomide bugün gelmemizin en büyük özelliği Sayın Başbakanımızın liderliğinde bunu sürekli gündemde tutup görüşmek ve Ekonomik Koordinasyon Kurulunda şu andaki yedi bakanlığın tam bir eş güdüm içinde çalışması. Sabahlara kadar çalışıyoruz. Sabah erken saatlerde çalışıyoruz, Ekonomik Koordinasyon Kurulunda görüşülüp karara bağlanmış olan konularda da her birimiz aynı konularda hem fikiriz. Eksiğimiz yok mu? Mutlaka var ama Ekonomi Koordinasyon Kurulunda bugüne kadar ekonomi koordinasyonunda görülmemiş bir şekilde koordinasyon sağlanmıştır.

İhracatın ithalatın karşılanma oranları konusunda eleştirileri tabii çok uzun süre cevaplayabilirim. Ancak Türkiye ilk defa bu rakamları görmüyor. Türkiye geçmişte de bu rakamları gördü ve bugün Türkiye'nin karşı karşıya kalmış olduğu durumda, bakın enerji ithalatında bu yıl 50 milyar dolara yakın bir rakamla yine karşı karşıya kalacağız. Bunu mutlaka surette bilmemiz lazım.

İkincisi, neden ithal etmek zorunda kalıyoruz? Türk sanayicisinin de artık, aklını başına devşirmesi gereken bir dönemden geçiyoruz. Artık, Türk sanayicisinin de, biraz evvel değerli vekillerim de söylediler, özellikle ileri teknoloji ürün kapasitemizi mutlaka artırmak zorundayız. Bu teknolojik dönüşümü gerçekleştirmek zorundayız. Bugüne kadar söyledik ama artık bu konuda duvara dayanmışız ve bunu mutlaka yapacağımız eylem planları hazırlıyoruz.

ARGE konusunda vermiş olduğumuz destekler, vereceğimiz destekler bu konuda son derece önemli, belirleyici olacaktır. 2008 yılında Sanayi Bakanlığı çıkarılmış olduğumuz ARGE Yasası bu konudaki samimiyetimizi ciddi bir şekilde gösteriyor. Sadece mal ticareti değil, hizmet ihracatında da önemli bir oyuncuyuz. 3,7 trilyon dolarlık geçen yılki toplam dünya hizmet ticareti içinde Türkiye'nin payı 34 milyar dolarlık ihracattır. Türkiye bu sektörde sadece 19 milyar dolar ithalat yapmıştır ve Türkiye hizmet ticaretinde 15 milyar dolar net ihracat fazlası vermiş olan bir sektöre karşıyadır. Sağlık, eğitim, film ve birçok alanda, gastronomi başta olmak üzere, lojistik, müteahhitlik sektöründeki çalışmalarımız ciddi şekilde devam ediyor. Müteahhitlik sektörümüz artık, yılda ortalama 20 milyar dolarlık iş almaya başlamıştır. Bugün bugünkü şartlarda bile, biraz evvel konuşmamda ifade ettim, 17 milyar dolar yılın ilk dokuz ayında müteahhitlik sektörümüz iş almıştır ve bu çerçevede yapmış olduğumuz çalışmaları hizmet ticaretinde ciddi manada önemseyecek olan bir yapıya getiriyoruz.

Cari açık konusunda tabii, çok şey söylendi. Cari açık konusunda söylenecek tek şey var: Türkiye'nin ithal edemediği, ithal etmek zorunda kaldığı, kendi ürün deseninde olmadığı veya teknoloji eksikliği dolayısıyla kalite yetersizliği olmakla beraber cari açığın bir nedeni de -arkadaşlar burası son derece mühimdir- Türk sanayisi gelişiyor. Ben de o sıralardan geldim ve bunları defter kitaplardan okumadım, Ekonomi Bakanı olunca da öğrenmedim. Türk sanayicisi devamlı tevsi ve modernizasyon yatırımı, sürekli kapasite artırma çalışması içine girmiştir ve tevsi ve modernizasyon yatırımlarında, makine tesisat alımlarında dışarıdan borçlanarak bunları yapmıştır. Türkiye'de özel sektörün dış borcundan korkmayacaksınız. Hiçbir zaman için bunlar Türkiye için bir problem olmamıştır ve olmayacaktır. Bu noktada Merkez Bankasının almış olduğu kararlarla ilgili şunu çok net ifade etmek istiyorum: Biraz evvel çeşitli arkadaşlarımız dile getirdiniz. Türk lirasının aşırı değerlenmesi kadar Türk lirasının aşırı değer kaybetmesi de tehlikelidir, önemli olan bunun sürdürülebilir bir aralık içinde götürülmesidir ve bu noktada Merkez Bankası faizlerde belirleyicidir, kur politikamız bir dalgalı kur politikasıdır. Bu noktada Merkez Bankası görmüş olduğu aralıklarda zaman zaman buna gereken müdahalesini yapmaktadır. Bu noktada ifade etmeliyim ki, Merkez Bankası yeni yönetimi ve Para Politikası Kurulu geçmiş dönemlerin aksine son derece başarılı ve zamanında proaktif davranarak piyasada gereken tedbiri almaktadır.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; şunu çok net ifade ediyorum: İthalatta saklayacak hiçbir şeyimiz olmadı bugüne kadar. Ben bakan olduğum günden itibaren çıkıp ithalatı basın toplantısıyla anlattım, hâlâ anlatıyorum ve rakamlar ortada zaten bunun saklayacak, gizleyecek tarafı yok veya bundan utanılacak bir durum söz konusu değil ama şimdi önemli olan bunlarla ilgili almış olduğumuz kararlardır. Bakın, yeni teşvik politikamızı ve ihracat desteklerimizi birkaç konuyla anlatmak istersem, değerli başkan, değerli arkadaşlar; şu görmüş olduğunuz kitap seksen bir ilimizin tek tek dış ticaret potansiyelini ve sektörler bazında rekabet gücü analizlerini yaptığımız bir kitaptır.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bizlere de gönderebilir misiniz?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – İnanmayız görmeden.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Hemen dağıtacağız. Mehmetçiğim talimat verdim ben de biraz sonra, ama önce biraz gizemli hâle getireyim sonra, bu pazarlama taktiğidir.

Şimdi, burada illerinizi göreceksiniz. Mevcut dış ticaret verilerimize göre seksen bir ilimizde Amerika'dan MIT, Harvard Üniversitesi, Türkiye'den TEPAV'la -ki ben TEPAV'ın daha evvel kurucusuydum Nejat kardeşimle beraber- ve

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 48

benim Bakanlığımızdaki arkadaşlarımızla beraber her birini tek tek sektörler bazında inceledik. İllerimiz hangi sektörlerde rekabet gücü analizine sahip ve hangi ilimiz, hangi ülkeye ihracat yapabilir? Peki, bununla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Bu konuda bir kitap yetmez, bir kitap alana bir kitap daha bedava veriyoruz. Bu da, ikinci kitabımızda biz yetmiş üç ülkeyi inceledik yani bir buçuk, iki yıldır sabahlara kadar çalışma yapıyoruz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – İkincisini de istiyorum.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – GİTES'te vites büyüttük.

Şimdi, bunda da yetmiş üç ülkeyi inceledik. Yetmiş üç ülke dünya toplam mal ithalatının yüzde 96'sını yapan ülkeler. Yani bakın size 15 trilyon dolarlık bir alımdan bahsediyorum ve tek tek bu ülkelerle -ülke bazında göreceksiniz- gelişmişlik endekslerimizi inceledik yani Türkçesi şu: Hangi ülke hangi ithalatı yapıyor? Bizim ürün desenimiz ve ihracat desenimiz nedir ve bunlar nerede örtüşüyor, bunlar nerede bir araya geliyor? Biz acaba ihracatımızı düzgün yapıyor muyuz? Bakın, ortaya çıkan bir sonuç, ortaya çıkan sonuç şudur ki: Biz, şu anda mevcut yapımızda bile ihracatımızı yüzde 23 daha eksik yapıyoruz. Bugün Türkiye eğer ülkelerle tanınma, farkında olmayı artırabilseydi -Başkanım birkaç dakikada toparlayacağım inşallah- bugün biz bugünkü ihracatımızı 135 milyar dolar, cumhuriyet tarihinin rekorunu inşallah çok daha fazla kıracaktık.

Nedir sıkıntı? Sıkıntı şu: Bakın, size tek bir örnek vereceğim, Hindistan. Bize dediniz ki: "Alternatif pazarlar nedir? Avrupa Birliği daralma..." Avrupa Birliğindeki daralma aslında Türkiye'nin şu anda lehine olan bir daralmadır. Yüzde 57'lerden şu anda yüzde 47'lere geldik ve Türkiye ihracat artırıyor bir taraftan bu daralmayı yaşarken çünkü biz diğer pazarlara gitmiyorduk, diğer pazarlara girmiyorduk, KOBİ'lerimiz ihracata girmiyordu ama şimdi... Ben de bunları yaşamış olan bir arkadaşınızım. Şu anda bizim özellikle bu 73 ülkede görmüş olduğumuz ve bizim için hedef ülke olan Hindistan -üç ay önce oradaydım, dört gün evvel oradaydım, üç ay sonra bir daha gidiyorum, her gidişimde heyetlerle beraber gidiyoruz- bakın, geçen yıl 365 milyar dolar ithalat yaptı, bunun 95 milyar doları sadece enerji ithalatı, geri kalan 270 milyar dolar ithalatı Hindistan'ın mal ithalatıdır. Türkiye dünya mal ticaretinden yüzde 0,85 pay alıyor ama Hindistan'a gelip gördüğünüzde 270 milyar dolarlık mal ithalatı yapan Hindistan'a bizim ihracatımız sadece 600 milyon dolar. Bunun sebebi bizim bazı ihracatçılarımızın, iş adamlarımızın pazarlara girip "pazarda ne var araştırması" yapmak yerine fal açma pozisyonundan ortaya çıkıyor. "Biz Hindistan'a mal satamayız." diyorlar. Niye? Efendim, Hindistan'ın kişi başına geliri 1.000-1.200 dolar; 1,7 trilyon dolarlık bunun millî geliri var, nüfusu 1 milyar 200 milyon. Nasıl satacağız? Hindistan'ın bugün 1 milyar 200 milyon nüfusunu 4'e bölün, 300 milyonu gerçekten sefil, gerçekten yaşam şartları son derece zor, sokakta yaşıyor insanlar ama bir üst, en üst 300 milyonu var ki bugün Türkiye'nin kişi başına gelirinden daha fazla gelire sahip, öyle bir 150 milyon nüfusu var ki bugün 20-25 bin dolarlık satın alma gücüne sahip olan bir yapı ve biz şimdi Hindistan'la yapmış olduğumuz bu çalışmada gördük ki Hindistan'ın ithalatı ile bizim ihracatımız şu anda yüzde 44 örtüşüyor.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Gerçek Müslüman nüfusu nedir Sayın Bakan Hindistan'daki?

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Yüzde 10 civarında mı, 5 civarında mıdır, bilemiyorum, tam şu anda rakam aklımda değil.

Şimdi, gelmiş olduğum nokta bakın şudur: Biz artık teşvik politikası olarak da -Ekonomi Bakanlığı bünyesinin bütün oyuncularından bahsediyorum- elimizde çanta, elimizde limon, domates, makine, telefon vesaire alıp dolaşmayacağız, elimizde bu malımız var, bu malı satmak için piyasada artık gidemeyiz, o günler tıkanmıştır. Artık hangi ülke ne istiyor, hangi ülke benden hangi malı alır, bu malı satacak olan sektörlerimizi destekleyeceğiz ve destek politikamızı bunun üzerine kuracağız.

Bu noktada şuna gelmek istiyorum ki, Dış Türklerle ilgili diasporamızı özellikle harekete geçirdik -Nejat kardeşimiz bahsetti- bu noktada çok önemli bir güce sahibiz.

Bunun yanı sıra DEFİF ödemeleri konusunda, maalesef, bu konuyla ilgili biz kanun çıkarttık, Sayıştaydan bir denetçi raporu yüzünden biz DEFİF ödemelerini yapamaz hâle geldik. İhracatçı birlikleriyle çalışan elemanların devlet memuru statüsünde olmasından dolayı Sayıştayda denetim yapan bir arkadaşımız kalkıp sistemi tamamen kilitledi. Bir kanun çıkartarak torba yasaya koyduk ama maalesef bu da ana muhalefet partisi tarafından Anayasa Mahkemesine başvurularak iptal edildi. Şu anda elimiz kolumuz biraz bundan kapalı. Onun için bu ödemelerde özellikle...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Laf attınız, satışa var, bir dakika...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Laf atmadım, yok, yok. Ben bir gerçeği tespit ettim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hangi gerçek efendim, anlamadım ben.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Şimdi, Anayasa Mahkemesine başvuruldu. Biz hatırlarsanız torba yasada DEFİF ödemeleri için kolaylaştırıcı bir madde getirmiştik. Onu biraz sonra anlatayım size, şurayı bitirelim.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Biz torbalara karşıyız.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Çözüm geldi çözemedik.

KAZIM KURT (Eskişehir) – Düzgün çözün.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Ya, tespiti yapıyorum bir dakika Mevlütçüğüm.

Şimdi ticaret müşavirleri konusuyla ilgili sorular geldi. Bakın, ticaret müşavirleri konusunda ben göreve geldiğimde bizim 109 ticaret müşavirimiz vardı, başvuru yapıldı.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Şimdi Beyefendi, özellikle DEFİF konusunda çok büyük destek veren biziz. Bir dakika, hakkımızı yerseniz Sayın Bakan...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Hak yemiyorum, bir şey söylüyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 49

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır, Sayın Berber, Sayın Berber...

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Mevlüt Bey, bitireyim.

BAŞKAN – Bitirsin evet.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ama hayır Sayın Bakan, asla kabul etmem. Şekil için gittik, sadece ona yönelik değil.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, ticaret müşavirliği konusunda, 109 ticaret müşavirimiz vardı, şu anda bu Komisyondan çıkartılan destekle biz 250'ye çıkarttık ve şu anda seksen dokuz ülkede karnamesi de süreçte olanlar dâhil 205 bizim ticaret müşavirimiz ve ataşemiz olacak. Dışişleri Bakanlığımızla aynen eş güdüm içinde çalışıyoruz. Dışişleri Bakanlığımızla, biraz evvel değerli bir kardeşim sormuştu bizim Erzurum vekilimiz, aynen ifade etmek istiyorum ki Dışişleri Bakanlığımız neredeyse biz oradayız ve arkadaşlarımız artık orada şirket pazarlama elemanları gibi çalışıyorlar. DTİK'de iki gün evvel yapılan Dünya Türk İş Adamları Kurultay Toplantısında bir anket sorusu vardı -anket sorusunu da ben hazırlamıştım, Odalar Birliği, DEİK hazırlamıştı- "Dış ticaret müşavirliklerinden memnuniyetiniz nedir?" diye. İki yıl önce yüzde 9 iken bu yıl yüzde 36'ya çıkmıştır. Yani bu konuda ticaret müşavirlerimizi nasıl çalışması konusunda ciddi şekilde anlatıyoruz, eğitiyoruz.

Libya konusunda çok tedbir aldık, Libya konusunda çok şey yaptık. Libya konusunda Sayın Aslanoğlu'nun eleştirilerini fazla kabul etmiyorum çünkü Libya konusunda bakın, şu anda, Libya krizinin başladığı gün, Mısır'da krizin başladığı gün, Tunus'ta krizin başladığı gün Bakanlığımız bünyesinde izleme masaları kurarak her fırsatta reel sektörle, her fırsatta kamuyla bir araya gelerek önemli çalışmalar yaptık. 25 bin insan tahliyesi gerçekleştirdik, 1 tane insanımızın burnunu dahi kanatmadık ve şu anda yapmış olduğumuz anlaşmalarla oradaki yatırımlarımız, müteahhitlerimizin sabit sermaye yatırımları Libya devletinin garantisi altındadır ve şu anda 18,5 milyar dolarlık hak ediş alacağımız vardır. Daha evvelsi hafta Libya'daydım. Şu anda arkadaşlarım üç gündür Libya'da makamlarla beraber çalışıyorlar.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Müteahhitler batıyor.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Ama bütün mesele Libya'daki kendi iç siyasi meseleleri konusunda bir noktaya gelmeye çalışıyorlar. Ben Sayın Abdülcelil'le, bugün Geçici Komisyon Başkanıyla çeşitli defalar görüşme yaptım, bakanlarla görüşmeler yaptım. Çifte vergilendirmenin önlenmesi anlaşmasında Libya makamlarıyla geçen dönemde anlaşamadık, üç aylık bir süre önerdiler, biz de "On iki aydan aşağıyı kabul etmiyoruz." dedik çünkü bir müteahhit firmanın işini kurması, başlaması, çarkını çevirmesi zaten dört-beş ay geçecektir ve bundan dolayı bu inşallah yeni dönemde gündeme getireceğimiz bir konu olacak.

Bu noktada Eximbank'la ilgili konu hakkında çalışmalarımızı daha evvel yaptık ama Libya konusunda bakın, bizim şu anda hak edişi yapılmış olan konular 1,5 milyar dolardır ve bu 1,5 milyar dolarlık konuyla ilgili...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Başkanım, son birkaç dakikayla bitireceğim. Çünkü mümkün olduğu kadar cevap vermeye çalışıyorum gündeme getirilen çok değerli konulara.

Ve bu çerçevede, şu anda da müteahhitlerimizin ve iş adamlarımızın 2010 yılından dolayı doğan vergi beyannamelerinin bu yıl verilmesi mecburiyeti var. Önce bunu bir temmuz ayından uzattırdık. Şimdi, 31/12'ye kadar uzadı ancak geçen hafta yapmış olduğumuz görüşmede bir mücbir sebep olduğunu ve bundan dolayı Libya makamlarından bunun 2012 yılının sonuna kadar uzatılmasını talep ettik, sıcak baktıklarını söylediler. Yeni Hükûmetin kurulmasıyla beraber bunları yapacaklar. Libya konusu tamamıyla takibimizde. Değerli kardeşimizin ifade ettiği gibi, Libya müteahhitlik sektöründe ileride oluşabilecek zararlarımızın tazmini konusunda elbette ki yerel dinamiklerimizi gündeme getireceğiz. Bu konuda özel sektörümüz bu konunun içine daha çok girecek. Biz hükûmetler arasında yapmamız gereken kısmıyla bir arada olacağız.

Avrupa Birliği konusuna geline evet, serbest ticaret anlaşması konusunda 96 yılında yapılan bir hatanın şu anda Türkiye kurbanı. 1 Ocak 96'da Türkiye Gümrük Birliği Anlaşması'nı yaptığı dönemde Avrupa Birliğinin taraf olduğu anlaşmalarla Türkiye'nin taraf olmasını o dönemin yöneticileri maalesef metinden çıkarttılar ve metinden çıktığı için bugün serbest ticaret anlaşması Avrupa Birliği yaptıktan sonra o ülke isterse bizimle yapıyor, istemezse bizimle yapmıyor. Şu anda Cezayir'le, şu anda Meksika'yla, şu anda Güney Afrika'yla ticarette aksi rekabetle karşı karşıyayız. Bu ülkeler Avrupa Birliğiyle serbest ticaret anlaşması yaptığı için sıfır gümrükten mallarını Avrupa'ya satıyor, Gümrük Birliği Anlaşması'ndan dolayı bu mallar dolaşımı ülkemize geliyor ama bizim mallarımıza ise bunlar yüzde 40-yüzde 50 gibi gümrük uyguluyorlar. Biz neden yüksek gümrük uygulayamıyoruz? Çünkü Gümrük Birliğinde ortak gümrük tarifesine imza atmışız.

Bu konuda Avrupa Birliğiyle geçen gün çok önemli çalışmalar yaptık, çok önemli sözler söyledim, biraz evvel Değerli Muzaffer Ağabeyimizin söylediği gibi ve bakın, kendilerine her alanda bize haksızlık yaptıklarını söyledik ancak Gümrük Birliği konusunu yaşamış bir sanayici olarak söylüyorum. Gümrük Birliği süreci ticarette Türkiye'nin aleyhine olmamıştır. Biz Gümrük Birliği anlaşmasının yapıldığı ilk yılda bizim Avrupa'ya ihracatımız, ithalatımızın yüzde 40'ını, 45'ini karşılarken bugün ihracatımız Avrupa'dan yapmış olduğumuz ithalatımızın yüzde 85'ini karşılamaktadır ve Türk sanayisi bu konuda çok ciddi rekabet şartlarıyla karşı karşıya kalmıştır ancak çok net ifade etmeliyim ki Avrupa Birliği bu konuda Türkiye'ye maalesef iki yüzlü davranmaktadır ve Avrupa Birliği bu konuda Türkiye'ye haksızlık yapmaktadır. Vize konusunda insan hakları ihlali yapmadı mı, her fırsatta söylüyoruz ve serbest ticaret anlaşması da yapılan ülkelerde oysa bizdeki gibi mevzuat uyumu yoktur ancak hatırlayın Gümrük Birliği Anlaşması bize Avrupa Birliğine girişin garantisi olarak o tarihlerde gösterilmişti ama bu noktada her fırsatta haklarımızı arıyoruz. Aynen katılıyorum, biraz evvel söylediniz ve dediniz ki...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Berber, "Böğrüne hançer" dediğim zaman oradan bana bağıırıyordun.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 50

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Ve bakın, biraz evvel denildi ki: “Biz taraf değiliz.” Mevlüt Bey söyledi. Evet, oradan yapılan yeni bir ülkeyle ilgili çalışmalara maalesef Türkiye masaya alınmıyor. Bu noktada çalışmalarımız devam ediyor.

ABD yerlileri konusunda bakın, yeni pazarlara açıldık. Birçok rakam var, girerim ama çok vaktinizi alır diye girmiyorum. Biz ihracatımızı Afrika kıtasında, Asya Pasifik’te ve özellikle Kafkas coğrafyasında çok daha fazla artırmaya başladık. 67 ülkeye ihracatta cumhuriyet tarihinin rekorunu kırdığını söyledik. Geçmiş dönemlerde gitmediğimiz köye artık gitmek zorunda kaldık. Kriz bizi bu konuda bu işe yönlendirdi. Krizin çok kötü yönü var ama belki iyi yönü de ihracatçılarımızı daha evvel gitmeye yanaşmadığı pazarlara mecburen götürmek noktasında bıraktı ve bu noktada bu pazarlara gidişi daha fazla destekliyoruz.

Hedef ülkelere gerek fuar desteklerinde gerek diğer desteklerde daha fazla puanlarla yapıyoruz. Fuar konusunda mutlaka İstanbul’un büyük bir fuar merkezine sahip olması lazım. Ankara’da fuar merkezi konusunda ASO Başkanırken çok kafa çatlattım ama şu anda Ankara’da bin dönümlük bir yeri, hemen havaalanının yanındaki bir yeri Ankara Fuar Merkezi olarak çalışmalar devam ediyor. Gerek muhalefet gerek iktidar milletvekillerinin hepsi bu konuya destek veriyor. İstanbul’daki arkadaşlarımıza söyledim. İstanbul milletvekillerine söylüyorum: Gelin, İstanbul’da da böyle bir yeri mutlaka bulup bir dünya şehri olan İstanbul’da uluslararası fuarlara artık biz de imza atalım.

Bir bitireyim, hemen geçiyorum ve bu noktada şunu çok net ifade etmek istiyorum ki Eximbank konusunda mutlaka Eximbankın çalışma usulünün değiştirilmesi lazım. Eximbank noter kâtipliği yapmamalı, Eximbank kendisi kredi desteği veren bir sigorta şirketi gibi çalışmalıdır. Bankacılık sisteminin vereceği desteklere Eximbank aracılık etmedi. Eximbank bende olsaydı ben bu şekilde bunun kanununu değiştirdim ama şu anda zannediyorum ki Değerli Arkadaşımız da, Başbakan Yardımcımız da bu konuyla ilgili çalışıyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Olsaydı işte, biz de olması gerekeni diyoruz.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Dur, oraya hemen bir şey katma.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Siz de itiraf ediyorsunuz, olsun.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – İtiraf etmiyorum, hayır.

Bu noktada Çin’le ilgili, ithalatla ilgili bir şey soruldu bize. “17 milyar dolar ithalat yapıyorsunuz.” dediniz. Çin’den yapmış olduğumuz ithalatın büyük bir çoğunluğu Türkiye’de şu anda seferberlik hâlinde olan enerji yatırımlarımızın biliyorsunuz ekip ve ekipmanlarıyla ilgilidir. Bu konuda hatta Çin Eximbankının ciddi destekleri de bu konuyla ilgili alınıyor. Yani bu konu bizim bir yerde yatırım yapmış olduğumuz enerji sektöründeki makine ikmali için yapılıyor ama şu anda artık Türkiye olarak da yeni teşvik sisteminde de enerji ekipman üretimine ciddi şekilde destekler veriyoruz ve enerji pahalı olduğu için yatırım yapılmayan sektörlerde enerji konusunda vereceğimiz -sadece üzerinden böyle bir yumuşak geçiş yaparak söylüyorum- enerji desteğiyle beraber inşallah bu konudaki desteklerimiz de geçmişten çok çok daha farklı bir anlama gelecektir.

Ben bunun yanı sıra sorulmuş olan çok değerli sorular var, bunların içinde cevaplayamadığım şeyler varsa... Kayısının desteği, mesela şu anda veriliyor Sayın Aslanoğlu. Kayısıya biz dondurulmuş ihracat edilmesi durumunda ton başına 35 dolar ihracat iadesi yapıyoruz. Bunlara fazla girmeyeceğim çünkü bunlar sözde bizim gizli kararlarımız ama çok fazla gizlilik bırakmıyoruz Allah’a şükürler olsun bu tür konularda. Yine kayısının inovasyon katma değeri olan reçel, jöle gibi ürünlerde ise o şekle gelmesinde de ihracat desteğimiz var.

Zeytin, zeytinyağına desteklerimizi veriyoruz, bahsetmiş olduğunuz, zeytine de desteğimiz var ama desteklerin yetersizliği konusu gündeme geliyor. Tarım Bakanlığımızla beraber tekrar bunları konuşacağız.

Türkiye ilk defa bir Ekonomi Bakanlığı bünyesi çerçevesinde ithalatı, ihracatı, dış ticareti, piyasa gözetim, denetim fonksiyonu ile ürün denetimini, ithalatla alınan gerek gümrük gerek diğer kararlarla ve diğer taraftan yabancı sermayeyi, hizmetler ticaretinin tamamını, ticaret diplomasisini ve teşvik politikasının tamamını yabancı sermaye yatırımlarıyla beraber bir arada yapan bir bakanlık bünyesine dönüşmüştür. Bu noktada sizlerin eleştirilerine saygı duymakla beraber Ekonomi Bakanlığının bana göre dizayn edilmiş en doğru yapısının bu olduğunu ifade ediyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Evet ama yetmez.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Ekonomi Bakanı ben olayım veya olmayayım bakın, hiç problem değil. O çerçevede şunu da ifade etmek istiyorum: Türkiye’nin geri kalmış olan illerini çeşitli desteklerle, daha fazla desteklerle ve orada özellikle göçü önleyecek, orada yaşam şartlarını daha fazla pozitif hâle getirecek ve benim de doğmuş olduğum topraklara, elbette ki Ağrı’sıyla, Muş’uyla, Hakkâri’siyle belirlenmiş olan, şu anda çalışması devam eden illerimize özel ayrıcalık verecek olan bir teşvik politikamız olacak ve bazı illere gerçekten bu konuda özel ayrıcalık ve özel destek vereceğiz. Ancak bunu yaparken diğer bölgeler ve diğer sektörlerde seçici olacağız. Bu konuda asla sektörleri birbirine haksız rekabet yapan hâle getirmeyeceğiz.

Hindistan’la ilgili bir şey sorulmuştu. Hinduizm’den sonra en yaygın ikinci din Müslümanlık ve yüzde 13,4; 138 milyon da nüfusu varmış. Ben yüzde 10 derken bir garantisi olmadığı için o şekilde ifade ettim.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Doğru mu bu rakam Sayın Bakanım?

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Sayın Başkanım, tüm değerli arkadaşlarıma gönül dolusu teşekkür ediyorum. Bana sağlamış olduğunuz bu süre konusundaki anlayışınıza teşekkür ediyorum ve samimiyetimi de ifade ediyorum. Konuşma yapan tüm milletvekili arkadaşlarımıza, siyasi partisi, siyasi görüşü her ne olursa olsun herkese gönül dolusu teşekkürlerimi, şükranlarımı sunuyorum. Bütün gayretimizi sizlerin gündeme getirmiş olduğunuz, dile getirmiş olduğunuz bu eksik ve aksaklıklar...

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Konuşma yapmayanlar?

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Onlar da baş tacı tabii yani tüm milletvekillerimiz için söylüyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 51

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Onlara da ayrıca teşekkür ediyorsunuz.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Herkese teşekkür ediyorum ve şunu çok net ifade etmek istiyorum ki bunlar tek tek Bakanlığım ve şahsım tarafından dikkate alınacaktır. Eleştirilerden hiçbir şekilde, en ufak şekilde gocunmayız, bunları mutlak suretle kendimize yapıcı olarak göreceğiz. Zaten işin, bardağın dolu tarafını görmek en az boş tarafını görmek de son derece önemli. Bunlar da bize yön tutacaktır, ışık tutacaktır.

(AK PARTİ sıralarından “Mobilya sektörü Sayın Bakanım?” sesi)

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Mobilya sektörü, zaten şu anda -biliyorsunuz canımın içi- destek kapsamında ama bu şimdi sektörel bazdaki çalışmalarımızı tekrar dile getireceğiz. Biliyorsunuz belli bir yatırım miktarı şartıyla sektörel desteklerimiz de var iller bazında teşvik kapsamlı olsun veya olmasın ama...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Serbest bölge konusu?

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Serbest bölge konusuna gelince İran’la şu anda dünya kamuoyundaki ve konulmuş olan Birleşmiş Milletler ambargosundan dolayı bazı şeyleri yapamıyoruz.

Bu çerçevede şunu ifade etmek istiyorum ki cevaplayamadığım tüm sorulara da yazılı cevap göndereceğim. Mehmet Ali Bey ve Hasan Bey’in konuları da başta olmak üzere bunları tamamlayacağım.

Tekrar ben anlayışınıza teşekkür ediyorum ve bundan dolayı da bürokrat arkadaşlarıma, Ekonomi Bakanlığı bürokratlarına da yapmış olduğu önemli çalışmalara da huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum. Sağ olun, var olun.

BAŞKAN – Evet, biz teşekkür ediyoruz Sayın Bakanımıza ve tüm Komisyon üyelerimize.

Sayın Aslanoğlu, buyurun.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, size “Destekleme Fiyat İstikrarı’na destek olalım.” dedim istemediniz. Demek ki bu para size yetiyor. Daha da ağılamayın, demek ki yetiyor. İhracatçılara da söyleyeceğim. Bakan sizden daha fazla para istemedi. Söylemezsem namerdim.

İki: Libya konusunda sizin gayretleriniz değil, ben can suyu istiyorum, can suyu.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Biliyorum, biliyorum.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Ölüyor bu adamlar, ölüyor. Daha ne kadar devam edecek? Herkes boğazlarına yapıyor. Bu adamların dudaklarına bir can suyu. Yani hak edişlerinin yüzde 3’ü, yüzde 5’i, yüzde 10’u, bir şekilde faizini de alsın Exzimbank ama bu adamlara Sayın Bakan bir can suyu verin, ölüyorlar.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Hemen çalışalım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Günal, son sözünüzü alalım sizin.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkanım, ben demin sizinle ilgili söz söyledim ama yoktunuz “Hiç kimsenin şahsıyla alakamız yok.” diye.

Dolayısıyla Sayın Bakana tekrar söylüyorum. Sizin şahsınızla da ilgili değil evetçiliğimiz. Biz yetmez ama evetçi değiliz ama evet ama yetmezciyiz. Diğerlerinin de yanına demin dediğiniz gibi Eximbankı da istiyoruz, sanayi de siz de kaldığı için daha önce istiyoruz.

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Saygıyla karşılıyorum.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Çok teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakanım, ilave söyleyecek bir şeyiniz?

EKONOMİ BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Mersin) – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bütçe ve kesin hesaplar üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum

PROGRAMLAR

(Ekonomi Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, İhracatı Geliştirme Etüd Merkezinin 2012 yılı bütçeleri ile 2010 yılı kesin hesaplarının bölümleri okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Böylece gündemimizde bulunan bütçe ve kesin hesaplar onaylanmış ve kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun diyorum.

Ben tüm Komisyon üyesi arkadaşlarımıza, Sayın Bakanımıza, kamu kurum ve kuruluş temsilcilerine, yazılı ve görsel basınımızın temsilcilerine çok teşekkür ediyorum.

18.30’a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.56

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.30

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)

KÂTİP: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

----- 0 -----

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın, yazılı ve görsel basınımızın çok değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

13’üncü Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 52

Gündemimizde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme kurumu, Ulusal Bor Enstitüsü, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü bütçe ve kesin hesapları ile Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü kesin hesapları bulunmaktadır. Şimdi, sunumunu yapmak üzere Sayın Bakanımıza söz vermek istiyorum.

Sayın Bakanım, süreniz otuz dakika.

Buyurun lütfen.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli Başkanlık Divanı, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının kıymetli temsilcileri, kıymetli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Öncelikle, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının 2012 yılı bütçesini sunmak üzere huzurlarınızda bulunuyorum. Şimdiden eleştiri ve tavsiyeleriniz için teşekkür ediyorum.

Bakanlığımıza bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla beraber yaklaşık 4 milyar TL'lik bir yatırım harcamasına sahip bir programdan bahsedeceğiz. Bakanlığımız, hepinizin de bildiği gibi, ülkemiz adına çok önemli uluslararası projeleri yürütmekte ve enerji piyasalarının rekabete dayalı olarak yeniden yapılandırılması sürecini yönetmektedir. Bakanlığımızca enerji sektöründeki dönüşüm dikkatle izlenmekte ve bunun neticesinde gerekli değişim tedbirleri alınmaktadır. Ülkemizin artan enerji talebi dikkate alınarak enerji güvenliğimize yönelik politikalar ve stratejiler üretilmektedir. Hepinizin bildiği gibi, 2002 yılından bu tarafa Türkiye büyüyor, genişliyor ve ilerliyor. Buna karşılık gelebilecek olan bütün enerji yapılanmasıyla alakalı çalışmalar Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir. Uluslararası enerji Ajansı tarafından yapılan tahminler dünya enerji tüketiminin 2035 yılına kadar, bugüne kıyasla yaklaşık yüzde 40'lar civarında daha da büyüyeceğini gösteriyor. Bu bağlamda, enerji arz güvenliğimizin sağlanmasında Bakanlığımızca büyük bir önem arz ediliyor ve bu konudaki risklerle alakalı olarak da, bu riskleri azaltmakla alakalı olarak da serbest piyasa şartlarının oluşturulması ve rekabete dayalı yatırım ortamının iyileştirilmesi, ülkemizin yer altı ve yer üstü kaynaklarının ülke ekonomisine yüksek katma değerle beraber kazandırılması, enerji verimliliğinin artırılması üzerinde çalışmalar yoğunlaştırılmıştır. Aynı zamanda, hâlihazırda dünyada ve ülkemizde en önemli enerji kaynakları karbondioksit salımına ve iklim değişikliğine neden olan fosil yakıtlardır. Mevcut politikalarla devam senaryosuna göre fosil yakıtlar 2035 yılına kadar enerji tüketiminde hâkim kaynaklar olarak devam edecektir. Ülkemizin 2012 yılına kadar olan dönemde KYOTO Protokolü çerçevesinde emisyon azaltma yükümlülüğü bulunmamasına rağmen, 2012 sonrası döneme ilişkin ülkelerden emisyon azaltma alakayla ülke hedefleri beklenmektedir. Bu çerçevede, yine enerji verimliliği potansiyelinin değerlendirilmesi, yenilenebilir kaynaklardan daha fazla yararlanılması, temiz kömür teknolojilerinin kullanılması ve nükleer enerjinin kullanılması bu çerçevedeki temel politikalarımız arasında yer almaktadır. Nükleer enerjinin enerji arz kaynaklarımıza dâhil edilmesi, artan elektrik talebi karşılanırken ithal yakıtlara bağımlılıktan doğabilecek risklerin azaltılmasına yönelik başlıca araçlardan birisi olacaktır. Bu nedenle, 2023 yılına kadar nükleer enerjinin enerji üretimimizin içerisindeki payının yüzde 20'lere kadar ulaştırılması hedeflenmektedir. Ülkemizin dünya üzerinde ispatlanmış ve doğal gaz rezervlerinin dörtte üçüne sahip bölge ülkeleriyle enerji tüketiminin oldukça fazla olduğu Batı ülkelerinde arasında yer alması coğrafyasından kaynaklanan önemini artırmaktadır. Bu bağlamda Bakanlığımız enerji ve tabii kaynaklar alanında ülkemizi bölgesinde liderliğe taşımak vizyonundan yola çıkarak 2011 yılı içerisinde bazı anlaşmalara imza atmıştır. Bakanlığımız 2012 yılında da bu anlaşmalarıyla coğrafi konumumuzun sunduğu fırsatları en iyi şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Uzun vadeli çalışmalarımızda enerji üretiminde kaynak çeşitliliğinin artırılması ve enerji sektörünün yeniden yapılandırılması dışa bağımlılığımızdan kaynaklanan ithalat faturasının düşürülmesini amaçlamaktayız.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; politikalarımız ve stratejilerimiz, ülke gerçeklerimiz dikkate alınarak küresel ölçekli dinamiklerle analiz edilerek ve AB müktesepleriyle beraber de jeolojik perspektiften bakılarak oluşturulmuştur.

Enerji arz güvenliğini esas alan temel politika ve amaçlarımız yerli kaynaklara öncelik vermek ve bu suretle kaynak çeşitliliğini artırmak, yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji arzı içerisindeki payını artırmak, enerji verimliliğini artırmak, serbest piyasa koşullarına tam işlerlik kazandırmak ve yatırım ortamının iyileştirilmesini sağlamak, petrol ve doğal gaz kaynaklarıyla alakalı çeşitliliği sağlamak ve ithalattan kaynakları minimize edecek tedbirleri almak, jeostratejik konumumuzu etkin kullanarak enerji alanında bölgesel iş birliği süreçleri çerçevesinde ülkemizi enerji koridoru ve terminal hâline getirmektir. Bütün bunları yaparken çevreye duyarlı bir enerji politikalarını da yürütmekteyiz. Endüstriyel ham madde, metal ve metal dışı madenlerimizin üretimlerini artırarak yurt içinde değerlendirilmesini sağlamak, maliyet, zaman ve miktar yönlerinden enerjiyi tüketiciler için erişilebilir kılmak şeklinde özetlenebilir.

Türkiye OECD üyesi ülkeler içerisinde geçtiğimiz on yıllık dönemde enerji talep artışının en hızlı gerçekleştiği ülke olmuştur. Aynı şekilde ülkemiz 2002 yılından bu yana elektrik ve doğal gazı Çin'den sonra en fazla talep artışı olan ülke olarak kayıtlara geçmiştir. Bakanlığımızca yapılan projeksiyonlar bu eğilimin orta vadede de devam edeceğini göstermektedir. Bütün bu enerji talepleri tek bir birime indirgenmiş olsa, 2012 yılında birincil enerji arzı 109,2 milyon ton eşdeğer petrole karşılık gelmektedir ve birinci enerji arzının 32,4 milyon ton eşdeğer petrollük kısmının yerli üretimle karşılandığını 2010 yılında söylemeliyiz. Bu bağlamda, enerji arzında kaynak, teknoloji ve altyapı bazında çeşitlendirmenin artırılmasına büyük önem atfediyoruz. Ülkemizde son yıllarda petrol ve doğal gaz kaynaklarına yönelik olarak yurt içi ve yurt dışı arama faaliyetlerinde önemli artışlar sağlanmıştır. Ülkemizde yüksek büyüme oranlarının bir sonucu olarak uzun yıllardan beri elektrik enerjisi tüketim artışı ortalama yüzde 7 ila 8'ler civarında olmuştur. 2002 yılında yaklaşık 130 milyar kilovat saat civarında olan enerji tüketiminin 2010 yılında 211 kilovat saat civarında olduğunu söylemeliyiz. Üretim kapasite projeksiyonlarına göre bu artışın önümüzdeki on yılda da devam edeceği öngörülmektedir. Yıllık ortalama talep artışının yüksek talep serisinde yüzde 7,5 ve düşük talep serisinde de yüzde 6,7'ler civarında olduğu öngörülmektedir. Son yıllarda ortalama talep artışının belirli bir anda talep edilen en yüksek elektrik enerjisi talebi dediğimiz puan talebe baktığımızda,

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 53

2009 yılında 29.870 megavat, 2010 yılında 33.392 megavat ve 2011 yılının ekim ayında da Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk defa 36.122 megavatlar civarında gerçekleştirilmiştir. 2002 yılında 31.846 megavat olan elektrik enerjisi kurulu gücümüz 2011 yılında ekim sonu itibarıyla yüzde 64,3 oranında yükselme kaydederek 52.310 megavat civarına gelmiştir. 2011 yılında işletmeye alınan santraller ve elektrik enerjisi kurulu gücümüze yaklaşık 2.795 megavat civarında güç eklenmiştir. Ayrıca, ülkemizdeki elektrik üretim santralleri sayısı 2002'li yıllar itibarıyla 300 iken 2011 yılı Ekim ayı itibarıyla 632'ye çıkmıştır. Yani, 2002'ye kadar yapılan santrallerden sayı itibarıyla daha fazlası bu son dokuz yıl içerisinde de yapılmıştır.

Yine 2002 yılında 41,933 kilometre olan elektrik iletim hattımız -malumunuz 154 kilovolt ve üstüdür- bütün yapılan yatırımlarla beraber 49.220 kilometreye çıkarılmıştır. Toplam kurulu gücümüz de yine aynı yıllar itibarıyla 65,133 MVA iken şu anda 99.852 MVA'ya çıkarılmıştır. Elektrik dağıtım hattımızın ise 812 bin kilometreden şu anda 991 kilometreye, yani 34,5 kilovolt ve altı itibarıyla böyle bir noktaya ulaşmıştır. Hemen hemen 1 milyon kilometre dersek, dünyanın etrafını yirmi beş kez dolaşabilecek iletim ve dağıtım hatları mevcuttur Türkiye'mizde.

Elektrik piyasasının serbestleştirilmesi için yürütülen çalışmalar çerçevesinde üç uzlaştırma dönemini temel alan geçiş dönemi dengeleme ve uzlaştırma mekanizması yerine 1 Aralık 2009 yılı itibarıyla nihai dengeleme ve uzlaştırma yönetmeliği, yani DUY dediğimiz yönetmelik yürürlüğe girmiştir. Gün öncesi planlama ve arz talebin gerçek zamanlı dengelenmesi amacına hizmet eden dengeleme ve güç piyasası olmak üzere iki ayrı piyasa oluşturulmuş bulunmaktadır. Doğal gazın ülkemizde kullanılmaya başlandığı 1987 yılında yaklaşık yarım milyar metreküp civarında olan yıllık yurt için doğal gaz tüketimimiz 2011 yılı sonu itibarıyla 39 milyar metreküp olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Öte yandan, 2002 yılında 4.500 kilometre civarındaki doğal gaz boru hattı şu anda devam eden yatırımlarımızla beraber 12.200 kilometre civarına ulaşmıştır. 2002'de sanayide ve konutta beş şehrimize, sadece sanayide ise dokuz şehrimize doğal gaz veriliyor iken bugün itibarıyla doğal gaz boru hatlarımız yetmiş bir ilimize ulaşmıştır ve bugün itibarıyla altmış iki ilimizde de doğal gaz kullanılmaktadır.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji arzı içerisindeki payının artırılmasına yönelik hem yasal altyapı çalışmalarını hem de sektörü harekete geçirecek kapsamlı çalışmaları hayata geçirmeye devam ettirmekteyiz. 5346 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle 6094 sayılı Kanun 8 Ocak 2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu çerçevede, yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimi yapan tesislerde yurt içinde üretilmiş ekipman kullanılması hâlinde 0-4 ila 3,5 dolar sent arasında ilave fiyat desteği verilmektedir. Bunun yanında, güneşe dayalı üretim tesislerine bağlanabilecek trafo merkezlerine ilişkin kapasitelere ait duyuru 11 Ağustos 2011 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Bugün itibarıyla ekonomik kategoride olduğu belirlenen yıllık 140 milyar kilovat saatlik Türkiye hidroelektrik potansiyelinin yüzde 37'lik kısmı işletmede, yüzde 15'lik kısmı özel teşebbüs tarafından sürdürülen projeler de dâhil olmak üzere inşa hâlinde. Yüzde 48'lik kısmı ise yatırımcıyla buluşmayı beklemektedir. Bu projelerden yaklaşık yenilenebilir enerji kaynaklarıyla alakalı projelerde bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra 3489 megavat gücünde 92 adet yeni rüzgâr projesine lisans verilmiştir. Aynı zamanda, jeotermal enerjinin yenilenebilir enerji kaynaklarımıza dâhil edilmesine yönelik sürdürülen çalışmalarla beraber 2002 yılı sonu itibarıyla yalnızca 17 megavat olan güç şu anda 94 megavatlar civarındadır. Ülkemizde jeotermal enerjide kaynak zenginliği açısından Avrupa'da birinci sırada bulunmaktadır. İnşallah bunlar yatırıma dönecektir ki bu sayede 5686 sayılı Jeotermal Kaynak ve Doğal Mineral Sular Kanunu'yla MTA'nın bulduğu jeotermal kaynaklar yatırımcıyla buluşmaya devam etmektedir. En son 14 adet elektrik üretimi, 48 adedi de ısıtma ve termal turizme uygun olmak üzere 62 tane sahanın ihalesi yapılmıştır ve bu sahalardan elde edilen gelir yaklaşık 456 milyon dolarlar civarındadır. Yine elektrik üretimiyle alakalı 34 milyar kilovat saat civarında olan yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilen miktar bugün itibarıyla 55,8 milyar kilovat saate çıkarılmıştır.

Bakanlığımız tarafından yapılan arz planlamalarında 2023 yılına kadar yerli linyit, taş kömürü, petrol ve doğal gaz potansiyelimizin tamamının ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Bu kapsamda TKİ ve EÜAŞ uhdesinde bulunan kömür sahalarının santral yapma koşuluyla özel sektöre devredilebilmesi ve ekonomiye dönük kazandırılması çalışmaları da devam etmektedir. Bu kapsamda yeni aramalarla beraber 4,8 milyar tonluk bir linyit rezervine ulaşılmıştır. Elektrik üretiminde kullanılan yerli kaynağımız linyitten elde edilebilecek elektrik enerjisi üretim potansiyeli toplam yıllık 118 milyar kilovat saat civarında olup bunun yalnızca yüzde 33'lük kısmı değerlendirilmiştir. Amacımız tamamını değerlendirebileceğimiz bir yapıyı mutlaka güncellemektir ki bu manada linyit rezervimiz 11,7 milyar ton civarındadır. Yıllık 11 milyar kilovat saat potansiyele sahip olan taş kömürünün ise yüzde 21'lik kısmı değerlendirilmiş durumdadır. Özel sektörün Zonguldak havzasında rödvans yoluyla üretim yapabilmesinin önü açılmış, böylece havzadaki taş kömürü ve diğer yer altı kaynaklarımızın en iyi şekilde değerlendirilmesi, üretim ve istihdamın artırılmasıyla bölge ekonomisine canlılık kazandırılmıştır.

Petrol ve doğal gaz arama yatırımlarımız ise 2002 yılına kadar oranla on iki kat artırılmıştır. TPAO Genel Müdürlüğü son yıllarda ülkemizin yeterince aranmamış alanlarında ve özellikle denizlerimize yönelik büyük bir yatırım hamlesi başlatmıştır. 2002 yılı sonu itibarıyla 42 milyon dolar olan yurt içi arama faaliyetlerimize ayırdığımız bütçe 2011 yılı sonu itibarıyla 823 milyon dolar seviyesine ulaşmıştır. Yine 47 bin metrelik sondaj 181 bin metreye ulaşmıştır. Hem Karadeniz'de hem de Akdeniz'deki gerek sismik aramalarla ilgili faaliyetlerimiz gerekse sondajla alakalı faaliyetlerimiz artan dozlarda devam etmiştir. Yine bu manada yüksek donanımlı ve modern petrol arama gemisinin satın alınmasına ilişkin süreç de başlatılmıştır. 388 adet arama ve 80 adet işletme ruhsatı ile faaliyet göstermektedir petrol arama ve doğal gaz aramaları alakalı şirketlerimizin toplam miktarı. Bugüne kadar 1.601 adet arama kuyusu açılmıştır. Açılan kuyuların yüzde 54'ü Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, yüzde 29'u Trakya bölgesinde, yüzde 17'si ise diğer bölgelerde yer almaktadır.

Madencilikle alakalı konuda ise, bildiğiniz gibi, bir düzenlemeler yapıldı. Bu düzenlemeler bağlamında ülkemizin maden kaynakları "çantacı" diye tabir ettiğimiz oyunculardan kurtulunarak gerçek yatırımcıların önüne doğru açılmaya başlanmıştır. 5995 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce toplam ruhsat sayısı 43.166 iken Kanun'un yürürlüğe girmesiyle beraber bu sayı 20.078 adedi arama ve 13.044 adedi de işletme olmak üzere 33.122'ye inmiştir. Ayrıca, maden

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 54

mevzuatında yapılan son düzenlemeler çerçevesinde 2010 yılından bu yana maden işleri genel müdürlüğü kayıtlarında 255 adet yer altı kömür ruhsatlı işletmesinin 194 tanesi işletmede denetlenmiştir. Bunların eksiklik ve aykırılık tespit edilen 114 işletmenin faaliyetleri ise ne yazık ki durdurulmuştur. 2003 yılından itibaren sondajlı aramalara verilen önemle beraber 2002 yılında 100 bin metre olan kamu artı özel sektör maden arama sondaj miktarı bugün 1,3 milyon metreye ulaştırılmıştır. Bu kapsamda 300 bin ton bakır, 45 ton altın, 4,5 milyar ton dolomit, 2,4 milyar ton kalsit ve 40 milyon ton seramik hammaddesi rezervi tespit edilmiştir. Yine 2002 yılı itibarıyla 700 milyon dolar civarında olan maden ihracatımız 2010 yılı sonu itibarıyla 3 milyar 655 milyon dolara çıkarılmıştır. Hedefimiz bunları daha da yüksek rakamlara çıkarmaktır.

Madencilik gayrisafi yurt içi hasıla içerisindeki değeri 1,9 milyar dolar iken 2010 yılında 10,5 milyar dolara yükseltilmiştir. 2002 yılında 436 bin ton olan bor kimyasalları ve eş değer ürün üretimi 2010 yılında 1,4 milyon tona çıkarılmıştır. Bor ihracatında konsantre ürünlerin payı azaltılırken bor kimyasalları ve eşdeğeri ürünlerin payı katma değerinin daha yüksek olması nedeniyle artırılmıştır. 2002 yılında 165 bor kimyasalları ve eş değer ürün yüzde 35 konsantre bor satış şeklinde olan satış kompozisyonu şu anda yüzde 95 bor kimyasalları ve eş değer ürün yüzde 5'le konsantre bor şekline dönüştürülmüştür. 2010 yılı bor ihracat tutarı yine 2002 yılına oranla yüzde 238 artırılarak 629 milyon dolara ve toplam bor satış hasılatı ise 647 milyon dolara ulaştırılmıştır. 2011 yılında ise inşallah 855 milyon dolarlı ihracat olmak üzere toplam 875 milyon dolarlı bir satış gerçekleştirilmesini beklemekteyiz.

Tabii ki nükleer güç santrallerini arz kaynaklarımıza dâhil etmek istediğimizi söylemiştik. Dünyada bugün baktığımızda, dünyanın elektrik üretiminin yüzde 13,5'ü nükleer güç santrallerinden enerji olarak sağlanmaktadır ve hemen hemen yarısı Amerika Birleşik Devletleri, Japonya ve Fransa da olmak üzere toplam 442 tane santral işletmedir, 61 tanesi de şu anda inşaat halindedir. Fransa elektrik üretiminin yüzde 74'ü, Japonya'nın yüzde 29'u, Almanya'nın yüzde 28'i, ABD'nin ise yüzde 20'si nükleer güç santrallerinden elde edilen enerjiyle karşılanmaktadır.

Tabii, Türkiye'de, ülkemizde, nükleer enerjinin enerji arz kaynaklarımız arasına dâhil edilmesi, artan elektrik enerjisi talebini karşılamak açısından olduğu gibi, ithal yakıtlara olan bağımlılığı azaltmak açısından da önemlidir. Bu gerçekler karşısında ülkemizde nükleer enerjinin elektrik üretimindeki payını 2023 yılında hemen hemen yüzde 20'ler seviyesine ulaştırmayı hedeflemekteyiz. Hepinizin de yakinen takip ettiği gibi, Rusya Federasyonu ile Akkuyu'da bir Hükümetler arası anlaşma yapıldı ve şu anda işleme devam etmekte. Bir diğerinde, Karadeniz'de hangi ülkeden, hangi firmayla şu anda müzakerelerini yürüttüğümüz bu süreç içerisinde daha netleştirmediklerimiz bir süreçte devam etmekteyiz. Yine bildiğiniz gibi, eylül ayı içerisinde 50 tane öğrenciye her yıl olmak kaydıyla şu anda Rusya federasyonunda üniversitesinde eğitim görmek üzere yaklaşık 9 bin öğrenci arasından seçtiğimiz 50 kişiyi Rusya'ya gönderdik. Her türlü ihtiyaçları karşılanmak, orada bursları verilmek, sağlık hizmetlerinden yurt hizmetlerine varıncaya kadar Türkiye'deki mühendisleri oluşturmak, işletmeye dönük mühendisleri oluşturmak açısından her yıl 50'şer tane gönderilecek. Yaklaşık yedi yıl boyunca 350 ila 400 civarında bir mühendis kadrosunun yine Türk mühendislerden oluşacak bir yapı içerisinde dizayn etmeye gayret ediyoruz. Türkiye'nin, tabii ki, gelişen, büyüyen ekonomisiyle beraber 12 ünitelik üç tane büyük nükleer güç santraliyle sahip olması herhâlde ilk on ekonomisi arasında doğru olacaktır diye düşünüyoruz.

Enerji sektöründe rekabete dayalı ve işleyen piyasaların oluşturulmasına yönelik önemli adımlar atılmış, sektörde faaliyet gösteren kamu kuruluşları yeniden yapılandırılmış ve serbestleşmeye yönelik kurallar uygulanmaya başlanmıştır. Ülkemiz enerji sektörünün 2023 yılına kadarki olan toplam yatırım ihtiyacı yaklaşık 130 milyar dolarlar civarında olacağı belirlenmiştir. Bu çerçevede ihtiyaç duyulan yatırımların mümkün olduğu kadar özel sektör tarafından yapılmasının sağlayacağı düzenlemelerin hayata geçirilmesiyle alakalı çalışmalar ve düzenlemeler devam etmektedir. Özel sektörün 2002 yılındaki elektrik üretimindeki payı yüzde 34'lerdeyken, bugün yaklaşık yüzde 53'ler seviyesine ulaşmıştır. Orta ve yakın vadedeki hedefimiz yüzde 75'ler seviyesinde özel sektör marifetiyle bu üretimleri yapmaktır. 17 Kasım 2011 tarihi itibarıyla enerji piyasası düzenleme kurumuna 115.545 megavat civarında toplam 2160 adet lisans başvurusunda bulunulmuştur. Bu hemen hemen Türkiye'nin 2023 yılındaki büyüme rakamlarına karşılık gelen piyasa bir nevi özel sektör tarafından bu piyasa satın alınmıştır. Aynı zamanda Türkiye ekonomisi ve enerji piyasasına duyulan güvenin de bir göstergesi olarak da tercüme edilebilir.

Yine 2002 yılından bu yana elektrik enerjisi üretim kapasitemiz 31.846 megavattan 52.310 megavatlar civarına yükseltilmiştir. Dokuz yıllık dönemde devreye giren 20.464 megavatlık özel sektör yap-işlet-devret kamu santralleri dâhil ilave kapasitenin yaklaşık 15.039 megavatlık bölümü dönemimizde başlayan ve özel sektör lisansı alan santrallerden oluşmaktadır. Bu santrallerin 1.554 megavatlık kısmı yenilenebilir enerji kaynaklarından, kalan kısmı, 1.241 megavatlık kısmı da doğalgaz ve LNG yakıtlı santrallerden oluşmaktadır.

Enerji sektöründeki yüksek oranlı talep artışını karşılamadaki en önemli stratejilerimizden birisi rekabete dayalı yatırım ortamının gerçekleşmesidir. Bu manada, yine hepinizin de bildiği gibi, Başkent, Sakarya, Meram, Osmangazi, Uludağ, Çamlıbel, Çorlu, Yeşilirmak, Fırat ve Göksu Elektrik Dağıtım şirketlerinin hisse devri yapılarak özelleştirme işlemleri tamamlanmıştır. Vangölü, Boğaziçi, Dicle, Trakya, Akdeniz, AYEDAŞ ve Toroslar EDAŞ'ın da hisse devri işlemleri ise devam etmektedir.

Doğalgaz kontrat devirleriyle alakalı da kısaca bilgi vermek gerekirse, yine kanunda öngörüldüğü üzere şehir içi dağıtım lisansları için Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından ihaleler düzenlenmektedir. 4 milyar metreküp karşılığı toplam 16 lot için geçerli teklif veren 4 isteklikle sözleşme devri yapılmıştır. Bunun çıkartıldığında 4646 sayılı Kanun'da değişiklik yapılarak 64 lot yani 16 milyar metreküp toplam ihaleye çıkartılmıştı, bu toplam pazarın yüzde 64'üydü ama bu dediğim miktarlarda teklifler gerçekleşti.

Doğalgaz sektöründe rekabete dayalı serbest piyasanın oluşumu, belirli bir geçiş dönemini de tabii ki gerektirmektedir.

Enerji Verimliliği Kanunu yürürlüğe konduktan sonra bununla alakalı uygulamalar bizim için son derece önemli oldu ve yine EİE tarafından sertifikalandırılan enerji yöneticisi sayısı 18 Kasım 2011 tarihi itibarıyla 4.436 civarında

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 55

gerçekleşmiştir. Aynı zamanda 32 adet verimlilik artırıcı proje ve 22 adet gönüllü anlaşma için de destekleme kararı alınmıştır. Bütün bu rehabilitasyonlar sonucunda 13,9 milyar kilovatsaatlık bir tasarrufu inşallah hep beraber gerçekleştirmiş olacağız.

TEDAŞ'ın 2003 yılından bu tarafa yapılan kayıp-kaçak tarama çalışmasında yaklaşık 40 milyon adet abonenin kontrolü gerçekleştirilmiştir. Bunun 8,6 milyar kilovatsaat yani 2 milyar TL kaçak tahakkuku gerçekleştirilmiş, 523 bin adet abonenin de savcılığa suç duyurusunda bulunulmuştur. Bugün itibarıyla kayıp kaçaklardaki geldiğimiz nokta bir mücadelenin sonucudur ama hâlâ yeterli değildir ve 2015 yılında inşallah biz bunu yüzde 9'lar, yüzde 10'lar seviyesine çekmemiz hâlinde istediğimiz rakamı alabilmiş olacağız, şu anda yüzde 15'ler civarında olan bu rakamı.

Tabii ki, Bakanlığımız alanındaki faaliyetleri çevreye duyarlı bir şekilde gerçekleştirmemiz gerekiyor. Ülkemizin, konuşmanın başında da bahsettiğim gibi, 2012 yılına kadar olan dönemde Kyoto Protokolü çerçevesinde emisyon azaltma yükümlülüğü bulunmamasına rağmen biz hazırlıklarımızı tamamen çevreye duyarlı bir şekilde yapmaya gayret ediyoruz.

Enerji koridoru ve enerji projeleriyle alakalı konularımızı biliyorsunuz. Birçok projeyi geliştirmeye çalışıyoruz. Doğu, batı, kuzey, güney aksındaki gerek doğal gaz gerekse petrole alakalı Bakü-Tiflis-Ceyhan, Bakü-Tiflis-Erzurum Boru Hattı, Türkiye-Yunanistan Doğal Gaz Boru Hattı, yine Kerkük-Yumurtalık Ham Petrol Boru Hattı -Irak'tan gelen- ENTSO-E'yle alakalı, Avrupa Elektrik Enterkonneksiyonuyla alakalı çalışmalarımız var. Bunlarla alakalı tez çalışmalarımızı tamamen bitirdik ve ticari alışverişe de 1 Haziran 2011 tarihi itibarıyla da geçilmiştir, bu da önemli bir çalışmadır.

Tahkim davalarıyla alakalı çalışmalarımızı yakinen takip ettiğinizi biliyorum. Bakanlığımız aleyhine açılan davaların önemli kısmında, özellikle Libananco davası dediğimiz Çukurova Elektrik A.Ş.'nin ve Rumeli Elektrik'in davalarında, 5 ayrı davada toplam 230 milyar dolarlık, AİHM de dâhil olmak üzere bir talep olmuştur. 5 dava da Bakanlığımız tarafından kazanılmıştır, bunların 4'ünün temyizi zaten kapalıdır, 1 tanesinin temyiz süresi de sınırlıdır.

Ben bütçeyle alakalı bir kısım rakamları vererek sözlerime son vermek istiyorum.

Bağlı ve ilgili kuruluşların, TEDAŞ da dâhil olmak üzere, yaklaşık 2012 yılındaki tahsis edilen, öngörülen toplam ödenek miktarıyla alakalı cari harcamalar için merkez teşkilatında 55 milyon TL, yatırım harcamalarında 6,5 milyon TL, transfer harcamalarında 13,1 milyon TL, kamulaştırma harcamalarında 8 milyon lira ve borç verme harcamaları için de 32 milyon TL olmak üzere yaklaşık toplam 4 milyar TL'lik bir yatırım harcaması öngörülmüştür.

Yine, merkez teşkilatımızdaki transfer kalemlerinden ELE'nin 58,16 milyon TL'lik bir bütçesi vardır. MTA'nın 314 milyon TL'lik yaklaşık, TAEK'in 88 milyon, Bor Enstitüsünün 6,6'lık olmak üzere ve yine merkez teşkilatımızdaki diğer kurumlarla beraber bir bütçeyi huzurlarınıza getirmiş bulunuyorum.

En son KHK'yla beraber gerek ELE'nin gerekse Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün bir yapılanması söz konusuydu.

Bakanlığımız faaliyetleri ve bütçelerimizle ilgili özet bilgiler sunmuş bulunuyorum. Çalışmalarımıza ışık tutacak görüş, eleştiri ve katkılarınız için tekrar teşekkür ediyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakanımıza sunuşu için çok teşekkür ediyoruz.

Saat 20.00'ye kadar ara veriyorum.

Tüm katılımcılar Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın vereceği yemeğe davetlidir.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 19.07

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.10

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)

KÂTİP: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

----- 0 -----

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, müzakerelere başlıyoruz.

İlk sözü Sayın Ayaydın'a veriyorum.

Buyurun Sayın Ayaydın.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkan, komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, yazılı ve görsel basınımızın değerli temsilcileri; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, ilgili kuruluşlar ve ilişkili kuruluşların bütçesi üzerinde kişisel görüşlerimi sizlerle paylaşmak üzere söz aldım. Bu vesileyle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Görsel basın yasak.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (Devamla) – Ama burada oturuyorlar.

Günümüzde enerji kaynaklarına hâkim olma mücadelesi, devletler arasında açık veya örtülü bir şekilde yoğun olarak sürmektedir. Bu mücadele günümüzde açıkça gözlenmektedir. Bu mücadelede başarılı olmak, ülkemizin gelecekteki konumunu belirleyecek temel dinamiklerden biridir.

Peki, bu kadar hayati anlam taşıyan enerji denkleminde Türkiye nerededir? Üzülerek ifade etmeliyim ki dünyadaki bu gelişmeler karşısında geliştirilen politikalar ve bu çerçevede attığımız adımlarda pek başarılı olduğumuz ve ülkemiz çıkarına sonuçlar aldığımız söylenemez.

Türkiye'de enerji sektörünü hızla artan talep, yüksek dışa bağımlılık ve fiyat artışları başlıklarında değerlendirmek istiyorum.

1990-2008 döneminde ülkemizde birincil enerji talebi artış hızı, aynı dönemde dünya ortalamasının 3 katı olarak yüzde 4,3 düzeyinde gerçekleşmiştir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 56

Türkiye, OECD ülkeleri içerisinde geçtiğimiz on yıllık dönemde enerji talep artışının en hızlı gerçekleştiği ülke konumundadır. Aynı şekilde ülkemiz, dünyada 2000 yılından bu yana elektrik ve doğal gazda Çin'den sonra en fazla talep artışına sahip ikinci büyük ekonomi konumunda olmuştur, ancak, maalesef, ülkemiz artan bu talebe üretimle karşılık verememiştir. Örneğin 2000-2010 döneminde birincil enerji üretimimiz yüzde 11 artarken, aynı dönemde birincil enerji tüketimimiz yüzde 34 artmıştır. Böylece enerjide dışa bağımlılık yükselmiştir. Nitekim 2000 yılında yüzde 33 olan tüketimi yerli üretimin karşılama oranı 2010 yılında yüzde 28'e düşmüştür.

Enerji alanında maalesef ülkemizin bu ölçüde dışa bağımlılığı, enerji talebimizin yüzde 70'in üzerinde ithal kaynaklarla karşılanması ise siyasal ve ekonomik açıdan büyük riskler ve maliyetler içeren kaygı verici bir durumdur.

Ülkemizin enerji alanında yaşadığı bir diğer sorun da artan enerji fiyatlarıdır. Yükselen enerji maliyetleri bir yandan aile bütçelerini aşındırırken, diğer yandan üretim üzerinde artan bir yük olmaya devam etmektedir, hem yurttaşlar hem de üreticiler mağdur olmaktadır. Zira, örneğin 2007-2010 döneminde konutlarda kullanılan elektriğin fiyatı yüzde 72 oranında artarken, aynı dönemde sanayi elektriği fiyatları yüzde 53 oranında artmıştır.

AKP iktidarının ilk icraatı, 1 Ekim itibarıyla elektriğe yüzde 9,5, doğal gazda da yüzde 12,28 ile 14,35 arasında zam yapması oldu. İki yıldır zam yapmamakla övünen AKP Hükümeti, IMF'in talimatıyla önce elektriğe ve bir gün sonra da doğal gazda zam yaparak, seçimde partisine yüzde 50 oy veren Türk halkına ilk zam müjdesini verdi. Zira IMF'nin Eylül ayında yayınlanan 4'üncü madde değerlendirme raporunun 20'nci paragrafında elektriğe ve doğal gazda zam yapılması önerisi yer almaktaydı.

Öte yandan, Enerji Bakanımızın da söylediği gibi yirmi dokuz ayda doğal gazın maliyeti yüzde 39 arttı. Yani Türkiye doğal gazı yüzde 39 daha pahalıya almaya başladı. Bakan Yıldız demeye getiriyor ki, 12 Haziran seçimleri nedeniyle fiyatlar baskı altına alınmasına rağmen, BOTAŞ nihai tüketiciye bu zammı yansıtmadı, Ancak bu sırada yap-işlet-devret ve yap-işlet santrallerine zam üstüne zam yapıldı, kimsenin haberi bile olmadı. BOTAŞ, yap-işlet-devret ve yap-işlet doğal gaz çevirim santrallerine yaklaşık iki yıl içinde yüzde 81 oranında zam yaptı.

Bu ne demek? Yap-işlet-devret ve yap-işlet santralleri doğal gazı kaç liradan alırsa alsın, bunu maliyete yansıtıyor ve devlete bu maliyetle elektrik satıyor. Alım garantisi olduğu için devlet "Ben almıyorum." dese bile bunun parasını ödemek zorunda.

Bu dönemde devlet bu santrallerden pahalı elektrik aldı, ancak bunu enerji kitinin içine sindirdi ve zam yapılmaması için baskı yaptı.

Eğer bu pahalı doğal gaz santralleri olmasaydı, Türkiye'de bu iki yılda aslında elektriğin fiyatının düşmesi gerekiyordu, çünkü Elektrik Üretim Anonim Şirketi aslında bu dönemde barajları çok daha fazla çalıştırmıştı, ancak BOTAŞ'ın santrallere yaptığı zam bile BOTAŞ'ın mali dengesini kurtarmaya yetmiyor. BOTAŞ'ın mali yapısı incelendiğinde, BOTAŞ yüzde 12 ile 14 arasında zam yaptığı sırada bile, gerçek zam ihtiyacı yüzde 50-60 seviyelerinde. Zira BOTAŞ borç batağında.

BOTAŞ'ın borç batağında olmasının ana nedeni, şirketin siyasi amaçlarla kullanılması, bir diğer neden ise, AKP'li belediyelerin BOTAŞ'a olan yüklü miktarlardaki borcun ödenmemesi. Borçlarını ödeyemez duruma gelen BOTAŞ, İran'a "Al ya da öde"den kaynaklanan doğal gaz borcunu da bu dönemde ödemedi, hatta bu nedenle İran tahkime gideceğini resmen açıkladı.

Elektriğe yapılan yüzde 9,5 ve doğal gazda yapılan yüzde 14,35 oranındaki zamlar bile yeterli gelmeyecek ve Hükümet önümüzdeki aylarda elektrik ve doğal gazla ilgili zamlar yapmaya devam edecektir.

Elektrik ve doğal gazda gelen bu zamlar, kuşku yok ki önümüzdeki aylarda üretim maliyetlerine yansıtacak ve her işkolunda üretilen mal ve hizmetlerin fiyatları da yükselecektir.

Peki, elektriğe ve doğal gazda bu kadar cömertçe zam yapabilen AKP Hükümeti, çalışanların aylıklarına da aynı oranda zam yapabilecek mi?

Son olarak BOTAŞ'la ilgili bir değerlendirme yapmak istiyorum.

18 Şubat 1986 tarihinde rahmetli Turgut Özal'ın girişimleriyle imzalanan ve Ukrayna, Moldova, Romanya ve Bulgaristan'ı transit olarak geçerek Bulgaristan sınırından Türkiye'ye gelen Batı Doğal Gaz Alım Anlaşması'nın sona erme tarihi ilk imzalandığı günden itibaren belliydi. Bu tarih 2011 yılının sonudur. 22 Eylül 2011 tarihinde Gazprom'dan BOTAŞ'ın çapraz sübvansiyonla baskılandığı fiyat ile ilgili indirim istenilmiş, ancak 30 Eylül 2011 tarihine kadar Gazprom ile nasıl bir yol izleneceği hususunda maalesef anlaşılammıştır. Ekim ayında BOTAŞ'ın Gazprom'a sözleşmeyi uzatmayacağını bildirmesi ve Sayın Bakan tarafından artık ithalatın özel sektör tarafından yapılacağını açıklamasıyla bütün kozlar Gazprom'un eline geçmiştir.

Bununla birlikte Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu 26/10/2011 tarih ve 3476 sayılı kararla rekabete aykırı bir karar vermiştir. Özel sektörü Rusya Federasyonu'ndan sanki tek satıcı varmış gibi tek bir şirketi adres göstererek -Gazprom Export'u kastediyorum- bir ay içerisinde doğal gaz alım-satım sözleşmesi imzalamasını ve kendisine getirmesini istemiştir. Halbuki EPDK, rekabetin tesis edilmesinden sorumlu bir düzenleyici kurum olarak tek bir ülke veya şirketi adres göstermek yerine, eğer kendi kararında bahsettiği miktarlara ilişkin bir ithalat lisansı verecek ise diğer ülkelerden gaz ithalatına da imkân sağlaması gerekirdi. Böylesi bir karar alarak tümüyle Rekabet Kanunu'na aykırı hareket etmiştir.

BOTAŞ, rekabete açık piyasaya, serbest tüketicilere hakim durumunu kötüye kullanarak maliyetinin altında satış yapmakta ve ortaya çıkan zararın bir kısmını yap-işlet-devret, yap-işlet ve kamu santrallerine pahalı gaz satarak kapatmaya çalışmaktadır.

Hal böyle olunca da yap-işlet-devret ve yap-işlet santralleri -bunların yakıttan kaynaklanan bedelleri "pass through" olup, doğrudan TETAŞ'a yansıtılmaktadır- gaz fiyatını doğrudan TETAŞ'a yansıtmakta ve dolaylı yoldan elektrik tüketicisinden doğal gazda yapılan çapraz sübvansiyonun bedeli çıkartılmaktadır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 57

Böylece elektrik fiyatları anlamsız yere yükselmekte ve serbest tüketici pozisyonunda olan özel sektör elektrik santralleri de çapraz sübvansile edilip...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayaydın, iki dakika ek süre veriyorum, lütfen tamamlayın.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (Devamla) – ...düşük tutulan gaz fiyatıyla elektrik üretmektedir. Piyasadaki elektrik fiyatlarının kamudan kaynaklanan nedenlerle yüksek tutulması özel sektörün ucuz fiyatla gazdan elektrik üretmesiyle birleşince, elektrik üreticisi firmalara çok ciddi katkılar sağlanmaktadır.

Öte yandan BOTAŞ çapraz sübvansiyon sonucu çok ciddi zararlarla karşı karşıya kalmaktadır. Öyle ki 233'e tabi bir KİT olarak bu zararlardan rahatsız olan BOTAŞ yönetiminin 21 Aralık 2010 tarihinde gizli bir Bakanlar Kurulu kararnamesiyle 2010 ve 2011 yıllarında maliyetinin altındaki satışlardan sorumlu tutulmasının önüne geçilerek siyasi sorumluluk alınmıştır, ancak aynı durumun 2012'de de devam edeceği aşikârdır.

27 Ekim 2011 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan KİT'lerin ve Bağlı Ortaklıkların 2012 Yılına Ait Genel Yatırım ve Finansman Programı'na bakıldığında, karar ekinde bir de tablo bulunmaktadır.

Bu tabloya bakıldığında 2012 yılında enerji KİT'lerinden,

- TTK 58 milyon yatırım, 34 milyon borçlanma ihtiyacı, 31 milyon faiz dışı fazla,

- TKİ 107 milyon TL yatırım, 94 milyon TL borçlanma ihtiyacı, 106 milyon TL faiz dışı fazla,

- EÜAŞ 928 milyon TL yatırım, 501 milyon TL borçlanma ihtiyacı ve 394 milyon zarar,

- BOTAŞ 500 milyon TL yatırım, 2,8 milyar TL borçlanma ihtiyacı, 2,76 milyar Türk lirası zarar,

- TPAO 718 milyon TL yatırım, 357 milyon TL borçlanma ihtiyacı, 290 milyon faiz dışı fazla,

- TEDAŞ 500 milyon TL yatırım, 269 milyon TL borçlanma ihtiyacı, 277 milyon TL zarar olarak 2012 yılı mali

hedefleri verilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYDIN AĞAN AYAYDIN (Devamla) – Hemen bitiriyorum.

Toplam olarak KİT'lerin faiz dışı fazlası negatifte ve 3,3 milyar Türk lirası bir paraya ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Bu tablonun en ilginç yanı BOTAŞ'ın 2,76 milyar TL zararda görünmesi ve 2,8 milyar TL borçlanma ihtiyacının olması, yani çapraz sübvansiyona devam edileceğinin sinyali verilmektedir. EÜAŞ'ın ve diğer KİT'lerin yatırımdan dolayı zararı var iken (928 milyon TL yatırım) BOTAŞ'ın sadece 500 milyon Türk lirası yatırım yapacak olması ve çok ciddi zararın üstelik hedef olarak konulması, 2012'nin de çapraz sübvansiyonla geçeceğini göstermektedir. Yani BOTAŞ için 2,8 milyar TL bir bedelin Hazine tarafından karşılanması söz konusudur. Biraz düzelme var iken zam ihtiyacı zamanında yapıp halının altına süpürülmeseydi, bu bedeller ortaya çıkmayacaktı. Şimdi AB krize girdiğinde biz de kötü yakalandık. Enerji sektöründe rekabete aykırı hakim durumun kötüye kullanılmasıyla, zaten rekabetçi bir piyasa yerine ölü doğmuş bir piyasa oluşmuştur.

Bu düşünce ve duygularla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın, ilgili ve ilişkili kurumların bütçelerinin hayırlı olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Ayaydın, teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakanım, biz, tabii, geleneksel olarak bürokratların komisyon üyelerimize bir tanıtımını istiyoruz, onu unuttuk.

Bu ikinci konuşmacı arkadaşşıma söz vermeden önce, her bürokrat arkadaş kendisi ayağa kalkıp kendini tanıtırsa komisyon üyelerimize, memnun oluruz.

Buyurun.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

Sayın Adil Kurt, buyurun lütfen.

ADİL KURT (Hakkâri) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli komisyon üyesi arkadaşlarım, değerli bürokratlarımız; hepinize iyi akşamlar diliyorum.

Tabii, bütün boyutlarıyla on dakika içerisinde bir değerlendirme yapmak pek mümkün değil, o yüzden ben hiç yapılan zamlar boyutuna girmeyeyim, Aydın Bey ayrıntılarıyla değindi. Ben konunun o boyutuna girmeyeceğim ama, özellikle enerji üretimi ve son dönemlerde sıkça gündeme gelen doğa katliamı boyutuyla konunun üzerinde duracağım.

Tabii, şu saatler itibarıyla Rize İkizdere'de köylülerin ÇED toplantısını engellediği ve oradaki direnişlerini sürdürdüğü haberi basına düştü. Son dakika haberlerine baktım, o haberi okudum ve şey yaptım.

Şimdi, Türkiye'nin Kyoto Protokolü'ne katılımı 5 Şubat 2009 yanılmıyorsam, fakat 181'inci ülke olarak Kyoto Protokolü'nü imzalamış, ancak bu protokolün 2013'ten sonra Türkiye açısından yükümlülük sağlayacağı şerhi var bildiğim kadarıyla, yani verilen bilgilendirmede ve ulaşabildiğim kadarıyla böyle bir bilgi var hâlihazırda elimizde.

Şimdi, insan sağlığı ve ekolojik denge her türlü yatırımın üstünde tutulmak durumundadır, çünkü insan sağlığını tehdit eden hiçbir üretim kalemi daha önemli olamaz, mümkün değildir.

Dünya genelinde nükleer enerji trendi giderek düşerken, bizim ısrarla nükleer enerji üretimi politikaları önümüze konuluyor. Verilerle bazı bilgileri paylaşmak istiyorum. Mesela Almanya 2022'ye kadar elindeki bütün nükleer santralleri kapatacak. Yani enerjisinin yüzde 23'ünü nükleer enerjiden karşılayan Almanya, 2022'ye kadar bütün tesislerini kapatacak.

Japonya açısından da özellikle Fukuşima faciasından sonra Japonya da benzer bir politika önüne koymuş, o da nükleer enerjiden vazgeçiyor.

Devamla, mesela Belçika, örneğin Fransa. Yani ürettiği enerjinin yüzde 67,18'ini nükleer santrallerden elde eden Fransa, halkın tepkisi karşısında bu politikasını gözden geçiriyor ve vazgeçiyor. İtalya benzer durumdadır, İsviçre benzer durumdadır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 58

Bunların tamamı, son dönemlerde özellikle halkın geliştirdiği duyarlılık karşısında, nükleer enerji üretme politikalarından hemen hemen hepsi geri adım atıyor ve ülkelerinin yenilenebilir enerji potansiyellerinin devreye sokulması için yeni enerji politikaları geliştiriyor. Bizde ise tam tersi bir uygulama oluyor. Israrla halk karşı çıktığı hâlde nükleer enerji politikaları bizde ısrarla sürdürülmeye çalışılıyor. Mesela Türkiye’de halkın yüzde 64’ü nükleer enerjiye karşı, yüzde 86,4’ü ise nükleer enerji üretilen alanlarda yaşamak istemiyor ama buna rağmen diyelim ki biraz önce söyledim Almanya, Fransa, İtalya, Japonya, Belçika, İsveç bunların tamamı hatta Amerika’da bu verilerin içerisinde var halkın gösterdiği reaksiyona kulak vererek kendi nükleer enerji politikaların gözden geçirip yenilenebilir enerjiye yönelirken bizde ısrarla yüzde 64 “istemiyorum” dediği hâlde bu enerji politikası yanlış bir politikadır, çevreye, ekolojik dengeyi bozduğu için, insan sağlığını tehdit ettiği için “karşıyım” dediği hâlde bizde ısrarla nükleer enerji üretiliyor,

Şimdi, nükleer enerji konusunda bizde çevreciler dört resim yan yana getirmişler, sizlere de göstermek istiyorum. Bu bizim radyasyona ve insan sağlığına karşı duyarlılığımızı bir şekilde ifade ediyor veya yirmi, otuz yıl içerisinde değişen hiçbir şeyin olmadığını gösteren bir tablo. Mesela dönemin Sanayi ve Ticaret Bakanı Cahit Aral Çernobil faciası döneminde ne demişti? “Biraz radyasyon iyidir.” ifadesini kullanmıştı. O dönemin Başbakanı merhum Turgut Özal “Radyoaktif çay daha lezzetlidir.” ifadesini kullanmıştı. Dönemin Cumhurbaşkanı Çernobil faciası döneminde şu ifadeyi kullanmıştı: “Radyasyon kemiklere yararlıdır.” Fukushima faciasından sonra Başbakanımız Sayın Erdoğan “Mutfak tüpü de nükleer kadar risklidir.” ifadesini kullanmıştır yani nükleer santralleri evimizde kullandığımız mutfak tüpünden daha tehlikeli değildir demiştir. Bu kadar insan sağlığına önem veren ve enerji politikası üretirken insan faktörünü bu kadar göz önünde bulunduruyor. Geride bıraktığımız otuz yıl içerisinde ki, müsebbipleri ortada olduğu hâlde önem vermişiz.

Şimdi, önümüzdeki yüz yılda tüketileceği tahmin edilen -dünya genelinde- petrol, kömür ve gaz gibi fosil kökenli konvansiyonel enerji kaynaklarına bir alternatif olarak düşünülen ve 1970’lerde kurulmaya başlanan nükleer enerji santrallerine ilişkin trent son dönemlerde giderek düşmüştür. Bir tabloda ifade etmek istiyorum. Mesela 1973’te yüzde 52,5 olan petrol tüketimi 2008’de yüzde 37,3’e 2030’da yüzde 30’a düşüyor. Yenilenebilir enerji tüketimi 1973’te yüzde 2,5 iken 2008’de yüzde 5,2; 2030’da yüzde 19,5. Yani bir trent düşüyor bir trent yükseliyor. Bizim ülkemizde doğa ve çevre koşulları yenilenebilir enerji üretimi konusunda birçok ülkeden avantajlıdır hem daha ucuz hem insan sağlığına daha az zarar veren hatta hiç zarar vermeyen enerjiyi üretme şansına sahipken özellikle nükleer enerji politikasına yönelmemiz düşündürücüdür diye düşünüyorum. Hükûmetin bu politikadan bence Kyoto Protokolü’nü imzalamışken “2013’e kadar ben santral kurarım ondan sonra da Kyoto Protokolü’ne uyarım.” demek yerine, Kyoto Protokolü’nü bugünden gündeme alıp nükleer enerji ya da santrallerini ülkemizde kurmamaları gerekir diye düşünüyoruz. Alternatifi vardır. Biz nükleer enerjiye bağımlı bir ülke değiliz, mecburiyet değildir bizim açımızdan, bir zorunluluk değildir. Alternatiflerimiz vardır, o alternatifler üzerinde yoğunlaşabiliriz.

Bir iki cümleyle HES’lere ilişkin de düşüncemi vurgulamak istiyorum. Şimdi, daha önceki bakanlık bütçelerinde de gündeme geldi, HES’lere neden karşı olduğumuz. Biz ülkemizde enerji üretimine karşı değiliz. Enerji üretimini sağlarken bir insan sağlığına öncelik verelim, insan sağlığını tehdit etmeyelim. O yüzden nükleer enerjiye hayır diyoruz.

İki, ekolojik dengeyi bozacak enerji üretimine girmeyelim. Ülkemizde kurulmak istenen son dönemlerde birçok yerde temelleri atılan ya da birçok yer için tasarlanan projelerde şurası çok açık ki kurulacak olan barajlar, hidroelektrik santralleri ülkemizdeki ekolojik dengeyi bozuyor. Bunu bir tek tanımlı vardır, o da doğa katliamıdır. Bu doğa katliamına gitmeden alternatif enerji potansiyelimizi devreye sokup daha verimli ve doğamızı da tahrip etmeden, insan sağlığını da tahrip etmeden istenilen o enerji potansiyeline ulaşabiliriz diye düşünüyorum.

Zamanı verimli kullanmak adına şimdilik bunları söylüyorum.

Çok teşekkür ediyorum. Saygılar sunuyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kurt.

Sayın Üstün, buyurunuz.

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, komisyonumuzun değerli üyeleri, bürokratlarımız ve basın mensuplarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, biraz önce konuşmacı Sayın Ayaydın’ın da dediği gibi dünyada enerji talebi en fazla artan ülkelerden birisiyiz, ikinciyiz herhâlde. Tabii bunun bir sebebi var. Bir altyapısı var, büyüyen bir ekonomi enerji ihtiyacının gittikçe arttığı, daha da artacağını düşünüyoruz çünkü 2 trilyon dolarlık bir ekonomi hedefliyoruz. Bunun için enerji ihtiyacımızın ne kadar olacağını tahmin edebiliyoruz. Herhâlde yıllık 5 milyar dolar civarında belki de daha fazla bir enerjiye yatırım yapmamız gerekiyor bizim bu ekonomiyle enerji ihtiyacımızı karşılamak için, sıkıntı çekmemek için. Dolayısıyla bunlarla ilgili gerekli tedbirlerin sizler tarafından alındığını görüyoruz yenilenebilir enerji kanunuyla olsun, diğer düzenlemelerle olsun ama maalesef enerji açısından ülkemiz fakir. Sayılabilecek yer altı zenginliklerimiz var, bunun yanında HES’lerle ilgili doğal kaynaklarımız var. Buna karşı da müthiş bir direnç var yani belki tam olarak anlatamadığımız bir şey. HES’lerin çevreye olan zararı nedir? İnsan sağlığına zararı var mıdır hakikaten? Tabii doğa katliamına hiçbirimiz taraftar olamayız. Ben özellikle yani en azından PKK kadar zararlı değildir Sayın Kurt.

ADİL KURT (Hakkâri) – Yani hepimiz...

FERAMUZ ÜSTÜN (Devamla) – Yani insan sağlığına PKK kadar zararlı değildir HES’ler, o anlamda söylüyorum.

ADİL KURT (Hakkâri) - Ben HES’ler insan sağlığına zararlı demedim.

FERAMUZ ÜSTÜN (Devamla) – Hayır hayır, doğa katliamı dediniz de.

BAŞKAN – Sayın Üstün, devam ediniz lütfen.

FERAMUZ ÜSTÜN (Devamla) – Şimdi, tabii bunu tam anlatamıyoruz insanlara. Tabii bazı haklı sebepleri de var karşı çıkmalarının. Bilmiyorlar. Mesela dere yataklarının bir yerden alıp başka bir yere götürülmesini hiçbirimiz

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 59

savunmaz, ben de. Hakikaten çok değişik bir görüntü veriyor. Bununla beraber insanlarımız belki bilerek veya bilmeyerek karşı çıkıyorlar. Kendi ilimde de var Sayın Bakanım yani doğmuş, yaşamış kapısının önünde bir dere akıyor, hiçbir şey olmasa dahi onun keyfini yaşıyor, lüks, kaliteli bir hayat yaşıyor orada ama birileri bir gün geliyor diyor ki: Ben buraya santral yapacağım, bu derenin suyunu keseceğim. Dolayısıyla rahatsız oluyor. Hiçbir şey olmasa dahi rahatsız oluyor ve bu bölgenin insanına hiçbir şey vermiyoruz. Benim önerim belki makuldür, değildir, belki yasal alt zemini vardır, yoktur veya düzenlenebilir: Buralardan özellikle bu enerjinin üretildiği yerlerde, madenlerde de olabilir bu, ilgili özel idarelerine belli bir pay aktarılmasını öneriyorum çünkü oralarda yolları da çok hor kullanıyorlar. Yollar bozuluyor, tozdan dumandan o insanlar belli bir süre rahatsız oluyorlar yani mesela doğalgazda var bildiğim kadarıyla illerin, belediyelerin yüzde 10'luk bir pay var, bedel ödemeden bir hissesi oluyor. Özel idarelerimize böyle yüzde 2'dir, 3'tür buna benzer makul bir rakam yatırımcılardan bir pay alınıp, en azından o bölgenin yol gibi veya özel idarenin yapacağı yatırımlarda kullanılmak üzere bir fon oluşturulabilir mi? Bir ortaklık oluşturulabilir mi?

Bir ikincisi, mesela en fazla suyun sıkıntı çekildiği dönem temmuz, ağustos, eylül aylarında. Lisans verilirken bu üç ayı dışarıda tutup üç ayda üretmemek üzere bir şekillenme, lisanslama yapılabilir mi? Onun dışındaki dönemlerde, tabii kış döneminde, bahar dönemlerinde suyun boşa akmasını hiçbirimiz istemeyiz. Ama bu üç ayda insanlar Anadolu'nun birçok yerinde memleketlerine gidiyorlar. Bahçe ekıyor, bostan ekıyor, su sıkıntısı oluyor. Bu üç aylık döneme ait bir çalışma yapılabilir mi?

Bir de bu hızlı talep artışı için tabii ki teşvikleri daha da artırmayı düşünür müsünüz Sayın Bakanım? Yenilenebilir enerjiyle ilgili, bununla ilgili yeni bir çalışma var mı? Çünkü öyle bir beklenti var. Yeni lisans verme gibi düşünceniz var mı? Lisans değil de başvuru alma gibi bir düşünceniz var mı?

Teşekkür ediyorum. Ben şimdiden hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Üstün teşekkür ediyorum.

Sayın Akçay, buyurun lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım, Enerji Bakanlığının çok değerli mensupları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben öncelikle enerjide son yapılan zamlar üzerinde kısaca durmak istiyorum. Bu zamlar hakikaten halkın tahminin ve beklentisinin de üzerinde sırtına büyük bir yük getirmiştir. Bu eylül ayında BOTAŞ konutlarda kullanılan doğalgaz fiyatlarına yüzde 12,28 ilâ yüzde 14,35 arasında, sanayide kullanılan doğalgaz fiyatlarına ise yüzde 13,7 ilâ yüzde 14 arasında zam yapılmıştır. Bu zamlar hem ülke üretimine katkıda bulunan sanayicilerimize hem de zor şartlar altında yaşam mücadelesini sürdürmeye çalışan vatandaşlarımızı ciddi bir sıkıntıya sokmuştur. Doğalgaz zamlarının yanı sıra konutlarda yüzde 10'a varan ve işyerlerinde yüzde 20'ye neredeyse ulaşan elektrik zamları da âdeta elektrik işkencesi gibi bir zulme dönüşmüştür. Şimdi bu elektrik faturaları üzerinden vatandaş -artık yani ağır ifadelerde bulunmak istemiyorum ama- neredeyse soyulmaktadır. Bunun kesinlikle yeniden bir masaya yatırılmasında fayda vardır. Bir elektrik faturasında bilebildiğimiz kadarıyla sekiz, dokuz çeşit ödenti ve vergi alınmaktadır. İşte enerji fonu, iletim sistemi kullanım bedeli, perakende satış hizmet bedeli, sayaç okuma bedeli, kayıp kaçak bedeli, TRT payı, elektrik tüketim vergisi ve katma değer vergisi olmak üzere. Şimdi elektrik üzerine bu kadar yoğun bir yük getirilmesi hiçbir insaf ölçüsüyle bağdaşmamaktadır. Bu elektrik bedeli üzerinden hesaplanan tüm bu ödentiler toplanıyorsa bir de bu matrahı oluşturuyor ve bunun üzerinden bir de KDV alınmaktadır. Öncelikle bunların fazla olduğunu bilmemiz lazım.

Dağıtım şirketleri elektriği hem satıyor hem de okuma parası alıyor. Sayaç ödeme bedeli abone başına belirlenmiyor yani maktu değil kullanılan enerji miktarı dikkate alınarak hesaplanıyor yani nispi şekilde alınıyor. Bu nedenle aynı bina, apartman içerisinde ayrı konutlardan farklı tutarlar tahsil edilmektedir.

Yine, Enerji Bakanlığı verilerine göre 2003'ten bu yana yapılan denetimlerde 1 milyon 700 bin abonenin 2 milyar Türk Liralık kaçak elektrik kullanıldığı tespit edilmiştir. 523 bin abone hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunulduğu açıklandı. 2011'den itibaren maliyet kalemlerinin artırılmasıyla kayıp kaçak bedeli faturalarda gözükmeye başladı. Elektrikteki kayıp kaçak bedeli dürüst tüketicinin sırtına yüklenmektedir ve elektrik faturalarında "sayaç okuma bedeli" adı altında da bu bedelin hiçbir izahı bulunmamaktadır.

Değerli arkadaşlar, bu son aylarda Doğu Akdeniz'de doğalgaz arama süreçleriyle ilgili olarak ekonomik bölge oluşturarak doğalgaz arayan Rum'lara sırf inat olsun diye geri teknolojiye sahip sismik araştırma gemisi göndermek kısasa kısas yaklaşımdan ziyade kendi enerji sahalarımızı oluşturmak için adım atılması kaçınılmaz bir ihtiyaç olarak Hükûmetin önünde durmaktadır. Bu noktada ıddialı olmamız gerekmektedir ve başkalarının oyunlarında mahkûm değil hâkim bir politika oluşturmamız gerekiyor.

Ben Sayın Bakandan açıklamalarında bu son durumun ne olduğunu, hangi safhada olduğunu doğrusu öğrenmek istiyorum. Güneydeki Kıbrıs yönetimi bu faaliyetlere başlayınca estiniz gürlediniz yani Rum'lar vazgeçti mi? Son durum nedir, bunun açıklanmasını ben özellikle rica ediyorum.

Bir iki soruyla da sözlerimi tamamlamak istiyorum. Bu yerli ve alternatif enerji kaynaklarından yararlanmak amacıyla Hükûmetleriniz döneminde hangi enerji yatırımları yapılmıştır? Bu yatırımlar bugün itibarıyla hangi seviyededir? Ülkemizdeki enerji sistemi petrol, doğalgaz, nükleer enerji, kömür, hidrolojik ve diğer yenilenebilir kaynaklar olmak üzere enerji ana kaynakları üzerine yeterince ve dengeli bir şekilde kurulmuş mudur? Bu dağılım hakkında bilgi almak isteriz. Uluslararası gelişmeler ve ülke çıkarları gözetilerek hazırlanan bir ulusal enerji ve strateji planınız var mıdır? Ve 2002-2011 yılları arasında enerji kaynaklarının yıllar itibarıyla dışa bağımlılığının çeşidi, miktarı, tutarı ve oranları hakkında bilgi alabilir miyiz diyorum ve sözlerime burada son vererek hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Akçay teşekkür ediyorum.

Sayın Çam, buyurun lütfen.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 60

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Bakanlığın çok değerli yöneticileri, kurum ve kuruluşların çok değerli temsilcileri, basınımızın değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum, iyi akşamlar diliyorum ve iyi bir hafta diliyorum.

Ülkemizin enerji durumuna birkaç noktadan da değinmek istiyorum.

Türkiye'nin 1990-2011 döneminde enerji talep, üretim, ithalat ve ihracatının gelişimi ile ilgili veriler incelendiğinde 1990'dan bu yana, dış bağımlılığın hızla arttığını görmekteyiz. 1990'da yüzde 48,1 olan talebin yerli üretimle karşılanma oranı, 2008'de yüzde 27,2'ye düşmüştür. Son dönemlerde izlenen politikaların sürdürülmesi hâlinde birincil enerji tüketiminde dörtte 3 oranında dışa bağımlılığının devam edeceği ve daha da artacağını söylemek mümkündür. Yerli kaynaklarından üretilen enerji miktarındaki artışlar çok sınırlı olduğu için hızla artan enerji talebi karşılanamamış ve net enerji ithalatı 1990'daki 28.500 bintep değerinden, 2011'de, 82 700 bintep'e ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Birincil enerji tüketimi içinde ilk üç sırada yer alan ve neredeyse tamamına yakın bir bölümü ithal edilen ve petrol, doğalgaz ve taşkömürü için ödenen ithalat bedeli 2000'de 9.398 milyar dolar iken ithalat faturası 2010'da 38.462 milyar dolara yükselmiştir. Toplam ithalatın dörtte 1'ine ulaşan enerji girdileri ithalatı, dış ticaret açığının da, en önemli etkenlerindendir.

Ülkemizde 1980'lerden bu yana izlenen ve son yıllarda en üst düzeye varan özelleştirme-piyasalaştırma faaliyetlerinin en yoğun olarak uygulandığı alanlardan biri enerji sektörü olmuştur. Özellikle elektrik üretimi alanında kamunun yeni yatırım yapması önlenmiş, yatırımların tamamen özel sektör eliyle yapılması esası benimsenmiş ve uygulanmıştır.

Yirmi elektrik dağıtım şirketinden on biri özelleştirilmiştir. Kalan dokuz şirketin devirleri ise özelleştirme ihalelerinde en yüksek teklifi veren şirketlerin taahhütlerini yerine getirmemeleri sonucu sonuçlanmamıştır.

Elektrik üretiminde toplam kurulu gücün yüzde 48,32'si oranında olan, EÜAŞ'ın 24 461,18 megavat olan kurulu gücünün 13 320 megavatlık bölümünün dört santralin tek başına, diğer bazı santrallerin ise beş ayrı grup hâlinde özelleştirilmesi söz konusudur.

Elektrik üretimi, toptan satışı ve dağıtımında rekabet getirileceği gerekçesiyle kamu varlığı özelleştirmeler eliyle yok edilirken, dağıtımda tek bir özel sektör şirketler grubunun, sektörün yüzde 30'unu kontrol altında tutabilmesi rekabet hukukuna uygun görülebilmektedir.

Belli başlı birkaç grup, sadece elektrik dağıtımında değil, üretimi ve toptan satış alanlarında da faaliyet göstererek yatay ve dikey bütünleşme ile hakimiyetlerini perçinlemektedir. Kamu tekeli yerini hızla az sayıda özel tekele bırakmaktadır. Ulus ötesi enerji şirketlerinin bir çoğu Türkiye'de faaliyete başlamış olup, faal özel sektör şirketleriyle birleşmeler, devralmalar da gündemdedir.

Mevcut kurulu gücün dörtte 1'ine yakın 12.546.17 megavat kapasitesindeki 21 adet ithal kömüre dayalı elektrik üretim santralini yatırımların özel sektör eliyle lisans başvuruları ise başvuru, inceleme, değerlendirme ve uygun bulma aşamasındadır. Bu santrallerin de lisans almasıyla yatırımları sürenlerle birlikte ithal kömüre dayalı santrallerin yaratacağı ilave kapasite 17.448.77 megavata ulaşacaktır. Başka bir deyişle mevcut Türkiye kurulu gücünün üçte birinden fazla güçte yeni ithal kömür santrali kurulması söz konusudur.

Doğalgazda durum daha vahimdir. Lisans alıp yatırımlarını süren santrallerin kurulu gücü 8.549.10 megavattır. Başvuru inceleme değerlendirme ve uygun bulma aşamasındaki santrallerin kurulu gücü ise 257 bin 40,06 megavattır. Bu santrallerin lisans alması durumunda, lisans alıp yatırımı sürenlerle birlikte toplam 34 bin 309.16 megavat kapasite ile bugünkü toplam kurulu gücün üçte 2'si kadar ilave doğal gaz santrali kurulacaktır. Bu santrallerin gereksineceği yıllık gaz ihtiyacı ise yaklaşık 40 milyar metreküpü aşmaktadır. Bu durumda kurulması öngörülen yeni doğalgaz yakıtlı elektrik üretim santrallerinin gaz ihtiyaçlarının, hangi ülkeden, hangi anlaşmalarla, hangi boru hatlarıyla ve hangi yatırımlarla karşılanacağı ise merak söz konusudur.

Yeni ithal kömür ve doğal santrallerinin yaratacağı 51 bin 757.93 megavatlık kapasite ile mevcut toplam kurulu güç kadar yeni ithal doğal gaz ve kömür yakıtlı santral tesis edilmiş olacaktır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun sorumlu olduğu bu tablo Türkiye'nin genel olarak dışa bağımlılığını özel olarak elektrik üretimindeki dışa bağımlılığını daha da perçinleyecektir.

Bu bilgiler, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının Strateji Belgelerinde yer alan elektrik üretiminde doğal gazın payının yüzde 30'un altına düşürme hedefinin maalesef boş bir hayal olarak kalacağını ortaya koymaktadır.

Enerjide dışa bağımlılık arz güvenliğini ve ülkenin ekonomik ve sınai geleceğini riske sokan önemli bir etkidir. Bu nedenle dışa bağımlılığımızı süratle azaltma yoluna gidilmelidir. Bu amaca yönelik olarak ülkemizde yerli ve yenilenebilir enerji kaynakları potansiyeli mevcuttur, hidroelektrik, rüzgâr, jeotermal, güneş, yerli linyit, biyogaz olmak üzere toplam 767 milyar kilovat/saat yıllık elektrik üretim kapasitesi değerlendirmeyi beklemektedir. Ancak, Türkiye'de son yıllarda uygulanagelen dileyenin dilediği yerde, dilediği kaynak veya yakıtlı, dilediği teknolojiyle, dilediği zaman aralığında, yeterli denetim olmaksızın yaptığı enerji yatırım uygulamalarından vazgeçilmelidir.

Bu kaynakları, yerli mühendislik, yerli işgücü, yerli müteahhitlik ve yerli makine ekipman kullanımını öngören, yatırım yapılacak yörenin insanıyla, doğasıyla, çevreyle barışık, çevreye olumsuz etkileri asgariye indirilmiş olarak, belirli planlar dâhilinde, beş, on, yirmi, otuz, kırk yıllık kısa, orta ve uzun vadeli programlar dâhilinde değerlendirmek gerekir. Kuşkusuz tüm bu çalışmalar akşamdan sabaha sonuçlanabilecek işler değildir. Kısa, orta ve uzun vadeli planlamalarla ve bu planları gerçekleştirmeye yönelik uygulamalarla, bu kapasiteyi azami yerli katkıyla değerlendirmek mümkündür.

4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Yasası çıktığından bugüne on yıl geçti. Bu süreçte kentsel doğalgaz dağıtım yatırımları özel sektör eliyle yapıldı, BOTAŞ'ın Bursa ve Eskişehir, İzmit Belediyesinin İZGAZ kentsel gaz dağıtım şirketleri özelleşti. Kamunun elinde kalan son iki şirket olan, Ankara'daki Başkent Gaz ve İstanbul'daki İGDAŞ ise özelleştirilme

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 61

sürecinde. BOTAŞ'ın doğalgaz alım sözleşmelerinin 4 milyar metreküplük bölümü özel sektöre devredildi. 2011 sonunda süresi sona eren Rusya Batı Hattı 6 milyar metreküplük sözleşme BOTAŞ tarafından uzatılmadı. Bu dışalım Gazpromla anlaşacak özel sektör şirketleri eliyle gerçekleştirilecek.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının doğalgazla ilgili yasalarda değişiklik yapılmasına yönelik bir taslak hazırlığı bulunmaktadır. Taslak BOTAŞ'ın ikiye bölünmesini ve doğalgaz ticaretiyle ilgilenen bölümün süreç içinde özelleştirilmesini, kamu şirketi olarak BOTAŞ'ın faaliyetinin yalnızca iletimle sınırlı kalmasını öngörmektedir. BOTAŞ'ı ikiye bölme planlarından vazgeçilmelidir. Tersine doğalgaz ve petrol sektörlerinde dikey bütünleşmeyi sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalı, TPAO ve BOTAŞ'ı bünyesine alacak Türkiye petrol ve doğalgaz kurumu (TPDK) oluşturulmalıdır. Arz güvenliği açısından iletimin kamu tekelinde olmasının yanı sıra ithalat ve depolamada da kamunun ciddi bir ağırlığı olması gerekir. İletim, ithalat, toptan satış, LNG gazlaştırma ve depolama alanlarında çalışmalar, kurulması önerilen TPDK bünyesinde faaliyet göstermelidir. Çalışanların yönetim ve denetimde söz ve karar sahibi olacağı, kamu bünyesinde idari ve mali açıdan özerk bir yapıda olmalıdır.

Sayın Başkan, Sayın Bakan; enerji sektöründe süregelen ve sorunlara çözüm getirmede ortaya çıkan kamu kurumlarını küçültme, işlevsizleştirme, özelleştirme amaçlı politika ve uygulamalar son bulmalıdır. Mevcut kamu kuruluşları etkinleştirilmeli ve güçlendirilmelidir. Bu kapsamda doğalgaz ve petrol arama, üretim, iletim, rafinaj, dağıtım ve satış faaliyetlerinin entegre bir yapı içinde sürdürülmesi için BOTAŞ ve Türkiye Petrolleri Anonim Şirketi, Türkiye Petrol ve Doğal Gaz Kurumu bünyesinde elektrik üretim, iletim, dağıtım faaliyetlerinin bütünlük içinde olması için de, EÜAŞ, TEİAŞ, TEDAŞ, TETAŞ, eskiden olduğu gibi Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) bünyesinde birleştirilmelidir.

Yetmiş ve nitelikli insan gücümüz özelleştirme uygulamaları ve politik müdahalelerle tasfiye edilmemelidir. Enerjinin üretimi ve yönetiminde en temel unsur olan insan kaynağımızın eğitimi, istihdamı, ücreti v.b. konular enerji politikalarının temeli olmalıdır.

Sayın Bakan, değerli yöneticiler; son olarak enerji sektöründeki planlama ve yönetimi yeniden yapılandırmaya yönelik düzenlemeleri de içeren Hükûmetinizin son kanun hükmündeki kararnamelere değinmek istiyorum. Hükûmetinizin iktidara geldiği 2002 yılından bu yana Türkiye neoliberalizmin yönlendirdiği hızlı bir değişim sürecine girdi. Hükûmetiniz her seçimlerde de oylarını artırarak yeniden iktidara geldiğinde bu dönüşüm kendi ifadeleriyle cıraklık kalfalığa, kalfalıktan ustalığa hızlanarak sürdü. Türkiye'yi ekonomiden siyasete, toplumsal yaşamdan kamu yönetimine yeniden yapılandırma politikalarıyla hayatın tüm alanları insanın, doğanın ve emeğin aleyhine kapitalizmin gereklerine göre şekillendirildi.

Meclisten her istediği düzenlemeyi çıkartan, çıkartabilen ülkeyi torba yasalarla yönetme anlayışını getiren Hükûmetiniz bu da yetmemiş olmalı ki genel seçimlere iki ay kala Meclisi devre dışı bırakarak Hükûmete altı aylık Kanun Hükmünde Kararnama çıkarma yetkisi veren Yasa, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 6 Nisan 2011 tarihli oturumunda kabul edildi.

Hükûmetiniz Yetki Kanunu'yla altı aylık dönemde 35 adet kanun hükmünde haramama çıkararak, bakanlıklar kurdu, bakanlıklar kapattı; Devlet Planlama Teşkilatını, Elektrik İşleri Etüt İdaresini, Millî Prodüktivite Merkezini lağvetti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSA ÇAM (Devamla) - Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesinde de önemli değişikliklere gidildi. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesinde üçü yeni olmak üzere sekiz ana hizmet birimi tanımlanırken yeni birimlerden biri de Nükleer Enerji Proje Uygulama Dairesi Başkanlığı oldu. Görülüyor ki, AKP tüm dünyada nükleer enerjiden vazgeçilirken Türkiye'yi uluslararası sermayenin nükleer çöplüğü yapmakta kararlı. Çıkarılan tüm kanun hükmündeki kararnameleri alt alta yazdığımızda Türkiye'nin yeni dünya düzenine eklemlenip, emperyalizme bağımlı hâle getirilmesi için kamu yönetiminin nasıl yeniden düzenlendiğini burada açıkça görebiliriz.

Sayın Bakan, madenlerle ilgili, iş kazalarıyla ilgili birkaç şeyi söyleyerek sözlerimi tamamlamak istiyorum. geçtiğimiz yıl Türkiye'de göçüklerde 61 kişi yaşamını yitirdi, 7.037 kişi de yaralandı. Bu yıl 27 kişi yaşamını yitirdi, 5.500 kişi de yaralı. Şimdi Sayın Bakan, 6 ve 10 Şubat 2010 tarihinde Maraş-Elbistan'da iki ayrı göçük olayı yaşandı ve burada 11 maden işçisi hayatını kaybetti. Bunlardan 2 tanesinin cenazelerine, cesetlerine ulaşıldı ama 9 tanesine şu anda şubat ayında olmasına rağmen hâlâ daha bunların cesetlerine ulaşılamadı. Şimdi bundan 2010 yılının ağustos ayında da hepimizin bildiği gibi, yakından takip ettiği gibi Şili'de 5 Ağustos 2010'da bir göçük gerçekleşti ve buradaki insanlar 4 aylık bir süre içerisinde canlı olarak kurtarıldılar. Nasıl oluyor ki bizim ülkemizde on aya yakın bir süredir Afşin-Elbistan'da hayatlarını kaybeden bu insanlarımıza bir türlü ulaşılmıyor ve aileleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSA ÇAM (Devamla) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

...o göçüğün oraya giderek her gün ağlamakta ve eşlerinin, kardeşlerinin, babalarının acısını yaşamaktadırlar.

Şimdi siz diyeceksiniz ki: "Şili'deki bir metalik maden göçüğüdür, onun için orada kurtarılmıştır ama bizdeki göçük bir metalik göçük değildir, tam bir göçüktür. Dolayısıyla böyle bir göçüğe ulaşmak kolay değildir." Ama bunların hiçbirisi mazeret değildir. Mademki biz 75 milyonluk devasa bir ülkeyiz -Sayın Başbakanın ve bakanlarınızın bir çoğunun söylediği gibi- dünyanın en büyük 16 ekonomisinden biriyiz, Avrupa'nın en büyük 6 ekonomisinden birisiyiz ama bizim insanımızın hâlâ şubat ayından beri cenazeleri ve cesetleri toprak altındaysa ve aileleri oraya gidip göz yaşı döküyorsa, o zaman büyük ülkeye yakışan tutum ve davranış biçimi, bir an önce madende kalan, toprak altında kalan bu yurttaşlarımızın, bu işçi kardeşlerimizin, emekçi kardeşlerimizin bir an önce çıkartılması ve cenazelerin ailelerine teslim edilmesidir.

Son söz, Sayın Bakan, Türkiye çok şanslı bir ülke ama çok sıkıntılı bir ülke. Üç tarafı denizlerle çevrili, son derece stratejik ve önemli bir ülke. Ama bu ülkenin en önemli olduğu nokta, özellikle petrolün ve madenlerin ve doğal gaz rezervlerinin çok yakın oluşudur. Bu hem bir avantaj hem de bir dezavantajdır. Düşünebilir misiniz ki dünyada petrolün

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 62

yüzde 70'inin çıkarıldığı ülkelere komşu bir ülkeyiz ve doğal gaz ve madenlere de çok yakın olan bir bölgedeyiz. Yani Orta Doğu ve Türk cumhuriyetleri dâhil olmak üzere önemli bir bölgedeyiz.

Şimdi, çevremizde sorunlar yaşanıyor. Mısır'dan başlayan Arap baharı Suriye'ye kadar geldi. Şimdi, araba devrilmeden önce söylemek istiyorum. Bizim komşularla sıfır, sizin Hükûmetinizin söylemiş olduğu sıfır toleranslı ilişkiler bizim için önemlidir.

BAŞKAN – Sayın Çam, toparlayabilirsiniz...

MUSA ÇAM (Devamla) – Bitiriyorum.

Bizim, Atatürk'ün bize emanet ettiği gibi “Yurtta sulh, cihanda sulh.” Biz hem içeride hem de dışarıda komşularımızla barış içerisinde ve kardeşlik içerisinde yaşamalıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSA ÇAM (Devamla) - Amerika Birleşik Devletleri'nin Orta Doğu'ya gelmesi, Afganistan'a gelmesi, sadece o ülkelere özgürlük getirmek açısından değildir, demokrasi getirmek için değildir, buradaki petrolle ve doğal gazlara ulaşmak içindir. Çünkü biz de biliyoruz ki bu büyüme trendi içerisinde Çin'in, Hindistan'ın, Japonya'nın ve burada bizim bu kadar büyümemiz enerji nedeniyle önemli bir mihenk noktasıdır. Burada bizim komşularımızla olan ilişkilerimizin bozulmamasına, 1 Mart tezkeresinde yaptınız, “Evet.” oyunu verdiniz, Amerika'yı bu bölgeye getirdiniz, Afganistan'a getirdiniz. Şimdi bizim komşularımızla olan bu ilişkilerimizi bozmamamız ve burada kardeş kanının akması gerekiyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUSA ÇAM (Devamla) - Son söz, Hocanız rahmetli Necmettin Erbakan olsaydı, yaşasaydı bugün size söyleyeceği söz: “Şeytanla dans etmeyin, ayağınıza basar.” veyahut da “Şeytanla aynı yatağa girmeyin.” derdi. Biz de araba devrilmeden önce diyoruz ki biz Amerika'nın Orta Doğu'da ve bu bölgede taşeronu olmayalım ve komşularımızla sıfır toleranslı, barış ve kardeşlik içerisinde yaşayan bir ülke olarak devam edelim.

2012 yılı bütçesinin Enerji Bakanlığımıza ve tüm Bakanlık çalışanlarımıza hayırlı uğurlu olmasını diliyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çam.

Sayın Gök, buyurun lütfen.

ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, kıymetli bürokratlar, kıymetli basın, kıymetli Komisyon; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, müsaadelerinizle, açıkçası konum olmayan bir alanda konuşmak istemiyordum ama konu Urfa ve bölgesel gelişmede birkaç değerlendirme... O noktada sizlerin de bizlere olan yakınlığı, şu yakınlığı yani Urfa'yla ilgili olan sorunların çözümü noktasındaki hassasiyetlerinizi biliyorum, zaman zaman sizlerle beraber de olduk bu altı yedi aylık süreç içerisinde, birkaç kez olduk, onları dile getireceğim. Teknik boyutuna girmeyeceğim çünkü alanım olmayan bir konuda dile getirmek de doğru değil diye düşünüyorum.

Sayın Bakanım, öncelikle sizlere bir teşekkürüm var, tabii ki bürokratlarınıza aynı zamanda. Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesinde yıllardır uygulanan bir fiyat politikası vardı ve Gaziantep Organize Sanayide de uygulanıyordu ve yıllardır Şanlıurfa Ticaret Sanayi Odasının dile getirdiği bir konuydu. Bu manada, buradaki olumsuzluğu giderdiğiniz için çok teşekkür ediyoruz. Gerçekten, yıllarca bunu Şanlıurfa'da hep değerlendirilirdi.

Bir diğeri Sayın Bakanım, şöyle düşünüyorum, yüksek sesle düşünceğim, belki de çok böyle garip kavramlar olabilir, çok özür diliyorum: Enerji denince benim bildiğim, Şanlıurfa'da zamanlama itibarıyla ve dik enerjinin gelmesi noktasında -benim konferanslara, panellere katılıp edindiğim bilgi doğrultusunda söylüyorum- bir güneş var. Bu güneş enerjisini, Allah'ın bize vermiş olduğu bu enerjiyi yani nasıl olur da değerlendiremeyiz, nasıl olur da bir proje yapamayız, -hâlen bölgede üniversite var, ben üniversitede öğretim üyesiyim- bunun araştırma boyutları nasıl olur da devreye girmez? İçler acısıdır. Yani Urfa'da insanlar güneş enerjisiyle yılın sekiz ayı hem de soğuk suyu katarak bir defa güneş enerjisiyle insanlar su alıyor, böyle bir olay da var. Tabii ki işin teknik boyutunu yine kapalı tutuyorum, oradaki arkadaşlarımız açıklamayı yapınlar.

Yenilenebilir enerji deyince, kamuoyunda bir kirlilik var, özellikle bunu açmanızı istiyorum. Yani yenilenebilir enerji dediğimizde biz ne anlayacağız? Herkesin ağzında, kamuoyunda, medyada, yazarlar çizenler ama içerisi dolu mu değil mi, ben anlamakta zorluk çekiyorum. En azından burada, bu Komisyonunda biraz da bilgi edinmek istiyorum. Birtakım konuları gündeme getiriyorum ama burada çok da değerli bilgiler edindim.

Bu noktada, Şanlıurfa'daki bu değerlendirmeyi, bu potansiyeli nasıl alırız? Yani orada bizim güneş enerjisiyle yapacağımız o teknik donanımlarla... Şehir aydınlatmasını bile yapmıyoruz Sayın Bakanım. Bu güneş enerjisi, güneş Allah'ın bize bir vergisi, her yönüyle yetiyor. Trafik aydınlatmasına kadar kullanabiliriz, bunlar dahi yok. Burada bir şey yapılabilir mi?

Bir diğeri, sizin Suriye'yle ilgili bir açıklamanız vardı. Açıkçası buradan, özellikle sizlerden duymak istiyorum işin içeriğini, biraz siyasi bir polemik noktasına da medyada getirilmeye çalışıldı ama sizden duymak istiyorum.

Şimdi, biraz da Şanlıurfa elektrik sorunu ve güneş enerjisine geçindikten sonra, özellikle TEDAŞ'ta, Şanlıurfa'da yaşadığımız sıkıntıları müsaadelerinizle paylaşmak istiyorum Sayın Bakanım.

Gerçekten, seçtiğimiz gün yani milletvekili olduğumuz gün ilk 10 arkadaşımızla beraber “Urfa'nın birinci sorunu nedir?” diye sorulduğunda, Sayın Bakanımız Faruk Çelik Bey'le beraber 10 arkadaşımız “Birinci sorunumuz TEDAŞ'tır, elektriktir.” dedik. Burada, TEDAŞ'taki olayımız kaçak elektriğin, okuma personelinin yetersizliği. TEDAŞ'taki olayımız, efendim, orada ciddi manada 1980'den beri döşenmiş hatların yetersizliği, elektriğin yeraltına inmemiş olması. Ama elbette ki belki bu Komisyonunda söylememem gereken bir şey ama onu da ben söyleyeyim çünkü yıllarca bölgesel gelişme politikalarında bizim Doğu, Güneydoğu ekseninde negatif gösterilen ve akademisyenlerin vurguladığı bir olay var: Kayıp kaçak oranı var. Bunu kabul ediyoruz, bu bir gerçek. Yani sizin kayıtlarınızda rahatlıkla söyleyeceğiniz kavramlar, bunu

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 63

sizden duymak isteriz. Ama bunun bir boyutu, şu anda insanlar yaz ayında ve kış ayında yüzde yüze varan derecede ilçelerde, beldelerde, efendim işte mezralarda Şanlıurfa'da yüzde yüz bir elektrik sorununuz var. Bakınız, Sayın Bakanım, bana sorduğunuzda, "Öncelikli olarak Şanlıurfa'nın sorunu..." dediğinizde, birincisi eğitim, ikincisi TEDAŞ diye hemen oturtuluyor.

Dolayısıyla, bu konudaki çalışmalarınızı biliyoruz. Bir enerji zirvesi yaptık, o konudaki çalışmalarınızın tamamını, bürokrat arkadaşlarımızın hepsinin Urfa'yla ilgili hassasiyetlerini biliyorum. Yüksek sesle düşüneceğim demiştim: Hassaten bir yardımınızı özellikle istiyoruz, bekliyoruz Sayın Bakanım.

Bir kavram daha var: Biz de özellikle tarımsal sulamada kullanılan enerjinin fiyat politikası var. Bu, tabii ki tarımsal politikalar içerisinde enerji fiyatının tarımsal sulamada, sadece sizin Bakanlığınızla ilgili direkt olmamakla beraber, diğer bakanlıklarla beraber koordineli bir sistemin oluşması gerektiğini de biliyorum. Bu da ciddi sıkıntı Şanlıurfa'da, çok ciddi bir tarımsal sulama var, enerji orada da sıkıntı.

Özellikle ülkemizde sizden önce Ekonomi Bakanlığının bütçesini konuştuk ve orada çok değerli konuşmacı arkadaşlarımız, ben de cari açıktan bahsederken, cari açığın önemli ayaklarından birincisini, enerji boyutunu devreye koyduk. Dolayısıyla yenilenebilir enerji ve güneş enerjisine dikkat çekmek istiyorum. Güneş enerjisini bölgede acilen devreye geçirdiğimiz zaman, 2023 vizyonu içerisinde, ilk on ekonomi içerisinde nasıl yer alacağımızı ve buradaki cari açığa olan katkısının ne kadar azalacağına özellikle dikkat çekmek istiyorum.

Sayın Bakanım, bunları belki biraz böyle sesli düşündüm ama gerçekten özür dileyerek söylüyorum -Urfa'daki- ama çok ciddi manada mailimi, mesajımı açtım "Allah rızası için -aynen kavram bu- bizim bu elektrik meselimizi halledin." diye yüzlerce mesaj var şu anda. Bunu takdirlerinize sunuyorum.

Bakanlığımıza bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gök.

Sayın Alim Işık.

Süreniz beş dakika.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri, saygıdeğer milletvekilleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının çok değerli bürokratları, basınımızın güzide temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Her şeyden önce 2012 yılı Enerji ve Tabii Kaynaklar bütçesinin bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlar ve kuruluşlara ait olan bütçenin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Buradaki her değerli şahsın, enerjinin önemini bildiğini bilerek çok kısa bu bölümü geçmek istiyorum. Bugün gerek Kuzey Afrika gerekse Orta Doğu ülkelerindeki siyasi ve askerî hareketliliğin altında yatan en önemli gerçek, bu bölgenin dünya doğal gaz ve petrol yataklarının üçte 2'sinden fazlasına sahip olmasıdır. Dolayısıyla ülkemiz de bu coğrafyada yer almaktadır. O nedenle, bu coğrafyanın ne kadar kıymetli bir coğrafya olduğunu hepinizin en az bizler kadar bildiğini düşünüyorum.

Bir taraftan ülkemizde bugün kişi başına düşen yıllık enerji tüketiminin on yıl içerisinde 2 katına, ikinci on yıl içerisinde de 4 katına çıkacak bir değere hedeflenmiş olması, enerji tüketimindeki geometrik büyümeye karşın üretimin ve yatırımın da aynı şekilde geometrik olarak artması gerekliliğine ortaya koymaktadır.

Son on yıllık sektör gelişimine kısaca bir bakıldığında, toplam elektrik üretimi ve toplam kurulu güçte yaklaşık yüzde 63-64 oranındaki artışa karşılık, iletim hattı uzunluğunda ve elektrik dağıtım hattı uzunluğunda sırasıyla yüzde 17 ve yüzde 22'lik artışların üretimdeki artışa paralel olmadığını, bu alanlarda yakın gelecekte ciddi bir sıkıntının sektörde yaşanabileceğini ifade etmek istiyorum. O nedenle, özellikle iletim hattında ve dağıtımda Bakanlığın biraz daha iyi denetim ve gerekli yatırımların oraya çekilmesi konusunda çalışması zorunlu görülmektedir.

Doğal gaz dağıtım hattı uzunluğunun yaklaşık 2,5 kat artması, TPAO'nun yatırımlarının bu dönemde 3 kata varan miktarda artış göstermesi, yine maden arama sondaj miktarının oldukça yüksek bir miktarda artış göstermesi, bor ihracatı ve kârlılığında 2-3 kata varan artışların yaşanması, bu Bakanlığın tüm bürokratlarının emeğiyle gerçekleşmiştir. Maden ihracatında 2008'den itibaren ciddi anlamda bir düşüş eğilimine girilmiştir. Tüm bu olumlu gelişmelere rağmen enerji açığının yaklaşık bugün yüzde 70-75 oranında dışa bağımlılık göstermesi, ülkemizin bu Bakanlık bütçesine ne kadar önem gösterdiğinin ayrı bir göstergesidir diyorum.

Enerji Bakanlığının güçlenmesi, Sayın Bakanın bu alanda çok daha iyi hizmetler yapması, inanıyorum ki Türkiye'nin dünya genelinde söz sahibi olmasına çok büyük katkılarda bulunacaktır. O nedenle, şimdiye kadar bu Bakanlıkta görev yapmış tüm bakanlar başta olmak üzere değerli bürokratlara yapmış oldukları katkılardan dolayı ayrı ayrı teşekkür etmek istiyorum.

Ayrıca, bütçe sunumunun son derece ciddi bir anlayışla şeffaf bir şekilde hazırlanmış olmasından, yine Bakanlık olarak diğer bakanlıklarda görmediğimiz ciddiyetle sizlere ulaştırılan soru önergelerinin zamanında ve mümkün olduğunca şeffaf bir şekilde cevaplandırılmış olmasından dolayı memnuniyetimi ifade etmek istiyorum ve size ve tüm bürokratlara şahsınızda teşekkür etmek istiyorum.

Değerli Başkan, milletvekilleri, Sayın Bakanım; bazı arkadaşlarımızın değindiği konulara tekrar olmaması için değinmemeye özen göstereceğim ancak kayıp kaçak konusuyla ilgili 523 bin kişiye savcılık aracılığıyla suç duyurusunda bulunulması gerçekleştirilmişken, geriye kalan üçte 2'lik bölüm hakkında bir işlemin yapılmamış olması tabii ki düşündürücüdür. İnaniyorum ki bu konuda da çalışmalarınız devam edecektir.

Özellikle kayıp yani teknik kaybın düştükten sonra, kaçak elektrik kullanımlarının dağıtım bölgeleri açısından ayrı ayrı bir oranlamaya tabi tutulması, bu konuda EPDK'yla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının iş birliği içerisinde olmasının ülke genelindeki olumsuzluğu azaltacağını düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 64

BAŞKAN – Buyurunuz.

ALİM IŞIK (Devamla) – Özellikle YEK Kanunu'nda teşvik sistemini yeniden gözden geçirip, 2013 yılı sonuna kadar güneş enerjisindeki 600 megavatlık sınırlandırmanın kaldırılması gerektiğini düşünüyorum. Yine YEK'te yerli imalat katkısının beş yıldan on yıla çıkartılması, inanıyorum ki sektörde ciddi bir hareketlenmeye yol açacaktır.

Nükleer enerji güç santrallerinin kurulması konusunda gerek Meclis gerekse kamuoyu yeterince aydınlatılmamıştır. Bu konu da eğer bütçe görüşmeleri sırasında Meclisi aydınlatırsanız çok daha iyi olacağını düşünüyorum.

Maden işletmelerinde ve enerji sektöründeki taşeron sisteminin mutlaka Bakanlığınızca gözden geçirilip iyileştirilmesi ve işçilerin sömürülmesine son verilmesinin ülkemiz açısından büyük önem arz ettiğini düşünüyorum. Bu, bir taraftan iyi bir denetlemeyle herkesin işini daha iyi yapmasını sağlarken, bir taraftan da hepimizi üzen can kayıplarının önüne geçecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİM IŞIK (Devamla) - Teşekkür ediyorum, hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Işık.

ALİM IŞIK (Devamla) – Kesildiği için sürem bitti mi? Sürem varsa devam etmek isterim.

BAŞKAN – Sayın Işık, süreniz bitti. Normalde beş dakika veriyoruz ama yedi dakika konuştunuz, istiyorsanız, bir dakika daha ilave verebilirim. Üç dakika veremem ama bir dakika verebilirim.

ALİM IŞIK (Devamla) – O zaman bir iki konuya daha müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Bir dakika veriyorum.

ALİM IŞIK (Devamla) – Tamam, çok teşekkür ediyorum.

Özellikle BOTAŞ'ın, doğal gaz piyasasındaki yüzde 80'lere varan payının azaltılarak doğal gaz alım anlaşmalarının özel sektöre devrine ilişkin çalışmalar ne yazık ki geç kalmıştır ama en azından bu konuda belli bir noktaya gelinmiş olması da sevindiricidir. Sektörün iyi bir denetime tabi tutulması kaçınılmaz görünmektedir.

Bir de yerli enerji kaynaklarında, özellikle linyit kömür ve diğer kaynakların desteklenerek ekonomiye ve istihdama katkısının artırılması gerektiğini düşünüyorum. Özellikle bu konuda termik santrallerin kendilerini besleyen linyit havzasıyla birlikte özelleştirilmesi yönünde Özelleştirme İdaresi Başkanlığının çalışmalarına, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız olarak gerekli direnci göstermenizden yana tavır bekliyorum çünkü bu ikisinin birlikte özelleştirilmiş olması hem sektördeki istihdamı ciddi anlamda olumsuz etkileyecek hem de ...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİM IŞIK (Devamla) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Işık.

Sayın Susam veya Çıray, hanginize vereceğim?

Sayın Susam, buyurunuz.

Beş dakika süreniz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; Enerji Bakanlığımızın bütçesi görüşülürken konuşan tüm arkadaşların yapmış oldukları konuşmalara bir tekrar yapmadan, mümkün oldukça da katkı koymaya çalışarak bir konuşma yapmaya çalışacağım.

Enerji konusundaki hassasiyetimiz, bu ülkenin dünyanın 16'ncı büyük ekonomisi olmasından ve 2023 hedefleriyle ilgili olarak geleceği nokta itibarıyla da çok önemlidir. Bu ülkenin ekonomik hayatında ve dünyanın bundan sonraki sürecinde enerjiye, arzına, güvenliğine, enerji yeterliliğine sahip olan ülkelerin dünyadaki rekabette önde olacakları çok açık bir gerçekliktir. Bu nedenle, ülkemizin yumuşak karnı enerjide dışa bağımlılıktır. Bu dışa bağımlılığın oranlarını arkadaşlarımız söyledi. 70'le 75'in arasında bir oranda dışa bağımlılığımız var. Yeni verilen yatırım izinlerinde de yine doğal gaz çevrim santralleri ile ithal kömür santralleri ile birlikte bu bağımlılığın giderek artması noktasında önemli bir yatırım politikası olduğu, bunun da dışa bağımlılık konusunda Bakanlığın en çok dikkat etmesi gereken konuların başında geldiğinin altını çizmek istiyorum.

Kamunun bu alanda yatırımdan vazgeçip özel sektörü bu alanda teşvik etmiş olması, muhakkak ki yatırım açısından ve enerji ihtiyacının hızla giderilmesi açısından önemlidir ama kamunun bu alanda yapacağı tamamen piyasadan çekilmesi değil, piyasada düzenleyici rol oynamak, enerjinin daha güvenli arzında ve ucuz arzında kamunun bu alanda etkin olarak da kendini hissettirmesine ihtiyaç vardır.

Bu nedenle, baktığımızda, dünyadaki durumu değerlendirdiğimizde, dünya giderek enerjide petrol ve petrole dayalı doğal gaz yani fosil yakıtlardan enerji üretmek yerine yenilenebilir enerji kaynakları dediğimiz enerji kaynaklarından enerji elde etme noktasında büyük bir gayret içerisinde. Bir örnek verirek, Almanya bu konuda kendisine koyduğu hedefler açısından da çok ciddi hedefler koymuş ve hedefleri gerçekleştirme noktasında önemli adımlar atmıştır. 2020 yılında toplam elektrik tüketiminde yenilenebilir enerji kaynağından üretim payını yüzde 35'e, 2050'de de yüzde 85'e çıkartmayı hedeflemektedir Almanya. Bizim ülkemizde ise yenilenebilir enerji kaynağıyla ilgili yasa çıkartılması ve yasayla birlikte teşviklerin verilmesi konusu gerçekten Parlamentoda yıllarımızı almıştır. Geçen dönemde bu konuda çok ciddi eksiklikler olduğu açıktır.

Peki, Türkiye'nin yol haritası ne olmalıdır? Fosil kaynaklarla ilgili dünyanın rezervinin elli yıl ile yüz yıl arasında olduğunuzu düşündüğümüzde ve şu anki yüzde 70 fosil kaynaklara ve ithalata dayalı enerji politikalarımızı düşündüğümüzde, bu alandaki durum devam ederken bunu düşürmek için ülke genelinde her türlü araştırmayı, ARGE'yi ve ürün geliştirmeyi iyi değerlendirmeye ihtiyacımız vardır.

Güneş enerjisini teşvik kapsamında aldık ama yatırımcı açısından teşviklerin yeterli olmadığı konusunda eleştiriler devam etmektedir. Bu anlamda, Güney ve Güneydoğu illerinde güneş enerjisi teknolojileri, Zonguldak ve Afşin

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 65

Elbistan'ta linyit ve kömür yakma teknolojileri, İzmir ve Çanakkale'de rüzgâr santralleri, Ege Bölgesi genelinde jeotermal enerji, GAP'la entegre olacak biçimde de hidrolik enerji araştırma merkezleri kurulması konusunda partimizin politikası da ülkenin politikası da ARGE'de ve enerji konusunda bu yatırımlara ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Yenilenebilir enerjiyi yoğun olarak kullanmaya ihtiyacımız vardır. Bu anlamıyla yapılacak yatırımlarda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Başkanlığa Sözcü Ahmet Öksüzkaya geçmiştir)

BAŞKAN – Sayın Susam, lütfen tamamlayın.

Bir dakika ek süre veriyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (Devamla) – Tabii, süremiz yeterli olmamasına rağmen...

Dünyadaki, sizin hazırladığınız sunumda dünya elektrik üretiminin kaynakları yaklaşık yüzde 41 kömürden, yüzde 16'sı hidrolikten, diğerleri de yüzde 13'lük diğer ve gazdan yüzde 21 olmak üzere... Peki, bizim ülkemizde elektrik üretimlerinde bu oran yakalanabilmiş midir? Yakalanamamıştır.

Burada bir noktayı söylemek istiyorum: Enerji verimliliğinde çok kötüyüz. 2009 rakamlarıyla 16,7 kayıp kaçak var, sizin raporunuza baktım şimdi, 15 düzeyinde. OECD ortalamaları 2009'da 6,7; 16,9. Aradaki OECD seviyesine düşsek yüzde 10 bir enerji verimliliğinden kazancımız olacak. Bu alana yapılacak yatırımlarla yüzde 10'luk enerji verimliliği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET ALİ SUSAM (Devamla) – Sayın Başkan, toparlamam için...

Nükleer enerjide bugün ulaştığımız tepkiler, dünyanın vazgeçmeye çalıştığı nükleer enerjide elde edeceğimiz toplam gücün enerji verimliliğiyle elde edilebileceği açık bir gerçekçilik olarak gözükmemektedir.

Bir konuya daha değinmek istiyorum. Enerji fiyatları ve enerjinin üzerindeki vergiler, girdiler konusunu arkadaşlarım, Sayın Akçay değindi. Bir örnek vererek somutlamak istiyorum. Bir faturanın üzerinden giderek söylemek istiyorum: Tüketicinin yirmi sekiz günlük elektrik tutarı 24,07 lira. Bunun üzerine 19,63 lira ek vergiler geliyor. Ek vergileri sayayım: Kayıp kaçak bedeli 3,88; perakende satış hizmet bedeli 0,58; sayaç okuma bedeli 0,16; iletişim sistemi kullanım bedeli 1,15; dağıtım bedeli 5,22; Enerji Fonu 0,25; TRT payı 0,49; elektrik tüketim vergisi 1,23; KDV 6,77.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Susam, lütfen... Üç dakika süre verdim, toparlarsanız...

MEHMET ALİ SUSAM (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani yüzde 82'e varan oranda tüketilen enerjinin üzerinden devlet vergi almaktadır.

Ekonomide rekabetçi olması gereken ülkemizde tüketimin, enerji tüketiminin üzerine bu kadar yoğun vergiler ve diğer girdileri koyarsanız, Türkiye'nin rekabetçi olma şansı da vatandaşın içinde bulunduğu koşullarda enerji tüketim miktarının artması da mümkün değildir.

Bu anlamıyla, bütçenin Bakanlığımıza ve ülkemize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Susam.

Sayın Koca, buyurun.

SALİH KOCA (Eskişehir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyelerimiz, değerli bürokratlarımız, değerli basınımız; ben de hayırlı akşamlar dileyerek sözlerime başlıyorum.

Hükümetimizin ve Bakanlığımızın özellikle son yıllarda yeterli seviyede elektrik enerjisi üretim kapasitesinin oluşturulmasına, enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesine ve üretim ve dağıtım tesislerinin özelleştirilmesine verdiği önemi hepimiz biliyoruz.

Bu doğrultuda, 2002 yılında yaklaşık 31 bin megavat olan elektrik kurulu gücünün dokuz yıllık iktidarımız döneminde 50 bin megavata yükseldiğini de biliyoruz.

Ayrıca, enerji verimliliği konusunda gösterdiğiniz hassasiyetle, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına daha fazla önem vermemiz gerektiğini düşünüyorum bu dönemde.

Yine, Değerli Bakanımızın ve bürokratlarımızın çalışmalarıyla birlikte, AKTAŞ elektrik davasından yaklaşık 245 milyon ve Uzanlarla ilgili olan davadan da 230 milyon dolar civarında devletimizin kazanç elde ettiğini bu dönemde biliyoruz.

Değerli Bakanım, bundan altı ay önce Eskişehir'e geldiniz ve özellikle dünyada bor madenlerinin en fazla rezervinin olduğu noktada temel atma töreninde bulunduk. Bu anlamda, bor kimyasalları üretim miktarının yaklaşık yüzde 55'i ve bor kimyasalları ihracat değerinin yüzde 50'si de Eskişehir Eti Kırka bor madenlerinden gerçekleştirilmektedir. Bu anlamda verdiğiniz destek ve çalışmalarla birlikte, özellikle Eskişehir'imizde 2002 yılından bugüne kadar bor üretim miktarında yaklaşık 4 kat bir artış gerçekleşti ve 254 bin ton olan üretimimiz yaklaşık bin tona kadar yükseldi.

Yine ihracat rakamımız 2002'de 67 milyon dolarken 2011'de 400 milyon dolarlık bir ihracat hedeflenmekte ve istihdam da yüzde 30 artarak 1.500 kişiye ulaşmış durumda.

Yine bu dönemde Eskişehir'imize 171 milyon dolarlık yatırım gerçekleşti. Tüm bu hizmetlerinizden dolayı ben özellikle teşekkür etmek istiyorum.

Ayrıca 2023 vizyonu kapsamında üretim kapasitesinin artırılması ve brüt satış ve kârlarımızdaki planlamalarımız çerçevesinde yeni 3 adet ünitenin hizmete alınması konusunda düşüncelerimiz var, düşüncelerinizin olduğunu biliyoruz. Burada her biri 500 bin ton/yıl kapasiteli olmak üzere, bu 3 adet tesisle ilgili sizlerden bir müjde beklediğimizi belirtmek istiyorum.

Bu vesileyle, 2012 yılı bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Koca.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 66

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, çok değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Enerji çok önemli bir konu tabii, kilit bir konu Türkiye için de ama özellikle son yıllarda bazı rakamlarla ve bazı yeni kavramlarla konu gizemli ve muğlak hâle geldi. Özellikle bu uluslararası oyunun bir malzemesi olması enerjinin, konuyu daha da muğlak hâle getirdi.

Tabii, uluslararası bir konu hâline geldi ama bizdeki rakamların da çok net olmaması, politikaların çok net olmaması, yeni kavramların devreye girmesi iyice kafa karışıklıklarına sebep olmaya başladı. Sayın Gök de, Sayın Üstün de onları ifade etmeye çalıştılar.

Hakikaten kafa karışıklığına sebep olan bir kavram gibi görünüyor ama sonuç olarak aslında basit. Enerji önemlidir, tedarik etmek çok önemlidir, bu tedariki sürdürebilmek çok önemlidir, bir de maliyet çok önemlidir. Bunları başarabilmek lazım.

Biz de enerjide bağımlı bir ülkeyiz, özellikle enerjide Rusya'ya bağımlı hâle gelmiş bir ülkeyiz. Sıkıntılarımız var. Enerjide, özellikle doğal gazda ve petroldeki bağımlılığımızı anlıyorum ama Sayın Bakanım bu madencilikteki... Madencilikte biz zengin bir ülkeyiz. Hani enerji kaynaklarımız yok ama madencilikte zengin bir ülkeyiz. Birçok madende neredeyse tekel konumundayız ama onda da uluslararası tekellere, uluslararası şirketlere ve gelişmiş ülkelere bağımlı hâldeyiz. Bunu anlamakta zorlanıyorum hakikaten.

Sonuçta, konuları tartışıyoruz ama mevcut yapı da yıllardan beri devam ediyor. Mevcut yapı derken bir mevcut koşullar dâhilinde bir başarı ya da başarısızlıktan söz ediyorum. Zaman zaman sınırları zorluyoruz ama bu dışa bağımlılığı bir türlü kıramıyoruz. Bu da kolay değil tabii ki ama sonuç olarak yapılması gereken odur. Başarı orada gizlidir, yapmamız gereken, hedeflememiz gereken odur. Yoksa mevcut koşullar içerisinde tabii ki Türkiye geliyor, temel girdilerden bir tanesi gelişmede, kalkınmada enerjidir. Enerji ihtiyacımız sürekli olarak artıyor büyümemize paralel olarak ama kabuğumuzu kırıp bu enerji bağımlılığını, güvenliğini bir türlü sağlayamıyoruz.

Şeyle uğraşıyoruz, mesela diyoruz ki: Enerjide verimliliği sağlarsak yılda 3 milyar dolar tasarruf ederiz. Bunun hepsini yapmak mümkün değil ama 1 milyar dolar bile yapsak önemlidir tabii ki, kabul ediyorum ama bu da çok şeyi değiştirebilen, enerji bağımlılığını, bu zincirleri kırabilen bir olgu değil sonuç olarak.

Sabahleyin -arkadaşlarımız da belirtti- Sayın Zafer Çağlayan vardı, Ekonomi Bakanlığının bütçesini görüşüyorduk. Mesela benim aklımda kalan en önemli konulardan bir tanesi, ekonomi için şöyle bir cümle kullandı "Özellikle demir çelik sektöründe enerji maliyetleri nedeniyle üretim yapılamıyor bazı alanlarda, bizim için çok büyük bir sıkıntıdır." dedi. Enerji maliyetleri nedeniyle... İşte, bunları aşabilmemiz lazım, bu döngüyü kırabilmemiz lazım.

Benim hatırladığım kadarıyla -siz daha iyi biliyorsunuzdur- enerjide 1980'lere kadar bütün dünyada enerji arzı, enerji sunumu bir kamu hizmeti şeklinde veriliyordu. Daha sonra bu piyasa ürünü oldu, hem tedarik yönünden hem kullanım yönünden, sunum yönünden hem üretim yönünden bir piyasa ürünü hâline daha sonra geldi. Özellikle İngiltere'deki özelleştirmelerden sonra gündeme geldi. Biz de o tarihte tabii bu konuya girdik. 2002'de de bunu bir kanunla yasal hâle getirdik fakat biz de -biraz önce konuştuğumuz gibi- aslında bir bağımlılık var, kıtlık var enerjide. Böyle bir durum varken bunun bizim serbestleştirmemiz, bir piyasa ürünü hâline getirmemiz ne derece doğruydı, aslında tartışılması gereken bir konudur bu.

Biliyorsunuz elektrik ne kadar tüketilecekse o kadar üretilmesi gereken bir ürün, dolayısıyla çok iyi planlanması gereken bir ürün. Daha önce kamu enerjisi sağlarken biz bunu aşağı yukarı başarıyla yapabiliyorduk diye hatırlıyorum. Çok büyük başarısızlıklar söz konusu olmadı. Planlamasını yapıyorduk ama zaman zaman finansman bulmakta güçlükler çekiyorduk. O nedenle bazen aksamalar oluyordu ama özelleştirme söz konusu oldu.

Ben özelleştirmeye karşı değilim, partim de karşı değil ama özelleştirme söz konusu olduktan sonra çok daha fazla aksama olmaya başladı, bir türlü gereken yatırımlar yapılmamaya başladı. 2002'den beri biz, dediğim gibi, bir serbest piyasa uygulamasına geçtik ve o zamandan beri ne kadardır bilmiyorum ama yüzlerce, binlerce lisans verdik ama gerçekleştirdiğimiz lisans sayısı da çok az galiba, çok geride kaldı.

Ben süre sınırı nedeniyle, müsaadenizle -biraz insicamın bozulacak- ama birkaç konuya girmek istiyorum çünkü bazı şeyleri yetiştirmek çok zor.

Birincisi, Sayın Bakanım, sizin geçenlerde BOTAŞ'la Gazprom arasındaki bir anlaşmanın iptalinden bahseden bir açıklamanız oldu, dediniz ki: "Süresi yılbaşında biten 6 milyar metreküpük doğal gaz alım anlaşmasını yenilemeyeceğiz." Ama, orada bazı soru işaretleri de doğdu, şöyle: Eğer yenilenmeyecekse -ki, hatırladığım kadarıyla Gazprom'dan da bazı açıklamalar geldi "Özel sektöre de biz bunu verebiliriz" denildi, siz de yalanlamadınız galiba- şimdi, şöyle sorularım var ya da aklıma gelen sorular bunlar: Bakanlığınızı izni dâhilinde veya bilgisi dâhilinde hangi firmalar Gazprom'la görüşmeler yapıyorlar? Yani, maden özelleştirilmesi söz konusu oldu, özel sektör devreye girecek hangi firmalar bu görüşmeleri yapabiliyorlar? Bir de anlaşmayı uzatmadınız, özel sektör devreye giriyor. Peki, neden böyle yaptınız? Yani, bunun gerekçesi neydi? Hangi saiklerle bunu yaptınız? Muhakkak ki mantıklı bir gerekçesi vardır, olması lazım. Bir de insanın aklına amacın maliyet düşürülmesi yerine, birilerine rant sağlama, aktarma gibi bir sebep olabileceği de geliyor. Bununla ilgili bir açıklama yapabilirseniz çok memnun olurum. Kamuoyu da merak ediyor, bununla ilgili de epey sorular o tarihte sorulmuştu hatırladığım kadarıyla.

Sayın Kalaycı kusura bakmasın, kendi bölgesiyle ilgili bir soru soracağım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Estağfurullah, sevinirim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Bir de yine farklı bir konu ama, mesela başta Konya bölgesi olmak üzere birçok yerde söz konusu, bu tarımsal sulama yapılan yerlerde bir elektrik mühendisinin devreye girmesi zorunluluğu getirildi değil mi? Öyle bir konu söz konusu. Birçok çiftçi altı ay boyunca kayıtlı ve yetkili bir elektrik mühendisiyle sözleşme

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 67

yapmamaları hâlinde elektriklerinin açılmayacağı tehdidiyle karşı karşıya kaldı bu durumda, böyle bir sıkıntı var. Sulama kuyusu başına 600 liraya varan ek maliyetler söz konusuymuş, bu çiftçimiz için çok önemli bir maliyet unsuru oldu ve bunu çiftçimizde yeteri kadar anlatamıyor, seslerini duyuramıyor. Bunun gerekçesi nedir? Bunu nasıl en azından önleyebiliriz? Burada da yine maliyet devreye giriyor.

Bir diğer konu da, Sayın Susam çok detaylı olarak açıkladı ama, bu elektrik faturalarındaki kaçak kullanım bedeli yine piyasada en fazla sorulan sorulardan bir tanesi. KDV'de dâhil hesaplanınca fatura içerisindeki pay epey yükseliyor ve maliyetler gerçek anlamda piyasa için artıyor. Bunun muhakkak düzeltilmesi gerekir. Bunun yeni bir şekle kavuşturulması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, lütfen tamamlayın.

Ek sürenizi veriyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Teşekkür ediyorum, toparlıyorum.

Bir de Sayın Bakanım birkaç gün önce böyle bir kitap geldi “Kusursuz Enerji Planı” Bu ikinci baskı yapmış, Mazlum Çoruh. Bilmiyorum, benim okuma imkânım da bu ara yoğun olduğumuz için olmadı bu görüşmeler sırasında. Çoruh Enerji Havzası'yla ilgili bazı soruları var, Sayın Cumhurbaşkanına, Sayın Başbakana mektuplar göndermiş. Özellikle Çoruh Enerji Havzası'yla ilgili de büyük şüpheleri var, açıklamalar detaylı olarak yapılmış. Bununla ilgili de bir açıklama yapabilirsiniz çok memnun olurum.

Çok teşekkür ediyorum size ve ekibinize, sağ olun.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Sayın Gümüş, buyurun.

HALUK AYHAN GÜMÜŞ (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Sayın Komisyon üyelerimiz, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar ve değerli basın mensupları; ben madencilik ve bor üzerinde yoğunlaşacağım enerjiden çok. Madencilikle ilgili birkaç sorunu önce dile getirmek istiyorum.

Madencilikte maden arama, zenginleştirme süreçleri, ARGE yatırımları ile madencilik alanı desteklenmelidir. Devletin yönlendirici fonksiyonunun ARGE yatırımlarında da olması beklenmektedir. Bundan amaç, madenlerden elde edilecek katma değer ve istihdam yaratıcı yatırımlara yönelmesidir.

Maden mühendislerinin yetiştirilmesi konusunun yeniden planlanması ihtiyacı sık sık vurgulanmaktadır. Yürürlükteki 4857 sayılı İş Kanunu'nda madencilik sektörü istisna kabul edilmelidir. Böylelikle iş kazalarında azalma sağlanmaktadır. 50'den az işçi çalıştıran iş yerleri sınırlaması daha aşağılara indirilmelidir ya da tamamen kaldırılmalıdır. İş sağlığı ve güvenliği kuralları oluşturulmalı, çalışma şartları iyileştirilip denetlenmelidir.

Anayasa'nın 168'inci maddesine göre madenler devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Yasaya göre kontrolü de devlet tarafından yapılır. Bu kontrol ve takip işleri yeterli eleman yokluğu nedeniyle yeterince yapılamamaktadır. Kırk dört bin ruhsatı 250 civarında teknik elemanla denetlemek mümkün müdür? Ruhsatlarla ilgili denetim eksikliği İş Kanunu'nun uygulanması konusunda da benzer şartlardadır.

Maden aramaları, MTA personel, malzeme ve ekipman yönünden ele alınmalıdır. Maden arama faaliyetleri yeni ihtiyaçlara göre geliştirilmelidir. Özel idarelere devredilen bazı madenlerin işletimi sırasında teknik eleman ve mühendis eksikliği nedeniyle kazaların artması meselesi incelenmelidir.

Madencilik sektörü başlangıçta yapılan yatırımlar açısından maliyetli ve riski yüksek bir sektördür. Yatırımın geri dönüşü uzun vadelidir. Özellikle iş güvenliği konusunda sektörün desteklenmesi ihtiyacı vardır.

Kömürden yeni teknolojilerle enerji üretimi konusu araştırma alanları devam ederken uygulama alanları da devreye sokulmalıdır. Bu konu laf salatası hâlinde çıkarılıp uygulama alanları genişletilmelidir.

Madencilik sektöründe teşviklerin artırılması talep edilmektedir.

Madencilik çalışmaları sırasında ortaya çıkabilecek çevre sorunlarından direkt olarak, yani doğrudan madeni işleten firma sorumlu tutulmalıdır. Devlet bu konuda destekçi olmalıdır ve denetçi konumunu artırılmalıdır.

Madencilik sektörü istihdam yaratan bir sektördür. 1 maden işçisinin 12 kişiye daha istihdam yaratabileceği düşünülürse madencilik ne denli stratejik bir alan olduğu daha iyi anlaşılacaktır.

Doğal gaz meselesinde birkaç şey söylemek istiyorum. Doğal gaz tedarik adresleri çeşitlendirilmelidir. Avrupa doğal gazda Rusya'yı en güçlü tedarikçi seçmesinden dolayı kendini rahatsız hissetmektedir. Bu konu aynen bizde de vardır. Bu konuda özellikle Türkmenistan-Avrasya, Orta Asya kaynakları tekrar ele alınmalıdır. Enerji tedarikinde, tedarikçisinde çeşitlenmenin stratejik meseleleri içinde yer aldığı asla unutulmamalıdır.

Bor konusunu ele alacağım. Ülkemizde birçok rezerv maden yer altı kaynağı olmasına rağmen hiçbir yer altı kaynağı bor kadar hem rezerv miktarına hem de kaliteye sahip değildir.

Dünya üzerindeki payı yüzde 72 olan bor madenimiz MTA'nın son dönemdeki çalışmaları doğrultusunda bu oran yüzde 90'lara çıkarılmıştır ve çok yüksek kaliteye sahiptir.

Dünyada hiçbir ülke bu konuda yapılacak çalışmalar için kendine ait teknolojiyi diğerleriyle paylaşmamaktadır. Bor tek başına bir ürün katkısı vermemektedir. Bunun için boru kullanabilecek alanların geliştirilmesi, çeşitlendirilmesi gerekmektedir.

Başta Bigadiç, Emet ve Eskişehir Seyitgazi bölgesi dünyadaki en önemli rezervlere sahiptir. Bor mutlaka devlet eliyle yönetilmelidir. Yüzde 90 rezerve sahip olan ülkemizde borun özelleştirilmesi çok büyük sorunları beraberinde getirecektir. Dünyada 1,5 milyar dolar civarında bir değere sahip olduğu bilinen bor sanayisinin içindeki payımızın daha artırılması için çalışmalara devam edilmelidir, şu anda çok düşüktür.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 68

Borla ilgili ürünlerin ülkemizde yaygınlaştırılması gereklidir. Demir çelik sanayinde yüksek fırınlarda, demir ve elektrik fırınlarında çelik elde ederken cürufu akışkanlaştırıcı olarak fluorit kullanılmakta ve böylece demirdeki kükürt ve fosfor cürufa karışmış olmaktadır. Ancak, bu ürünün ithaline engel olunup yine akışkanlığı sağladığı kanıtlanan borun kullanılması teşvik edilmelidir.

Yine borun enerji kaynağı olarak da ne kadar önemli bir mineral olduğuna dair çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Metal olmayan en önemli gruba ait olup en sert malzeme olan bor karbürden zırh malzemesi üretilmiştir. Borun ahşap sektöründe de yaygınlaştırılması gerekmektedir. Özellikle yanıcılığı engellediği için çok önemlidir. Tekstilde de bu geliştirilebilir. Daha önce Ordu'da çimento ile asfalt çalışması yapılmıştır. Borlu gübrenin toprak verimini arttırdığı ile ilgili çalışmalar varken tarımda bor hemen hemen hiç kullanılmamaktadır.

Borun kullanım alanları çok geniştir. Hâlen yüzde 2,3 olan yıllık üretimi çok yükseltmemiz gerekmektedir. Bor ham olarak satılmamalıdır, mutlaka işlenmesi gerekmektedir. Artık sanayimizin üretemeyeceği ürünler giderek azalmaktadır. Bunun için daha çok yatırım yapılmalı, ürün alanları çeşitlendirilmelidir.

Borun insan sağlığı için riskli olduğuna dair Avrupa da çeşitli deneyler yapılmıştır, fakat borun insan sağlığına engel olmadığı çeşitli araştırmalarla kanıtlanmıştır ve bor üretim bölgelerinde kanıtlanmıştır. Bor birliğinde karşı davalar açılmıştır.

Çin boru yaygın olarak kullanılmaktadır ve hâlen en büyük alıcılar arasındadır. Bu alımlarda Çin'in devreye girmesiyle bildiğiniz gibi fiyatları artırmıştır. Demek ki pazarlama çeşitlendirildiği zaman fiyatlar artabiliyor.

Bu doğrultuda dünyanın yüzde 90 rezervine sahip olan ülkemizin bor ile ilgili çalışmalarını yoğunlaştırması önemlidir. Yeni pazar arayışları da önem arz etmektedir. Borun kullanımı yönünde gerekli olan teknolojiye ulaşmak ve borun kullanılabileceği ürün çeşitliliğini arttırmak öncelik olmalıdır. Bu boru dünyaya pazarlamada da etkili olacaktır. Bor birçok alanda kullanılabilen bir madendir ve en önemli madenimiz olan bora gerekli önem verilmeli ve etkin pazarlama stratejileriyle kullanım alanları genişletilerek bu değerli madenden daha iyi faydalanılmalı ve dünyaya ihraç edilmelidir. Bu konuda ihracattan önemli girdiler elde eden BOREM'den daha etkin araştırmalar ve somut çalışmalar beklenmektedir.

Bor üretiminin stratejik öneme sahip olduğu ve 21. yüzyıla ilgili iddialar dikkatle dinlenmeli ve gereken önlemler şimdiden alınmalıdır. Bunlar yok diye, elinin tersiyle atılmamalıdır. Bu kadar bu işten duman çıktığına göre elbet bir ateşi vardır.

Türkiye ne yazık ki boru işlememekte ve işlenen boru yeniden geri satın almaktadır. Yüzde 80'lik bir rezervine sahip olduğumuz madeni işlememe belirgin bir ayıp kabul edilebilir.

Yine, ben kendi bölgemden örnek vereceğim. Ben de borun üzerinde dünya gelen bir milletvekiliyim. Bigadiç'teki bor madenleri... Şu anda Bigadiç Ovası, Türkiye'nin en verimli ovalarından birisidir. Ovanın üzerinde koskoca bir bor dağı vardır şu anda. Ovanın belli bir kenarında ve ovadaki rüzgâr akışını engellemektedir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HALUK AYHAN GÜMÜŞ (Devamla) – ...ve şu anda bor madeninin çıktığı yerdeki bir köyde değil, beş-altı köyde birden tarımsal üretimde bazı ürünlerde üretim bitmiş gibidir, hemen çevrede o sizin tespit ettiğiniz yerlerde değil, çok daha geniş bir havzada... Bunun nedeni de bor tozlarıdır. Bir toprağa bor tozları atıldığı zaman orada belli bir orandan sonra bitki bitmiyor. Örneğin tenis sahalarında yabancılar bor kullanırlar ki oralarda ot bitmesin diye. Bigadiç Ovası da ileride kaybedilmek üzeredir. Yani, böyle bir sorun var.

Yine Bigadiç bölgesinde ve diğer bor üreten Emet'te vesairede yerli halkın istihdam edilmesinde eksiklik var. Sayın Bakanım, sadece orada tarlası bulunan insanların işe sokulması, hemen çok yakın kenarlarda herkes bir tarla alıp oğlunu işe sokmak istiyor orada biliyorsunuz, ama çok geniş bir alandadır bu. Yollar vesaire tüm ekonomiyi etkilemektedir. Bölgenin insanına oradan çalışması için -çünkü şu anda çok az- belirli bir kota konulmalıdır kesinlikle. Bölge insanı için artık yüzde 40 mı diyeceksiniz, yüzde 50 mi diyeceksiniz bilmiyorum, bu kota koyulmazsa bu rahatsızlık çok artacak. Şu anda çok fazla rahatsızlık var çünkü yollar bozuluyor. Örneğin Babaköy diye bir köy var, bütün arabalar içinden geçiyor, bu köyün yolları da yapılmıyor. Her gidişimde insanlar yalvar yakar. Babaköy'dür ismi, sizin bilginize sunuyorum ve ilgileneceğinizden eminim Sayın Bakanım.

Yine, sizin ilgilenebileceğiniz, ilgi gösterebileceğiniz bir konu Sayın Bakanım. Bor nedeniyle Bigadiç'teki sular, halkın kullandığı dört-beş tane kuyuda -orada da yani 20-25 bin civarında bir nüfus var- arsenik miktarı üst sınırın 6 misli şu anda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gümüş, toparlayın lütfen.

HALUK AYHAN GÜMÜŞ (Devamla) – Bitiyor zaten.

Arsenik miktarı -biliyorsunuz kansere neden oluyor- bu üst sınırın 6 misli bir şey var. Belki bu sizin direkt sorumluluğunuzda değil ama siz orada...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Arsenik olarak değil mi?

HALUK AYHAN GÜMÜŞ (Devamla) – Evet, bu oran arsenik olarak.

Siz Eti Bor olarak bu konuya bir destek verirseniz Bigadiç halkı sizi unutmayacaktır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gümüş.

Şimdi, söz sırası Sayın Kalaycı'da.

Buyurun Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli bürokratlar, sayın basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Diğer komisyonlara göre biraz daha sessiz, sakın geçiyor Sayın Bakanım, enerjimiz mi kalmadı acaba diyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 69

Şimdi, Sayın Bakanım, bu Suriye'yle ilgili konuya ben de değineceğim. Süreç böyle devam ederse Suriye'ye verdiğimiz elektrik keseriz anlamında bir açıklamanız basında yer aldı. Eğer aydınlatırsanız, hiç olmazsa hepimiz de bilgilenmiş oluruz çünkü Sayın Dışişleri Bakanımız Suriye'nin vatandaşlarını olumsuz etkileyecek hiçbir yaptırıma girmeyeceğiz diye açıklama yaptı. Bu arada da konuya girmişken yılda ne kadar miktar ve tutarda elektrik satıyoruz Suriye'ye?

Yine, çok konuşulan, kamuoyunda dile getirilen bir konu var. Kuzey Irak Yönetimine elektrik veriyor muyuz? Kendi sanayicimizden daha ucuz elektrik verdiğimiz yönünde kamuoyunda bilgiler var. Doğrusunu öğrenebilirsek birim fiyatları ve satışları itibarıyla.

Sayın Bakanım, bir gazetemizin Ankara temsilcisi ve yazarına verdiğiniz mülakat ilgimi çekti, tümüyle de okudum, katıldım diyebilirim. Yani, orada özellikle dünya enerjisinin yaklaşık yarısının Orta Doğu ülkelerinde bulunduğunu ifade ederek savaş ve çatışmaların temelinde küresel güçlerin bölge enerjisine hâkim olma amacının yattığını ifade ediyorsunuz. Aynen katılıyorum. Yani, bir anlamda şunu da söyleyebilirim burada "Arap Baharı" diye adlandırılan, özgürlük, demokrasi, insan hakları, hakların talebi, yani genelde bunlar bir bahane, ki bunun örneğini Irak'ta yaşadık. Irak'ta gerçekten geçmişe dönersek hep insan hakları, demokrasi adı altında orada bir müdahale oldu. Tabii kesinlikle Saddam yönetimini tasvip etmemiz, Kaddafi yönetimin tasvip etmemiz mümkün değil ama bunlar kullanılarak o bölgedeki petrol yataklarına, yer altı zenginliklerine ele geçirme yolunda yürütülen bir projenin sonuçları diye değerlendiriyorum.

Sayın Bakanım, 2 Kasım 2011 tarihli Resmî Gazete'de 662 sayılı Kanun Hükmünde Kararname yayınlandı. Şimdi, baktım, ilk başta bizim bütçe programımızda da olan, görüşeceğimiz burada bazı kurumlarımızda değişiklikler olduğunu gördüm. Nedir onlar? Siz sunumunuzda da bilgi verdiniz, Petrol İşleri Genel Müdürlüğümüz Bakanlık bünyesine alındı kapatılarak, bir de Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğümüz kapatıldı, işte bazı alet, edevat, personel de Devlet Su İşlerine devredildi.

Şimdi, mutlaka bir yeniden yapılandırma ihtiyacı var -buna ben de inanıyorum- Elektrik İşleri Etüt İdaresinde ama burayı kapatmak mı lazımdı? Açıkçası ben kapatılmaması, bir enstitü hâline getirilmesinin ülkemiz için çok daha yararlı olacağı kanaatini taşıyorum. Yani, orada enerji konusunda, elektrik enerjisi konusunda olsun, diğer enerji konularında olsun bilimsel çalışmaların yapılacağı bir enstitü olsa çok daha iyi olurdu.

Bu arada Elektrik İşleri Etüt İdaresinin verilerine göre sanayide en az yüzde 15, binalarda yüzde 35, ulaşımda yüzde 15 tasarruf potansiyeli olduğu, bu tasarruflar toplamında yıllık 4 milyar dolar olduğu geçmişte açıklandı. Yani, bu enerji verimliliği konusu çok önemli. Sempatik de bir maketimiz de vardı "Enver" diye. Daha önce Sayın Bakanımız da takdim etmişti. Şimdi, bu yeniden yapılanmada bu "Enver"ın Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü bünyesine alındığını gördüm, bu doğru mu Sayın Bakanım? Yani, sadece enerji verimliliği, yenilenebilir enerjiyle ilgili değil, bütün enerji dallarını kapsayan bir faaliyet, daha bir genel olması daha iyi olmaz mıydı? Yani, şu anda Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü bünyesinde.

Bir diğer konum özelleştirmeler. Sunumunuzda var ama kısa bazı sorularım olacak bu konuda. Her zamanki gibi MEDAŞ Seydişehir Alüminyum değil Sayın Bakanım, bu son yedi ihale. Şimdi, benim orada dikkatimi çeken şu: Şimdi, Boğaziçi'yle ilgili dağıtım şirketimizin ihalesinde birinci teklif 2 milyar 990 milyon, ikinci teklif 2 milyar 751 milyon, üçüncü teklif 2 milyar 496 milyon. Birinci vazgeçti bildiğim kadarıyla, ikinci vazgeçti, üçüncü ne yaptı bilmiyorum. Aynı durum diğer özelleştirmelerin bazılarında da söz konusu. Yani, burada şunu sormak istiyorum: Son durum nedir? Yani "İki tanesinde devir aşamasına geldik." dediniz herhâlde sunumda, biraz daha açabilirsiniz.

Bir de şunu merak ediyorum: Fiyatlar çok mu yüksek oluştu ki, bu özelleştirmeyi yapan tabii siz değilsiniz ama Neticede şartnamenin hazırlanmasında mutlaka sizlerin katkıları var. Birbirinin iki misline varan fiyatlar aynı şirket için söz konusu. Burada ne döndü açıkçası yani? Geçici teminatlarını yaktılar çoğu. Büyük büyük firmalar hepsi de şöyle baktığımız zaman. Bu işlerde ne kadar geçici teminat gelirimiz olduğu bilgisini de alabilirsem. Ayrıntılı olarak, yani bunlardan netice itibarıyla sözleşme imzalandı, devir aşamasında diyebileceğimiz iki yer var herhâlde. Diğerlerinde sorunlar devam ediyor. Bunun perde arkasını bilmiyorum, biraz öğrenebilirsek memnun olurum.

Evet, zamlar Sayın Bakanım, şimdi 2007 seçimlerinden önce elektrik ve doğal gaz fiyatlarını sürekli baskı altında tuttunuz ama seçimden sonra da kısa aralıklarla öyle zamlar yaptınız ki... Şimdi şöyle bir bakıyorum, 2007 yılından bu yana yapılan zamlar yüzde 90'lar civarında elektrikte, doğal gazda. Şimdi aynı dönem itibarıyla TÜFE'deki artışa bakıyoruz, yüzde 40'larda. Hani Maliye Bakanımızın bir tabiri kamuoyunda dile getirince epey tepki de aldı gerçi ama "güncelleme" diye. Hani, TÜFE'ye göre bir güncelleme değil bu zam oranları. Yani bu kadar yüksek zammın nedeni nedir? Yani bu gerek doğal gaz anlaşmalarında yapılan yanlışlıklar, yüksek fiyat anlaşmaları, al ya da öde, sonuç ödediğimiz tazminatların bu işin içinde etkisi nedir, niye bu kadar yüksek zam yaptık? Gerek memur gerek emekli gerek işçi, hangi kesimi alırsak alalım bu süreçte yüzde 80-90 gelir elde eden herhangi bir kesimimiz yok. 2007'den sonra Sayın Bakanım epey bir baskıladınız, orada fazla şey yok.

Sayın Bakanım, enerji kayıp kaçakları konusuna ben de değineceğim. Gerçekten elektrik iletimi ve dağıtımında kaçak ve kayıp oranı benim bildiğim dünya ortalaması 7-8'lerde. Ama bu oran ülkemizde, siz biraz önce ifade ettiniz, yüzde 15'ler düzeyinde. Bizde bir de şu durum var: Bölgeler arasındaki elektrik iletim ve dağıtım kayıp ve kaçakları çok büyük farklılık içeriyor. Ben TEDAŞ'ın bu altmış ilimizi kapsayan 2010 yılı bilgilerine baktım. Şimdi en düşük oran yüzde 2,2 zannedersem, Osmaniye. Yüzde 77 Şırnak. Gerçekten büyük bir uçurum var arada. Yani illere göre şöyle baktığımız zaman bu TEDAŞ'ın tablosu. Bu konuda tabii sağlanacak tasarruf çok önemli. Yani bu kayıp kaçak oranını düşürmek çok önemli.

Bir diğer konu Sayın Bakanım, ben de bu elektrik faturalarındaki konuya geleceğim. Yani bilmiyorum ama âdeta bir soygun düzeni Sayın Bakanım. Yani kayıp-kaçak elektrik bedeli, TRT payı, iletim payı, sayaç okuma bedeli, elektrik enerjisi fonu, belediye tüketim vergisi, KDV. Şimdi vergi, fon, harç, haraç, adına ne dersek diyelim hepsini vatandaşa yüklüyoruz.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 70

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Haraç da mı var?

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – Var, şimdi ona geleceğim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Anlamadım.

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – Şimdi kayıp kaçak elektrik bedeli diye bir uygulama var. Şimdi bu yasal dayanağını aradım Sayın Bakanım, yani yasal dayanağını aradım, Elektrik Piyasası Kanunu geçici 9'uncu madde. Orada bu konu tam düzenlenmiyor. Yani benim bilmediğim bir konu varsa açıklarsanız memnun olurum. Yani ikincil mevzuatta yönetmelikle yapılan düzenleme. Dolayısıyla, yasal değil. Yani bana göre yasal değil. Yasa'da, Elektrik Piyasası Kanunu'nda, 4628'de açık bir şekilde bu ifade edilmemiş. Yani bir anlamda...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Yani bu haraç.

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – Ben söyledim haraç diye.

Şimdi, daha önce arkadaşlarımız değişti, bu oransal olunca aynı apartmanda, aynı dairelerden farklı farklı sayaç okuma bedeli alınıyor. Hakikaten bunun alınmaması gerekir Sayın Bakanım. Yani bunu hangi gerekçeyle bu ödeniyor? Bunun açıklanmasını lazım, bunların kaldırılması lazım.

Bir de bu 2011-2015 dönemi için belirlenen kayıp-kaçak-hedef oranının artırıldığı iddiası var hedef oranlarda. Burada da açıkçası dağıtım şirketlerine bir kıyak geçiliyor. Yani eğer basına yansıyan bilgilerde bir yanlışlık yoksa ki tabloyu da vermişler. Bu mevcut rakamlara göre, kayıp kaçak oranlarına göre, daha yüksek oranlar belirlendiği ifade ediliyor. Buna göre de dağıtım şirketlerinin vatandaşa yüksek oranda bunu yansıtmayı öngörüyor. Bu da bana göre yanlış.

Sayın Bakanım, aynı zamanda sorum olacak. Bu al ya da öde şartlı doğal gaz anlaşmaları nedeniyle ciddi miktarda doğal gaz anlaşması imzası attık ve izlenen politikalar bana göre çok yanlış politikalar bunlar. Hem doğal gazı pahalı almak zorunda kalıyoruz hem de altyapısı da zamanında olmadığı için al ya da öde şartıyla aldığımız için tazminatlar ödüyoruz. Ben soruyorum: 2009-2010-2011 yılında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) –Bitiriyorum Sayın Başkan, son bir konum kaldı.

Al ya da öde kapsamında ödediğimiz tazminat miktarları nedir?

Yine bir arkadaşım gündeme getirdi bu Batı hattıyla ilgili. Ben de bu konuda bilgi verseniz memnun olacağım. 6 milyar metreküp gaz geliyordu. Sizin açıklamanız durdurduğunuzu açıkladınız bu Batı hattından doğal gaz alımını. Yani 2011'de zaten bitiyordu. Yani durdurma derken orada bir rest çekme gibi oldu ama zaten biten bir şeyi durdurma gibi anlaşıldı kamuoyunda. Bunu biraz açıklarsanız. Yine özel sektörün buradan doğal gaz alıp alamayacağı konusu nedir, bunun altında ne yatıyor açıkçası? Yani Sayın Bakanım, bir yenileme imkânımız vardı da onu mu iptal ettik, sizin "durdurduk" şeyinden anladığımız o mudur? Ona cevap verin.

Tabii, Sayın Kuşoğlu Konya'yla ilgili çiftçilerimizin sorununu gündeme getirdi, kendisine teşekkür ediyorum. Gerçekten her yönüyle çiftçiye bir sürü yük yüklüyoruz. Bu mühendis olayı da o. Bir de geçen hafta MEDAŞ Genel Müdürlüğümüzle bir görüşmem oldu Sayın Bakanım. Tabii, bizde kuyu çok biliyorsunuz. O trafoların, o tesislerin tümüyle yenilenmesi gerektiğini söylüyor Sayın Genel Müdür ve bu yüzden de Konyalının çok büyük şikâyeti var. Sürekli Konya merkezde elektrik kesintileri oluyor, özellikle sanayicimiz feryat ediyor. Genel Müdür Bey de bunun bu trafolardaki eski tesislerin falan da neden olabildiğini söylüyor. Tütünün yenilenmesi lazım da yenilenecek de çiftçiye para yok. Yani nasıl yenilenecek? Çiftçi kara kara düşünüyor. Bir sürü sıkıntının üzerine bir de bu sıkıntı bindi. Bu konuda devlet olarak ki, belki Sayın Eroğlu'nun alanına giriyor bu konu ama, neticede Hükümet olarak bu konuda bir çözüm getirilmesi bu işin devlet tarafından yapılmasının çok daha doğru olacağını, çiftçiye yeni bir yük yüklenmemesi gerektiğini düşünüyorum.

Ben Bakanlığımız bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Sayın Şahin.

MUSTAFA ŞAHİN (Malatya) – Sayın Başkanım, değerli Bakanım, değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın kıymetli bürokratları ve basınımızın güzide temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlarken 2012 yılı Bakanlığımızın bütçesinin hayırlara vesile olmasını Cenabıallah'tan niyaz ediyorum.

Öncelikle Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın yapmış olduğu çalışmalara baktığımızda, yaşantımızın her alanında elzem olan enerji konusunda alternatifler oluşturarak bu konudaki dışa bağımlılığımızı her geçen gün azaltmaya dönük çalışmalarından dolayı ben Bakanlığımızı kutlamak istiyorum. Yapılan çalışmalara baktığımızda, enerji sektöründe dokuz yılda 25 milyar dolar yatırım yapıldığı, dokuz yıllık AK PARTİ iktidarında o güne kadar 300 santralin yapıldığını gördük ama bizim bu dönemde 321 santralin yapıldığı, 4,8 milyar yeni kömür rezervi bulunarak kömür rezervimizin bu sayede yüzde 50'ye yakın bir artırımla gerçekleştiğini, petrol ve doğal gaz arama yatırımı 12 kat artırılarak 2002 yılında 47 bin metre olan sondaj miktarımız 2010 yılında 181 bin metre seviyelerine ulaşarak 2015 yılına kadar hidroelektrik gücümüzü yüzde 68'e yükseltmesi için yapılan çalışmalar hedeflenmektedir, görülmektedir.

Ayrıca, şu anda kayıp ve kaçaklarla alakalı Sayın Bakanımızın da sunumunda ifade etmiş olduğu gibi, yüzde 15'lere düşürülmesi belki ülkemiz için bir kazanım ama bununla elbette ki dünya standartlarına getirilmesi noktasında yapılan çalışmaları takdirle izlemekteyiz.

2002 yılında elektrik sektöründe özel sektörün payı yüzde 34 iken 2011 yılında bu pay yüzde 52'ye yükselmiş durumda. 2002 yılında maden sondajımız 100 bin metre iken bugün 1 milyon metreye çıkmıştır. Ayrıca dokuz yıldır sosyal devlet olmamızın bize vermiş olduğu sorumlulukla 2,5 milyar değerinde 11 milyon ton kömürün maddi durumu yetersiz olan vatandaşlarımıza dağıtılması da ayrıca, elbette ki sevindirici bir gelişme.

Rüzgâr enerjisinde, güneş enerjisinde, jeotermaldeki yatırımlar da bu konuda yapılan güzel çalışmalardan bazıları.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 71

Dünya bor rezervinin yüzde 72'si ülkemizde bulunurken teknoloji planlamasıyla borun geniş ve verimli kullanım potansiyelini artırmak için bor teknolojisini kullanarak rekabet avantajını sağlamalıyız diye düşünüyorum. Bölgesinde lider, dünyada söz sahibi bir Türkiye için aktif bir enerji politikası diplomasisi ve çalışmalarını yürüten Enerji Bakanlığımızın dünyada her geçen gün artan enerjiyle ilgili ihtiyacın ülkemizde alternatif enerji tercihleriyle karşılanması konusundaki gayretlerinizi de takdirle izlemekteyiz.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; dünyanın sayılı yataklarının ülkemizde olması, demir çelik sanayisine yönelik yeni ve uç ürüne dönük fabrikalarının yapılmasını önemli kılmaktadır. Türkiye'de yıllık olarak yaklaşık 30 milyon ton yassı ve yuvarlak mamul demir üretilmektedir. Bunun sadece 5 milyon tonu yerli firmalar tarafından cevher olarak üretilmekte, geri kalan yaklaşık 25 milyon tonu ise hurda malzemelerden ve dış ülkelere temin edilmektedir. Bu durum bizleri dışa bağımlı ülke hâline getirmekte, oysa sadece ilimizdeki Malatya'mız için konuşuyorum Sayın Bakanım, demir rezervleri bile birkaç yüz yıllık ülkemizin ihtiyacını karşılayacak durumdadır. Türkiye yıllık dökme demire 3 milyar dolar para ödeyerek ithal etmektedir. Dışarıdan alınan diğer cevher ve hurda demir de hesaba alındığında bu miktar 5-10 kat artacaktır. Demir çelik ürünlerimizin işlenmesi hem ülke ekonomisine büyük katkı sağlayacak hem de büyük istihdam yaratacaktır. Ayrıca, yer altı kaynakları bakımından çok çeşitlilik ve birçok alanda büyük rezervler bulundurmasına rağmen madenlerimiz ham madde olarak direkt ihraç edilmekte ve kaynak zayıfatı oluşturmaktadır. Bugün dünya ekonomisine yön veren ülkelere biri olan Çin dünyadaki ve ülkemizdeki madenlerimizi tüvenan cevher, yani işlenmeden almakta, uç ürünler hâline dönüştürüp tekrar dünyaya pazarlamaktadır. Ülkesine uç ürünlerin gelmemesi için yüksek vergi oranları uygulamakta olup ülkesinde üretilene ise vergi indirimine giderek teşvik ettirmektedir. Bu madenler başta demir olmak üzere krom, bakır, kurşun, çinko, mermer vesaire gibi ülkemizde ise bu ve diğer madenlerin saflaştırılması ve çeşitlendirilmesi için parmakla gösterilecek kadar az tesis bulunmaktadır. Madenlerimizin uç ürüne dönüştürülmesi için teşvikler verilmeli ve kaynak zayıfatı önlenmelidir. Böyle gidilmesi durumunda zengin ve yüksek kaliteli yer altı kaynaklarımız hızla tüketilecek ve madencilikte de dışa bağımlı hâle gelmemiz kaçınılmaz olacaktır.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanım, Sayın Başkanım; Malatya ilinde yatırım yapabilecek ve ilin kalkınmasında lokomotif olabilecek dört önemli yer altı kaynağı bulunmaktadır. Bunlar başta demir olmak üzere mermer, seramik ve çimento ham maddeleridir. Türkiye'nin büyük demir rezervleri de Malatya'nın Hekimhan ve Kuluncak ilçelerinde bulunmaktadır. Hekimhan'da Hasan Çelebi, Karakuz ve Devci demir yataklarının toplam rezervleri yaklaşık 1,7 milyar tondur. Bu rezerv geliştirildiğinde 2 milyar tona çıkabilecektir. Bunun yanı sıra aynı bölgede MTA Orta Anadolu Bölge Müdürlüğümüz sondaj çalışmalarını devam ettirmektedir. Sondaj çalışmalarıyla bu rezervlerin 3-3,5 milyar tona çıkabileceği de düşünülmektedir.

Bölgemizdeki demir yataklarının ruhsat hakları Erdemir, Oyak ve Kolin Holdingte olup bu firmalar yatırım aşamasındadırlar. Oyak Hasan Çelebi'ye palet tesisi zenginleştirmeyi yapmayı planlamaktadır, Kolin ise kalsinasyon ve pik demir üretmeyi tasarlamaktadır. İlk etapta burada bu planlamayla 1.500 kişinin istihdam edileceği düşünülmektedir eğer tam aktif bir duruma geldiğinde ise 5 bin kişinin orada istihdamının söz konusu olduğu bilinmekte. Ancak, demirin uç ürünleri olan yuvarlak ve yassı mamul üretilmesi düşünülmektedir. Bu eksikliğin giderilmesi hususunda desteklerinizi beklemekteyiz.

Ayrıca, Malatya ilinde önemli görülen ikinci yer altı kaynağı ise mermerdir. İlimizde mermer Akçadağ ilçesinde üretilmekte olup bu yer altı kaynağımızda da diğer madenlerimiz gibi uç ürüne dönüştürülmeden ham madde olarak direkt ihraç edilmektedir. Oysa dünyada bu tür yer altı kaynakları hem istihdam açısından hem de daha fazla ekonomik kaynak oluşturmak amacıyla işlenerek uç ürüne dönüştürülmektedir. Bunun için stratejiler belirlenmekte ve değişik vergi sistemleri uygulanarak işletmelere yönelik teşvikler verilmektedir. Bu kapsamda ilimiz Akçadağ ilçesinde mermer ihtisas organize sanayi bölgesi hızla faaliyete geçirilerek küçük ve orta ölçekli yatırımcılar teşvik edilmelidir. Enerjide yüksek talep artışını karşılamak ve ithalata olan bağımlılığın önüne geçmek için zengin maden yataklarına sahip olan bölgemizin kaynaklarının değerlendirilerek, beklenen istihdamı da oluşturarak ülke ekonomisine önemli katkının sağlanması gerçekleşmiş olacaktır. Ayrıca Sayın Bakanım, özellikle yine seçim öncesi ve seçimden sonra vatandaşlarımızın arasına gittiğimizde daha önceki dönemlerde de yine arkadaşlarımızın bize iletmiş oldukları TEDAŞ'ın özelleşmesiyle alakalı bize birçok sıkıntıların geldiği gözlenmektedir. Şimdi, en büyük sıkıntılarımızdan birisinin elbette ki devir teslimin şubat ayına doğru yapıldığını görmekteyiz. Ancak ilgili firmanın yatırıma dönük herhangi bir çalışmanın yapılmadığını ve buna benzer sokak aydınlatmalarıdır, enerjideki birtakım arızaların zamanında yerine getirilmemesi noktasında daha önce yanılmıyorsam arkadaşlarımız Enerji Piyasası Destekleme Kuruluyla yaptıkları görüşmelerde gerekli bilgileri vermişlerdir. Bu konuda özellikle ilgili firmalarla gerekli görüşmelerin sağlanarak vatandaşlarımızın mağduriyetlerinin giderilmesi noktasındaki desteklerinizi bekliyoruz.

Bir de yine vatandaşlarımızın bizden talepleri özellikle tarımsal sulamayla alakalı, enerjinin kullanımından kaynaklanan, gerçekten bir desteklemenin olabilmesi mümkün mü, değil mi bu konuda da özellikle bir ricaları vardı, onu da size iletmiş olayım.

Ben sözlerimi burada bağlarken tekrar bütçemizin ülkemize ve bütün insanlığa hayırlara vesile olmasını diliyorum ve hepinizi saygılarla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Sayın Sarı, buyurun lütfen.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, söz önceliği için de ayrıca teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, Plan Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, değerli bürokratlar ve değerli basın mensupları; herkese iyi akşamlar diliyorum. Zamanın çok ilerlediğinin farkındayım, o yüzden mümkün olduğu kadar konuşmalarımı kısa tutmaya çalışacağım. Tabii, konuşmada sonlarda olunca bazı şeyleri tekrarlama riski de ortaya çıkıyor, mümkün olduğunca da tekrarlardan düşüncelerimi anlatmaya çalışacağım. Esasen enerji meselesi Enerji Bakanlığının boyutlarını aşan bir şey. Çok daha geniş bir alanı oluşturuyor. Çevre politikalarından tutun da jeopolitiğe kadar uluslararası ilişkilerden sosyal

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 72

politikalar ve istihdama kadar çok geniş bir alanı içeriyor. O yüzden aslında Enerji Bakanlığının faaliyet alanları ile enerji politikalarını sınırlamamak gerekir ama Enerji Bakanlığının bütçesi önümüzde olduğuna göre, Enerji Bakanlığının bütçesine bağlantılı olarak Türkiye'nin enerji politikalarıyla ilgili düşüncelerimi anlatmaya çalışacağım.

Şimdi, enerji tabii çok önemli. Ekonominin itici gücü, ekonominin olmazsa olmazı ama Türkiye için enerjinin başka bir önemi var. Çünkü enerjide aynı zamanda dışa bağımlı bir ülke Türkiye. Dolayısıyla bugün sabahın beri tartıştığımız, aslında bir önceki Ekonomi Bakanlığının bütçesinde de tartıştığımız cari açık gibi temel problemlerin en önemli kesişim noktalarından birindeymiş gibi görünüyor enerji. Örneğin, 2011 yılının ikinci çeyreği itibarıyla baktığımız zaman Türkiye'nin cari işlemleri açığının millî gelire oranını yıllıklandırılmış rakam olarak yüzde 9.2 görürüz cari açığı. Enerji hariç baktığımız zaman bu 4,2'ye düşüyor. Demek ki yaklaşık 5 puan kadar cari işlemler açığı üzerinde etkili olan bir büyüklükten bahsediyoruz. 2008 yılında 48, 2009 yılında 29, 2010 yılında 38 milyar dolarlık bir enerji faturamız var bizim ve 2011 yılının gerçekleşme tahminleri de 48-50 milyar dolar civarında. Demek bu kadar önemli bir şeyden bahsediyoruz. Dolayısıyla, dışa olan bağımlılığı azaltılmış bir enerji politikası, enerji politikamız açısından olmazsa olmaz eksenlerden birini oluşturuyor.

Şimdi, hem sizin Bakanlığınızın bu seneki bütçesinde hem de geçmiş dönemdeki açıklamalarına baktığımız zaman aslında Türk enerji politikasının ya da Türk enerji sisteminin bu durumunu Hükümetin kavradığını görüyoruz sevindirici bir biçimde. Dolayısıyla bütün dokümanlarda enerjide dışa olan bağımlılığın azaltılması bir öncelik olarak ortaya konmuş gibi görünüyor. Fakat uygulamaya baktığımız zaman istenilen, umulan sonuçların elde edilemediğini de ayrıca söylemek gerekir.

Burada tabii yenilenebilir enerji kaynakları çok önemli bir noktayı oluşturuyor ve yenilenebilir enerji kaynakları açısından da daha çok hidroelektrik santralleri ve rüzgârla ilgili birtakım düzenlemelerin Türkiye'de çok yaygınlaştığını görüyoruz. Fakat hidroelektrik santralleriyle doğa arasındaki dengenin bozulduğuna ilişkin de çok ciddi bir kanaat var. Yani doğanın korunmasıyla hidroelektrik santralleri yatırımları arasında çok ince bir dengenin tutturulması gerektiği, ancak son zamanlarda, özellikle bazı bölgelerdeki bazı uygulamaların bu dengeyi önemli ölçüde bozduğuna ilişkin de yaygın bir kanaat var. Dolayısıyla doğayı tahrip etmeden bir hidroelektrik santrali yatırımlarının yapılmasının son derece önemli olduğunu görüyorum. Bu dışa olan bağımlılığın azaltılabilmesi açısından nükleer enerji önemli bir yerde duruyor ve Hükümetin son zamanlarda nükleer enerji konusunu öne aldığını da gözlemliyoruz. Fakat bu nükleer enerjiyle ilgili de çok ciddi birtakım kaygıların özellikle bu Japonya'daki depremde sonra gündeme geldiğini de ayrıca gözliyoruz. Şimdi, yapılan açıklamalara baktığımızda 2023'te Mersin Akkuyu ve Sinop'ta toplam 10 bin megavat gücünde ve 8 nükleer reaktörün inşasına başlanacağını ve ayrıca 5 bin megavat gücünde 4 reaktörün daha inşa edileceğine ilişkin birtakım açıklamalar var. Şimdi, tabii, ister istemez birtakım soru işaretleri kafamızda bizim muhalefet partisi olarak ve bu sorulara biraz cevap aranması gerektiğini düşünüyoruz. Birincisi, bu Mersin'de yapılması düşünülen nükleer santralin benzerleri ya da benzer nitelikte olanların dünyanın herhangi bir ülkesinde inşa edilip edilmediğini sormak isterim.

İkinci olarak, bir uluslararası ihale yapılmadan neden Rusya'nın böyle bir elektrik, bir uluslararası anlaşmayla Rusya'ya böyle bir nükleer santralin yapılmasının söz konusu olduğunu, dünyada bunu yapan sadece Ruslar mı, niye böyle bir tercih yapıldığını bilmek isterim.

Üçüncü olarak, Ruslarla olan anlaşmamızda bir alım garantisi var mı? Ve üreteceğimiz elektriğin fiyatı ne? Ve bu fiyat dünyayla karşılaştırıldığında nasıl bir aralıkta duruyor? Bunları da bilmek isterim nükleer enerji vasıtasıyla.

Şimdi, yenilenebilir enerji kaynaklarına olan ilginin rüzgâr enerjisinde taçlandığını, rüzgâr enerjisiyle ilgili EPDK'ya çok ciddi taleplerin geldiğini görüyoruz. Fakat aynı şeyi güneş enerjisi için görmek mümkün değil. Türkiye'nin çok ciddi bir güneş enerjisi potansiyeli var. Yine rakamlara baktığımız zaman, benim elimdeki rakamlar, örneğin Türkiye'de güneş enerjisi santrali kurumuna uygun 4600 kilometrekare genişliğinde bir topraktan bahsediliyor ve Türkiye'nin güneş enerjisi potansiyelinde bütün bu alanlar değerlendirildiğinde tabii, hepsi değerlendirilecek demek değil. 2020 yılına kadar yaklaşık 20 bin megavata ulaşabilir. Bu çok yüksek bir rakam. Fakat verilen teşviklerin güneş enerjisine yatırım yapma açısından bu alanı henüz rantabl kılmadığını da biliyoruz. Dolayısıyla, Bakanlığınızın güneş enerjisiyle Türkiye'nin bu potansiyelinin kullanılabilmesine olanak sağlayacak bir yeni teşvik sisteminin ya da daha önce verilmiş olan teşviklerin artırılması gibi bir çalışmanın söz konusu olmasının çok faydalı olduğunu düşünüyorum, bu konuyla ilgili düşüncelerinizi de merak ediyorum.

Enerjide dışa bağımlılık özellikle doğal gazda çok net bir biçimde kendini gösteriyor. Doğal gazda bir başka sorun daha var, dışa bağımlıyız, dışarıda da bir ülkeye çok bağımlıyız. Dolayısıyla, hem dışa bağımlı hem de bir ülkeye bağımlı olma durumu enerji arz güvenliği açısından, ekonominin gerekleri açısından ve ülkenin jeostratejik konumu açısından ve uzun vadeli dış politikası açısından sakıncalı olduğu da çok açık. Bunun azaltılabilmesi için Bakanlığımızın ne tip çalışmalar içinde olduğunu ben bilmek istiyorum. Bu konuyla ilgili çok ciddi adımların atılmasına ihtiyaç var. Ayrıca bu doğal gaz konusunda doğal gaz depolama tesislerinin kurulmasına ilişkin bir çalışmanın ya da bir projenin olduğunu biliyorum Tuz Gölü'nün altında galiba. Bununla ilgili ne durumdayız? Yeni depolama sistemleri düşünüyor muyuz? Bunu da ben çok önemsemişimi belirtmek isterim.

Şimdi, enerjiden bahsederken kömürden bahsetmemek olmaz. Bakanlığınızın ve genel olarak Hükümetin kömür dağıtımıyla ilgili övündüğünü biliyoruz. Fakat bunlar her seferinde, ısrarla ve inatla "sosyal devlet anlayışının gereği" cümlesine bağlanıyor. Bu kadar çok sosyal devlet vurgusu yapılması ister istemez sosyal devlet anlayışının sadece kömür dağıtımlarıyla mı sınırlı olduğu sorusunu kafamıza çağırıştırıyor. Böyle bir durum söz konusuysa, örneğin elimde bir bilgi var, Türkiye Taşkömürü İşletmelerinde 10.709 işçinin toplu sözleşmeden doğan kişi başına 3.600 kilogramlık kömür alacağını henüz ödenmediğini hatırlatmak isterim. Vatandaş kömür dağıtan Hükümetinizin kendi çalışanlarına da bu konuda gerekli ilgiyi ve alakayı göstereceğinize eminim.

Elektrik faturaları yine çok tartışılabilir konulardan biri. Bu konuyla ilgili çok detaylı açıklamaları benden önceki konuşmacılar yaptığı için vaktinizi almak istemiyorum bu konuda ama bu konuyu da özellikle vurgulamak istedim.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 73

Çok geniş kapsamlı politikaların iç içe geçtiği bu alanda ben Bakanlığınıza başarılar dileyerek sözlerimi sona erdirmek istiyorum.

Hayırlı olsun bütçeniz, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Sarı'ya çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Çıray, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; doğrusu bu akşam huzurlu uyuyamayacağım. Çünkü bugün burada konuştuğumuz enerji politikaları yüzünden Orta Doğu'da Müslüman kanı dökülüyor. Bugün yine Mısır'da kan dökülmeye başlandı. Sayın Cumhurbaşkanının ve Sayın Başbakanın bir koşu başarıymış gibi gittikleri yerde yeniden Müslümanlar ölmeye başladılar. Bu yetmezmiş gibi, yine Batılıların enerji politikaları nedeniyle biz şimdi Suriye konusunda bir başka çamurun içine doğru çekilmeye çalışıyoruz. Doğrusu, tekrar söylüyorum, bir Müslüman olarak rica ediyorum Hükümetten, bu tür Haçlı oyunlarına gelmesinler. Batılılarla bu tür iş birliklerine girmesinler çünkü sonuç ortada.

Şimdi değerli arkadaşlar, burada benden önceki değerli konuşmacılar enerji fiyatlarının yüksekliğinden söz ettiler. Bu sadece dünya konjonktüründen kaynaklanan bir şey değil. Uzun zamandır Enerji Bakanlığının doğru yönetilmemesinden ve Enerji Bakanlığındaki bürokratların kendi aralarındaki birlik ve beraberliği kuramamasından kaynaklanan bir durumdur. Benim aldığım bilgiye göre, Sayın BOTAŞ Genel Müdürü Fazıl Şener Bey'le Sayın Bakan göreve geldiklerinde bütün bürokratların istifasını istemişler. Bunların içerisinde iki bürokrat istifasını vermemiş. Bunlardan birisi Sayın Fazıl Şener. Kendisini şahsen tanımıyorum, değerli bir bürokrat olduğundan kuşku yok. Kendisi Sayın Başbakan'dan destek aldığı söylenir ve kendisi yine kendisiyle birlikte çalışması gereken, birlik beraberlik içinde çalışması gereken, yani BİL, yani BOTAŞ International Limited Şirketi Genel Müdürlüğüyle bir çekişme hâlinde olduğu teftiş raporlarına ve Sayıştay raporlarına yansımış. Sayın Bakanın ve Sayın Cumhurbaşkanının da daha ziyade bu çekişmede bu Sayın Genel Müdürün yanında olduğu yine Bakanlık kulislerinden aldığım bilgiler dâhilinde. Bunun önemi nedir? Bunun önemi bu birlik ve beraberliğin olmadığı yerde, tesanütün olmadığı yerde doğru yönetim de olmaz, doğru yönetimin olmadığı yerde maliyetler artar. BOTAŞ'a bu çok yüksek maliyetlere neden olur. Bu tartışmaların arkasında bazı dedikoducuların işte, gelecekte BİL'de yapılacak olan 10 milyar dolarlık yatırımlar olduğunu söylemesine inanmak istemiyorum ama bir tespit olarak bunu söylemek istiyorum.

Yine, bu Hükümetin Mavi Akım Anlaşması nedeniyle birtakım bu alım anlaşmalarını değiştirdiğini biliyoruz. Bu alım anlaşmalarının değişmesi sonunda dünyadaki petrol fiyatlarının hızla artmasıyla ne yazık ki Türkiye'deki elektrik enerjisinin yüzde 46,5'u yaklaşık olarak çevrim santrallerinden üretilir, doğal gaz çevrim santrallerinden, 98 milyar kilovatsaat/yıl civarındadır bu miktar. Bu maliyetler de bugün fakir fukara vatandaşın sırtına bir yük olarak binmektedir.

Hızlı konuşmak zorundayım beş dakikalık süreyi tamamlamak için. Sayın Bakandan bunları öğrenmekten memnuniyet duyuyum. Biraz önce bir arkadaşımız ÇEAŞ davasından Sayın Bakanın veya Bakanlığın 230 milyon dolar kazandırdığını ifade ettiler. Gerçekten bu davanın kazanılması hepimizi memnun etmiştir, Türkiye'de herkesi memnun etmelidir ancak burada bir iddia vardır. Yine bana gelen bir iddiaya göre Bakanlık davasını savunan Freshfields Deringer LLP şirketi ve Aydın Coşar -sanıyorum Sayın Cüneyt Zapsu'nun da avukatı- bunların bu davayı kazanmaları nedeniyle hakem heyeti 15 milyon dolar davalı taraf tarafından avukatlara ödenmesine karar vermiştir ama Bakanlık buraya kaç para ödemiştir, onu merak ediyorum. Kesin olduğunu söylemiyorum ama bana gelen bilgiler 50 milyon dolar civarındadır avukatlara ödenen para, bu da eğer doğruysa Sayın Bakan gerçekten bunu yapanlar hakkında bir tahkikat başlatacağınızı umarım.

Son olarak Sayın Bakan, sizin daha önce Genel Müdür olduğunuz ve yönetim kurulunda bulunduğunuz, Kayseri Belediye Başkanının da yönetim kurulunda bulunduğu Kayseri ve Cıvırı Elektrik Anonim Şirketinin eski parayla 15 trilyon bir, bir de 74 trilyon borcu vardı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına. Sayın Hilmi Güler zamanında bu alacakların düşürülmesi için bir olur alındı ve bu olurla sizin o zaman yöneticisi olduğunuz -belki de bırakmış mıydınız bilmiyorum- bu meşhur Kayseri meselesi, bu borçların düşürülmeye çalışıldığını biliyoruz fakat daha sonra elimde bir rapor var, Teftiş Kurulu raporu. Bu Teftiş Kurulu raporunda Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanının, Yüksek Denetleme Kurulu Başkanının ve Bakanlık müfettişlerinin imzaları var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYTUN ÇIRAY (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Buna göre de bu fiyat düşürümünün yapılamayacağı söyleniyor çünkü gerekçe olarak da hiçbir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere talimat veremez deniliyor. Bunun hangi aşamada olduğunu merak ediyorum Sayın Bakan. Eğer cevaplarınız esnasında bu alacakların tahsil edilip edilmediğini lütfeder bize bildirirseniz bundan çok memnun olurum.

Tekrar "Allah Orta Doğu'daki Müslüman dünyasına yardımcı olsun." deyip saygılar sunuyorum efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çıray.

Sayın Ören, süreniz beş dakika.

Buyurun lütfen.

HASAN ÖREN (Manisa) – Sayın Komisyon üyeleri, değerli basın mensupları, Sayın Bakan; sanayiciler bundan önce sizin uyguladığınız tarifeli elektrik kullanımına geçmişti. Bu elektrik kullanımında da 18.00 ile 22.00 arası pahalı elektrik, 22.00 ile 06.00 arası ucuz elektrik, 06.00 ile 18.00 arası da normal elektrik fiyatlarını ödeyeceklerdi. Açıklamanızda yüzde 9 zam yaptığınızı söylediniz elektriğe ama görülüyor ki sanayicinin kendini uyarladığı ve maliyet hesaplarını yaptığı 22.00 ile 06.00 arasındaki elektriğe yüzde 30'un üzerinde zam yapıldı. Bunun gerekçesi nedir? Siz kendiniz yönlendirdiniz,

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 74

siz elektrik üretiminin ve elektriğin kullanılmadığı zaman diliminin 22.00 ile 06.00 arası olduğunu söylemenize rağmen şu an yüzde 30 zammın niye yapıldığını sormak istiyorum.

İkincisi ise doğal gazda 55 milyar metreküplük Türkiye'nin bir ihtiyacı olduğu söyleniyor. Bunun da bir kısmını Azerbaycan'dan bir kısmını İran'dan, 180 dolara İran'dan 120 dolara da Azerbaycan'dan aldığımız söyleniyor. 6 bin metreküplük doğal gazı 400 dolardan almamıza rağmen iptal ettiniz. Mavi Akım Projesi'nde de 480 dolardan doğal gaz aldığımız söyleniyor. Acaba Rusya'nın diğer ülkelerle doğal gaz fiyatları ile bizim ülkemiz arasındaki satış fiyatları nedir? Tahmin ediyorum bizimki kamuoyunda söyleniyor ise diğer ülkelerin de kamuoyunda Rusya'nın satış fiyatlarını söylüyorlardır. Aradaki fark nedir?

En önemlisi de Libya'ya her türlü desteği sağladık. Hatta bavullarla para gönderdiğimiz söylendi. Yetkili ağızlar tabii ki bunun ne derece doğru olduğunu teyit etmediler ama yetkili birçok kişiler de bunu ettiler. Bizim bu kadar lojistik destek sağladığımız Libya hatta muhaliflere para gönderdiğimiz Libya'dan yani Libya Fransa'ya bir pasta gibi gözüküyor ise Sarkozy Libya'yı bir pastaya benzetiyor ve pastadan yüzde 35 hakkının olduğunu söylüyor. Acaba bizim bu paralarımız gitmesine rağmen bu pastadan bizim de böyle orantılı bir hakkımızın olup olmadığını sormak istiyorum.

Ayrıca Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nün görevlerinin (c) bendinde "üretim teknolojilerindeki değişim ve gelişmeleri saha mahallinde görmek, madencilik faaliyetleri sonucu meydana gelen çevresel problemleri tespit etmek" eğer böyle bir görev var ise Manisa'nın Turgutlu ilçesinde işletme ruhsatı verdiğiniz geçmiş adı -İngiliz şirketi- Bosphorus, yeni adıyla Sardes, onun da devrettiği başka bir firma dünyanın hiçbir yerinde açık linç usulüyle sülfürik asit kullanılarak nikel madeni çıkarılmasına izin verilmemesine rağmen dünyanın yedi harikasıdan biri olarak gözüken Gediz Havzası'nda böyle bir ruhsatın verilmesi insan sağlığının ve çevrenin bu kadar zarar görmesi acaba kendi bürokratlarınız tarafından size rapor edildi mi?

Hemen aynı görevlerin (g) bendinde "sektördeki nitelikleri, iş gücünün geliştirilmesi, faaliyetlerin iş güvenliği ve işçi sağlığı ilkelerine uygun yürütülmesine yönelik çalışmaların saha mahallinde görerek destekleyici çalışmalar yapmak" Manisa'nın yine Soma ilçesinde çalışan yüzlerce insan taşeronlara verdiğiniz madenlerle ilgili, maden ruhsatlarıyla ve maden çıkarmasıyla ilgili sözleşmelerinizde işçiye verilecek paralar belli olmasına rağmen yani 1.180 lira işçiye verilecek paranın taşeron şirketler 750 lirasını işçiye vererek şahısların hesabına yatırdığınız paraların 450 lirasını tekrar geriye alıyorlar. Bu savcılığa şikâyet edilmesine rağmen, emniyet müdürlüğüne şikâyet edilmesine rağmen hiçbir işlem başlatılmamış, Bakanlığınıza şikâyet edilmesine rağmen yine bir işlem yapılmamış. Yani orada dört, beş yıldan bu yana bütün Soma'daki kamuoyunun bildiği böylesine bir emeğin çalınmasına... Bu taşeronlara sizler veriyorsunuz bu işleri, bu ihaleleri sizler yapıyorsunuz. Böyle bir sorumluluğu hissetmiyor musunuz? Bugün biraz sonra size teslim edeceğim, bilgiler, isimler, bütün her şeyiyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HASAN ÖREN (Devamla) – Bitiriyorum.

Eğer bir işçinin 1.180 lira gibi bir para hesabına yatıyor ise taşeronun hangi fiyatla nasıl aldığı işçiye ilgilendirmez, işçi emeğinin ve alın terinin karşılığını alıyor. Bunun 750 lirasını kendisi alacak, 450 lirasını gidecek taşerona verecek, vermezse ertesi gün hemen işten çıkacak. Bunun araştırılıp ne derece doğru olduğunu eğer Bakanlığınız bürokratları veya sizler göz önüne alırsanız sevinirim.

Bakanlığın bütçesi Türkiye'ye hayırlı uğurlu olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ören.

Sayın Erdinç, buyurun.

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin enerji üssü olmaya hazırlanan Yumurtalık-Ceyhan enerji ihtisas bölgesinden bahsetmemenin bugünkü bütçe görüşmelerinde bir eksiklik olduğu düşüncesiyle bu konuda birkaç noktaya temas etmek istiyorum.

Türkiye, coğrafi konum itibarıyla dünyanın en stratejik noktalarından biri üzerinde bulunmaktadır. Üç kıtanın birleştiği yerde, emsalsiz bir konumdadır. Doğuyu batıya, kuzeyi güneye bağlayan doğal yolların kesiştiği kavşakta yer almaktadır. Tarih boyunca kavimler göçüne han olmuş bu coğrafya, bugün de enerji kaynaklarının geçişinde en güvenli yol olarak tezahür etmektedir.

Irak-Türkiye petrol boru hatlarıyla 80 milyon tona ulaşan petrol Yumurtalık- Ceyhan bölgesine ulaşmaktadır. Azeri petrolünün BTC boru hattıyla uluslararası pazara ulaştırılmasında tercih yine Ceyhan terminali olmuştur. Boğazlardaki tanker trafiğini azaltmak, petrole güvenli ve uygun bir yol bulmak maksadıyla geliştirilen Samsun-Ceyhan boru hattı da yine Ceyhan'da son bulmaktadır.

Ceyhan bölgesine ulaşan ham petrol, öncelikle burada tanklarda depolanmakta ve daha sonra da talep edilen miktarlarda, tankerlerle, uluslararası petrol işlem merkezlerine sevk edilmektedir. Ceyhan bölgesinde petrol herhangi bir işleme tabi tutulmadığından üzerine bir katma değer konulamamakta ve ülkemiz taşıma geliri dışında herhangi bir gelir elde edememektedir. Potansiyel olarak yılda 200 milyon ton petrol taşınan ve Akdeniz'de petrol üssü olmayı hedefleyen Türkiye dünya petrol ticaretinde maalesef transit geçiş noktasının ötesine geçememiştir. Bölgeye ulaşan petrolün mutlak surette değerlendirilebilmesi için petrol işleme tesisleri ile petrokimya tesislerinin kurulması gerekmektedir.

Bu önem ve gereklilikten hareketle AK PARTİ İktidarı döneminde, sizlerin öncülüğünde 17 Ekim 2007 tarihinde Resmî Gazete'de yayınlanan Bakanlar Kurulu kararıyla Ceyhan ilçesinin Akdeniz'le bulunduğu noktada yaklaşık 1.400 hektar büyüklüğünde bir sahada Yumurtalık-Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi ilan edilmiştir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 75

Son yıllarda sanayi ve enerji yatırımı denilince hemen hemen herkesin aklına ilk olarak Ceyhan-Yumurtalık Bölgesi gelmektedir. Bölgede var olan demir-çelik tesisleri, Körfezin karşı yakasındaki İskenderun ve çevresinde konuşlanmıştır. Müteakiben BOTAŞ'ın Dörtöyl ve Ceyhan tesisleri bölgedeki petrol terminallerinin başlangıcı olmuştur. Limanları, gübre fabrikası, elektrik üretim tesisleri, serbest bölge yatırımları ve son olarak da 14 bin dönümlük araziye kapsayan Ceyhan Endüstri İhtisas Bölgesinin ilanıyla bölgenin Türkiye'de enerji üssü olarak seçildiği açık bir şekilde ortaya konmuştur. Bu gelişmeleri gören yerli ve yabancı yatırımcılar bölgede tesis yeri arayışına girmişlerdir. Dolayısıyla kısa bir sürede bu bölge bir endüstri ve sanayi adası olarak özelde Adana, Gaziantep, Maraş, Hatay illerinin, genelde ise Türkiye'nin gelişimine doğrudan ve dolaylı olarak çok önemli katkılar sağlayacaktır. Ceyhan'da kurulması planlanan Enerji Endüstri Bölgesinin faaliyete geçmesiyle sinerji oluşturacak pek çok önemli sanayi kuruluşları da bir araya gelmektedir.

Rafineri ve petrokimya tesisleri ileri teknoloji gerektiren, çok sayıda ikincil sanayinin ham maddesini üreten doğurgan tesislerdir. Yatırım büyüklükleri itibarıyla da ekonomik etki alanı oluşturacak hacme sahiptirler. Zira Yumurtalık-Ceyhan Bölgesine kurulması düşünülen ve bu çerçevede çalışmaları yürütülen Petro-Kimya Rafineri Tesisinin toplam yatırım maliyeti 7 milyar dolar civarındadır. Adana Organize Sanayi Bölgesinde bulunan yaklaşık 350 üretim tesisinin toplam değerinin 5 milyar dolar olduğu düşünüldüğünde yatırımın büyüklüğü daha iyi anlaşılacaktır. Bölgede böylesi büyük tesislerin hayata geçirilmesi, bölgeye ve dolayısıyla ülke ekonomisine önemli katma değer yaratacaktır. Yerel ekonomideki yansımaları da hem inşaat döneminde hem de işletme döneminde istihdam, yan sanayi, dolaylı hizmetler, pazarın gelişmesi şeklinde olacaktır. Dolayısıyla, uzun dönemde bölgede kalıcı ve hem doğrudan hem de dolaylı ekonomik aktivite ve katma değer oluşturacaktır. Proje bölgeye sosyal bir canlılık getirecektir. İnşaat esnasında, pik döneminde yaklaşık on bin kişi doğrudan iş sahibi olacaktır. Bu kadar çalışan ve ailesine dolaylı hizmet vereceklerin de hesaba katılmasıyla birkaç on bin kişi daha çalışacaktır. Pek çok küçük, orta girişimci kendi işini kuracak veya kurulu işini geliştirecektir.

Bu vesileyle bir hususun daha belirtilmesi gerekiyor: Rafineri projeleri yüksek teknoloji ve yoğun bilgi birikimi isteyen projelerdir. Dolayısıyla iyi eğitim görmüş, kalifiye elemanlara ihtiyaç duyulacaktır. Üstelik bu elemanların yüksek gelir seviyeleri, ortalamanın üzerinde harcama kabiliyetleri ve gelişmiş hizmet beklentileri doğal olarak dolaylı hizmet verenlerin de servis kalitelerini yükseltecektir. Bölgede kalıcı bir teknokültür oluşacaktır.

Bu veriler de dikkate alındığında, bölgede enerji yatırımlarının meydana getireceği yoğun istihdamın ülke ve bölge için önemi bir kez daha anlaşılmış olacaktır. Ancak Bu önemine rağmen bölgeye yapılması planlanan rafineri projesi ideolojik reflekslerle engellenmeye çalışılmaktadır. 2009 yılı sonu itibarıyla çalışmalarına başlanan rafineri projesi aleyhine Ziraat Mühendisleri Odası Genel Merkezi çeşitli davalar açarak bölgeye yatırım yapılmasını engellemektedir.

Son olarak 7 Haziran 2011 tarihinde rafineri projesinin çevre düzeni plan değişikliği Adana İl Genel Meclisinde kabul edilmiştir. Kabul edilen Bu çevre düzeni plan değişikliği aleyhine Ziraat Mühendisleri Odası Genel Merkezi Ankara İdare Mahkemesi kanalıyla Adana Bölge İdare Mahkemesine 12 Eylül 2011 tarihinde yeni bir iptal davası açmıştır. Davanın açıldığı tarih de manidardır bu arada. İptal davası açan Ziraat Mühendisleri Odası Genel Merkezinin nasıl bir ideolojik refleksle hareket ettiği ve AK Parti hükümetleri vasıtasıyla yapılacak yatırımları hangi saikle engellemeye çalıştığı dava dosyalarında açıkça yer almaktadır.

Avukat olmam sebebiyle Ziraat Mühendisleri Odası tarafından Adana'da yapılacak yatırım aleyhine açılmış olan davanın dosyasını inceledim. Dava dilekçelerindeki ifadeler gerçekten çok manidar. Zira dava dilekçesinde iptali istenen bir hukuki yarar değil aslında yatırımın ta kendisidir. Yatırımcılara ve yatırımlara ideolojik olarak engel olmak isteyen zihniyet bu ülkenin gelişmesine ve büyümesine engel olmak isteyen zihniyettir. Bu zihniyet ne zihniyet sahiplerine ne de ülkeye bir fayda sağlamaz düşüncesindeyim.

MUSA ÇAM (İzmir) – Biraz açsaydınız onu acaba, biraz açsaydınız o söylediklerimizi.

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Devamla) – Yani anlaşıldı diye düşünüyorum çünkü bu konu basında çok yer aldı. Zira, bu bölgede yapılacak 7 milyar dolarlık yatırımı engellemek adına Ziraat Mühendisleri Odası Ankara'dan dava açıyor.

MUSA ÇAM (İzmir) – Hakkı yok mu?

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Devamla) – Hakkı olmadığını söylemiyorum. Burada, bakın, size...

BAŞKAN – Sayın Erdinç, siz lütfen konuşmanızı tamamlayınız.

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Devamla) – Sayın Başkanım, şurada dava dilekçesinden küçük bir bölüm okumak istiyorum hangi saikle dava açtıklarının anlaşılması adına. Bakın, dava dilekçesinin bir maddesinde şöyle bir ifade var, hiç şey yapmadan okuyorum: "Basında ve kamuoyunda çok konuşulan hatta Türkiye Büyük Millet Meclisinde de soru önergesi olan söz konusu rafinerinin kuruluşuyla ilgili olaylardan ortaya çıkan şudur ki tek hedef Başbakan'a yakınlığıyla bilinen bir grubun bu rafineriyi kurmasıdır." Bence yeterli olduğunu düşünüyorum.

Bu vesileyle Enerji Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Erdinç.

Sayın Günel buyurun.

Bu arada Sayın Günel siz başlamadan, unutuyoruz her seferinde, Sayın Aslanoğlu'na bugünkü kayısı ikramları için çok teşekkür ediyoruz her zaman olduğu gibi.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Estağfurullah.

BAŞKAN – Bazen unutuyoruz kusura bakmayın.

Sayın Bakanım, her gün rutin Sayın Aslanoğlu'nun kayısı ikramı var, hiç şaşmıyor. Onun için teşekkür ediyoruz kendisine.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Bakanım, bir Develi civıklısı olsa memnun olurduk.

BAŞKAN – Başka bir zamanda Sayın Bakan Develi civıklısı ikram etsin size, şimdi geç oldu artık.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Tarihini belirleyelim.

BAŞKAN – Ha, şimdiden tarihini belirleyelim.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 76

Şimdi, şöyle Sayın Bakanım, şimdi tabii, bu bütçe döneminde olmaz ama bütçe sonrası aşağı yukarı birçok bakanımıza söz verdik Komisyon olarak kendilerini ziyaret etme konusunda. Sizi de ziyaret edelim ve Develi civıklısını ziyelim birlikte.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Tarihini sizin yönetiminize bırakıyorum, ben sizden cevap bekliyorum.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başka bir önerimiz daha olabilir mi?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çelebi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Eğer Sayın Bakanımız lütfederlerse, şimdi, tabii, Plan Bütçede görev yapan hem AK PARTİ'liler hem CHP'liler hem MHP'liler hem BDP'liler var. Dolayısıyla kendi bölgelerine böyle bir lütfetme imkânınız olursa bir yatırım isteriz. Bu konuda da bir yardımınız olur mu efendim?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz efendim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – İste, iste, iste baba ne istiyorsan iste veriyor, veriyor, iste.

BAŞKAN – Sayın Günal, buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bitsin arkadaşların görüşmesi diye bekliyorum çünkü...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Bak, Sayın Günal şimdi isteyecek.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Vallahi, “İstedim vermediler, sen şoförsün dediler.” diyor. Pek Antalya'ya bir şey vermiyorlar. Onun için...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Günal, bir daha iste.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Ben beş senedir istiyorum biliyorsunuz, benim istediğim bölgeye yatırım da değil benim istediğim filancaya şu da değil, HES projelerinin takibi de değil, onları zaten yapıyorlar, öteki de geliyor DSI'yle ilgili bakanımız da geliyor, hepsine söylüyorum. Ben beş senedir derli toplu bir enerji stratejisi istiyorum. “Strateji dediğim de stratejik plan da yazdığınız şeyler değil.” dedim. Çok güzel, faaliyet raporuna baktım, edebî olarak ciddi gelişme var, çok güzel sloganlar var yani böyle reklam, hakikaten kâğıt kalitesi güzel, her bir enerji alt başlığı için hakikaten güzel yani espri olsun diye söylemiyorum. İşte, “Doğanın güçlü nefesi, rüzgâr enerjisi” spotlar güzel, ara tanımlar.

Şimdi, Sayın Bakanım, en önemli gördüğüm kısımdan başlayacağım.

RECAİ BERBER (Manisa) – Verilen lisanslı yatırımlar güzel değil mi yani Sayın Günal.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Yani orası güzel de içinde arıyorum, arıyorum bulamıyorum, içinde ben bir şeyler arıyorum, oraları güzel, devamını bekliyorum.

Şimdi, geçtiğimiz günlerde, kış geldi, hava soğuk, doğal gaz zammıyla kışa “Bismillah” dedik başladık. Onun için de ben size kısa soru önergeleri olarak sordum ama bazılarını burada da üzerinde durarak açıklamanızı isteyeceğim. O konuda bir araştırma önergesi teklifimiz de var, zamanı geldiğinde görüşülmesi kabul edilirse de bakacağım ve gerekli açıklamaları o zaman yaparız.

Şimdi, kısaca önemine binaen ben doğal gazdan başlamak istiyorum hepsi önemli ama yani biz enerjimizin yüzde 70'den fazlasını, doğal gazın da neredeyse yüzde 95'ten fazlasını ithal ediyoruz yaklaşık rakamlarla bildiğim kadarıyla yüzde 97 civarında. Şimdi, yine arz-talep sıkıntımızdan dolayı depolama sıkıntımız var, al ya da öde anlaşmalarımız var, işte, likit piyasadan alacağımız, tankerlerle yapacağımız anlaşmalarımız var. Bir arz ve talep anlamında, depolama tesisleri anlamında henüz istediğimiz düzeyle ulaşmış değiliz. Az önce Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından sunulan CD içerisinde yine bazı bilgilere yeniden bakma ihtiyacı hissettim. Sektör bazında toplam raporlara baktım yüzde 33 -siz de söylemişsiniz konuşma içerisinde- yüzde 66-67 civarında da bir şey kalıyor, sadece yüzde 3,2 civarında galiba rüzgâr var, 0,2 de jeotermal var.

Şimdi, biz elimizdeki kömürlerimizin tamamını etkin olarak kullanamıyoruz. Tabii, yaptığımız doğal gaz anlaşmaları nedeniyle “al ya da öde”den dolayı birçok santralimizi geçmişten bugüne doğal gaza bağımlı hâle getiriyoruz, yeni yapılanları da yapıyoruz. Benim hani beş yıldır Sayın Aslanoğlu'na dediğim gibi “istiyorum” dediğim şey, siz güzel söylemişsiniz “2023 yılında yüzde 100 kapasitelerimizi kullanıyor olacağız.” diye, bir arada siz konuşurken izledim, altını da çizerek şimdi zaman kaybetmeyeyim diye sayfasına yeniden bakmıyorum, orasını çok iyi hatırlıyorum. Ben de diyorum ki, 2023 yılına kadar onları kullanacağız ama baktık Fransa yüzde 70 küsürünü, diğer devletler yüzde 20'nin üzerindeki enerji ihtiyaçlarını nükleerden karşılıyor. Biz yine bir daha böyle bir kamuoyu tepkisi oldu, bir şey oldu, yeniden siz bir “hükümetler arası görüşme” dediniz. Tekrar işte, Japonya'yla görüşüyoruz, başka yerle görüşüyoruz. Şimdi, biz bekliyoruz ki “Bu kadar gündelik siyasetin arasında bu iş ne oldu?” diye. Biz konuşmaya başlayalı bayağı oldu. Siz Bakan olduktan sonra da bunlar çıktı. Bir an önce bunların siyaset üstü görülmesi, yapılacak ne varsa -yani Anayasa için komisyon toplaniyor, bilmem ne için alt komisyon toplaniyor, bunun için toplaniyor- yani neyse sorunun çözümü, enerji piyasasında düzenleme ihtiyacı varsa onu yapalım Sayın Bakan. Siyasi irade varsa siz ordasınız, yetmiyorsa muhalefet olarak biz de arkanızda duralım, neyse ama yapılması gereken bir an önce başlayalım. Yer seçiminde sorun varsa alternatif yere bakalım. Bana hâlâ böyle bir şey otomatik pilotta gidiyor gibi geliyor bazen. Siz gayret ediyorsunuz, koşturtuyorsunuz ama onu istiyorum, ben istiyorum ki efendim, ne kadar, yüzde 33'ünü kullanmışız, gerisi kullanılmıyor. 2011 yılı 2012'yi mi görüşüyoruz, 2015'te şu kadarına başlayacağız, 2020'da şu kadarına başlayacağız, 2023'te şu kadarına başlayacağız, 2053'e geldiğimizde şunları, şunları, şunları görmüş olacağız istiyorum. Onun için de kademeli olarak hangi yılda ne kadar geçeceğiz, elimizdeki imkânları ne kadar kullanacağız, biz böyle doğal gaza bağımlı mı yaşayacağız, bu devam mı edecek? İyimser olsun zararı yok yani birinci senaryo, ikinci senaryo, best keys yapın, ikincisini yapın. Yani bir önümüzü göremiyoruz. Elektrik tüketimi artıyor. Önümüzdeki projeksiyonlara baktığımız zaman diyorsunuz ki: “500 milyar olacak, işte 2 misline çıkacak.” Ben ürküyorum o zaman yani şu andaki yapıyla gidersek ve oraya giderse -biz sabah o zaman boşuna Sayın Çağlayan'ı hırpalamışız- ömür boyu bizim o cari açıktan kurtulma şansımız olmaz. Yani enerji fiyatları da bir de böyle

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 77

hemen çıkarsa, istediğimiz kadar biz ona bağıralım, çağıralım, “kur politikası” diyelim, “ithalatı azalt aman ha teşvik ver” diyelim, devede kulak kalacak. Yani bir taraftan “kendi yerli yenilenebilir enerji” diyor, çok güzel, bu laflar çok güzel ama şimdi bunu araştırarak olan Elektrik İşleri Etüt İdaresi kapanmış. Nereye verdik? DSİ'ye. Ya iyi güzel, tamam, DSİ HES'lerle ilgili yapsın, baksın da demin söylediğim anlamda bunların hepsini koyacak...

Öbür tarafta, Bor Enstitümüz var, o da güzel, beri tarafta Atom Enerjisi Kurumumuz var ama yani bir türlü şeye geçemiyoruz, yani enstitüleri kuruyoruz, işleri yapıyoruz, onlardan bir teknoloji üretme, onlardan çıkan araştırmaları uygulamaya koymada sıkıntımız var. Benim istediğim bu, ben önümüzü biraz daha net görelim istiyorum. Yapılması gereken ne varsa... Enerji şu anda dünyadaki savaşların nedeni, uluslararası ilişkilerin temel noktası, ekonomik ilişkilerin temel noktası, şu anda dünyadaki karışıklığının nedeni enerji olduğuna göre bizim önümüzü görmemiz lazım. Yani şu anda genel olarak söylüyorum, bu siyasi bir söylem değil Sayın Bakanım. Hep biliyorsunuz burada -çünkü bu farklı bir mesele- üzerinden siyaset yapılması gereken yerde yine yaparız, bir yanlısınız varsa söyleriz, bir kanun çıkarılırken bir eksiği varsa onu da söyleriz, tartışırız da ama ben gerçekten, şimdi, burada bakıyorum doğal gazla ilgili hâlen daha biz diyoruz ki: “Depolama sorunumuz var.” ama depolama bizim işimiz, dışarıyla ilgili bir şey değil. Tesis nereye yapılacaksa, Tuz Gölü'ne mi yapılacak, başka bir yere mi yapılacak, piyasadaki talep durumuna göre, arz durumuna göre sıkıntı oluyorsa bunları yönlendirirken hem talebi çeşitlendirmemiz lazım hem arzı çeşitlendirmemiz lazım. Bir yere bağımlı kalmışız. Hâlen daha öğrenemedim, beş yıldır soruyorum, bürokratken de soruyordum bulamamıştım. Geçen siz açıklama yapmışsınız “Biz vazgeçtik, bunu yapmıyoruz.” diye, onu da doğru bulmadım gerçi ama çünkü zaten ocak ayında hani “Bizim söylediğimiz tekliflere razı olmadılar, dolayısıyla iptal ettik.” diye, zaten ocak ayında iptal ediliyordu. Doğal gazla ilgili anlaşmadan bahsediyorum. Yani zamlı ilgili şey gelince o ara belki kamuoyunu biraz daha tansiyonu düşürmek üzere de söylemiş olabilirsiniz bilemiyorum hangi amaçla söylediniz ama o tam olarak şeyi yansıtmıyor. Zaten ocakta bitiyor yani. Size şunu sorabiliriz: Niye tekliflere devam etmediniz? Yani bir de orada güzel bir pas atmışsınız, diyorsunuz ki: “Ya zaten özel sektöre bunlar devrolacak, Doğal Gaz Kanunu'nda var, arkadaşlarımız en iyi şekilde yaparlar.” mahiyetinde şimdi, ayrıntısı var da zamanımız yok diye girmiyorum. Bu durumda şimdi ocaktan sonra ne olacak? O kısımlar tamam, BOTAŞ'A birtakım yaptırımlar gelmiş, işte, doğal gaz burada, Sayın Köktaş burada “Düzenleme gereği piyasada bir şeyler yapacağız.” diyoruz da, devlet olarak belki siz pazarlığa devam etseniz size daha fazla indirim yaparlardı, bilemiyoruz yani nereden biliyorsunuz şimdiden, daha Hasan Bey böyle yapıyor yani. Şimdi o zaman peşin bunun bunun yapılmayacağı belli, birilerine verileceği de belli. O zaman basındaki dedikodular haklı çıkıyor, ben dedikodu diye ayrıntısına ondan girmiyorum birtakım şeyler okudum ama.

Yani burada hakikaten doğal gaza biz çok fazla bağımlı olduk. Bu sizin suçunuz değil, ben önümüzü görme açısından söylüyorum. Nasıl vazgeçeceğiz? Yavaş yavaş, kademeli olarak. Hangisini işletmeye alacağız? Şu anda siz söylediniz, baktım kapasitelere, kurulu güçlere, hepsine baktım -yani polemik olmasın diye onlara girmiyorum- ama oraya baktığım zaman ben önümü öyle tatmin olucu şekilde göremiyorum Sayın Bakanım, bizi biraz daha ferahlatın, bunların şu kadarını şu seneye alalım, şunun için şu gerekiyor deyin, bunun için bu paralar gerekiyor, şu yatırımları yapmamız gerekiyor deyin, biz de size para vermek için uğraşalım, ama şimdi buradan baktığım zaman eğer göremiyorsam, faaliyet raporuna bakıyorum, normal, rutin işlemler var, işte EPDK'nın da baktım, strateji planı güzel, strateji planında bir şey yok da onlar zaten düzenleme yapıyor, asıl Bakanlıktan bekliyorlar anladığım kadarıyla.

Bütçe deyince aklıma bir şey daha geldi, şimdi unuturum. Bu elektrik işleri Etüt İdaresi Faaliyet Raporu'na bakarken, dördüncü bölümde kuruluşların hepsi, BOREN, MTA, TAEEK, Elektrik İşleri Etüt İdaresi diye.

Geçen yıl 42,4 milyonluk bir başlangıç ödeneği varmış, bir kısmı kullanılmış, bir kısmı kalmış, ama şimdi onun siz Bakanlık bütçesi içerisinde olduğunu ve aylık olarak serbest bırakıldığını yazmışsınız. Daha sonra çıktı herhâlde bu düzenleme, bunları, arkadaşlar, bir ödenek düzeltmesi şeyi var mı, ben çünkü buradaki çalışmalarda göremedim, herhâlde DSİ'yi artırdık mıydı o zaman?

Düzeltilmede var mıydı Başkanım, ben orayı hatırlayamadım, ilave...

BAŞKAN – İlave ettik, bir kısmını buraya ilave edeceğiz önergelerle.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Tamam, yok yani bir şeyleri bulamadım, acaba yanlış mı gördüm diye onu da söylemiş olayım, sonra Sayın Eroğlu'nun hakkını yemeyelim, bütün işleri alacağı borcuyla diye çünkü tereklesiyle beraber galiba kuruma komple devrettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Onun için onun hakkını da yememiş olalım, bir kısmını verdik, bir kısmı kaldı diyor Sayın Başkanım, az sonra herhâlde önergelerle düzeltiriz.

Özeti şudur: Yani yapılması gerekeni siz zaten yapmak zorundasınız, bireysel olarak şuraya şu yatırım çıktı, buraya bu yatırım çıktı, bizim sadece bağırarakla o bölgesel olarak olmuyor, yapılan politikaya uygun, elinizdeki bütçeye, imkânlarla uygun olarak da orada da yapılan birtakım HES'lerle ilgili çalışmalar var, diğer şeyler var, doğal gazın dağıtımı falan onlar uzun hikâye, ama ben yeniden istiyorum ki bize de siz Sayın Başkanın demin dediği gibi, ne ısmarlayacaktı Sayın Başkanım, Sayın Bakanımız unuttum adını.

BAŞKAN – Cıvıklı.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Dediler ki bakanlarımız, bazıları, bazı bilgiler istedik, somut olarak, o zaman biz biraz çalışalım, size ayrıntılı olarak bir gelin bir brifing verelim dediler.

Bence bizim Enerji Bakanlığından da böyle geniş bir şeye ihtiyacımız var. Buradaki bilgilerle ben tatmin olmadım, sizi de töhmet altında bırakmak istemiyorum, ama hâlen daha aradığım şeyleri bulamıyorum Sayın Bakanım. Dolayısıyla, bize bir genel enerji brifingi verip millî enerji stratejisi ve politikaları konusunda elimize şöyle hap bir şey istiyoruz ki, uluslararası toplantılara gittiğimizde de soruyorlar, birtakım çalışmalarda da lazım oluyor. Beklentimiz budur, kendi adımıza bir şey istiyorsak namerdiz, Türk milletinin geleceği açısından ve doğal gazı yakarken korkmadan ve bir

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 78

dahaki sefere yeniden doldurursak tam mı dolduralım, yarım mı dolduralım kartı diye düşünmeden gitmek istiyoruz. Hepsi bu.

Teşekkür ediyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Başkanım o organizasyonu yapalım o zaman.

BAŞKAN – Sayın Günal, siz hiç cıvıklı yemediniz mi?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yani işte, cıvıklı değil benim derdim, yanında bilgi de alır mıyız acaba diye yanına onu sıkıştırdım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Günal.

Sayın Kurt, buyurun lütfen.

KAZIM KURT (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; öncelikle, tabii, altı ay gibi kısa bir sürede 35 tane kanun hükmünde kararname çıkınca, sizin de yapınızda pek çok değişiklikler oldu, bu kargaşa içerisinde hazırlanan bütçe umarım hayırlı olur.

Öncelikle enerji üretimiyle ilgili bir iki Cumhuriyet Halk Partisi görüşü sunmak istiyorum.

Enerji üretiminde ve tedarikinde yeterlilik, ulusal kaynaklarımıza öncelik temel politika olmalı. Enerji talebinin kesintisiz ve kaliteli olarak karşılanmasında, başta yurt içi hidrolik ve kömür kaynakları ile jeotermal, güneş, rüzgâr enerjisi, biyokütle gibi yenilenebilir enerji kaynaklarından daha büyük oranda yararlanılmalıdır.

Enerji sektöründe üretim, iletim, dağıtım, dönüşüm ve depolama alanlarındaki faaliyetler özel sektöre peşkeş çekilmemeli, yandaşlara teslim edilmemelidir. Gelişmenin, sanayileşmenin ve kentleşmenin yaratacağı enerji talebini her dönemde yeterli miktarda ve kalitede ucuz ve güvenilir koşullarda ülke ve kullanıcı için ekonomik şekilde doğayı tahrip etmeden, çevre dostu anlayışla kesintisiz olarak karşılayacak bir sistem oluşturulmalıdır.

Sosyal devlet anlayışına uygun olarak, enerjinin kamu hizmeti niteliği düzenlemelere ve uygulamalara yansıtılmalıdır. Enerji konusunda dış dünyayla ilişkilerde ulusal çıkar, iç piyasa düzenlemelerinde de kamu yararıyla ekonomik ve teknolojik etkinliği ön planda tutan bir anlayış temel alınmalıdır. Yenilenebilir enerji kaynaklarına öncelik verilerek, dışa bağımlı olmaktan kurtulunmalıdır.

Nükleer enerji konusu, Sinop ve Akkuyu santralleri yeniden gözden geçirilmelidir. Özellikle Japonya'daki olaylardan sonra bu alanın daha riskli olduğu ortaya çıkmıştır. Birçok Avrupa ülkesinin vazgeçmesi dikkate alınmalıdır.

Rusya'yla iş birliği bile AB tarafından benimsenmeyecek bir durumda sıkıntı yaratabilir. Bu temel niteliklerle enerji üretimi konusunda son zamanlardaki çaba biraz daha normalleşmeli. Eskişehir'de Koyunağılı termik santraliyle ilgili bilgi ayrıntılı bir biçimde kamuoyuyla paylaşılmalı, son durumla ilgili net bir bilgi sahibi olmalıyız.

Yine arkadaşlarımız biraz önce belirttiler, kayıp kaçak bedeli, sayaç okuma bedeli gibi, gerçekten o tüketici için hiç de zorunlu olmayan bu bedellerin faturalara yansıtılması işi bir an önce sona erdirilmelidir.

Eskişehir ve civarındaki dağıtım şirketi el değiştirdi, bu özelleşme sonucunda alan şirket, tüm köylerde zorunlu olarak sayaç değiştirme işleri gerçekleştiriyor ve bu sayaç değiştirmeler sonucunda ciddi anlamda bir ekonomik külfet ve kaynak yaratılmıştır.

Bu nedenle enerjiyle ilgili çalışmalarınızda biraz daha halkın yararı ve menfaatleri dikkate alınmalıdır, ancak ne yazık ki zam ve bu konuda sürekli fiyat artışı sizin temel politikanız olmuştur.

Madenlerle ilgili Bakanlığınız bünyesinde bulunan MTA ve Maden Genel Müdürlüğü nedeniyle bazı uyarıları, bazı tespitleri yapmak istiyorum. Maden Kanunu'nun 2'nci maddesi, birinci grup madenler adı altında, tuğla ve kiremit kili vesaire gibi bir götürüsü sıralamış.

Yine 7'nci maddenin dördüncü fıkrası "İmar alanları içinde kalan madencilik faaliyetleri ilgili yerel merciden alınarak yapılır, ruhsat alındıktan sonra imar alanı içine giren maden sahalarında bu hüküm uygulanmaz." der.

Dolayısıyla, daha sonra imar alanına girse bile önceden ruhsat alınmış olan arazilerde sizin ruhsatlarınız geçerli, ancak bu maddenin işleme ve işi bitirdikten sonra sahayı terk etme işi ciddi anlamda kontrol altına alınmıyor, alınmadığı için de çok ciddi sıkıntılar meydana geliyor.

Size Eskişehir Tepebaşı ilçesi Muttalıp Mahallesi'nde, Eskişehir Havaalanı'nın bin metre civarında çekilen fotoğrafları sunacağım Sayın Bakanım. Bu fotoğraflarda görülüyor ki gerçekten ciddi bir denetleme olmadığı için burası neredeyse harabe hâline dönüşmüş ve bunun hiçbir denetimi yapılmamış. Size sunacağım bunu efendim.

Ancak bu bölgeyle ilgili Eskişehir Büyükşehir Belediyesi spor köyü yapmak üzere imar tadilatı yapacağı zaman, buranın birinci sınıf tarım arazisi olduğuna dair itirazlar geliyor. Eğer birinci sınıf tarım arazisi ise ve birinci sınıf tarım arazisinde maden çalışmaları bu hâliyle terk edilip gidiyor ise, bu çok ciddi anlamda bir doğa katliamı ve çevre zararı söz konusu yapmaktadır. Bunun değerlendirilirken lütfen çevresel dikkatleri ve duyarlılıkları en üst düzeye çıkarmanız gerekir diye düşünüyorum.

Yine, Eskişehir'de Seyitgazi, Kırka bor madeniyle ilgili ciddi anlamda bir işletme ve rezerv olmasına rağmen, bu bölgede Etibank'ın ya da Eti Bor'un müdürlüğünün alınması suretiyle, geçmiş dönemlerde, hem bölge belediyesine vergi payı hem Emlak Vergisi nedeniyle çok ciddi anlamda bir katkı var iken, bu şu anda kesilmiş ve bölge sadece bu işin külfetini çeker hâle gelmiştir. Özellikle bu bölgede yaşayan insanlarımızın çevre kirliliği ve su kaynaklarına borun etkileri konusunda kuşkuvarı bulunmaktadır, ciddi bir çalışmayla bunların giderilmesinde yarar vardır diye düşünüyorum.

Ayrıca, işletmenizin bu bölgeye belli anlamda borçları bulunmaktadır ki bunlardan birisi, bence o bölgede bir bor ya da türevleriyle ilgili meslek lisesi yapımına öncülük etmek sizi belki rahatlatabilir. Yurttaşlarımızın bu konudaki beklentilerini ve taleplerini ben dile getirmiş olayım.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 79

Yine Eskişehir'de Sivrihisar Kaymaz'da bir altın madeni çalışmasında, siyanürle yapılacak çalışmanın bölgede hâlâ tereddüt yarattığı ve kuşku içerisinde izlendiği, korku içerisinde izlendiğini anlatmak isterim, bu bölgede de gerekli eğitim çalışmalarının yapılması kimin göreviyse onun bir an önce gerçekleşmesini diliyorum.

Bu bölgeyle ilgili değerlendirmeleri yaparken, Eskişehir'de risk yaratan, tehlike yaratan bir durum, Kütahya'da bulunan Eti Madencilik'in Gümüş Köyü'ndeki barajlarında meydana gelen sızıntı nedeniyle, Eskişehir'in Porsuk havzasının risk altında olduğu izlenimi ve endişesi bir an önce giderilmeli, bu konuda da Bakanlığımızın ciddi bir çalışma içerisinde olması yararlı olacaktır diye değerlendiriyorum.

Yine, Sivrihisar bölgesinde yeni çaba içerisinde gerçekleştirilmeye çalışılan toryum madeniyle ilgili, Eskişehir'in beklentilerini karşılayacak bir destek ve gayreti sizden ısrarla bekliyoruz.

Eskişehir çok özel bir lületaşı kenti olması nedeniyle, dünyada belki de tek lületaşı rezervinin bulunduğu bu kentte, lületaşıyla ilgili teşvik, destek, eğitim çalışmaları konusunda ilgili birimlerin bir çabası ve gayreti olması gerekir diye değerlendiriyorum.

Ve son olarak da Sayın Bakanım, bu bölgedeki elektrik dağıtımının özelleşmesi nedeniyle meydana gelen ciddi bir sıkıntıyı arz etmek isterim. Tarımsal amaçlı kullanılan elektrikte, elektrik bedellerinin tahsili konusunda, köylülerimizin, çiftçilerimizin ilgili kooperatiflerin sıkıntıları söz konusu, çünkü her ay tahsilat yapmaya çalışan şirket bu vatandaşlarımızı sıkıntıya sokuyor, çünkü köylünün her ay para kazanma şansı yok. Bu, ya belli dönemlerde üçer aylık, beşer aylık, altışar aylık, neyse, periyotlarda tahsilat eskisi gibi yapılmasının sağlanması konusunda da Bakanlığınızın desteğinin olacağını umuyorum.

Bu duygularla 2012 bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kurt, teşekkür ediyoruz.

Sayın Yavilioğlu, buyurunuz lütfen.

CENGİZ YAVİLİOĞLU (Erzurum) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar, değerli bürokratlar ve basın mensupları; tabii en son konuşmacılar arasında olmak nedeniyle tekrardan kaçınmaya çalışacağım, şimdiye kadar anlatılan, yapılan sunumlarda Türkiye'de enerji açısından iki sorunun varlığı -aynı zamanda bunlardan bir tanesi de bizim kazanımımız- dile getirildi. Bir nüfus artıyor, evet, ikincisi de -her ikisi de bizim için önemli bir şey- ekonomi büyüyor.

Bu her ikisinin büyüklüğü veya artması aynı zamanda üç gerçeği önümüze çıkarıyor. Bunlardan bir tanesi, bu büyüyen ekonomi ve artan nüfusla birlikte, ona mukabil enerji kaynaklarımız yetersiz, ikinci olarak yenilenebilir enerji kullanımının seviyesi düşük ve bunlara bağlı olarak da dışa bağımlılık oranımız çok yüksek.

Bunun için neler yapılması gerekir diye sorulduğunda -arkadaşlarımız bunu detaylı bir şekilde anlattılar- şöyle söylenebilir: Bir, enerji tedariki arzı çeşitlendirilmeli, ikinci olarak enerji verimliliği sağlanmalı, yenilenebilir enerjinin üretimlerinin artırılması gerekiyor.

Sayın Bakanım, sizin de belirttiğiniz gibi, yine Sayın Sarı'nın ve Sayın Günal'ın da üzerinde durdukları gibi, nükleer enerjinin olması gerekiyor.

Bütün bu çözüm önerileri hiç şüphesiz arz güvenliğinin artırılmasına yönelik. Efendim, bütün bunlar çok önemli, çünkü Türkiye'nin enerji dengesinde tüketim artış oranı hızla artarken üretim artış oranının düşük oranda artması, Türkiye ekonomisinin geleceği açısından risk oluşturmaktadır. Bunun için her şeyden önce ekonomi için oldukça önemli.

Türkiye'de enerji üretiminde çeşitlendirilmeye gidilmekle birlikte, hâlen enerji tüketimi içinde yerli kaynaklar bakımından potansiyeli iyi durumda olan linyit ve hidrolikte beklenen artış olamamış, ithalata dayalı kaynaklardan petrol, doğal gaz ve kömürde ise artış olmuştur. 1990-2009 döneminde doğal gaz ve petrolün enerji tüketimindeki payı yüzde 50'den yüzde 60'a yükselmiş, buna ithal kömürün payı olan yüzde 14 dâhil edilince yüzde 74 gibi bir düzeye ulaşılmıştır.

Bu sonuç Türkiye'de sürekli gündeme gelen enerji politikalarında yerli kaynaklara ağırlık verilmesi seçeneğinin çok kullanılmadığını göstermektedir. Hâlbuki Türkiye'nin 2000 yılında dış ticaret açığı 27 milyar dolar olarak gerçekleşmişti. Bu açığın üçte 1'i enerji ürünlerinden oluşurken, 2010 yılına gelindiğinde 72 milyar dolar olan dış ticaret açığının yaklaşık yarısının petrol, doğal gaz ve kömür gibi enerji ürünleri oluşturmuştur.

Dış ticaret açığının önem kazandığı kriz dönemlerinde enerji dengesinin belirleyici rolünün daha da arttığı görülmektedir. Türkiye'nin enerji faturasına petrolün yanına doğal gaz kalemi de eklenince, toplam fatura tutarı son yıllarda giderek büyük meblağlara ulaşmıştır.

Diğer taraftan üretilen ve ithal edilen petrolün büyük kısmının ulaşım sektöründe kullanıldığı dikkate alınırsa, Türkiye'nin petrolü ithal etmeye devam etmek zorunda olduğu açıkça görülmektedir, ancak doğal gaz ithalatı için aynı durum söz konusu değildir. İthal edilen doğal gazın elektrik üretiminde ikame edilebileceği kömür, hidrolik, nükleer, rüzgâr ve jeotermal kaynaklar gibi birçok alternatifleri mevcuttur.

Kısaca Türkiye ekonomisinin enerji talebinde petrole zorunlu, doğal gaza ise biraz ihtiyari bir bağımlılığı olduğu söylenebilir.

Türkiye'nin enerji arzı 2000 yılında yüzde 40 petrol, yüzde 17 doğal gaz, yüzde 30 kömür...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ne dedin? Doğal gaza ihtiyari bağımlılık dedin değil mi?

CENGİZ YAVİLİOĞLU (Devamla) – Evet, ihtiyari bir bağımlılık, kısmi bir ihtiyari bağımlılık mevcuttur.

...yüzde 3 hidrolik, yüzde 8 odun ve yüzde 2 yenilenebilir kaynaklardan oluşmakta olup, toplam 80,5 milyon TEP iken, 2009 yılına geldiğinde 92 milyon TEP'e yükselmiştir, ancak geçen sürede arz kaynaklarında önemli değişimler meydana gelmiştir. Petrol yüzde 29'a düşerken, doğal gaz yüzde 31'e, yenilenebilir enerji de yüzde 3'e kadar çıkmıştır. Konvansiyonel yakıtlardan odun ve diğerleri yüzde 3 oranına gerilemiştir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 80

Bu rakamlardan açıkça görülmektedir ki son on yılda elektrik üretiminde doğal gazda büyük bir sıçrama olurken, hidroelektrik ve kömürde önemli bir azalma olmuştur.

Türkiye'nin 2010 yılından itibaren elektrik talebinin 200 milyar kilovatsaati aştığı görülmektedir. TEİAŞ tarafından 2020 yılı için yapılan elektrik üretimi projeksiyonunda yüksek talep senaryosunda elektrik talebinin yaklaşık 420 milyar kilovatsaat, düşük talep senaryosunda ise yaklaşık 380 milyar kilovatsaat olacağı tahmin edilmektedir.

Talebin tahminlerden daha yüksek artması, hidrolik santrallere gelen su miktarının azalması, yakıt temininde sıkıntılar yaşanması, santrallerde arıza olma ihtimali ve inşa halindeki santrallerin öngörülen tarihlerde işletmeye alınamaması gibi risklerin gerçekleşmesi durumunda, Türkiye'nin yakın gelecekte elektrik açığıyla karşı karşıya kalabileceği öngörülmektedir. Böyle bir öngörünün olduğu bir durumda, nükleer enerji santrallerini düşünmemiz, hatta ihtiyaçlarımızı ve bağımlılıklarımızı dikkate alarak düşünmemiz gerekmektedir.

TEİAŞ projeksiyonlarında yer alan 2016-2019 döneminde oluşacak enerji açığını giderebilmek için şimdiye kadar nükleer veya kömür santralleri inşaatına başlanmadığı düşünülürse, Türkiye, yapımı kısa süren, ancak üretim maliyeti yüksek ve neredeyse tümüyle dışa bağımlı doğal gaz çevrim santrallerine yönelmek zorunda kalabilir. Bunun da kısa vadede çözüm olabileceği, ancak Türkiye'nin uzun vadede elektrik ihtiyacını güvenli ve ucuz bir şekilde temin edebilmesi için nükleer santral kurmak zorunda olduğunu kabul etmek gerekmektedir.

Nükleer enerjinin elektrik üretiminde alternatif bir kaynak olarak kullanılabilmesi, Türkiye için yeni bir tartışma konusu da değildir. 1958 yılında Atom Enerjisi Komisyonu tarafından yapılan toplantılardan itibaren Türkiye'nin gündeminde, ancak 1976, 1983 ve 1999 yıllarındaki nükleer enerji tesisi kurma girişimleri sonuç vermemiştir.

Nükleer enerji tesisi kurma çabalarında Türkiye'de iki kesim genellikle bulunmaktadır, ya toptan savunular veya toptan reddedenler. Hâlbuki çözümün bu iki uç kesim arasında olduğu görülmektedir.

Nükleer Enerji Enstitüsü verilerine göre, gerek gelişmiş ülkeler gerekse gelişmekte olan ülkeler elektrik açığı sorununu nükleer enerjiye ağırlık vererek çözmektedirler.

Yine aynı verilere göre Nisan 2011 tarihi itibarıyla 440 adet nükleer santral 30 ülkede faaliyet gösterirken, 61 adet nükleer santralin de 13 ülkede yapımı devam etmektedir. Bununla birlikte 25 ülkede 158 adet nükleer elektrik santrali kurulması planlanmaktadır. Türkiye nükleer santral kurmayı planlayan ülkeler arasında yer almaktadır.

Türkiye henüz başlangıç aşamasında ve herhangi bir nükleer elektrik santraline sahip bulunmazken, çoğunluğunu Avrupa ülkelerinin oluşturduğu birçok ülke elektrik üretiminin önemli bir bölümünü nükleer enerjiden elde etmektedir. Sayın Bakanın da sunumlarında belirttikleri üzere, örneğin Fransa'da elektriğin yüzde 4'ü, Belçika'da yüzde 54'ü, İsveç'te yüzde 42'si, Slovenya'da yine yüzde 42'si, İsviçre'de yüzde 39'u, Macaristan'da yüzde 37'si, Bulgaristan'da yüzde 33'ü, Almanya'da yüzde 28'i, İngiltere'de yüzde 14'ü nükleer santrallerden üretilmektedir. Buna göre dünyada nükleer enerjinin gelişmiş ülkelerde yaygın kullanımı, gelişmekte olan ülkelerde ise nükleer santral yapım planlamaları dikkate alındığında, Türkiye'nin elektrik talebini uzun vadede daha güvenli bir şekilde karşılayabilmesi için nükleer santral inşaatına başlaması gerektiği de ortadadır.

Şu değerlendirmeyi yapmak doğru olsa gerekir: TEİAŞ kapasite projeksiyonlarına göre 2016-2019 döneminde öngörülen enerji açığında, 2010 yılında devreye giren kapasite kaynak bileşimiyle devam edilerek, yani kömür ve hidrolik enerjiye ağırlık verilerek, 2018 yılından itibaren nükleer güç santralleriyle birlikte 2020'li yıllara gelindiğinde enerjide daha güvenli bir dönem olması beklenebilir.

Elektrik üretiminde yakıt maliyetleri düşük olan kömür, hidrolik, nükleer, yenilenebilir güç santrallerine yatırım yapılması, elektriğin devamlı ve ekonomik olarak temin edilmesi her zaman mümkün olacaktır.

Enerji politikalarının ekonomi ve çevre politikalarından bağımsız olamayacağı şu günlerde, Türkiye'nin yeni bir kaynak olarak elektrik üretiminde nükleer güç santralleriyle tanışmasıyla, yapısal problemi olan cari açığın azalmasına uzun dönemde katkı sağlayacaktır, büyük bir oranda ithalat yoluyla bağımlı olduğumuz doğal gazın kullanımını daha da artırmayarak arz güvenliğine katkıda bulunacaktır. Ayrıca, teknoloji transferi yoluyla yeni enerji teknolojileri altyapısı oluşabilecektir. Aynı zamanda nükleer güç santrallerinde elektrik üretiminin ithal edilen doğal gaz veya kömürün yerine ikame edilmesi hâlinde, karbon emisyonlarının azaltılmasına katkı sağlayacaktır.

Ben nükleer enerjiyle ilgili bu değerlendirmelerimin sonunda iki tane soruyla, Sayın Bakanım, konuşmamı tamamlamak istiyorum.

Birincisi, bu enerji dağıtım şirketlerindeki yatırımlarda bir sorun var mı? Bu çok tartışılıyor. Yatırımlar konusunda güncel bir şey, tartışılan da bir şey. Bir sorun yaşıyor mu acaba? Özellikle özelleştirmesi yapılan dağıtım şirketlerinde bir sorun var mı?

Bir de 2012 yılında dağıtım tarifelerinde bir değişiklik olacak mı?

Teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yavilioğlu.

Sayın Aslanoğlu, sizi uyandırırım biraz. Böyle uyuklu...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, isterseniz ben sizi uyandırırım biraz.

BAŞKAN – Yo, benim durumum iyi, bende hiç böyle uyku hâli yok.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, komisyonun çok değerli üyeleri, Sayın Bakan, Enerji Bakanlığının ve bağlı kuruluşlarının değerli personeli, sayın basın; hepinize saygılar sunuyorum.

Sayın Bakanım, en son konu bu elektrik dağıtım şirketlerinden başlayayım. Bir kere, mal satıyorsunuz, bana ayıplı mal satmayın. Ne demek? Siz mal satıyorsunuz. Sayaç okuma; okuyacaksınız tabii. Hangi bedeli alıyorsunuz benden? Bana mal satıyorsun. Türkiye'nin en pahalı enerjisini satıyorsun. Ne demek ya sayaç okuma bedeli? Bir malı teslim edersen her şeyiyle teslim edersen, bu bir. İki, Beyefendi dedi, Türkiye'de namuslu, dürüst insanların... Türkiye buna katlanmamalı

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 81

Sayın Bakan. Şerefli insanlara, borcunu gününde ödeyen insanlara, bu bir hakikaten cezadır. Kayıp kaçak cezasını bu insanlara yüklemek, hakikaten bir başkası için bir onursuzluktur. Yani bu ülkede namuslu ile namussuzu ayırmamanın bir yoludur bu. Ceza, haraç! Haraç!

RECAİ BERBER (Manisa) – Ceza değil bu...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Sayın Berber, sen ödeyeceksin borcunu, ben ödemeyeceğim, benim ödemediğim borcumu gelip senden tahsil edecek. Bunun adı haraç. Bir kere Sayın Bakan ayıplı mal satamazsınız. Siz ayıplı mal satıyorsunuz, iki.

Sayın Bakan, Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devleti. Herhâlde özelleştirilen kurumlarla sizin ilginiz yok galiba Bakanlığınızın, artık Beyefendinin galiba ilgisi var. Sizin de mi yok efendim? Kim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI MÜSTEŞARI – Konu ne, anlamadım.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Özelleştirilen dağıtım şirketleri.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Özel olsun, tüzel olsun, hepsi...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Hayır, hayır, muhatabı kim? Siz misiniz? Zatiyaliniz mi efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Hangi konu?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Özelleştirilen dağıtım şirketleri, teslim edilen.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Mesela denetimi mi, düzenlemesi mi...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Kim? Kim? Muhatabım kim burada benim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Hepsı sorumlu...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Siz de mi sorumlusunuz? TEDAŞ sorumlu mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Hepsı, hepsinin görevleri var.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Peki, o zaman üçünüze.

Şimdi, bir kere müşteri çok mutsuz. TEDAŞ personelinin bir sevgisi vardı, bir sosyal devlet anlayışı vardı, herkese koşarak giderdi, herkesin imdadına yetişirdi. Sayın Bakan, on gün, on beş gün, yirmi gün elektriksiz kalan insanlar var. Bir kere gitmiyorlar, umurlarında değil. Arkadaşlarım özelleştirilen yerlere söylesinler. Hiç. Ben size ispat da edebilirim.

İki, siz bana elektrik satıyorsunuz, yatırımını yapmak zorundasınız. Bana ayıplı elektrik satamazsınız. Yatırımı ben yapmayacağım, yatırım bedelini benden almaya hakkınız yok. Elektrik satıyorsunuz, üreteceksiniz, satacaksınız. Her şey para.

İki, bu kurumlar acaba yaptığı yatırımların parasını sizden mi alıyor? Yani sizden mi alıyor, kimden alıyor? Bir yatırım yaparsa, yani bir köye trafo takarsa...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Bizden alıyor.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Sizden alıyor.

Peki, acaba incelediniz mi? Bu kurumların mal alırken üçüncü, dördüncü, beşinci elden mal aldığını biliyor musunuz Sayın Bakan?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Böyle karşılıklı cevap vermeyeyim isterseniz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Hayır, hayır, ben söylüyorum, cevap istemiyorum sizden.

Bu kurumlar, örneğin bir kablo mu alacak?

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu'nun konuşma şekli, dolayısıyla size...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Hayır, hayır, bir kablo mu alacak, direkt kablo imalatçısından almıyorlar, kendi içlerinde iki üç tane yerden gidiyor Sayın Bakan, iki üç firma kurmuşlar, incelettiniz mi? Ben söylüyorum. Söylüyorum Sayın Bakan. Acaba bunu niye yaparlar diye düşündüm, dedim herhâlde bedelini buradan alıyorlar. Doğruymuş. Buyurun inceletin. Eğer bir mal alınacaksa o malı üreten adam kimdir, ona teklif verilir, teklif alınır. Benim ihtiyacım varsa kablo firmasından veya bilmem bir kablo firmasına -veya on tane- teklif yaparsın, mal alırsın. Ne ilgisi var ikinci, üçüncü, dördüncü firmaların hiç dağıtım şirketiyle direkt ilintisi olmayan ama farklı farklı şirketlerden fatura geliyor. Ben söylüyorum.

Şimdi, Sayın Göktaş, ben defalarca bir bioetanolden bahsettim, hiç kimsenin umurunda değil, daha bu konuyu da konuşmayacağım. Bu ülkeyi, burada olan herkesin bir tek derdi var Sayın Bakanım, Sayın Göktaş bu ülke dışa bağımlı olmasın, bu ülkenin bir kuruluş parası bu ülkenin içinde kalsın dışarıya gitmesin. Şurada olanların hepsinin tek bugün burada bekleyen tüm arkadaşlarımın, komisyon üyesi olmayan arkadaşlarım, hakikaten teşekkür ediyorum yani sadece bir tek derdimiz var. Siz farklı düşünebilirsiniz ben farklı düşünebilirim ama tek yol var, tek yol...

MUSA ÇAM (İzmir) – Tek yol devrim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Sayın Çam, devrim demeyeceğim.

BAŞKAN – Sayın Çam'a soracaktım aslında.

(AK PARTİ sıralarından "Bugün öyle değil artık." sesleri)

BAŞKAN - Sayın Çam'a soruyor ama.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Sayın Çam'a sordum efendim.

Burada oturan insanların bugün bir tek derdi var, tek yol, tek yol bu ülkenin dışa bağımlılığından yok edelim Sayın Bakan. Tek amacımız bu, amaç sizi eleştirmek değil, amaç bu ülkenin ortak sorunu ama bir şeyi de doğru yapmamız lazım. Şimdi hata yapmışız hepimiz, herkes, bugün değil, dün de. Demin bir arkadaşım söyledi Sayın Milletvekili, çantacılar. Ankara'da otururmuşuz şey vermişiz. Evet. Hiç kimse günahkârım demesin, herkes günahkâr. Bugün demiyorum, evvelsi gün de, daha evvelsi gün de, daha evvelsi gün de, bugün de, dün de.

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Adana) - Satıyorlardı.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Beyefendiciğim söyleyeceğim şimdi, söyleyeceğim.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 82

Ne ilgisi var, ne bilgisi var, ne konuyu biliyor alıyor satıyorlar. Kızılay meydanında lisans satıyorlar.

(AK PARTİ sıralarından "Sayın Aslanoğlu" sesleri)

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Getireyim mi sana satan adamı? Getireyim mi? Getireyim mi sana? Adana tarafı mı getireyim sana, Osmaniye mi, Ceyhan mı getireyim? Neredeyse orada mal var.

Şimdi Sayın Bakanım, artık...

NECDET ÜNÜVAR (Adana) - Tutanaklara geçiyor.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Geçsin efendim, geçsin efendim. Tamam. Artık bizim bundan bu ülkenin gerçeği neyse kim doğru yapıyorsa bu ülkenin bu ülkede kalmak kaydıyla biz sakın ola ki HES'lere tamamen karşıyız. Asla. Yeter ki çevreyi, yeter ki insanı bozmasın. Aman.

Şimdi kusura bakmayın Sayın Bakanım, asla sizin ve belgeyi alan taş ocağı, 1 milyon dolar her bir taş ocağı. Ya kardeşim burası neresi? Köyün içi, mahallenin içi. Silivri Değirmenköy'de bir ruhsat vermiş. Adam gitmiş oradan mermer alıyor. Ya kardeşim bu ruhsatı kime verdiniz? Sayın Bakanım Silivri Değirmenköy. Ya kardeşim burada mermer yok, bir şey yok, tamamen tarım arazisi. "Ben geldim burada maden arayacağım." demiş. Sen kimsin kardeşim, sen kimsin? Sayın Bakanım, bir hata yapıldı, HES'lerle ilgili de, bu maden ruhsatlarıyla ilgili de. Bu ülkenin kaynakları hepimizin ama o yörenin insanıyla, belediyesiyle, il genel meclisi üyesiyle, muhtarlarıyla bu sorun elbirliğiyle ortaya çıkarılıp ona, o yörenin ihtiyacı olan orada örneğin bir miktar onlara prim verirsiniz bu sorunların çoğunu yaşamazsınız ama bir sosyal barışın uzağında yapılıyor bunlar. Birileri gidip "Selamünaleyküm ben bu köye geldim." diyor. Sen kimsin kardeşim? Onun için bunlar kamunun gözetiminde, oranın köyüyle, belediyesiyle, il genel meclisi... Arkadaş burada bir kaynak var, bu kaynak devletin kaynağıdır, devletin kaynağını bu ülkeye kazandırmak hepimizin görevidir, hep birlikte ne yapabiliriz diye tartışılmadığı için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – ...bu hâle geldi. Özellikle o Silivri Değirmenköy'de hangi arkadaşımızsa ben hakikaten cevap istiyorum.

Şimdi Sayın Bakan, bir de özellikle İstanbul'da birileri böyle elli kat gökdelen diyor bir mahallede, bir mahallede yüksek gerilim geçtiği için tövbe çivi çakamıyorlar, Esenyurt, Avcılar, Başakşehir. Özellikle bu bölgede insanlar çok zor durumda, evlerine çivi çakamıyor. İmar yok, bir şey yok. Nedir? Yüksek gerilim geçtiği için. Yüksek gerilimin tıbben hocam, üstten geçen yüksek gerilimin tıbben insana bir zararı var mı yok mu ben bilmiyorum sağlık yönünden ama artık bu yüksek gerilimin bu bölgelerdeki yüksek gerilimin yer altına alınması mümkün mü? Çünkü hakikaten...

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Ben de teşekkür ederim, ben de onun için geldim dinleyeyim diye.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Sana hak verdim sana, sana hak verdim. Dedim ki: Haklısın. Bu özellikle tabii bu bölgelerde hakikaten insanlar mağdur Sayın Bakanım.

Yine İstanbul'un göbeğinde Sayın Bakanım, Bağcılar'da, Başakşehir'i'nde, Avcılar'da o teller yerlerde Sayın Bakanım. Bir kere dikkatinize sunuyorum.

Şimdi ben MTA Genel Müdürlüğüne teşekkür ediyorum. Çoğunuz tek kelime etmedi.

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Teşekkürleri sizden bekliyoruz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Biz, beyefendi, işini doğru yapana teşekkür etmesini biliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Sessiz sedasız bu ülkenin kaynaklarını ortaya çıkaran bu kurum. Sayın Genel Müdürüm burada mı bilmiyorum. Şimdi Sayın Bakanım, adam yatırım yapacak, 600 milyon dolar, 500 milyon dolar yatırım yapacak; daha bismillah işe başlamadan "Hele bize şu Mera Kanunu gereği ot bedeli verin." diyor. Ne ot bedeli kardeşim, ben buraya yatırım yapacağım, daha bismillah, daha ben 500 milyon dolar yatırım yapacağım, sen benden ilk günden ot bedeli istersen, beni korkutuyorsun hem de rakamlar da yüksek, galiba binde üç mü, binde beş mi? Sayın Bakanım eğer her kim ki bir yere yatırım yapıyorsa bir kere Mera Kanunu gereği oraya yatırım kim yapıyorsa, o alanda bir değer ortaya çıkarıyorsa bu ot bedelini bir şekilde hep beraber yok edelim.

Şimdi Sayın Bakanım, Sayın Yavilioğlu konuşurken "Doğalgaz ihtiyarı" dedi. Sayın Yavilioğlu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) - ...geçmiş olsun artık ihtiyarı falan değil, elimiz mecbur. Artık Türkiye'nin her tarafında insanımız her şeye layık. En iyi koşulda yaşasın ama tamamen dışa bağımlı hâle geldik Sayın Yavilioğlu. İhtiyarı falan değil. Tüm illerde artık ısınma ve evlerimiz, bırakın sanayiye, sanayisi de hanesi de artık doğalgaza bağımlı hâle geldik. Geçmiş olsun Yavilioğlu.

CENGİZ YAVİLİOĞLU (Erzurum) - Oradaki ihtiyarı doğru anlaşılmamış.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Daha bu saatten sonra Türkiye'de işte ancak başka bir enerji koyarsın yer altından teller çekersin, bu evleri o şekilde ısıtırsın, pekâlâ. Onun dışında unut.

CENGİZ YAVİLİOĞLU (Erzurum) – İhtiyarı doğru anlaşılmamış.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Neyse ben öyle anladım, özür diliyorum. Ben yani ihtiyarı derken yani mecbur değiliz.

CENGİZ YAVİLİOĞLU (Erzurum) – İsterseniz düzeltelim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Yok tamam, senin dediğin gibi anlayayım.

Sayın Bakanım, bu al ve ödede ben insanlara asla bunu bir şekilde... Rusya'ya al ve ödede para ödendi mi? Bu son olayda değil. Bu 6 milyon metreküp değil. Bunun dışında Rusya'ya al ve ödede para ödendi mi? Ne kadar ödendi? İran'ı biliyoruz.

İki, şunu merak ediyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 83

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Devlet olarak biz demin Hasan Kardeşim söyledi, işte şu fiyat, şu fiyat. Değil mi Hasan Bey, siz söylediniz? Şimdi devlet olarak biz bu doğalgazı x fiyatla alıyorsak acaba bu çok başarılı olan özel sektör daha iyi koşullarda mı alacak? Gazprom aynı Gazprom, başka da sahibi yok. Bir tek adam var. Eğer biz Gazprom’la devlet olarak birtakım böyle restleştireyorsa, hadi be sen de diyorsak, almıyorum malını diyorsak helal olsun. Ama yarın biz bundan bir özel sektör kanalıyla BOTAŞ mal alırsa hangi fiyatla alacak? Eğer devletten daha ucuza alacaksa ben o özel sektörü de kutlayayım. O zaman demek ki hep bizi kazıklamış Gazprom. Kazık yemiştir. Ben böyle anlarım. Rusya’ya ne kadar para ödedik?

Bitireyim mi efendim?

BAŞKAN – Bitirelim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Daha birkaç şey.

BAŞKAN – Soru-cevapla da değerlendirebiliriz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Peki.

Sayın Bakanım, biz bu ülkeyi hepimiz çok seviyoruz, burada oturan herkes. Tek derdimiz ülkenin ekonomik özgürlüğü. Ekonomik özgürlüğü olmayan bir ülke özgür değildir. Bu nedenle bu ulusal bir sorundur. Ulusal sorun da ortak noktayı yakalamaktır. Ben nükleer konusuna aslında vaktim olsa biraz girecektim ama yeterince o konuda herkes duyarlılığını dile getiriyor size.

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) - Karşı değilsiniz.

BAŞKAN – Neyse girmeyelim Sayın Aslanoğlu.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, müsaade et gireyim.

BAŞKAN – Yok girmeyelim artık. Girmeyelim bitirelim. Sonra biz konuşuruz kendi aramızda.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Ben Bakanlık bütçemizin, bağlı kurum ve kuruluşları bütçemizin ülkemize yarar getirmesini diliyorum, hayırlı olmasını diliyorum, tüm arkadaşlarıma saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aslanoğlu.

Sayın Berber.

RECAİ BERBER (Manisa) – Sayın Başkan, komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Bakanlığımızın çok değerli bürokratları, EPDK Başkanımız, basınımızın -hâlâ burada izleyen arkadaş varsa- değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. Evet gerçekten çok fedakârca bizlerle beraber çalışıyor arkadaşlar, teşekkür ediyoruz.

Evet tabii Enerji Bakanlığı gerçekten Türkiye’nin yani ekonomiyle ilgili bütün bakanlıkların bütçesi görüşülürken enerjiyle ilgili sorunlar hep gündeme geldi. Burada zaten enerjinin çevre boyutunu sadece zannediyorum bir tek Hasan Bey sağ olsun dile getirdi, hemşehrim, Hasan Ören Bey, Sayın Vekilimiz. Onun dışında işin ekonomik boyutu gerçekten çok ileri noktada.

Sayın Bakanım, Enerji Bakanlığımız özellikle son yıllarda tabii EPDK’yla da uyumlu bir şekilde çok alternatif enerji kaynaklarına yönelme konusunda ciddi önlemler alındı. Bu anlamda çok teşekkür ediyoruz, tebrik ediyoruz. Özellikle yenilenebilirde, rüzgârda, RES’lerde yerli kaynak, yerli ekipman, yerli sanayi ürünleri kullanılması hâlinde bunu sübvansedece kadar iyi bir fiyatla alım garantileri oluşturulmuş oldu. Bu gecikmeli de olsa çok önemli bir adım çünkü şu anda bizim bölgemizde olsun birçok yerde rüzgâr santrali ekipmanları yatırımı yapılıyor, bunu memnuniyetle görüyoruz. Önümüzdeki on yıl içinde de 2023’e kadar da 20 milyar doların üzerinde zannediyorum sadece rüzgâr santrali ekipmanı ihtiyacı var bu ülkenin. Cari açığın bu kadar tartışıldığı bir dönemde çok önemli bir adım olduğunu düşünüyorum.

Sayın Bakanım, tabii özellikle bizim bölgemizde Manisa’mızda şu anda sadece Manisa’da ben diğer bütün Ege Bölgesi’ni söylemiyorum 500 megavatını üzerinde kurulu güce ulaştık. Yenilenebilir enerjide Ege Bölgesi’nin potansiyeli belli, özellikle güney Akdeniz Bölgesi’nin de potansiyeli ortada. Daha da fazla olma ihtimali var. Tabii burada bizim bir beklentimiz de şu Sayın Bakanım: Rüzgâr da bir doğal kaynaktır. Yani bugün kömürden bizim yerel yönetimlerimiz, belediye sınırları içinde belediye, diğer yerlerde özel idareye bir pay alınıyor. Bütün madenlerde bir pay var. Aynı şekilde burada biz de MTA Genel Müdürlüğümüze çok teşekkür ediyoruz. Bizim bölgemiz aynı zamanda özellikle yer altı rezervi olarak termalde ciddi anlamda bir potansiyele sahip ve bu termal santrali kurulabilecek veya termal kaynakların özelleştirilmesinden, satışından elde edilen gelirin de yüzde 50’si özel idareye geliyor. Bu çok önemli bir kaynak. Yerele yüzde 50 pay verilmesi. Bugün 50 milyon dolara satılan en son Alaşehir’deki santralin yarı bedeli Manisa Özel İdaresine gelecek ki bu bizim bir yıllık özel idarenin bütçesi kadar neredeyse bir kaynak oluşturuyor. Aynı şeyi rüzgârda da bekliyoruz Sayın Bakanım. Rüzgâr da bir doğal kaynaktır, oradan da ciddi... Aksi takdirde şu oluyor: Gayri resmî olarak sosyal sorumluluk projeleri diye bu defa her belediye kendi bölgesindeki her şey bu defa o firmaların peşine takılıyor. Bunun tarifi falan belli olsun, şu kadar bir pay alsın, onun dışında da firmalar da uğraşmasın “Zaten sizin buradan bir payınız var.” densin diye düşünüyorum.

Burada elektrik dağıtım bölgelerinin özelleştirilmesi önemli bir kısmı tamamlandı yalnız buradan öğrendiğimiz kadarıyla Gediz iptal edilmiş herhâlde en son durum itibarıyla. Bu ne zaman yenilecek tekrar, onu bir öğrenmek istiyoruz.

Sayın Bakanım, gerçekten Türkiye’de maden sahalarının değerlendirilmesi noktasında en önemli eksiğimiz, bana göre daha doğrusu eksik gördüğüm husus maden organize sanayi bölgesi gibi istediğiniz yere gidip yapamıyorsunuz. Maden neredeyse orada işleteceksiniz. Yani bugün Yahyalı’nın dağlarında demir cevheri varsa gelip de onu Kayseri Organize Sanayide işletemiyorsunuz. Orada dağa elektrik götürceksiniz, yol yapacaksınız, her şey yapacaksınız ama hiçbir sanayi desteğinden yararlanamayacak. Onu da bırakın lojistik olarak şu anda Devlet Demir Yollarına ya da kamyon vesaire nakliyesine mahkûm durumda, başka çaresi de yok çünkü milyonlarca ton veya yüz binlerce ton madeni, cevheri taşımak için her halükârda büyük montanlı taşımalara ihtiyaç var ve burada da Devlet Demir Yollarının tekelinin bir an önce kalkması lazım. Aksi takdirde demiryolu taşımacılığı olmayan bir yerde madencilik veya

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 84

büyük montanlı lojistik imkânı olmuyor ve bu da çok yüksek bir maliyet şu anda. İnanın biz Erdemir'deyken yani Kayseri'den, Sivas'tan cevher getirmenin maliyeti 35 dolar, Güney Amerika'dan, Brezilya'dan 10 dolar. O zaman hangisini tercih edersiniz? Ya da Rusya'dan getirmek 7-8 dolar o tarihte. Dolayısıyla bence madencilik geliştirmek istiyorsak madenlerin bulunduğu yere kadar lojistik desteğini sağlamamız lazım.

Diğer bir husus da yine Sayın Hasan Ören Bey dile getirdi, gerçekten madencilik yapılırken de çevre çok önemli, buna çok hassasiyet gösterildiğini biliyoruz ama Turgutlu'daki bizim gerçekten Sardes en son herhâlde ismi öyleydi değil mi? Daha önce Bosphorus'tu. Bu maden şirketinin teknolojisine de ben de bizzat yerinde gittim. Bakanlarımız geldiler ama aynı bölgede Gördes'te, ondan 50 kilometre ötede Gördes'te hem de Gördes'in dağında şu anda Zorlu Madencilik biliyorsunuz bir yatırım yapıyor. Tamamen kapalı sistemle sülfürik asit orada da kullanılıyor ama kapalı bir sistemle yapılıyor çevreye hiçbir atığı olmayan şekilde. Tabii bu yüksek bir yatırım maliyeti gerektiriyor. Açık lıç yığın lıç sistemiyle yapıldığı zaman bunun çevreye sıfır etkisinin olacağını söylemek şu anda mümkün değil. En azından aynı nükleer santraller gibi her an bir tehlike oluşturabilir. Sonuçta bir izolasyon sağlıyorsunuz. O izolasyonda bir şey olduğu takdirde, kayıp olduğu takdirde gene bu zarar verebilir.

Tabii arkadaşlarımız çok değindiler; Sayın Bakanım, gayretlerinizi biliyoruz ama bizim artık mühendislik anlamında çok ciddi gelişmeler oldu yani ben özellikle genç jenerasyonda belli üniversitelerimiz çok ciddi anlamda mühendislik birikimi var. Atom Enerjisi Kurumumuz da var yani gerçekten biz 2023'te bu söylediğimiz 500 milyar dolarlık ihracatımızı ve ilk on ekonomide yer alacaksa herhâlde 20 bin megavat civarında bir nükleer santralimizin olması gerekecek. Bunun için de eğer mühendislikse mühendislik, teknolojiyse teknoloji buna kendimizin sahip olması gerektiğine siz de biliyorum katılıyorsunuz ama bu konuya biraz daha yani biz kamuoyu olarak tam takip edemiyoruz belki ama önem verildiğini bilmek istiyoruz. Önem verildiğini biliyoruz ama kamuoyuyla paylaşılmasını da istiyoruz bu konunun.

Sayın Bakanım, bir de gerçekten çok maliyetli olan, çok lüks olan kendimizin olmayan doğalgazı sanki israf edercesine kullandık şimdiye kadar. Mesela milyonlarca eve kombi koyduk. Şimdi Bakanlığımız ve EPDK herhâlde belli bir bina büyüklüğünde müstakil her daire için kombiyi yasakladı. Merkezî ısıtma sistemine geçiliyor. Rusya'da, Moskova'da her şeyleri bedava olan yerde her yerde ısı merkezleri var. Isı merkezlerince önce elektrik üretiliyor ve elektrik üretildikten sonra kalan çürük buhar dediğimiz buharı da ısıtmada kullanıyorlar. Şu anda biz EÜAŞ'a çok teşekkür ediyoruz, burada arkadaşlarımıza. Bir ilk yapılıyor TÜBİTAK'la Soma'da termik santralimizin atık ısını değerlendirme suretiyle 200 bin nüfuslu bir şehri tamamen atık ısıyla ısıtma projesi şu anda başladı. Önümüzdeki sezonda 8 bin konuta ilk birinci etap olarak başlayacak ve bundan sonra çevresinde termik santral olan ister doğalgaz olsun ister kömür olsun ister başka bir santral olsun bu santrallerin atık ısılarıyla bir şehirlerimizi ısıtamaz mıyız? Bu çok daha ekonomik oluyor artı aynı zamanda kömür veya doğalgazın israf edilmesini, çevreye etkisini de minimuma indiriyor. Bir örnek olarak belki Soma'da başlayacak ama zannediyorum bunun da arkası gelecek diye düşünüyorum.

Son bir temennimiz var. Geçen dönem torba yasaya girmeyen ama hâlen şu anda kendi ihtiyacı için belediyelerimiz ya da firmalar rüzgâr santrali kurmak istediklerinde lisanssız olarak sadece 500 kilovatlık bir limit var şu anda. Bunun 1 megavata EPDK da aynı şekilde o görüşteydi veya 2 megavata çıkarılması zarureti var çünkü 500 kilovatlık bir türbin kalmadı, teknoloji olarak kalmadı. Bunu önümüzdeki günlerde çıkacak olan bir kanunla 1 megavata, 2 megavata çıkarılırsa gerçekten birçok belediyemiz arıtma tesisi yaptı ama şu anda çalıştırmıyor enerji maliyetleri nedeniyle. Rüzgârı bu şekilde biraz daha 1 megavatlık, 2 megavatlık türbinlerle yaygınlaştırma imkânımız olabilir diye düşünüyorum.

Ben de özellikle Bakanlığımızın bütün birimlerini gerçekten çok gayretli çalışmaları var. Sayın Aslanoğlu MTA ile ilgili söyledi. Ben MTA'nın 2.000, 2.500, 2.700 metre sondaj yapabildiğini kendi bölgemde gözlerimle gördüğüm için kendilerini tebrik ediyorum ama temennimiz bunun 4.000 metreye kadar da çıkarılması. Genel Müdürün bu şekilde hedefleri var inşallah sizin de desteklerinizle bunları gerçekleştirmemiz gerekiyor.

Tekrar bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum ve Enerji Bakanlığının bu performansının, bu gayretlerinin, çalışmalarının devamını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Berber.

Sayın Yüksel, buyurunuz.

MEHMET YÜKSEL (Denizli) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli bakanlığımızın çok değerli bürokratları, değerli milletvekili arkadaşlarım ve değerli basın mensupları; Enerji Bakanlığımızın bütçesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Enerji Bakanlığımız buraya gelen 31 Ekimden itibaren burada her gün bir bakanlık hatta iki bakanlığımızın bütçesini görüyoruz. Bu arada önem arz eden bakanlıkların içerisinde Enerji Bakanlığımız dünyadaki bilim adamlarının önümüzdeki yüz yıl için öngördüğü en önemli üç sektörden bir tanesi enerji, diğeri su, diğeri gıda. Dolayısıyla hemen hemen yer altı kaynaklarına baktığımız zaman, suyu da enerji sektörüne dahil ettiğimiz zaman, ona da bir kaynak olarak baktığımızda, Bakanlığınızın tüm dünyada yaşanan savaşların sebebinin alt yapısına baktığımız zaman hepsinde o bölgelerde yaşanan yer altı zenginlikleri ve kaynaklarından dolayı bu savaşların çıktığını görüyoruz. Bu petrol olur, maden olur, su olur bunların hepsi bir günümüzde savaş sebebi veya o bölgelerde kaos sebebi olmuştur. Böylesi önemli konuları barındıran bir bakanlığın yükü ağırdır, sorumluluğu da çok yüksektir. Onun için Sayın Bakanım ben şimdiden 2012 yılında sizin de Bakanlığınızın tam personelinin Allah işini kolay etsin, zorunu kolay eylesin diye dua ediyorum.

Dünyada artan nüfusla birlikte kentleşme, sanayileşme ve küreselleşme sonucu yoğunlaşan ticaret hacmi, doğal kaynaklara ve enerjiye olan talebin artması, talebin artmasıyla da enerji fiyatlarında artışın olması, iklim değişikliği konusunda artan duyarlılık, ülkelerin enerji güvenliği konusundaki kaygılarını da artırmıştır. Dünya çapındaki talep artışının zamanında ve güvenli bir şekilde karşılanabilmesi için trilyon dolarlık yatırımla ihtiyaç vardır. Ülke ve bakanlık

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 85

olarak üzerimize düşeni yaptığımıza inanıyorum. Bunlar yeterli midir? Hayır çünkü dünya gerçekleri ve yaşananlar sürdürülebilir bir çalışmayı gerektirmektedir. Bakanlığınızın 2012 yılı bütçesi için hazırlanan kitapçığında sunuşta 40 sayfaya oldukça yoğun bilgiler doldurulmuş ve çok güzel hazırlanmış. Ben öncelikle bu kitapçığı hazırlayan, sunuşu hazırlayan arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum ve burada yine size bağlı olan kuruluşlara da baktığımız zaman onların da yükü ağır, işi ağır, sorumlulukları ağır. Sonuç itibarıyla önce ülkemizde sonra bölgemizde daha sonra da dünyamızı yakından ilgilendiren enerji yatırımları konusunda ben 2012 yılında Bakanlığımızın başarılı bir sınav vereceğine inanıyorum ve 2012 yılı bütçesinin Bakanlığımıza ve ülkemize hayırlar getirmesini diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Yüksel'e çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, doğrudan soruları soralım.

Sayın Günal.

SORULAR ve CEVAPLAR

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, ben bu enerji ihaleleri iptali işine kafam pek ermedi. Şimdi okuduğum kadarıyla ermedi, başka bir şey varsa belki erer ama hepsi ikincilere kaldı. Şimdi bu kadar milyar dolarlık şeye giriyorlar. Rakamlara baktım basında yer aldığı kadarıyla toplam 75 milyon dolar Sayın Kalaycı sordu ama şu anda gittiği için belki tam o muydu soru hatırlamıyorum “Ne kadar kazandınız?” diye bir şey sordu. Toplam teminat miktarı 75 milyon dolar gibi bir şey okudum, bilmiyorum doğru, yanlış ama. Şimdi bakıyorum Boğaziçi'nde fark 240 milyon dolar civarında 239, Akdeniz'de 37, Trakya'da 47, Gediz'de 115 milyon birinci, ikinci, bazıları 1 milyon fark yok ama. Şimdi bu yarıyor bir taraftan da ilginç bir açıklama okudum. Şimdi bir tanesi 239 milyon olanın birisi bırakıyor ortaklığını alıyor, devrediyor diğeri kardeşine şirketinin diye okuyorum. Şimdi böyle bir bu kadar milyar dolarlık şeylere giren firmalar nasıl oluyor da gelip bu teminat hepsi birden bir tanesi yakar hadi öbürü bir şey oluyor, benim gerçekten aklım ermiyor. Bir de adam arada bir şeyler söylemiş o da kafamı karıştırdı. Bu diyor MMEKA'nın girdiği şeyler eğer iptal olursa 1 milyar doları bulan kamu zararı nasıl oluyor yani onların girdiği iki ya da üç tane bildiğim kadarıyla şimdi emin değilim ama böyle bir açıklamayı yapıyorsa bizim bilmediğimiz bir şey mi var diye merak ediyorum. Çok aklım ermedi iptallere Sayın Bakan.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, benim iki sorum var, ilki enerji alanında AB ile uyum süreci için bir simülasyon yapıldı mı? Ne kadar zamanda uyum sağlanabilir? Bir sorun çıkabilir mi? Bir de Akkuyu ve Sinop için özellikle sorun yaşanır mı? Bunu sormak istiyorum.

İkinci olarak da almadığımız -al ya öde galiba değil mi sistemin adı- İran doğalgazı için en son ne zaman ödeme yaptık? Bir borcumuz var mı? Ne kadar ödememiz var?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gümüş.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Sayın Bakan, şimdi biliyorsunuz Karadeniz'in 200 metre altında canlı yaşamıyor ve biz belki bu önemsiz gelebilir ama eğer bu haberler doğruysa ve sonuçları alınırsa dünyanın altı üstüne gelir, tabii petrol şirketleri buna asla izin vermek istemeyeceklerdir. Ruslar yapıyorlarmış bu işi, başlamışlar, uzun zamandır, biz de başlamışız. Karadeniz'in aşağıdaki suyu biliyorsunuz bazı özel kimyasallar var. Aynı olay zannediyorum Aral'da da var, bunlar göl olup da sonradan dolmuş alanlar. Onun için etraftaki ağaçlar, canlılar vesaireler dibe çöküyor ve özel bir alan, tıpkı petrolün oluşumu gibi bunlar suya karışıyorlar. Buradan enerji elde etme çalışmaları ciddi olarak yapılmıyormuş, bu basında bize şey yaptı. Önemsiz bir konu olabilir ama ya doğruysa... Bu Nasrettin Hoca'nın hesabı, göl yoğunluğunu dönüştür yani.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gümüş.

Sayın Adil Kurt...

ADİL KURT (Hakkâri) – Sayın Bakanım, ülkemizde maden rezervleri konusunda ciddi bir envanter yapılmış mıdır, elimizde bir envanterimiz var mıdır öncelikle? Buna bağlı olarak, maden sahaları ülkemizde... Mesela Hakkâri'de yaşanıyor. Hakkâri'yi kuş uçuşu bile görmeyen şahısların elinde Hakkâri'deki maden sahalarının devri var. Sonradan o maden sahalarında çalışma yapmak isteyenler, milyon dolarlar ödemek durumunda kalıp o sahaların devrini üzerine alıyor. Nasıl oluyor da bu insanlar, Hakkâri'yi hayatında hiç görmemiş insanlar bu maden sahalarına sahip olmuşlar? İsimlerini sizler biliyorsunuzdur mutlaka çünkü sizin kayıtlarınızda mutlaka vardır. Nereden edinmişler, hangi bilgiyle, nasıl oluyor, o önemli.

Bir soru daha: Madenlerimizi Çin'e gönderiyoruz, Çin'de işletip geri ithal ediyoruz. Buna karşı bir önleminiz var mı?

Son sorum da şu: 2023 hedefleri içerisinde nükleer enerji bizim olmazsa olmazımız mı? Bu olmadan olmuyor mu, 2023 hedeflerine ulaşamıyor muyuz Sayın Bakan?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 86

Sayın Bakanım, benim birkaç tane sorum var. Tabii, Mevlüt Bey'in dediği gibi, hakikaten biz hem ülkemizi hem ilimizi çok seviyoruz. O vesileyle, tabii, zatiatilerinizi daha fazla seviyoruz ama bizim bölgemize de özellikle biraz daha yatırım yapmanızı istirham ediyoruz.

Şimdi, doğal gaz Ağrı ili sınırları içerisinde gidip ta Ankara'ya kadar geliyor. Dolayısıyla daha önce de biz makamınızda sizleri ziyaret ederken de bunu o zaman da gündeme getirmiştik. 2012 yılında acaba doğal gazı Ağrı'mıza verebilir misiniz? Bu birinci sorum. Eğer değilse...

RECAİ BERBER (Manisa) – Ağrı almak isterse...

BAŞKAN – Evet, buyurun siz.

EKREM ÇELEBİ (Devamla) – Biz alıyoruz. Eğer bu mümkün değil ise, şu anda Ağrı Şeker Fabrikası doğal gazı fiili olarak kullanıyor. Dolayısıyla Ağrı Şeker Fabrikasının hemen yanında 1.400 tane TOKİ'nin yaptığı yeni evlerimiz var, apartman şu anda. Bunun hemen yan tarafından da 120 artı 120 askerî lojmanlar yani 120 tanesi şu anda bitmiş artı 120 tane daha yapılacak. Dolayısıyla bu yaklaşık olarak 1.600 tane eve denk geliyor. Buraya lokal olarak doğal gazı verme imkânımız var mı? Zaten aralarında 1 kilometrelik bir mesafe var. Yani şu anda Ağrı'da fiili olarak doğal gaz var. Biz bu doğal gazı bu TOKİ'nin evlerine verebilir miyiz? Bir sorum da bu.

Başkanım, birkaç tane sorum var ama kusuruma bakmayın.

BAŞKAN – Lütfen buyurunuz.

EKREM ÇELEBİ (Devamla) – Şimdi, yine bizim Ağrı ile Hamur ve Tutak arasında 2 tane HES'imiz yapılacaktı. Dolayısıyla bu HES'lerde şu ana kadar herhangi bir netice biz alamadık. Ben en son Daire Başkanınızla zannediyorum 3-4 kez görüştüm. İşin açıkçası bir ÇED problemi vardı. Burada da ben... Ta Erzurum'la konuştuk ama şu ana kadar herhangi bir şey yapılamadı. Bu 2012 yılında bir temel atma durumu olabilir mi veya şu andaki lisansı ne durumda, siz uzatacak mısınız, başka bir şirkete mi vereceksiniz? Bu konuyla ilgili bilgi edinmek isterim.

Dördüncü sorum: Geçen hafta ben Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürüyle de görüştüm. Şu anda Ağrı'da gerçekten.... Ben hafta sonu oradaydım, cumartesi pazar. Yani Ağrı ve Patnos'ta ciddi anlamda kömür sıkıntısı var. Benim en son Ağrı'da olduğum zaman akşam eksi 11-12 derecedi. Gerçekten kömür yok, yani gelen kömürlerin çoğu... Ben Sayın Genel Müdürlüğe de görüştüm, biraz önce tekrar notumu da verdim. Ağrı'da şu anda ciddi anlamda bir kömür sıkıntısı var. Ben, özellikle, buna bir müdahale etme imkânınız olursa çok sevinirim.

Beşinci sorum: Ağrı il merkezinin elektrik telleri hâlen yükseklerde uçuyor. Ama bunu biz ne zaman yerin altına indireceğiz? Ki biz bu sene belli bir ölçekte de oraya asfalt döktük. Bu konuda özellikle yardımlarınızı istiyorum.

Bir de Sayın Bakanım, demin bir konuşmacımız daha söyledi, benim hassaten sizlerden ricam: Şimdi, TEDAŞ Genel Müdürümüz de buradaydı. Beni demin aradı da, kendileriyle görüştüm ama farklı bir şey söyledim. Ne olursunuz yani bizim Patnos'ta inanın artık sanayi sitesi çalışmıyor yani yarım gün boyunca elektrikler yok. Bizde TEDAŞ'ın personeli var. Ben daha önce de makamlarınızda sizlere arz ettim. Yani inanın, şu anda bizde 16-17'ye yakın şahıs var, doğru düzgün çalışan 4 kişi. Yani donanımlı, kapasiteli personel yok. Hani bizim o bölgeye ne yaparsınız bilmiyorum ama bir rotasyona mı tabi tutarsınız, ne olursunuz bize nitelikli personel gönderin. Ben bu konuda özellikle sizin yardımlarınızı diliyorum.

Yani artık Ağrı öyle bir şey olmuş ki yarım gün elektrik var, yarım gün elektrik yok. İşin açıkçası, biz de her gidişimizde, insanlar artık böyle büyük bir şeyle bize bu dertlerini dile getiriyorlar. Bu konuda yardımcı olursanız sevinirim.

Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ören...

HASAN ÖREN (Manisa) – Sayın Bakan, bu madenlerde ve kömür işletmelerinde taşeronluk sistemini kaldırmayı veya yeni bir düzenleme getirmeyi düşünüyor musunuz?

İki, gece tarifesindeki yüzde 30'luk zamlarla ilgili, sanayici bu zor koşullar hâlinde çalıştığından kaldırabilir misiniz veya yarıya inebilir mi?

Üç, Soma Kömür İşletmelerinde sanayicilerin aldığı toz kömür vardır; 0,20 veya yıkanmış lavar. Kapasite raporları olmasına rağmen, eskiden sanayiciye bir öncelik tanınırdı ama ne yazık ki şimdi sanayici elinin tersiyle itilmiş durumda. Kapasite raporlarının yüzde 20'si, 30'u, 40'ı oranında toz kömür alıyorlar. Eğer sanayiye üreten bir işlem olarak görüyorsak, üreten müesseseler olarak görüyorsak ve üretmeden de hiçbir şekilde Türkiye'de başarılı olamayacak isek, geçmiş dönemdeki gibi bu kömürlerin alınmasında sanayicilere kapasite raporları doğrultusunda öncelik tanınması uygun olabilir mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Işık...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, iki sorum var.

Birincisi, bilindiği gibi Kütahya Emet Eti Bor İşletmelerinde çalışan 160 taşeron işçisiyle ilgili Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı müfettişleri Bakanınız aleyhine dava açtılar ve bu işçilerin yaptıkları işin kadrolu devlet işçileriyle aynı olduğuna karar verildi, yerel mahkeme de bunu onayladı. Geçen yıldan bu yana bu işçilerin haklarının iadesi veya iyileştirilmesi konusunda Bakanlığınızca bir işlem yapıldı mı, yapıldıysa nasıl bir işlem yapıldı?

İkincisi de Tavşanlı GLİ'de şu anda 0,5-18 milimetrelilik toz kömür satışının yapılmadığı, dolayısıyla kış dönemine girilen bu dönemde binlerce, yüz binlerce ton kömürün yanmaya terk edildiği iddiaları gerçekten doğruysa üzüntü verici. Bu konuda bir talimat verir, o kömürün vatandaşa ya da bayilere satılmasını sağlayabilir misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 87

Sayın Üstün...

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Sayın Bakanım, ben de gündeme gelen Venezuela ile petrol karşılığı konut yapımı konusunu bir öğrenmek istiyorum. O konudaki durum nedir? Onu öğrenmek istiyorum.

Bir ikincisi de Sayın Recai Berber'in de gündeme getirdiği, maden alanlarının olduğu yerlerden demir yolları gibi bir çalışmaya katılır mısınız? Maden alanlarının olduğu yerlerden demir yollarının lojistik destek olması amacıyla... Belki nakliye ve navlun masraflarını da düşüreceği için böyle bir çalışmaya katılır mısınız? O anlamda cevabını bekliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aslanoğlu...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, benim doğduğum ilçe Arapgir, Sayın Şahin de burada. Vadi, sebze bahçeleri, meyve bahçeleri ve sit alanı. Bir kâğıt alan gelmiş, ben buraya baraj yapacağım. İlçede bir tek kişi razı değil, Sayın Şahin de çok iyi biliyor. Bir tek kişi desin ki: "Biz buraya razıyız." Bir tek kişi... Almış birisi, kâğıdı gelmiş, ben buraya baraj yapacağım. Sit alanı ve tek avlak merkezi, sebze meyve bahçeleri. Bir kâğıt gelmiş, bir; dikkatinize sunuyorum.

İki, Sayın Bakanım, ben bazen şeytanın avukatlığını yaparım. Denizlerde -her tarafımız deniz- çok önemli akıntı merkezlerimiz var bizim. Acaba bu akıntı merkezlerinden bir şekilde bir hidrolik santral gibi... Aslında teknik yönüm yok benim. Ama her tarafımız deniz. Türkiye'nin veya...

RECAİ BERBER (Manisa) – Sen bankacısın, finanse ediyorsan yap.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Vallahi böyle bir projeyi çıkartsınlar, bir sürü şey doğar Türkiye'de, böyle çantacılar çıkar yine. Asla şimdi olur demiyorum Sayın Bakanım, özür diliyorum. Yani bir şekilde denizin altındaki akıntılardan veya herhangi bir yerde, maliyet olarak bilmiyorum, denizden pompalarla çıkarılan yüksekten inecek bir şeyle denizden yararlanamaz mıyız? Bu çok önemli. Yani denizden daha yüksek bir yere taşınıp suların tekrar aynı denize 300 metreden, 500 metreden düşmesiyle elde edilecek bir enerji... Deniz suyundan bu ülke yararlanamaz mı?

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Maliyeti...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Hangi maliyeti yüksek?

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Suyu yukarı çıkarmanın maliyeti.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) – Olur mu efendim? Olur mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Aslanoğlu.

Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Bakan, sunuşunuzun 19'uncu sayfasında kömür yardımlarıyla ilgili bir başlık var. Sosyal devlet olma ilkesinin gereği olarak 2003-2010 yılları arasında sekiz yıllık dönemde her yıl ortalama 1 milyon 800 bin aileye kömür yardımı yapılmıştır. Dağıtılan kömür, 2010 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 11 milyon tona ulaşmış, 2010-2011 sezonuna ait olmak üzere 2011 yılında ise 11 Kasım tarihine kadar 1 milyon 402 bin ton kömür dağıtımı yapılmıştır.

Şimdi, dün ve bugün bazı yayın organlarında okuyoruz ki Sayıştay yaptığı inceleme sonucunda ve yayınladığı rapor ile birtakım yolsuzluklar ve usulsüzlükler tespit ettiğini yayın organlarından okuyoruz. Acaba 130 liradan alınıp da 270 liraya çıkan bu kömürle ilgili, Sayıştayın bu raporları sonucunda bürokratlar hakkında herhangi bir işlem yaptınız mı?

İkincisi de bir süre önce gazetelerde yine çalışma saatlerinin on iki saate çıkartılmasıyla ilgili bir açıklama yaptınız. Tabii ki bizim Çalışma Bakanı bu konuda böyle bir çalışmanın olmadığını zaten söyledi ama bizim zaten uluslararası sözleşmelerde, ILO sözleşmelerinde çalışma saatlerimiz belli. Bu on iki saati söylerken nereden esinlendiniz, neden kaynaklandı? Onu öğrenmek isterim.

Bir de son soru akaryakıtla ilgili, benzin ve mazot... Biz mazota ve benzine en yakın bölgedeyiz ama en pahalı mazotu ve en pahalı benzini kullanıyoruz. Bunun tabii ki ÖTV ve KDV'den kaynaklandığını biliyoruz ama neden vergileri diğer başka elmasa, yakuta, inciye değil de daha çok akaryakıt yapıyoruz? Bununla ilgili ziraatçılarımız, tarımla uğraşanlar çok sıkıntı çekiyorlar. Burada bir planınız var mıdır?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çam.

Sayın Susam...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Bakanım, son dönemde HES'lerle ilgili Muğla, Karadeniz, Gümüşhane'de önemli tepkiler ve halkın HES'lere karşı direnişleri oldu. Muğla Yuvarlakçay'da yatırımcı o yörenin tepkisini dikkate alarak yatırımdan vazgeçti. Karadeniz'de ve Gümüşhane'de, bu anlamıyla HES yatırımlarında verilen ruhsatların ciddi şekilde yörenin çevre duyarlılığına dikkat etmediği, yörenin iklimini değiştirdiği konusunda eleştirilere katılıyor musunuz? HES'le ilgili verilmiş olan bu ruhsatları tekrar gözden geçirmeyi düşünür müsünüz?

İkinci sorum da Maden Kanunu'nda deniz bölgelerinde çok geniş alanlarda ruhsatlandırmayla ilgili olarak yeni bir düzenleme yapıldı. Bu düzenlemeyle ilgili olarak kim, hangi alanda, hangi araştırma için ruhsatlandırıldığını... Bu konuda bizi bilgi verebilir misiniz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Susam.

Sayın Ünüvar...

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım; ben HES'lere karşı değilim. HES gerçekten enerji üretimi açısından son derece önemli. Ancak HES'lerle ilgili zaman zaman yapılan spekülasyonlarda bazen küçük nüansların aslında çok önemli probleme sebep olduğunu görüyoruz.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 88

Bir örnek vereceğim, geçen Sayın Eroğlu'na da söylemiştim, Saimbeyli'de, Kızılağaç köyümüze bir hidroelektrik santral yapılacak. Orada köylüler çok yoğun bir şekilde tepki gösteriyorlar. Ben de müteahhidi çağırdım, nedir konu diye görüştüm. Köylülerle görüştüm, Saimbeyli'deki arkadaşlarla, kaymakamla görüştüm ve olay sadece yapılması düşünülen hidroelektrik santralinin 150 metre daha köyün alt kısmına yapılmasını istiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET ÜNÜVAR (Devamla) – Yani sadece 150 metre. Bu yapılabilse, esasında problem ortadan kalkıyor. Tabii ki bunun bir maliyeti olabilir müteahhit için ama öte yandan, o köylülerin de sürekli yaşadığı muhiti terk etmemesiyle sonuçlanacak bir olumlu adım. Belki o nüanslar konusunda bakanlıklarımızın birazcık daha etkin olması ve arabuluculuk ve insanlara konunun önemini anlatmak açısından birazcık daha etkin olmasında yarar olduğunu düşünüyorum.

Bir başka örnek, Tufanbeyli'de termik santral var. Geçen sizden bizzat duyduğum güzel bir örnek vardı, neresi olduğunu hatırlamıyorum şu anda ama orada da... Bir yandan Tufanbeyli bizim Adana'nın en mahrum bölgelerinden birisi. Adana'ya yaklaşık, kış aylarında üç saatlik filan bir mesafe. Orada iş talebi olan vatandaşlarımız da var. Bu termik santral kurulduğu zaman çok ciddi ölçüde bir iş potansiyeli olacak ama köylülerin arazisiyle, işte o termik santrali kuracak firma arasında bir niza söz konusu. Belki bu konuda da birazcık daha Bakanlığımızın aktif olmasında yani vatandaşla firma arasında en azından o problemi veya ortadaki niza konusu olan sorunu çözme noktasında biraz daha etkin olmasında fayda var.

Son olarak Aladağ'da ferro krom tesisleri var ve Türkiye'deki en önemli rezervlerden birisi Aladağ. Orada işsizlik sıfır yani bizim hiç işsizimizin olmadığı ilçe Aladağ. Ama orada da şöyle bir problem var: Yüksek montanlı kamyonlar yolların üzerinden geçtikçe yollar bozuluyor. Yani vatandaş iş sahibi, vatandaşın cebine para giriyor, devletimiz o ferro kromdan para kazanıyor ama vatandaş bir yandan o yolların hızlı bozulmasından şikâyetçi. Acaba bu konuda -bir arkadaşım ifade etti- o ihale sürecinde veyahut da o işletmenin, yolun bozulmasının tazmini anlamında bir şey olur mu, bir katkı olabilir mi, böyle bir formül olabilir mi, bilmiyorum. Çünkü özel idareyle filan konuştuğumuz zaman da gerçekten çok ciddi bir maliyetin olduğunu ve her yıl yapılıyor yollar, biz sürekli oraya gidip geliyoruz. Bir gidişimizde yol çok güzel, öbür gidişimizde yol çok bozulmuş oluyor. Buna bir çözüm olabilir mi diye düşünüyorum.

Bütçenizin hayırlı olması temennisiyle saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Ünüvar, çok teşekkür ediyorum.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.18

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 00.45

BAŞKAN : Lütfi ELVAN (Karaman)

BAŞKAN VEKİLİ : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ : Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)

KÂTİP : Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

(Oturumu Sözçü Ahmet Öksüzkaya açtı)

----- 0 -----

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, 13'üncü Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Değerli milletvekilleri, gündemimizdeki bütçeler ve kesin hesaplar üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, görüş ve eleştirilere cevap vermek üzere Sayın Bakana söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

SORULAR ve CEVAPLAR (Devam)

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; öncelikle bu Komisyonda yaklaşık beş yıl çalışan birisi olarak, son derece yapıcı, olumlu ve tavsiyelere de dayalı birçok arkadaşımız söz aldılar. Hepsine teşekkür ediyorum. Bütün bunları da büyük bir dikkatle dinlemeye, izlemeye gayret ettik bütün arkadaşlarımızla beraber.

Ben konuşmamı sürdüreceğim Başkanım, siz ne zaman dur dersiniz, o zaman da duracağım.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Bakanım, açık konuşmak gerekirse tabii yarın sabah 10.00'da tüm komisyon üyelerimiz yine burada olacaklar. Dolayısıyla -zannederseniz muhalefet üyesi arkadaşlar da farklı bir düşünce içerisinde değillerdir- eğer geneli üzerinde konuşup ağırlıklı olarak doğal gaza yönelik birtakım sorular oldu.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Burada olan arkadaşların sorularına cevap verirsiniz.

BAŞKAN – Evet, burada olan arkadaşlarımızın sorularına cevap verip biraz daha kısa kesebilirsek...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Hayhay...

BAŞKAN – Bilmiyorum, arkadaşlar adına yanlış mı düşünüyorum?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Genel olanları alalım, önemli olanlar...

HALUK AYHAN GÜMÜŞ (Balıkesir) – Ben sorularımı geri alıyorum, cevaplarını aldım.

BAŞKAN – Ama, kalan, cevap verilemeyen kısımlara yazılı cevap vermeniz kaydıyla çok geneli üzerinde konuşup biraz daha kısa kesebiliriz.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 89

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Tamam, hayhay. Ben geneli üzerinde konuşayım, siz de bana işaret edin, iki üç dakika sonra da ben durdurayım.

BAŞKAN – Yok, biz işaret etmeyelim Sayın Bakanım. O tercih tamamıyla size ait.

Bir de tabii ki Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanımızın da söyleyeceği husus varsa belki o kısaca bir açıklama yapar.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Önce Hasan Bey konuşsun, ben ondan sonra...

BAŞKAN – Evet, şöyle üç-beş dakika kısa bir...

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU BAŞKANI HASAN KÖKTAŞ – Çok Değerli Başkanım, Çok Değerli Komisyon üyeleri; bugün Komisyonumuzun yapmakta olduğu katkılarla ilgili tamamını not ettiğimizi ifade etmek isterim. Bu çerçevede Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun faaliyet alanına ilişkin olarak yapılan katkıları memnuniyetle almış ve kendi prosesimize katmış olacağız.

Onun dışında münhasıran sorulan sorular var Ağrı gibi ve diğer konular gibi, o konularla ilgili elimde notlar var ama zamanınızı almamak için belki şöyle olabilir, hem yazılı cevap verme açısından hem de ilgili milletvekillerimizi münhasıran bilgilendirme açısından daha sonra bunları noktasal olarak cevaplamak istiyorum ben.

Şimdiden katkılarınız için ve yaptığınız eleştiriler için teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; 23'üncü Milletvekiliği Döneminde 621 tane yazılı soru önergesine, tam 315 tane de sözlü soru önergesine ve hatta Genel Kuruldaki ilgili kanunlarda, Plan ve Bütçede toplam 936 tane soruya zamanında cevap vermiş bir Bakanlığınız, bütün diğer bakanlıklarda olduğu gibi.

O yüzden, biz cevaplanmamış herhangi bir nokta kalsın istemiyoruz çünkü şeffaflığın gücünü kullanmak istiyoruz ve hamdolsun şu ana kadar da bu manada mahcup olmadık çünkü buradaki eleştiriler, tavsiyeler hep ülkemiz adına, ülkemizin gelişmesi adına yapılan tavsiye ve eleştirilerdi. İktidar ve muhalefet ayrımı yapmaksızın bunu söylüyorum, hepsinde de daha iyi olsun adına yapılan eleştirilerdi.

Tabii burada enerji sektörünün kendine has bir mantalitesi var, onu çok iyi kurgulamak lazım. Enerjinin uluslararası ilişkilerden arındırılmayacak kadar geniş bir portföyünü vurgulamak lazım. Bunların içerisinde daha iyi olmasını istediğimiz ve şu anda bizim gözümüzde de o noktada olmayan kurumlarımız var. Bunları açıkça konuşmamız lazım.

Enerji sektörünün kendine has bir gizemi vardır, bu gizemden bahsedildi. Bu zaman zaman “Acaba ne oluyor?” cümlelerini hep yanı başında taşımıştır ama işte parayla yapılan işler çok fazla, 5-6 milyar dolarlık üretim yatırımlarından bahsediyoruz. “Bir dakika, burada ne oluyor?” demişizdir. Bunların her birisini çok açık ve uzun bir şekilde anlatmaya, aktarmaya rahatlıkla bu Enerji Bakanlığının bilgisi vardır, böyle bir kültürü, böyle bir birikimi vardır.

İyi niyetle de olsa bazı bilgi kirliliklerini görüyorum. İşte, basını biz de takip etmeye çalışıyoruz. Bir kısım basın mensuplarını tenzihen ama bir kısmının da çok yanlış şeyler söylediğini görüyorum. Eğer, onlara bakarak, yalnızca gazete bilgileriyle tabii ki enerji sektörünü yönetmek mümkün değil veya bu sorularla mümkün değil ama dediğim gibi, işte Rusya'ya mesela para ödendi mi? “Ödendi mi ödenmedi mi? Bak, bunu soruyorum.” dendi. Yani herhangi bir şey yok, Rusya'ya para ödeniyor. Yani, bunlar bizim sitelerimizde yer alıyor, neler yaptığımız şeffaf bir şekilde veriliyor ama buna bir gizem kazandırmaya çalışmak, bizim asli işlerimizi herhangi bir sıkıntıya uğratmayacaktır.

Şimdi, ben bu konulara da biraz değinmek istiyorum. Şimdi, değerli arkadaşlar, bir kere öncelikle eğer bir coğrafyayla oynuyorsanız -ister su ister nükleer isterse herhangi bir madencilik- bunu bir nimet ve külfet bölümünün olacağı muhakkaktır. Hiçbir şeye dokunmadığınız takdirde, her şey orijinal hâliyle kalır ve genelde sıkıntı çıkmaz ama diyelim ki madenler ancak bulunduğu yerde çıkartılıyorlar, yani 3 metre öteye dahi taşıma imkânımız yok, ancak bulunduğu yerde çıkartılıyorlar. Bu bazen ormanın altında oluyor, bazen asfaltın altında oluyor, sizin bunu seçme hakkınız yok. Bazen şehrin altında oluyor. Zonguldak, tamamen valilik binasından tutun belediye binasına varıncaya kadar Abdülhamit Han zamanında çıkarılan kanun çerçevesinde bütün hepsi TTK'nın kömür havzasının üzerinde duruyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, asıl söylemek istediğim şu: Burada bir takdim tehir veya bir tercihte bulunmak zorundasınız ülke adına, ülke yararına. Nedir o? Eğer toprağın üstü altından daha değerli ise, hangi değerse onlar, illa meta ve para değeri olarak söyleyemiyorum, bazen öyle bir yeşil vardır ki toprağın altından daha değerlidir ama bunun tersi de mümkün. Eğer toprağın altı, toprağın üstünden daha değerli ise bu sefer ona tabi olmak zorundayız.

Üç tane medeniyet geçmiş bir ülkede yaşıyoruz. Sit alanları, tarihî varlıkları, kültür varlıkları, turizm alanları, yeşil alanları, tarım alanları bu ülkenin zenginliği de tabii kaynakları zenginliği değil mi? O da zenginliği. O yüzden bizim buna karar verirken ülke adına en fazla getirisi olan bir yapıyı kurgulamamız lazım. Hatırlarsınız, mesela -Sayın Susam'ın da sağ olsun çok katkıları oldu- zeytin ağaçlarıyla alakalı bir hassasiyet gösterdik. Bu hepimizin hassasiyeti ama ben öyle konuşmalar dinledim ki, herhâlde zeytin ağacı filan kalmadı bu ülkede dedim. İktidarımız döneminde 90 milyon adetten 160 milyon adete çıkarmışız zeytin ağacı sayısını ama bir bakıyorsunuz ki maden adına bunların hepsini feda etmişiz gibi algılanıyor. Bunlar doğru değil.

O yüzden, biz doğruyu yaptıkça güçlenen, güçlendikçe daha çok doğru yapma kabiliyet ve kapasitesine ulaşan bir yapıyı kurgulamamız lazım. Ülke ancak böyle ileri gider. Bu manada ortak paydaya konabilecek enerji kalemlerinin iktidar ve muhalefetin ayrımı olmaz. Artık bilgi eksikliği yoktur dünyada, yeter ki bunları, o tespit ettiğiniz bilgileri ülkenin şartlarında tamamen uygulayabileceğiniz bir yapıya kurgulamanız lazım, doğruları tercih edebiliyor olmanız lazım.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 90

Şimdi, burada, başlıklardan -yine zamanın darlığına da istinaden- mesela nükleerle alakalı çok ciddi başlıklar oluşuyor, çevre ve HES korelasyonu, onların ilişkisi arasında önemli bir başlık oluşuyor. Faturalar var, elektrik zammı doğru mu, yanlış mı? Doğal gaz zammı doğru mu, yanlış mı? Eğitimli insanlar... Yaklaşık burada altmışa yakın başlık not aldık. İşte, cari açık-enerji konusu var.

Şimdi, cari açık dediğimizde değerli arkadaşlar, bugün dünyada enerji kalemlerinin yüzde 100'ünü ithal eden ülkeler vardır. Yüzde 100'ünü primer enerji kaynaklarının, doğal gazın ve petrolün... Japonya gibi, Güney Kore gibi ama onlar kendi ülke şartlarında dışa bağımlılıkları yüzde 100 değildir. Bu dediğimiz kaynakların yüzde 100'ünü ithal ederler ama ithalata bağımlılıkları yüzde 100 değildir. O yüzden bizim bunun dengesini çok iyi kurgulamamız lazım.

Bakın, doğal gaz ithalatıyla alakalı... Şimdi, doğal gazın avantajlarını ve dezavantajlarını konuşursak eğer ülkemizde çıkarsa çok çok avantajlı bir enerji kaynağıdır bu. Bir tencere patatesi ocağın üzerine koyun, doğal gazla birini ısıtın -bugünkü cari fiyatlarla söylüyorum, 21 Kasım itibarıyla- ocağın üzerine konan patatesin pişmesi için harcayacağınız para doğal gazda 100 liradır, LPG tüpünde 623 liradır. Sırf birbiriyle karşılaştırmak için diyorum. Yani, kalorifik değerleriyle -lira, birim olarak söyledim- birisine 100 birimdir, diğeri 623 birimdir.

Şimdi bakın, doğal gaz 100 birimse Kömür 126, LNG 200, kalorifer yakıtı 297, elektrik 357 katı kadar pahalıdır. Yani, 3,57 katı kadar pahalıdır. Her birinin birbirine göre dezavantajı ve avantajı var. Bütün enerji kaynaklarının üretimi de böyle. Şimdi, HES, tartışmasız çok güzel bir kaynak ama yapımı doğal gazdan daha zordur. Şimdi biz daha zordur diye Atatürk Barajını yapmasa mıydık, Keban Barajını yapmasa mıydık? Şu anda doğal gaz yüzde 39 zamlandı, döviz zamlandı, paritesi değişti, doğal gazın fiyatı da zamlandı ve yirmi dokuz ayda yüzde 39 zam gelmiş. Eğer tüketiciye yüzde 39 yansımadıysa bu su kaynaklarımızdan dolayı yansımamıştır bu kadar.

Dünyada hiçbir ülkeye ham petrolün variline -106,5 dolardır bugün itibarıyla- bu fakir ülkedir, gayrisafi yurt içi hasılası bunun yüksektir, düşüktür diye farklı fiyat uygulamazlar. O yüzden OPEC ülkeleri arasında da, OECD ülkeleri arasında da bütün petrol fiyatları hemen hemen aynıdır. Ama bugün her ülke kendi kaynaklarına göre dizaynını yeniden yapmak zorundadır. Japonya nükleer güç santralleri 53 tanedir, Fukushima'dan sonra bir miktarını indirdi geçici olarak ama neyle ödedi bunun bedelini? Doğal gaz MMBTU'sü 16-17 lira aldı, bu yaklaşık 600 dolar demektir. Bugün Japonya 600 dolara yakın fiyattan doğal gaz alıyor, Amerika'nın yaklaşık üç katını alıyor. Yani her yaptığınız işin bir bedeli vardır. Şimdi doğal gazın kapeksleri, yatırım maliyetleri ve süresi düşüktür ama işletme maliyetleri yüksektir. Bugün 8.484 kilometre bizim denize kıyımız var, 46 tane enerji yatırımı müracaatı var, 46 tane de buna tepki var, 46 tane de itiraz var. O zaman burada bir yanlışlık var. Yani nasıl 46 tane itiraz olur. Bugün kalkınmaya itiraz etmenin o enerji kaynağına itiraz etmekten daha farklı olduğunu bilmemiz lazım. Aynen nükleer güç santrallerinde yaşı dolmuş santralleri kapatmanın nükleer güç santrallerinden vazgeçmek anlamına gelmediğini bilmek gibi. Şimdi bir ülke açıklıyor. Adını vereyim: İsviçre, işte, açıklıyor, Almanya. "2021 yılında ben nükleer santralimi kapatacağım." diyor, diğeri de "2031'de" diyor. İnceleyelim dedik, nükleer santraller niye bu tarihte kapanıyor? Çünkü yaşıni dolduruyor da ondan dolayı. Evet, yaşı dolan santrallerin dünyada kapatılması lazım. Bunun sayısı dünyada şu anda 26 tane. Behemehal kapatılması lazım ama. 2021'de, 2031'de değil. Peki, nükleer santral 2031'den sonra zararlıysa niçin 2012'de zararlı olmasın?

Arkadaşlar, bizim ülkemizi düşünmemiz lazım. Herkes ülkesini düşünüyor, bizim daha fazla düşünmemiz lazım. Biz kalkınan ve gelişen bir ülkeyiz ve hedefimizi ilk on ekonomi arasına girmeye koyduk. Bunu AK PARTİ adına söylemiyorum. AK PARTİ'ye ihtiyaç olmasaydı bu ülkede... Keşke olmasaydı da daha iyi yönetilseydi, ama yönetilemediği için, herhangi bir itham adına söylemiyorum, AK PARTİ ihtiyacı doğmuştur ve Türkiye yönetilmiştir. O yüzden biz doğruları yapmak zorundayız. Çünkü kimse kaynağından vazgeçmiyor. Bugün bizim elimizde yaklaşık 145 milyar kilovat saatlik su kaynaklarıyla alakalı rezervimiz varsa... Bugün Avrupa Birliği üyesi ülkelerden kaynağı olmayan o kadar çok ülke var ki. Canları gidiyor, "Keşke bizim de suyumuz olsa da su üretsek." diye ama suyu yok. Suyu var eğim yok. Su durduğu yerde potansiyeli enerji olarak sıfırdır, hareket ettiği zaman ancak kinetik enerjiye dönüşebiliyor. Katar, bugün dünyanın 122 milyar dolarlık yatırımıyla en büyük LNG tesisine sahiptir ama kotu 25'tir. Yani ülkenin kotu 25. Herhangi bir eğim yok. Şimdi Katar'a deseniz ki: "10 gramlık su burada üretin." Üretme kabiliyeti yok. O ülkenin kabiliyeti o, bizim kabiliyetimiz bu. Niçin ben bu ülkede Katar gibi davranacağım, niçin Katar da Türkiye gibi davranacak? Bunların ayrıştırılması lazım, bunların ülke yararına hepsinin tek tek ayrıştırılması lazım.

Nükleer güç santralleri, değerli arkadaşlar, keşke bundan kırk yıl önce kurulsa, otuz yıl önce kurulsaydı ve şu anki bırakın enerjiyi, enerji fiyatlarını, sanayinin durumu şu anki bulunduğumuz yerin belki 2-3 katı olurdu. Bu örneği sık veriyorum ama Güney Kore'ye gidenler görürler, 1971-1972 yılında gayrisafi yurt içi hasılamızı ve kişi başına düşen millî gelir Güney Kore ile aynı bizim ama şu anda bizim iki buçuk katımız. En önemli ayrıntı burada gizli, nükleer güç santralleriyle alakalı anlaşma yaptıklarında yüzde 100'ünü ithal eden, içneden ipliğe, tabiri caizse değil tam içneden ipliğe ithal eden bir yapı kurmuşlar ama şu anda yüzde 100'ünü kendileri yapıyorlar ve yüzde 100'ünü de ihrac edebilecek duruma geldiler. Hepsi otuz-otuz beş yıl içerisinde oldu. Bari biz nesillerimize, çocuklarımıza aynı hatayı yaptırtmayalım. O yüzden nükleer güç santrallerine yalnızca bir elektrik üretimi açısından bakmamak lazım, nükleer güç santrallerine aynı zamanda sanayileşmenin önemli bir kalemi olarak bakmak lazım.

Üç-dört konuyu beraber işlemek zorundayım Başkanım.

İşte, söyleniyor, "Kıbrıs'ta biz inadına bir arama mı yapacağız?" Bizim o kadar paramız yok. İnadına arama yapacak kadar paramız yok arkadaşlar. Ne siyasi çıkışı adına ne bir şey. Biz sismik aramalar teyit etmeden ve onlarla alakalı verileri kullanmadan herhangi bir yerde sondaj yapamayız. Bir denizdeki sondajın maliyeti 200 milyon dolar, bir sondaj. O yüzden önümüzdeki hafta Shell'le yapacağımız anlaşma da bir inat uğruna değil bir teknik arayış uğrunadır. Eğer petrol ve doğal gaz varsa biz bunu inşallah, mutlaka bulacağız.

Şimdi "Cari açık tamamen enerji kalemi." deniyor. Ayrısı gayrisi yok da yaklaşık 109-110 milyon tona eş değer petrole denk gelen ihtiyacımız şu demek: Bütün hepsini, elektriği, bütün enerji kaynaklarını petrole karşılayabiliyor olsak,

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 91

ham petrole, 1,05'lik katsayıyı katmıyorum, bizim 110 milyon ton petrol olarak bütün enerji ihtiyacımızı karşılıyor, bütün hepsini. Onun birbirine dönüştürülme tarifeleri var, çok fazla detaya girmeyeyim, 1 ton odun, diyelim ki 0,3 ton eşdeğer petrole denk geliyor. Yani biz bütün ihtiyacımızı odundan karşılıyor olsak, 330 milyon ton odunla ancak bütün işlerimizi görebiliyoruz, yani arabaya odun koyabilsek benzin yerine. Sırf birimi tarif etmek için söylüyorum. 15 milyon adet araç var. Ulaşım için kullanılan da bugün enerji kalemi olarak geçiyor. Şimdi, biz bu konforumuzdan taviz verebilir miyiz? Yani "Araba kullanmayalım." diyebilir miyiz enerji cari açığımız var diye? Önemli olan konforumuzla beraber, bu ülkenin hak ettiği, bu vatandaşlarımızın hak ettiğiyle beraber bunları yapabilmek. O yüzden bizim doğal gaz ve petrole alakalı ithal kaynaklarını, mademki vazgeçemiyoruz, onları yerli kaynaklar hâline getirmeyle alakalı çalışmalarımızı artırmamız lazım. Bu da dokuz yılda 12 katına çıktı arama faaliyetlerimizle alakalı ayırdığımız bütçe, ödenekler. Varsa biz bunu bulacağımıza inanıyoruz.

Güneş... Üreticilerin daima ucuz, tüketicilerin de, müşterilerin de, abonelerin de, vatandaşların da daima pahalı bulduğu bir kalemden bahsediyoruz, elektrikten bahsediyoruz. Eğer parasını sormazsanız yapacak çok iş var. Hiç unutmayalım arkadaşlar, 2009 yılında Genel Kurulda, tutanaklarda vardır, Plan Bütçede de vardır, "28 dolar/sentten niye güneş yapmıyoruz?" diye burada milletvekili arkadaşlarımız konuşma yaptılar. Bir yıl bekledik, 13,3 dolar/sentten şu anda alım garantisi veriyoruz. Niçin ben bu vatandaşımızın parasını teknoloji sahibine vereyim? Niçin yurt dışından gelen yatırımcıya vereyim? Eğer bu ülkenin bir avantajı varsa güneş, benim ancak bu ülkenin insanına kullanılabilemem lazım bunu. O yüzden, bu faydaları... Yani zaman olarak her tarafı güneş tarlasıyla pahalı olarak kaplamak çok marifetli bir şey değil. Kulağa hoş geliyor ama çok marifetli bir şey değil. Bizim hem maliyete dikkat etmemiz lazım hem de teknolojiyi getirip burada yerli üretimi destekleyebiliyor olmamız lazım. Bugün bir tane nükleer santral kuruyorsunuz -birbirine göre hani avantajları ve dezavantajları var dedim ya- Akkuyu'ya bir tane nükleer santral kuruyorsunuz, oradan elde ettiğiniz enerjiyi tam 10 bin direklik ortalama rüzgârdan elde ediyorsunuz. 10 bin tane direk dikiyorsunuz. Biz buna rağmen stratejimizin başına tamamen yenilenebilir enerji kaynaklarını koyduk. Nedir yenilenebilir enerji kaynakları? Adı üzerinde, kendini yenileyebilen. Kullanıyorsunuz, arkasından geliyor, kullanıyorsunuz, tekrar yenileniyor. Nedir o? Suyu kullanıyoruz, yağmur yağıyor, işte, rüzgâr sürekli esiyor belli bölgelerde, güneş sürekli açıyor. İşte, jeotermal, eğer siz reenjeksiyon yapıyorsanız oradan buhar sürekli besleyebiliyor. Yani kendini yenileyebilen enerji kaynaklarına yenilenebilir enerji kaynakları diyoruz. Bizim öncelikle bunlarla büyümemiz lazım. Ama Türkiye'nin büyüme hızı yenilenebilir enerji kaynaklarının büyüme hızından daha fazla.

Soruluyor: "Niçin yabancı kaynak, uluslararası kaynak geliyor buraya?" Bu da aynen onunki gibi. Türkiye'deki elde edilen tasarruf miktarı bir sonraki yılın büyüme rakamlarından daha küçük. Yani büyüme hızına yetişmiyor ülkedeki tasarruf miktarı. O yüzden uluslararası sermayeyle beraber bizim bunları büyütebiliyor olmamız lazım.

İşte, hemen şuradan başlıklardan bakayım: Enerji verimliliği. Evet, enerji verimliliğiyle alakalı, arkadaşlar, eleştirilerin çoğuna katılıyorum. Enerji verimliliği bir kültürdür ve bu kültüre hep beraber sahip olmamız lazım. Çocuklarımızın, büyükleminizin, yaşlılarımızın da hep beraber bu kültüre sahip olması lazım. İşte, Anadolu'da bir tüccara söylersin, sorarsın, "Şu işi yapalım mı?" "Kaç yılda amorti eder?" diye sorar. "Sekiz yılda." "Hadi yapalım." der. Bugün enerji verimliliğiyle alakalı öyle yatırımlar var ki dokuz ayda, on iki ayda kendini amorti ediyor. Demek ki biz bunu yeterince anlatamıyoruz diyorum. Bu konuda kamunun da üzerine düşen görevi daha da fazlasıyla beraber yapması ve bunu mutlaka anlatabiliyor olması lazım. Biz anlattığımızda vatandaşımız bunu tercih edecektir ve enerji verimliliğiyle alakalı bizim elde edeceğimiz tasarruf çok ama gerçekten çok fazla. Bugün sanayide motorunu... Gidiyor diyor ki: "Şu motor yerine şu motoru kullanırsan senin buraya harcaacağın parayı ben bir yılda garanti ediyorum." diyor. Kendi içinden finanse edilecek bir yapı bu, kendisi finanse edecek. Bizim herhangi bir para harcamamıza falan gerek yok ama bu bir kültür. O yüzden yoklukla oluşan, hani eskiden "Şu lambayı söndür." gibi değil bu, varlığın içerisinde onu uygulayabilecek, o kültürü uygulayabilecek. Bununla alakalı çalışmalarımız da yoğun bir şekilde devam edecek.

Suriye'yle alakalı ben basın mensubu arkadaşlarımıza ikinci gün sordum, "Arkadaşlar, elektrik kesilme lafını siz mi kullandınız, yoksa ben mi kullandım?" dedim, bir kısım arkadaşlarımız burada varlar. "Biz kullandık." dediler. Ben ne söyledim onun karşısında, ben şunu dedim: Bir önceki gün bayrak yakılmıştı, Türk bayrağımız yakılmıştı, dedim ki: Bakın, biz bugün itibarıyla elektrik vermeye devam ediyoruz. Bugün itibarıyla da veriyoruz. Bu insani bir durum. Bizim cezalandırmak istediğimiz halk falan değil ki, yanlış yapan halk değil ki, oradaki irade yanlış yapıyor ve bizi bu konuyla alakalı gözden geçirmeye zorlamasınlar dedim. Tamamı dediğimin bu. Ertesi gün bakıyorum, günde iki defa karşılaştığımız arkadaşımız, bakıyorum, "Elektrikler kesilecek." diye yazıyor. Çağırdım: "Ben sana böyle mi söyledim, sen mi sordun?" "Bunu ben sormuştum." dedi. Şimdi arkadaşlar, bunları ayıklamamız lazım.

Süre saatlerin ayarlanmasıyla alakalı hususta. Ben 1970'li yıllarda Türkiye'nin o cumartesi günkü tatilleri kaldırmasıyla alakalı, işte, o zaman biz de okuyorduk ilkokulda, ortaokulda, Türkiye cumartesi günü tatil yapmakla hak etmediği bir refahı satın almıştır dedim. "Ha, o zaman cumartesi mesai mi koymak istiyorsunuz?" dediler. "Yo, ben öyle bir şey söylemedim." dedim.

O yüzden değerli arkadaşlar, biz söyleyebilen, anlatabilen ve aynı şekilde anlayabilen kişileriz. Biz doğrularımızı başkasının cümlelerinin yamultulmasına veya yanlışların üzerine kurgulamaya ihtiyacımızın olmaması lazım. Bizlerin yalın olarak doğrularımızı aktarabiliyor olmamız lazım.

Özelleştirmeler... Şimdi, kamu şirketlerini özelleştiriyor, dağıtım şirketlerini ve diyor ki... Televizyonların önünde, canlı yayında herkes teklifini veriyor. A firması geliyor, 100 liraya veriyor, B firması 90, C firması 80 liraya veriyor. Şimdi kamu diyebilir mi? "Ya kardeşim, abone başına düşen para açısından, kullanılan elektrik sarfiyatı açısından şu verdiği teklif Avrupa'daki rakamların da üzerinde. Sen ne yapıyorsun?" diyebilir mi kamu? Kamu bunu derse ne hâle gelmiş olur? "100 liralık teklifi sen 80 liraya indir." diyebilir mi kamu? Böyle bir şey diyemez. Özel sektör tekliflerini veriyor. Kusura

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 92

bakmayın, özel sektör de müdebbir bir tüccar gibi davranacak. Nasıl onun fiyatlarına müdahale etmiyorsa kamu o disiplini de uygulamak zorunda.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – İşini de iyi yapacak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANİ TANER YILDIZ (Devamla) – İşini de iyi yapacak.

Ne yaptı Özelleştirme İdaresi? Bakın, bana bağlı olmadığı hâlde. Bakın, konuştuğumuz TEDAŞ da bana bağlı değil, dağıtım şirketleri de bana bağlı değil, Maliye Bakanlığı nezdinde Özelleştirme İdaresine bağlıdır biliyorsunuz ama ben buna rağmen, sektörümle alakalı olduğu için kayıtsız kalmıyorum ve Maliye Bakanlığı, Enerji Bakanlığı ayırımı yapmadan söylüyorum. Sağ olsun, Bakanımızla da öyle anlaştık, tamamen konu teknik olduğu için biz ilgileniyoruz. Şimdi, bakın, o teklifi vermiş, teklifin edimlerini yerine getirememiş. Kamu ne yapmak zorunda? Teminatına irat kaydetmek zorunda, teminatına irat kaydediyor. O aradaki farka bakamaz, duygusal davranamaz. “Acaba 100 lira fark olduysa ben bunu vermeyeyim, yok 50 liraysa ben ikinciye vereyim.” Bunu diyemez. Bunun disiplini var. Metin bey, Müsteşarımız, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı yaptı, Cengiz Bey Özelleştirme İdaresinde çalıştı. Bunun kuralı var. O yüzden arkadaşlar, biz doğru yapmak zorundayız. Hangi fiyat doğrudur dersiniz, teklifle piyasa fiyatının oluştuğu, bulunduğu ve ancak alışverişin olduğu fiyat doğru fiyattır. İki yıl önce 100 liraya olan doğru fiyat bu yıl için 150 lira olabilir. Bunun çok örneklerini gördük. 80 liraya özelleştirilemeyen kalemin 180 liraya özelleştirildiğini gördük. Bu Türkiye'nin değeriyle alakalı, uluslararası konjonktürle alakalı, finans piyasalarıyla alakalı.

Sayın Başkanım, bana bakıyor.

Arkadaşlar, yaklaşık buna yakın üç-üç buçuk saatlik bir konumuz var. Ben bütün bu duygu ve düşüncelerle -sizin yarın diğer bakanlıklarla alakalı konularınız da var- Develi civıllısıyla alakalı taahhüdümüzün sürdüğünü belirterek, biraz da orada konuşarak, ben bütün bu konuda emek veren Sayın Başkanımıza, Divan heyetine ve bütün Plan Bütçe Komisyonu üyesi ve milletvekili arkadaşlarıma bütün heyetimiz adına teşekkür ediyorum ve hayırlı akşamlar diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza çok teşekkür ediyoruz. Sayın Bakan tüm sorulara yazılı cevap verecek.

Değerli milletvekilleri, gündemimizde bulunan bütçe ve kesin hesaplar üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi bütçe ve kesin hesapları okutuyorum:

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutacağım.

Ancak bir önergemiz vardır, okutuyorum:

PROGRAMLAR ve ÖNERGELER

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2012 yılı Bütçe Tasarısına ekli (A) İşaretli ödenek cetvelinde yer alan aşağıdaki bütçe tertiplerinin ve karşılığı ödeneklerin iptal edilmesini arz ve teklif ederiz.

Vedat Demiröz
Bitlis

	KURUMSAL				FONKSİYONEL				FİN	EKONOMİK		ÖNERİLEN
	1	II	III	IV	1	II	III	IV	1	1	II	MİKTAR
DÜŞÜLEN	20	01	31	00	01	6	2	39	1	05	2	33.165.000
	20	01	31	00	01	6	2	39	1	07	1	25.000.000
TOPLAM												58.165.000

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü'nün öz gelirleri giderlerini karşılayamadığı için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2012 yılı Bütçe Tasarısında söz konusu Kurum için hazine yardımı ödeneği öngörülmüştür. Genel Müdürlüğün 11/10/2011 tarih ve 662 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kapatılması nedeniyle Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2012 yılı Bütçe Tasarısında yer alan hazine yardımı tertipleri ve karşılığı ödeneklerin iptal edilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN – Sayın Bakan önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANİ TANER YILDIZ (Devamla) – Katılıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanın katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

İkinci önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2012 yılı Bütçe Tasarısına aşağıdaki tertiplerin ve karşılığı ödeneklerin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Vedat Demiröz
Bitlis

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 93

	KURUMSAL				FONKSİYONEL				FIN	EKONOMİK		ÖNERİLEN
	1	II	III	IV	1	II	III	IV	1	1	II	MİKTAR
EKLENEN	20	01	37	00	04	3	4	00	1	01	1	10.477.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	01	2	23.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	01	3	8.842.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	01	4	40.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	02	1	1.866.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	02	2	5.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	02	3	1.665.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	02	4	4.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	03	2	1.582.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	03	3	534.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	03	4	370.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	03	5	2.650.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	03	6	28.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	03	7	155.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	03	8	75.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	05	1	1.345.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	05	3	157.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	05	4	5.001.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	06	1	800.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	06	2	18.210.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	06	3	470.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	06	5	4.000.000
	20	01	37	00	04	3	4	00	1	06	8	1.520.000
TOPLAM												59.819.000

Gerekçe:

Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü 11/10/2011 tarih ve 662 sayılı KHK ile kapatılarak, Kurumun Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne devredilen görevleri dışındaki görevleri Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına devredilmiştir. Bu kapsamda Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğüne ait ödeneklerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesine aktarılması amaçlanmaktadır.

MEHMET GÜNAL (Mersin) – Sayın Başkan, bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, memnuniyetle.

MEHMET GÜNAL (Mersin) – 58'i iptal ettik, 59'da veriyoruz. Yani iptal ettiğimizden fazla mı veriyoruz, ben tam anlayamadım mı? Doğru mu görüyorum Sayın Bakan? Birincisinde 58.165'i iptal ettik, 59.819 veriyoruz gibi.

BAŞKAN – Açıklama yapacak arkadaşımız.

Buyurunuz.

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – İlk olarak iptal ettiğimiz Hazine yardımı ödeneği, yani Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü özel bütçeli bir idare olduğu için Enerji Tabii Kaynaklar Bakanlığının onun için tertiplenen Hazine yardımı ödeneği. Ancak ikinci eklenen tutar kurumun A cetvelindeki ödeneğin, kapatıldığı için Bakanlığa aktarılması. Farklı rakamlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

MEHMET GÜNAL (Mersin) – Teknik analizi aldık da yani aynı miktarlardan, tamamı ne kadardı kalanın aktardığımız?

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Devlet Su İşlerine aktarılan tutar 8.846'lık bir rakamdı, artı 59 küsurluk rakamla birlikte 68.665 toplam.

MEHMET GÜNAL (Mersin) – Bakanlıkta kalan kısmı çok mu olmuş da o kadar...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Bakan önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Devamla) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Bakanın katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir. Teşekkür ediyorum.

Diğer önergeyi okutuyorum:

PROGRAMLAR ve ÖNERGELER (Devam)

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 94

Görüşülmekte olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2012 yılı Bütçe Tasarısına aşağıdaki tertibin ve karşılığı ödeneğin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Vedat Demiröz

Bitlis

Kurum: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı												
Yıl: 2012												
TL												
	KURUMSAL				FONKSİYONEL				FİN	EKONOMİK		ÖNERİLEN MİKTAR
	1	II	III	IV	1	II	III	IV	1	1	II	
EKLENEN	20	01	36	00	03	1	4	00	1	03	5	250.000
TOPLAM												250.000

Gerekçe:

11/10/2011 tarih ve 662 sayılı KHK ile Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün kapatılarak görevlerinin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına devredilmesi nedeniyle, Genel Müdürlüğün güvenlik hizmeti alım ödeneklerinin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesine aktarılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Devamla) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Bakanın katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2012 yılı Bütçe Tasarısına aşağıdaki tertiplerin ve karşılığı ödeneklerin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Vedat Demiröz

Bitlis

	KURUMSAL				FONKSİYONEL				FİN.	EKONOMİK		ÖNERİLEN MİKTAR
	1	II	III	IV	1	II	III	IV	1	I	II	
-----	20	01	36	00	04	3	2	00	1	01	1	3.964.000
EKLENEN	20	01	36	00	04	3	2	00	1	01	2	187.000
	20	01	36	00	04	3	2	00	1	02	1	718.000
	20	01	36	00	04	3	2	00	1	02	2	37.000
	20	01	36	00	04	3	2	00	1	03	2	262.000
	20	01	36	00	04	3	2	00	1	03	3	106.000
	20	01	36	00	04	3	2	00	1	03	4	10.000
	20	01	36	00	04	3	2	00	1	03	5	1.053.000
	20	01	36	00	04	3	2	00	1	03	6	20.000
	20	01	36	00	04	3	2	00	1	03	7	86.000
					04	3	2	00	1	03	8	13.000
	20	01	36	00	04	3	2	00	1	05	3	43.000
	20	01	36	00	04	3	2	00	1	05	4	600
	20	01	36	00	04	3	2	00	1	05	6	5.400
	20	01	36	00	04	3	2	00	1	06	1	280.000
	20	01	36	00	04	3	2	00	1	06	3	120.000
TOPLAM												6.905.000

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

11/10/2011 tarih ve 662 sayılı KHK ile Petrol İşleri Genel Müdürlüğü kapatılarak, Genel Müdürlüğün görevleri Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına devredilmiştir. Bu kapsamda Genel Müdürlüğün 2012 yılı Bütçe Tasarısında yer alan ödeneklerinin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesine aktarılması gerekmektedir.

BAŞKAN – Sayın Bakan önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Devamla) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 95

BAŞKAN – Sayın Bakanın katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Buna göre, düzeltilmiş hâliyle fonksiyonlarını okutuyorum.

(01 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(02 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(03 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(04 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Genel toplam okundu)

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kesin hesabını okutuyorum:

(Kesin hesabı okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(01 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(02 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(03 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(04 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Genel toplam okundu)

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

B cetvelini okutuyorum:

(B cetveli/ 03 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(05 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(09 okundu)

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Toplam okundu)

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kesin hesabını okutuyorum:

(Kesin hesabı okundu)

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kesin hesap B cetvelini okutuyorum:

(Kesin hesap B cetveli okundu)

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(04 okundu)

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Genel toplam okundu)

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

B cetvelini okutuyorum:

(B cetveli/ 04 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(05 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Toplam okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kesin hesabını okutuyorum:

(Kesin hesap okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kesin hesap B cetvelini okutuyorum:

(Kesin Hesap B cetveli okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 96

(01 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(02 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(03 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(04 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Genel toplam okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

B cetvelini okutuyorum:

(03 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(04 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(05 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kesin hesabını okutuyorum:

(Kesin hesap okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kesin Hesap B cetvelini okutuyorum:

(Kesin Hesap B cetveli okundu)

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(01 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(02 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(03 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(04 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Genel toplam okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

B cetvelini okutuyorum:

(03 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(04 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(05 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kesin hesabını okutuyorum:

(Kesin hesap okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kesin Hesap B cetvelini okutuyorum:

(B cetveli okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısına bağlı (A) işaretli cetveldен Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü bölümünün çıkartılmasını ve söz konusu Genel Müdürlüğün (B) işaretli gelir cetvelinin iptalini arz ve teklif ederiz.

Vedat Demiröz

Bitlis

Gerekçe: 11/10/2011 tarih ve 662 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü kapatıldığından, 2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısına bağlı (A) işaretli cetveldен Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğüne ayrılan ödeneklerin çıkartılması ve söz konusu Genel Müdürlüğün (B) işaretli gelir cetvelinin iptal edilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN – Sayın Bakan, önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Bakanın katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü kesin hesabını okutuyorum:

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 97

(Kesin hesap okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

B cetvelini okutuyorum:

(B cetveli okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir önergemiz daha vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısından 2012 yılı Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Bütçe Tasarısı ve eki cetvellerin çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Vedat Demiröz

Bitlis

Gerekçe: 11/10/2011 tarih ve 662 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle Petrol işleri Genel Müdürlüğü kapatıldığından, 2012 Yılı Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Bütçe Tasarısı ve eki cetvellerin, 2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarısından çıkartılması gerekmektedir.

BAŞKAN – Sayın Bakan, önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Bakanın katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kesin hesabını okutuyorum:

(Kesin hesap okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, böylece gündemimizde bulunan bütçe ve kesin hesaplar onaylanmış ve kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Sayın Bakanımıza, tüm kamu kurum ve kuruluş yetkililerine ve Komisyon üyelerimize çok teşekkür ediyorum.

Yarın saat 10.00'da buluşmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 01.37